NAUJIENŲ 10 METŲ SUKAKTUVIU NUMERIS

Ši laida yra 5 dalių, 40 puslapių

PIRMOJI DALIS

KAINA 10 CENTU

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Entered as second Class Matter March 7, 1914, at the Post Office of Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

This edition consists of 5 parts, 40 pages

PART ONE

PRICE 10 CENTS

VOL. XI. Kaina 3c. Chicago, Ill., Šeštadienis, Kovas-March 8 d., 1924 437 No. 58

Dideli areštai Maskvoj

Francuzai nebesitenkina valdžios politika

Lenkai gauna Italuose 400 milijonų paskolos

Maskvoj suimta 36 darbininkai

Esą susektas sąmokslas prieš sovietų valdžią.

BERLINAS, kovo 6. — Po stiprios kovos policijai pavykę suimti Maskvoj penkiasdešimt šešis darbininkus. Tapęs susektas sąmokslas nuversti sovietų valdžią. Sąmokslininkai turį ryšių su Charkovo, Dono baseino darbininkais ir su raudonaja armija.

Užklupti netikėtai sąmokslininkų organizacijos nariai ilgai nepasidavę policijai, pasislėpę vienuose namuose. Susišaudyme keletas abejose pusėse buvę sunkiai sužeisti.

Francijos nesitenkinimas Poincare'u auga

Susirupinę del smarkaus franko kritimo kaltina jo smurto politiką.

PARYŽIUS, kovo 7. — Del nepaliaujamo Francijos valiutos smukimo per pastaruosius du mėnesiu — ir tai nežiurint valdžios skelbiamų priemonių frankui stabilizuoti — visokios krypties spaudoj ima kilti aštrių protestų prieš premjerą Poincare. Dagi patsai Temps ir kiti pusiau oficialiniai laikraščiai šaukia, kad reikią kas nors daryti, nes kitaip francija susilauksianti katastrofos.

Nurodoma, kad premjeras Poincare kartkartėmis atkartojęs, kad Francija negalinti mokėti savo karo skolų, kol ji negausianti iš Vokietijos reparacijų. Bet kol valdžia laikysis dabartinės savo politikos, ji negalės iššaukti reparacijų iš vokiečių. Ta smurto politika, tas okupavimas Ruhro, tas smaugimas Vokietijos kad privertus ją mokėti palyginama su Napoleono žygiu, kur jis karine okupacija stengės priversti Prusus mokėti ir, galų gale, pabaigė ties Waterloo.

Laikraštis Naujoji Gadynė klausia: "Ar ilgai gali 40 milijonų tauta laikyti koja pamynus kitą valstybę, susidedančią iš 60 milijonų žmonių, kur per penketą dešimčių metų gali turėti 80 milijonų gyventojų"?

LENKAI GAUNA IŠ ITALŲ PASKOLOS 400 MIL. LIRŲ.

ROMA, kovo 7. — Lenkai padarė sutartį su Italija del paskolos. Taja sutartim Lenkija gauna iš Banca Commerciale paskolos 400 milijonų lirų (80 milijonų dolerių). Paskolą garantuoja Italijos valdžia. Kaipo saugenybę bankas gauna lenkų tabako monopolį.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS ANGLIJOJ.

LONDONAS, kovo 7. — Derbyshire ir Nottinghamshire šįryt jausta stiprus žemės drebėjimas. Nuostolių betgi nepadaryšiire ir Nottinghamshire šįryt jausta stiprus žemės drebėjimas. Nuostolių betgi nepada-

PROTESTO MITINGAS PRIEŠ ATEIVYBES VARŽYMĄ

Visų Chicagos lietuvių

Protesto mitingas prieš neteisingą ateivybės varžymą įvyks

Nedėlioj, Kovo 16 dieną

Lygiai 1 val. po piet.

C. S. P. S. SCHOOL SVETAINĖJE

1126 W. 18th St.

Visi lietuviai be partijų ir tikėjimų skirtumo kviečiami atsilankyti.

Chicagos Liet. Imigracijos Komitetas.

LIETUVOS KONSULATO ATIDARYMAS CHICAGOJ

Pulk. P. Žadeikis, tik ką tapęs pirmuoju Lietuvos konsulu Chicagoje.

Šis paveikslas tapo nuimtas tuoj po to, kaip pulkininkui P.Žadeikiui, Lietuvos atstovas K. Bizauskas inteikė paskyrimą buti pirmuoju Lietuvos respublikos konsulu Chicagoje. Ceremonijos liudytojais buvo burys žymių Chicagos lietuvių. — Paveiksle iš kairės į dešinę stovi: Dr. A. Zimontas, p-lė Leona Gaižaitė, Lietuvos konsulato sekretorė, advok. K. Gugis, svečias inž. Pauliukonis, J. Hertmanavičius, kun. A. Skripka Dr. A. Graičunas, svečias kun. Alšauskas, J. J. Elias, advok. K. Jurgelionis, A. Žemaitis, Lietuvos konsulas pulk. P. Žadeikis, Lietuvos atstovas K. Bizauskas, adv. A. Šliakis, Dr. K. Drangelis, advok. F. Bračulis, advok. J. Bagdžiunas ir p. S. Kodis.

Francijos frankas vis puola žemyn

Vakar bebuvo vertas 3.77

NEW YORK, kovo 7. —Francijos pinigai kulvirsčiais krinta žemyn. Šiandie franko vertė biržoj bebuvo tik 3.77 ir pusė cento.

Belgijos frankas taipjau nupuolė iki 3.29½ cento.

Francijos pinigyne esąs krizis.

PARYŽIUS, kovo 7. — Kalbėdamas apie franko kritimą, senato finansų komisijos referentas senatorius Berenger pareiškė, kad pinigynas gyvenąs krizį. Išnagrinėjus banko apyskaitas pasirodę, sako senatorius, kad notų cirkuliacija, kuri neturi but didesnė kaip 41 milijardų frankų, siekianti 40,275,000,000 frankų. Iš antros pusės valstybės avansai, kurie einant įstatymais neturėtų siekti maksimum 23,200,000,000, pasiekę jau 22,100,000,0000 frankų.

"Abejais atvėjais — sako senatorius — mes esame pasiekę dugno, kas aiškiai rodo, kad musų pinigynas givena krizį. Tai žiaurus faktas, bet kam jį slėpti?"

AKLŲJŲ PARODA.

RIO DE JANEIRO, Brazilija, kovo 6. — Šimtai aklų vyrų, moterų ir vaikų buvo suruošę demonstraciją svarbiausiomis gatvėmis. Tikslas tos demonstracijos — sukelti visuomenėj užuojautos, paraginti ją kad labiau susirupintų neregių auklėjimo ir prieglaudų reikalais.

Demonstruojantieji ėjo eilėmis, susikibę kiti kitam už rankos. Prieky ėjo orkestras. Daugelis maršuojančių nešė vėlukus, kad tuo daugiau kreipus į save žmonių domės.

Vargas del rusų pabėgėlių Kinuose

Jie patapo sunkiausia našta žmonės, bet Sovietų vyriausybė nenori tautų sąjungos pagalbos pabėgėliams šelpti.

ŠANGHAI, Kinai, kovo 7. — Sovietų agentas Harbine, p. Rakitin, atsisakė priimti Drą James Griegą, kurį tautų sąjunga buvo paskyrus patirti sąlygas ir pažiurėti, kaip butų galima organizuoti pašalpą tukstantiems rusų pabėgėlių Kinuose, kurie ikišiol, per keletą metų, gyveno labdarybės aukomis, ypač Amerikos Raudonojo Kryžiaus teikiamomis.

Rakitinas pareiškė, kad rusų pabėgėlių Kinuose klausimas esąs dabar sovietų valdžios dalykas.

Po Kerenskio valdžios nuvertimo, Kinai pripludo rusų pabėgėlių. Šelpti nuolatos tuos pabėgėlių titveikus pasidarė sunkiausia našta esančioms Kinuose kitataučių organizacijoms, įstaigoms ir atskiriems žmonėms, o taipjau nelengvesnė našta ir patiems. Per pastaruosius penkerius metus vienam tik Šanghajuj buvo šelpiami 10 taukstančių pabėgėlių, o Amerikos Raudonasis Kryžius be to išleido dideles pinigų sumas šelpimui tuk stančių pabėgėlių Manžurijoj.

PINIGŲ KURSAS

Vakar, kovo 7 d., užsienio pinigų ne mažiaus kaip už $25,000 dolerių bankų buvo skaitoma Amerikos pinigais šitaip:

Anglijos 1 sv. sterlingų	$4.30
Belgijos, 100 frankų	$3.34
Danijos, 100 markių	$15.81
Italijos, 100 lirų	$4.29
Francijos, 100 frankų	$3.84
Lietuvos, 100 litų	$10.00
Norvegijos, 100	$13.54
Olandijos, 100 kronų	$37.27
Suomijos, 100 markių	$2.54
Švedijos, 100 kronų	$26.13

Piliečiai protestuoja prieš areštus streikuojančių siuvėjų

CHICAGO. — Del nepaliaujamų streikuojančių moterų rubų siuvėjų areštų, kuriuos vykina valstijos prokuroro Crowe'o įgalioti specialiniai policininkai, ėmė aštriai protestuoti patys Chicagos piliečiai. Chicagos bažnyčių federacija suorganizavo piliečių komitetą, su Loyolos Univ̀ersiteto sociologijos skyriaus dekanu kun. Seidenburgu prieky, kuris šiandie eis pas miesto mayorą Deverą pareikšti piliečių vardu protestą del tų negirdėtų areštų ir žiaurumų su streikininkais.

Hull House žmonės kartu su Miss Ellen Gates Starr padarė investigacijų apie elgesį specialių policininkų, kurios valstybės prokuroras įgaliojo, o dirbtuvių savininkai moka algas, ir savo raportą atidavė piliečių komitetui, kurs jį šiandie pristatys miesto mayorui.

Pasirodo, kad per šitą trumpą streiko laiką iki šiol areštuota daugiau kaip pustrečio šimto streikininkų, ir su areštuotaisiais tie kompanijų samdytieji specialiai policininkai elgiasi brutalingiausiu budu.

Piliečių komitetas, akyvaizdoje šitokių faktų, griežčiausiu budu smerkia netiek policininkus, kiek patį juos įgaliojusį smarkauti prokurorą Crowe'ą.

DINAMITO SPROGIMAS.

LOUISVILLE, Nebr., kovo 7. — Apie pusę mailės nuo šio miestelio įvyko smarki eksplioziją: ekspliodavo dinamito sandėlis, arti 5000 svarų. Nuo eksplizijos beveik visų miestelio namų langai išlakstė, kai kurių muro triobesių sienos sutruko. Žmonių betgi nenukentėjo niekas.

Perka žemę Mariampolės Realei Gimnazijai

Gimnazijos Direktorius Valaitis prašo pinigų

KABLEGRAMA IŠ KAUNO.

Vakar Dr. A. J. Karalius, Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos Rėmėjų Draugijos pirmininkas, gavo iš Kauno šitokio turinio kablegramą:

"Perkame Gimnazijai plecių. Siuskite visus pinigus kabeliu.

"Jonas Valaitis."

Tai yra prašymas Mariampolės Realės Gimnazijos direktoriaus, Jono Valaičio, kuris, matoma, kuriais nors reikalais lankėsi Kaune.

Dr. Karalius, gavęs tą kablegramą, ketino tuojau pasikalbėti su Draugijos valdyba ir išsiųsti visus pinigus, kiek yra iki šiol suplaukę Realės Gimnazijos paramai. Jų yra, rodos, apie 12 ar 13 šimtų dolerių.

Mariampolės Realė Gimnazija randasi Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos globoje. Jai butinai reikia namo, nes dabar ji naudojasi privačio asmens namu, kuris yra labai pasenęs ir kurio ji dagi bykada gali netekti.

Pastatymui nuosavo namo reikės nemažiau kaip $10,000, o suaukauta yra dar tiktai trupučį daugiau kaip tukstantis. Taigi tegu pažangioji Amerikos visuomenė sukrunta!

K. Požėla lengvai laimėjo

Nors vakar K. Požėla ėjo ristis amerikoniškų stilium "catch as catch can," jis liko pergalėtoju į trumpą laiką.

M. Drabs buvo paristas į 19 minučių. Ir antru syk jis nebegalėjo eiti. Mat, kada jį Požėla metė, M. Drabs susižeidė šonkaulį. M. Drabs pareiškė, kad jis dar nematęs tokio ristiko kaip Požėla.

Šiuo sykiu lietuviai Požėlą sutiko kuopuikiausiu budu. Vienas didelis mylėtojas Požėlos kaipo atleto, o butent Juozapas Miliauckas pakvietė visą Did. Kunigaikščio Vytauto beną, kurs sužaidė Lietuvos himną, kadą tik Požėla pasirodė ant scenos, ir su muzika jį palydėjo.

Iš kitų ristikų puikiai ritosi senas vilkas J. Bancevičius, ir parito Paulseną paskutinį syk į 14 minučių. Pirmą syk teisėjas pripažino Bancevičių laimėtoju į 24 minutes, vienok Paulsen protestavo, kad jis nebuvęs paristas. Tada Bancevičius jį parito dar į trumpesnį laiką.

D. Dudinskas pirmu syk turėjo pasiduoti į 14 minučių, kadangi jam jo priešas užlaužė koją. Antrą syk Dudinskas betgi paguldė G. Petersą į 16 minučių. — Pagalios Ch. Peterson paguldė graiką Karonį.

TRAUKINIŲ SUSIMUŠIMAS.

SPRINGFIELD, Ill., kovo 7. —Du pasažieriniai traukiniai susimušė ties Dawson. Keletas pasažierių sužeista.

Policistai — plėšikų sėbrai.

Detektivų biuro seržantas Garry ir Maxwell policijos stoties seržantas Raddatz kaltinami del ėmimo vogtų daiktų. Paleisti iš tarnybos.

Vokiečių aukso banko planas esąs priimtas

BERLINAS, kovo 7. — Reichsbanko (Vokiečių Vasltybės banko) direktorius Schachtas sugrįžęs iš Paryžiaus pranešė spaudos atstovams, kad jo aukso banko plano ekspertų komisija priėmus ir Francija jam pritarus. Šeštadienį (šiandie) banko projektas busias paduotas reichstagui (parlamentui) priimti.

Schachto pareiškimas gerokai nustebino Berliną. Mat nors buvo žinoma, kad del banko detalių buvo susitarta ir valdžia jau buvo prisiruošius daryti atatinkamų žingsnių, vis detlo matyta, kad Vokietijos finansų direktorius yra priėmęs originalį Daweso planą, su menkais tik pataisymais.

ORAS

Chicagai ir apielinkei Federatio Bokšto Burtininkas burė šią dieną busiant giedrą, bet šaltoką.

Sekmadieniui Burtininkas dar nesuskubo oro nuburti, bet einant Šimtmetinio Kalendoriaus ir Orakulo parodymais, tai rytoj turės buti gražių gražiausias oras. Lyg tyčia tą dieną pasitaiko ir didelės Chicagoj iškilmės — grandiozus dešimtmetinių Naujienų sukaktuvių koncertas.

[Jei kartais ir Šimtmetinis Kalendorius su Orakulu suklystų, nebokite: makabilių, strytkarių, elevatorių ir treinų pakaks visiems suvažiuoti į Naujienų iškilmes].

Jau laikas išpidyti Income Taksų blankas. Naujienos patarnauja kasdieną, nuo 8 val. ryto iki 8 val. vakare.

RYTOJ Naujienų Jubilejaus Baliun!

DIDŽIAUSIA CHICAGIEČIŲ IŠKILMĖ

Ashland Boulevard Auditorium

Van Buren ir Ashland -- Pradzia 6ta valanda vakare

IMPERFECT IN ORIGINAL

KORESPONDENCIJOS

Detroit, Mich.

Kur yra tautiškos kapinės? — Pažangiesiems prie Lietuvių svetainės neleidžiama nė plakatų dalinti.

Naujienų Nr. 44 pastebėjau, kad Mikalauskaitė-Stonienė tapo lietuvių kapinėse palaidota, o "Tėvynėje" tilpo pranešimas, jog ji palaidota tapusi tautiškose lietuvių kapinėse.

Mane tai stebina: jau kelinti metai Detroite gyvenu, o vienok nesu girdėjusi, kad pažangieji lietuviai turėtų savo kapines. Jei kas žino tokias kapines, gal malonėtų per Naujienas apie jas pranešti — kur jos yra.

Gi detroitiečiams yra butinas reikalas savo kapines įsigyti. Kitos lietuvių kolonijos jau senai savo kapines turi, o detroitiečiai vis dar tebemiega.

* * *

Pažangieji Detroito lietuviai negali jokių savo plakatų dalinti prie Lietuvių Bendrovės svetainės, 25-tos ir Dix Ave. Kunigas per pamokslą pasakė, kad nevalia busią "bedieviškų" plakatų dalinti nei prie bažnyčios nei prie salės.

O tuo tarpu prie svetainės pabudavojimo nemažai prisidėjo ir pažangieji lietuviai pirkdami šėrus. Tada jų pinigai buvo geri, o dabar su jais jau nebenorima skaityt is ir draudžiama jiems net plakatus dalinti.

—Žinskakiemio Šliuptarnė.

Kenosha, Wis.

Auka Mariampolės Realei Gimnazijai. — Masinis mitingas del ateivybės varžymo. — SLA 212 kuopos darbuotė.

Kovo 2 d. Schlitz Hall salėj įvyko SLA 212 kuopos susirinkimas. Išklausius įvairių pranešimų, prieita prie įvykusio vasario 24 d. baliaus raporto. To baliaus 25% buvo skiriamas Mariampolės Realei gimnazijai. 25% pelno sudarė $14.79. Pirma buvo surinkta $12.17. Tuo budu gimnazijai bus pasiųsta $26.96.

* * *

Masinis mitingas su prakalbomis delei ateivybės varžymo įvyks kovo 30 d. Polonia Hall. Bus trys kalbėtojai. Visi tad yra kviečiami mitinge dalyvauti.

Turiu pastebėti, kad musų "draugai" komunistai irgi dedasi dideliais ateivybės varžymo priešais. Bet jie varėsi ir už tai, kad ir čia gyvenantys ateiviai turėtų daugiau teisių. Esą reikia ir čia protestą pakelti. Bet tas sumanymas nuėjo niekais. Kai buvo tartąsi del kalbėtojų, tai išpradžių buvo manyta, kad dvi srovės gali vieną bendrą kalbėtoją išstatyti. Vienok komunistai, kaip beibės, užsispyrė, kad ir jų tarataika kalbėtų. Del ramumo susitarta, kad visos trys srovės turės po vieną kalbėtoją.

Bet jie visuomet išranda ką nors, kad tik priešintis. Kuopos susirinkime vienas "tavorščius" reikalavo, kad kp korespondentas ką tai atšauktų. Vienok niekas į tai domės nekreipė. Tas ponas turbut mano, kad tik kp. korespondentas gali rašyti, o kitas — ne. Aš už jokią sau garbę nelaikau, kad esu kuopos korespondentas; aš rašiau ir neoficialiniu kp. korespondentu budamas. Gi komunistai turbut nieko nesugeba parašyti; jie dideli meisteriai tik liežuviais malti.

* * *

SLA 212 kuopa bėgiu šių metų turės laimėjimą kiekviena me susirinkime. Pereitame susirinkime $2 laimėjo drg. Kat. Kančienė. Pranešta, jog stropiai ruošiamasi prie "Iš Meilės" pastatymo. Esą mokytojas ir vedėjas J. Macnorius dirbąs išsijuosęs. Daug esą ir tikietų parduota. Veikalą ketinama lošti S. Milwaukėj, Racine ir Milwaukėj. Tad kovo 23 d. visi bukite pasirengę.

Mirė SLA 212 kuopos narys ir tapo miesto kapinėse palaidotas. Į kuopą įstojo naujas narys, nežiurint į tai, kad komunistai šaukė, jog jis organizacijai nėra pageidaujamas.

—K. Brazevičius.

Montello, Mass.

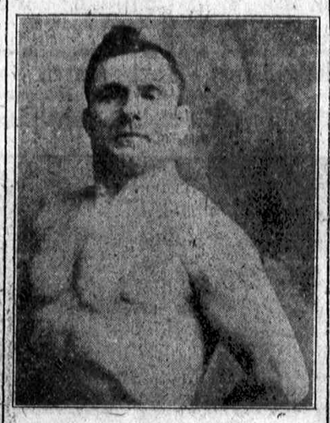
Mokslo Draugijos koncertas. — Darbai eina gan blogai.

Kovo 2 d. Lietuvių Tautiško Namo svetainėje įvyko koncertas Lietuvos našlaičių naudai. Koncertą rengė neseniai susikurusi Mokslo Draugija po vadovyste Antano Bačiulio. Programe dalyvavo šie asmenys: p-lė M. Monikaitė, A. Bačiulis, p-lės A. Gerybaitės, J. Vinkšnaičiutė, Z. Vaitkaitė ir p. J. Navadauskas. Visi šie dainininkai puikiai dainavo ir publikai patiko. Daug buvo naujų dainų sudainuota. Tai vis p. A. Bačiulio kompozicijos. Dainos melodingos ir malonu jas klausyti. Ypač gerai skambėjo duetai.

Viena tik bloga, kad į koncertą nedaug žmonių teatsilankė. Turbut monteliečiai neužjaučia Lietuvos našlaičiams. Jie priprato kitų tautų reikalais rupintis, o savųjų žmonių nebepaiso.

Čia daugiausia yra čeverykų išdirbystės. Darbai šiuo tarpu eina gan prastai. Dirbama tik po dvejetą trejetą dienų savaitėj o kai kur tik po kelias valandas dienoje.

—A. Barkauskas.

Geštautas

Didelės Ristynės

Rengia
DR-TĖ TĖVYNĖS M. NO. 1.
Kovo 11 d., 1924
SCHOOL HALL SVET.,
48 ir Honore St.

Ristynės prasidės 8-tą val. vakare. Durys atsidarys 7-tą val. vakare.

J. Geštautas, lietuvis sunkios vogos čampionas, su G. Mach, slavokų druotuoliu iš St. Louis.

Tik ką atėjo iš Lietuvos

Kulturos No. 1 ir No. 2, 1923 metų, Kulturos No. 1, 1924 metų. Galima gauti Naujienų ofise, 30 centų už kopiją.

Franklin'o BOTANICAL HERBS Gyduolės nuo SKILVIO, KEPENŲ, KRAUJO ir INKSTŲ. Geriausis pasaulyreguliatorius. Vienas doleris atnešа mėnesius gydymo. Atsiųskite į FRANKLIN'S LABORATORY, 3252 Wallace St., Chicago, U. S. A.

Draugijų Atydai

Norėdami geros orkestros Kreipkitės prie

K. POCIAUS,
Tel. Pullman 2600
11935 Emerald Ave.,
Chicago, Ill.

Mano orkestra daug sykių tarnavo del draugijų su labdaringais tikslais, be jokio atlyginimo.

Pranešimas

Pranešu lietuviams, kuriems reikia siuti ar kitokių drapanų, kad nesiveluotut su užsakymais, nes dabartės geriausias laikas kol dar gražiausios materijos neišrinktos.

Musų darbas ir materijolas per daugelį metų yra visiems gerai žinomas kaipo geriausias. Kainos kuožemiausios. Todel, kuris nori turėti geras drapanas kreipkitės pas

P. P. MANKUS,
2230 West 22nd St.,
Chicago, Ill.
Tel. Canal 3144

PEOPLES RESTAURANT

1628 W. 47th St.

Chicagos lietuvių vadovaujama valgymui vieta.

Švari, graži ir sanitarė vieta. Malonus patarnavimas.

J. GRIGAS G. EUDEIKIS

Siųskit pinigus per NAUJIENAS

Siųskit pinigus per NAUJIENAS

NORĖDAMI

PIRKTI, PARDUOTI AR MAINYTI VISADOS KREIPKITĖS PAS MUS. TAS JUMS BUS ANT NAUDOS.

S. L. FABIONAS CO.

INVESTMENTS REAL ESTATE INSURANCE

809 W. 35th St., Chicago
Tel. Boulevard 0611 ir 0774
PADAROM PIRKIMO IR PARDAVIMO RAŠTUS.
Pasekmingai siunčiam pinigus ir Parduodam Laivakortes.

K. GUGIS

ADVOKATAS

Miesto ofisai
127 N. Dearborn St., Room 111-12
Tel. Central 4411. Val. nuo 9-6
Gyvenimo vieta:
3323 So. Halsted St.
Tel.: Boulevard 1310
Valandos: nuo 6 iki 8 v. v. kiekvieną vakarą, išskyrus ketvergą.
Nedėliomis nuo 9 iki 12 ryte.

JOHN KUCHINSKAS

LIETUVIS ADVOKATAS

2221 W. 22nd St., arti Leavitt St.
Telephonas Canal 2552
Valandos: 9 ryto iki 9 vakare. Seredoj ir Pėtnyčioj nuo 9 r. iki 6 v. Veda visokias bylas visuose teismuose. Egzaminuoja Abstraktus ir padirba visokius Dokumentus, perkant arba parduodant Lotus, Namus, Farmas ir Biznius. Skolina Pinigus ant pirmo morgičiaus lengvomis išlygomis.

Tel. Dearborn 9057

A. A. SLAKIS

ADVOKATAS

Ofisas vidurmiestyj:
Room 1726
CHICAGO TEMPLE BLDG.
77 W. Washington St.
Cor. Washington & Clark
Namų Tel.: Hyde Park 3395

JOHN I. BAGDZIUNAS

ADVOKATAS

Veda bylas visuose Teismuose, Egzaminuoja Abstraktus, Padaro pirkimo ir pardavimo Dokumentus ir įgaliojimus.
7 South Dearborn Street
ROOM 1538 TRIBUNE BUILDING
Telefonas Randolph 3261
Vakarais: 2151 West 22 Street
Telefonas Canal 1667.

S. W. BANES, Advokatas
Val.: 9 A. M. iki 5 P. M.
Room 909 Chicago Trust Building
79 West Monroe Street, Chicago.
Telephone Randolph 2900
Rez. 3203 So. Halsted St.
Yards 1015. Val.: 6 iki 9 val.

J. P. WAITCHES

LAWYER Lietuvys Advokatas
Dienomis Room 514-516
127 N. Dearborn St.,
Telephone Randolph 5584
Vakarais: 10717 Indiana Ave.
Tel.: Pullman 6377.

A. E. STASULANI

ADVOKATAS
Ofisas:
1703 Chicago Temple Bldg.
77 W. Washington St.
Tel. Central 6800
Cicero Panedėlio vak.
1314 S. Cicero Av. T.Cicero 5036
Bridgeport kitais vakarais
3236 S. Halsted St. T.Boul. 6737

V. W. RUTKAUSKAS

Advokatas
29 So. La Salle St. Room 530
Tel. Central 6390
Vak. 3223 S. Halsted St., Chicago.
Tel. Yards 4681

Leo Shvegzda

(Real Estate)

Perkant, parduodant ar mainant namus kreipkitės prie musų.
Taipgi apsaugojame nuo ugnies jusų namus ir rakandus.
Siunčiame pinigus į Lietuvą.
4917 W. 14th St.,
Cicero, Ill.
Office Phone Cicero 8223
Res. Phone Cicero 6272

Plumingo ir Apšildymo Įrengimai
Olselio kainomis visiems. Pigiausi dabar radiatoriai ir boileriai. Jie bus brangesni po balandžio mėnesio.
PEOPLES PLUMBING AND HEATING SUPLY CO.
490 Milwaukee Ave. and
461 N. Halsted St.
Haymarket 1013, Haymarket 4221

PO GIMDYMUI KUDIKIO

Su silpna ir skaudama nugara Mrs. Miller pagelbėjo vartojant Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound.

Rotan, Texas. — "Aš rašau jums ir duodu žinią, kad man pagelbėjo vartojant jusų gyduoles. Po gimimo mano antro kudikio, mano nugara buvo silpna ir nuolat skaudėjo, aš nusprendžiau vartoti Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound, nes aš buvau skaičiusi apie jas daug kad jos pagelbėjo delei daugelio moterų. Mano nugara skaudėjo daugiau kaip metus laiko ir budavo taip skauda, kad aš negalėdavau dirbti savo darbo, nes aš užlaikau namą del trijų ir skalbiu. Aš pasakysiu savo draugems, jei jos turi panašią ligą, lai tuojau vartoja Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound. Jųs galite vartoti šį mano paliudyjimą paskelbimui laikraštyje". Mrs. C. R. Miller, R. F. D, No. 1, Box 76, Rotan, Texas.

Visos šalies platumoj pirkėjai Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound atsiuntė daugiau kaip 121,000 atsakymų, kurie 98 iš kiekvieno 100 gavo palengvinimą nuo vartojimo jų Pardavimui pas aptiekorius visur.

Francuziškas Daktaras

Specialistas kraujo, odos, chroniškų ir slaptų ligų

Gydo su pagelba naujausių metodų X-Ray Spinduliai

Ofisas 1800 S. Ashland Ave., ant viršaus Ashland State Banko
Telefonas Canal 0464

Valandos 2:30 iki 5 ir 8 iki 10.
Nedėlioj nuo 2:30 iki 4:30 po pietų

Biuras 4348 Archer Ave.

Val. nuo 12:30 iki 2 ir nuo 6 iki 8

Telefonas Lafayette 3878

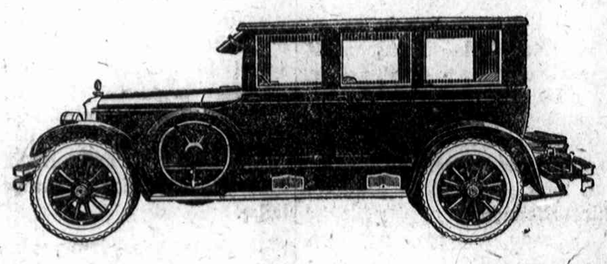
Dr. J. W. Beaudette

Lietuvių Katalikų Šv. Marijos Bažnytinėj Svet.

3501 S. Union Ave. ir 35th Str.

Bus rodomi žingeidus ir svarbus krutami paveikslai keli, kurie dar nei sykį nebuvo matomi musų akimis, taigi parapijonai ir parapijonkos, seni ir jauni, visi draugai ir draugės nepraleiskite to pažymėto laiko, kur galėsim pamatyti ir išgirsti ko negirdėję

SEK. NEDĖLIOS VAKARE, KOVO-MARCH 9 d., 1924
Nišparai 6:30 val. vak., paveikslų pradžia 7:45 val. vak.
Kviečia Kunigas ir Komitetas.

"Tas Sedan 5 ar 7 pas. ..... $2595.00"

PAIGE JEWETT

Paprasti modeliai			
Phaeton (7 Pas.)	$1795	Touring	$1065
Phaeton (4 Pas.)	1795		
Sedan (5 ir 7 Pas.)	2595	Brougham	1325
Sedan (7Pas.)	2595	Sedan	1495
DE LUXE MODELIAI:			
Phaeton (7 Pas.)	$1995	De Luxe Roadster	1195
Phaeton (4 Pas.)	1995	De Luxe Touring	1220
Brougham (5 Pas.)	2395		
Sedan (5 Pas.)	2770	De Luxe Sedan	1695
Sedan (7 Pas.)	2770		

CHICAGO MOTOR SALES

JOHN J. BAGDONAS, MANAGERIS

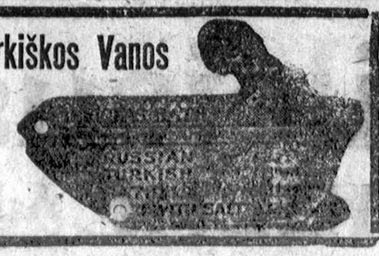
4614 South Western Ave.

Tel. Lafayette 8282

Rusiškos ir Turkiškos Vanos

12th STREET
Tel. Kedzie 8962

3514-16 Roosevelt Rd.
Arti St. Louis Ave.
CHICAGO, ILL.

Metinė Atskaita

SIMANO DAUKANTO SKOL. IR BUD. DR-JOS (SPULKOS)

(Simano Daukanto Building and Loan Association)

Uždėta Sausio 2 d., 1905 m.

Illinois Valstijoj Inkorporuota ant $1,000,000.00

Žemiau skaitlius parodo apyvartą už 1923 m. ir abelnas stovis Simano Daukanto Skolinimo ir Budavojimo Draugijos.

Apyskaita Metinės Apyvartos.

Įplaukė:

Bankoj buvo 1922 m.	$ 2,078.01
Sumokėta ant akcijų	101,261.11
Nuošimčių už paskolas	22,143.60
Premium (Komišinai)	1,754.75
Įtojimas	621.25
Pervedimų	77.00
Bausmių	77.05
Paskolų sugrąžinta	164,950.00
Depositų	77,310.92
Už W. S. S.	1,000.00
Prepaid Stock ($100 Sher)	96,000.00
Atsargos kapitalo	1,000.00
Viso įplaukė	$467,273.69

Išmokėta:

Paskolinta	$165,830.00
Ištraukta ant akcijų	131,404.29
Nuošimčių ant akcijų	15,567.95
Depositų	85,055.93
Prepaid Stock $100 Sher)	62,700.00
Procento už depositus	3,823.28
Iškaščių	1,390.52
Raštininko alga	701.61
Spauda ir stempos	280.94
Bankoj randasi	519.17
Atsargos kapitalas	1,000.00
Viso išmokėta	$467,273.69

Abelnas Stovis Draugijos Turto.

Turtas (Assets)

Paskolinta ant namų	$378,200.00
Paskolinta ant knygučių	930.00
Nesumokėta ant akcijų	4,114.69
Skolingi už Insurance	103 24
Rakandai	100.00
Bankoj randasi	519.17
Viso	$383,967.28

Atsakomybės (Liabilities)

Ant akcijų sumokėta	$212.835.81
Permokėta ant akcijų	2,908.50
Skolingi ant akcijų	4,114.69
Prepaid Stock ($100 Sher)	69,500.00
Depositų	50,285.88
Nuošimčių neišmokėta	4,771,43
Atsargos kapitalaš	7,265.00
Pelnas išdalintas	30,776.18
Pelnas nedalintas	1,569.79
Viso	$383,967.28

Akcijų parduota per 1923 meuus	2485
Ištraukta akcijų per 1923 metus	1488
Užbaigta mokėti akcijų per 1923 metus	584
Viso mokamų akcijų yra	7264

Pagal šią atskaitą lengva yra patėmyti, jog **Simano Daukanto Skolinimo ir Budavojimo Draugija** paspėjo išaugit į milžinišką įstaigą, su kapitalu siekiančiu arti keturių šimtų tukstančių (400,000.00) dolerių įdėtų į apyvartą ant šešto nuošimčio. Kas prigulėjo ir priguli prie šios draugijos, jaučiasi pilnai užganėdintas, nes persitiriknes yra, kad jo sunkiai uždirbti doleriai yra saugioj vietoj ir neša jam gerą pelną.

Rašykitės visi, kurie dar neprigulite prie **Simano Daukanto Skolinimo ir Budavojimo Draugijos,** pasiimdami pagal savo uždarbį tinkamą skaitlių akcijų išmokėjimui, jeigu norite, kad jusų pinigai, kaip ir pirmiaus prisirašiusių butų saugioj vietoj ir neštų kuodidžiausią naudą.

Akcijos yra mokamos sekamai: 12½c., 25c. ir 50c. į savaitę ir taipogi galima pasidėti pinigus, už kuriuos yra mokama 4% (nuošimtis) ir daugiaus.

Del didesnių informacijų, kreipkitės draugijos susirinkime prie valdybos, kur yra laikoma susirinkimai kasSeredos vakarą, M. Meldažio Svetainėje, 2244 W. 23rd Place, Chicago, Illinois, nuo 8 iki 9:30 val. vakare.

BEN. KAZANAUSKAS, Rašt., 2221 W. 22 St.

Siųskite Pinigus Lietuvon ant Velyku Dabar

PER

Universal State Bank

Visus širdingai kviečiame atsilankyti į musų naujai išpuoštą ir perdirbtą banką, ir savo nauju depositu prisidėti prie Lietuvių Biznio kėlimo.

Mokame 3 nuošimčius ant padėtų pinigų.

Parduodam bonsus ir morgičius nešančius 6 nuošimtį.

Banko Turtas apie

$3,000,000.00

Universal State Bank

3252 So. Halsted St.

PATOGYBE IR GREITYBE AMERIKOS LAIVAIS

Jei svarstai apie kelionę į Lietuvą pasiteirauk apie didelius S. V. Valdžios keleivinius laivus **Pirmiausia.**

America March..... 12, April 9	Geo. Washington April 5, May 6
Pres.Roosevelt March 22, April 19	Leviathan ..... April 12, May 3
Pres.Harding March 29, April 26	Republic ..... April 29, June 3

Laivuose United States Linijos yra dideli privatiški kambariai del 2, 4 ar 6 ypatų. Didelė įvairybė geriausių valgių yra duodama švariose valgyklose. Yra rukymo kambariai, moterims kambaris, erdvus dėniai pasivaikščiojimui, benai koncertams ir kitoki pasilinksminimai.

Greitas pristatymas į Plymouth, Southamptoa, Cherbourg ir Bremen, iš kur susisiekimas su visais Europos kraštais. Del kainų, informacijų ir tikietų klauskit vietinio agento.

EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Ponas John W. Luth, vedėjas musų Lietuviško Skyriaus, ves Lietuvių Ekskursiją laivu LEVIATHAN, išplaukiančiu iš New Yorko Liepos 5-tą į Klaipėdą.

Ar esi, ar ne Amerikos piliečiu, bet gali važiuoti su p. Luth ir jis išduos jums liudymą taip, kad galėsi saugiai sugrįžti į Ameriką bėgy šešių mėnesių. Klausk savo vietinio agento tuoj smulkmenų.

UNITED STATES LINES
45 BROADWAY, NEW YORK
110 S. DEARBORN ST., CHICAGO, ILL.
MANAGING OPERATORS FOR
UNITED STATES SHIPPING BOARD

West Englewood Trust & Savings Bank

1610 W. 63rd St.

UNITED AMERICAN LINES
(HARRIMAN LINE)
JOINT SERVICE WITH
HAMBURG AMERICAN LINE

NEW YORK-HAMBURG

TRUMPIAUSIAS KELIAS Į VISAS DALIS

LIETUVOS

Išplaukia kiekvieną savaitę su musų laivais de luxe
"Resolute", "Reliance"
"Albert Ballin"
"Deutschland"

Kurie veža I, II ir III klesa pasažierius ir populiariški laivai "Mount Clay", Cleveland, "Hansa", "Thuringia" ir "Westphalia" su cabin ir III klesa. Geras mandagus patarnavimas, puikus kambariai, puikios apystovos.

UNITED AMERICAN LINES
171 West Randolph St., Chicago, Ill.
Arba bile autorizuoto agento.

ELEKTRA

Šviesą ir pajiegą suvedame į senus ir naujus namus, taipgi dirbtuves. Cash arba ant išmokėjimo.

Pirmutinė Lietuvių Elektros Korporacija Amerikoje

THE BRIDGEPORT ELECTRIC CO., Inc.
A. BARTKUS, Pres.
1619 W. 47th St., Tel. Boulevard 7101, 1892. Chicago.

KORESPONDENCIJOS

Collinsville, Ill.

Nedarbas angliakasyklose didėja.

Nors jau nuo senai Collinsvilel anglių kasyklose darbas nekaip ėjo ale vis buvo dirbama dvi ar tris dienas savaitėje. Tuo budu angliakasiai šioki toki pragyvenimą pasidarydavo. Bet kaip angliakasių unija atnaujino kontraktą su kasyklų kompanijomis trims metams, tai pradėta kai kurios kasyklos uždarynėti. Taip vasario 28 d. tapo uždaryta kasykla No. 3, iš kur paliuosuota apie trys šimtai darbininkų. Kovo 5 d. Marysvillėj užsidarė kasykla No. 2, iš kur paleista apie penki šimtai angliakasių. Tuo budu Collinsville'j dabar yra apie 800 bedarbių.

Patartina iš kitur į šį miestą nevažiuoti, nes ir ant vietos bedarbių pakanka.

—Pasaulio Pilietis.

De Kalb, Ill.

Balius, kur mažai blaivų tebuvo. — Munšaino varytojams pradeda karšta darytis.

Nesenai Ukėsų Kliubas buvo parengęs maskaradų balių. Publikos prisirinko daug — beveik visi vietos lietuviai. Bet apsimaskavusių ne kiek tebuvo. Keli atėjo prisitraukę iš namų, o kiti atsinešė bonkutes su savimi ir ėmė baliavoti vietoj. Praėjus porai valandų svetainėje mažai blaivų žmonių ir besimatė. Įlinksmėję buvo ir kaikurie komiteto nariai.

* * *

Kovo 4 d. prasidėjo pas mus munšainininkų kratymas. Pas vieną buvo surasta keli galionai naminėlės. Jis tapo į policijos stotį nugabentas ir turėjo užsimokėti, regis, $300. Pajutę pavojų kiti munšainininkai spėjo savo "štofą" paslėpti.

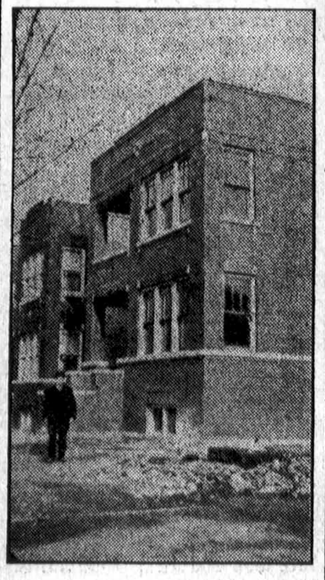
* * *

Darbai pas mus prasideda kiek silpniau eiti: dirbamą 3 ar 4 dienas savaitėje.

—Naujienų Skaitytojas.

C. B. CZEPUKAS

Generalis Kontraktorius namų budavojime

Tamstos beabejonės mylite naujame, gražiame name gyventi. Ir štai, kaip čia matote keletą namų, mano pabudavotų, dar nesenai užbaigtų. Taigi ir tamstom aš pabudavosiu tokius ar dar gražesnius, kokius tamta norėsite.

C. B. Czepukas
1648 W. Division St.
Tel. Armitage 1433

Waukegan, Ill.

Del Waukeganiečio užsipuolimo ant Luosybės choro.

"Naujienų" No. 47 Waukeganietis rašo, kad Liuosybės choras esąs komunistiškas, ir kad į jo parengtą vasario 27 d. koncertą visai mažai publikos teatsilankę.

Tai netiesa. Liuosybės choras nėra komunistinis. Jam priklauso visokių pažiurų žmonės. Choras rupinasi ne partijų politika, o tik daile. Tai viena. Antras dalykas yra tas, kad Waukeganietis netiesą sako apie koncertą. Koncertan publikos prisirinko pilnutėlė svetainė, o ne tiek kad ant pirštų butų buvę galima suskaityti.

Del paties koncerto nesiginčysime: Waukeganiečiui parupo Liuosybės chorą pažeminti, tai jis ir pripasakojo visokių nebutų dalykų.

Pirm. **Butvinskis**
sekr. **K. Masiliunienė.**

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

FEDERAL
Elektrinė Skalbinyčia

Perbudavotos ir pertaisytos mašinos

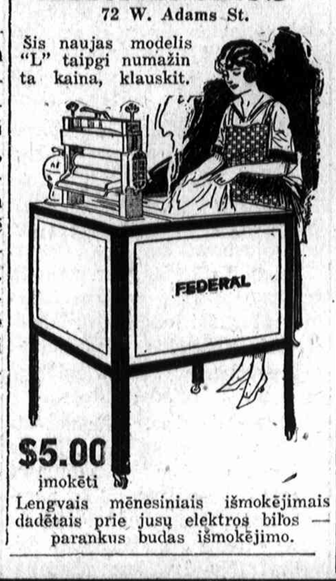
$67.50

ir augščiau

Išpardavimas pasibaigs naktį, kovo 15. Veikite greit!

COMMONWEALTH EDISON
ELECTRIC SHOPS
72 W. Adams St.

Šis naujas modelis "L" taipgi numažinta kaina, klauskit.

$5.00
įmokėti

Lengvais mėnesiniais išmokėjimais dadėtais prie jusų elektros bilos — parankus budas išmokėjimo.

Mrs. MICHNIEVICZ - VIDIKIENE
AKUŠERKA

3101 So. Halsted St., kampas 31 gat.
Tel. Yards 1119

Baigusi akušerijos kolegiją; ilgai praktikavusi Pennsylvanijos ligonbučiuose. Sąžiningai patarnauja, visokiose ligose prieš gimdymą, laike gimdymo ir po gimdymo.

Už dyką patarimas, da ir kitokiuose reikaluose moterims ir merginoms, kreipkitės o rasite pagelbą.

Valandos nuo 8 ryto iki 1 po pietų, nuo 6 iki 9 val. vakare.

KONTRAKTORIUS

Budavoju muro ir medžio namus.

P. KASPAR
3827 Archer Ave.

Tel. Blvd. 3133
M. Woitkewicz
BANIS
AKUŠERKA

Turiu patyrimą. Pasekmingai patarnauju moterims prie gimdymo kiekvienam atsitikime. Teikiu ypatišką prižiurėjimą. Duodu patarimus moterims ir merginoms dykai.

3113 South Halsted St.

DR. KERZMAN
—IŠ RUSIJOS—

Gerai lietuviams žinomas per 15 metų kaipo patyręs gydytojas, chirurgas ir akušeris.

Gydo staigias ir chroniškas ligas vyrų, moterų ir vaikų pagal naujausius metodus X-Ray ir kitokius elektros prietaisus.

Ofisas ir Labaratorija: 1025 W. 18th St., netoli Morgan St.

VALANDOS: Nuo 10—12 pietų, ir nuo 6 iki 7:30 val. vakarais.

Telefonai: Dienomis: Canal 3110. Naktį Drexel 0950 Boulevard 4126

3410 So. Halsted St.
Val.: 9—10 A. M. ir po 8 val. vak.

DR. CHARLES SEGAL
Praktikuoja 16 metai
Ofisas
4729 So. Ashland Ave., 2 lubos
Chicago, Illinois.
Specialistas džiovos
Moteriškų, Vyriškų ir Vaikų ligų.
OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryte, nuo 2 iki 5 val. po piet ir nuo 7 iki 8:30 val. vakaro. Nedėliomis nuo 10 valandos ryte iki 1 val. po piet.
Telefonas Drexel 2880

Telephone Yards 0994
DR. MAURICE KAHN
4631 So. Ashland Ave.
Ofiso Valandos: nuo 10 iki 12 dieną, 2 iki 3 po pietų, 7 iki 9 vakare. Nedėliomis nuo 10 iki 12 dieną.

DR. M. J. SHERMAN
Specialistas moterų ligų
1724 S. Loomis, kampas 18 ir Blue Island. Ofiso valandos nuo 2 iki 4 po pietų ir nuo 7 iki 9 vak vakare.
Telefonas Canal 1912
Naktinis Tel. Drexel 2279

Telefonas Boulevard 1939
DR. S. A. BRENZA
Ofiso valandos:
9 iki 12, 1 iki 3 diena
ir 6:30 iki 9:30 vakare
4608 S. Ashland Ave.,
netoli 46th St., Chicago, Ill.

Tel. Boulevard 9537
DR. MARYA DOWIAT—SASS
1707 W. 47th St.
Valandos nuo 8 iki 12 dieną, nuo 6 iki 8 val. vak. Nedėliomis nuo 8 iki 2 val. po pietų.

Jei abejoji akimis, pasiteirauk
Dr. A. R. BLUMENTHAL
Optometrist
Tel. Boulevard 6487
4649 S. Ashland Ave
Kampas 47-tos gat.
2-ros lubos

Kam Rupintis Apie Suvo Income Taksus?

Nedaro skirtumo ar jųs darote biznį su musų banku ar ne, mes norime pagelbėti jums su jusų income taksų problemomis dykai.

Musų noru yra suteikti jums patarnavimą maloniai. Ir buvo šios bankos svarbiausia užduotis ir bankas nuolat augo ir įgijo gerą vardą už gerą patarnavimą. Ateikite į musų banką ir pasiliuosuokite nuo rupesčio apie jusų income taksus.

Peoples Stock Yards State Bank

DIDELIS BANKAS ANT KAMPO
47 St. ir Ashland Avenue
CHICAGO

Gerai žinomas bankas tarpe lietuvių visoje Amerikoje savo stiprumu ir geru patarnavimu.

Lietuviai Daktarai

Lietuvių Daktarų Draugijos Nariai

DR. A. J. BERTAŠIUS
3464 So. Halsted St.
Ofiso val.: 1 iki 3 ir 6 iki 8 v. v.
Tel. Boulevard 5913
Rezidencija, 3159 So. Union Ave.
Tel. Yards 1699

Dr. A. J. KARALIUS
Gydytojas ir Chirurgas
3302 S. Morgan St., Chicago.
Telephone
Boulevard 2160
Valandos
Nuo 9 iki 12 val. dienos ir
Nuo 2 iki 9 val. vakare.

Telephone Yards 5032
DR. M. STUPNICKI
3107 So. Morgan St.,
CHICAGO, ILL.
VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryto ir nuo 5 iki 8 vakaro
Nedėliomis ofisas yra uždarytas

DR. S. BIEŽIS
Gydytojas ir Chirurgas
2201 W. 22 St., kampas Leavitt St.
Phone Canal 6222
Res.: 3114 W. 42 St. Phone Lafayette 4988. Ofiso valandos: 1-4 ir 7-8, nedėlioj 10-12 dieną.

DR. A. MONTVID
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
25 E. Washington St.
Valandos: nuo 10 iki 12 ryto
Telephone Central 8066
1824 Wabansia Ave.
Humboldt 1098
Valandos: nuo 6 iki 8 vakaro
Rezidencijos tel. Kedzie 7715

Canal 0257
Naktinis Tel. Canal 2118
DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos: 11 iki 4 po piet,
6 iki 9 vakare
Nedėliomis nuo 9 iki 12 ryto
1821 So. Halsted St.,
Kampas 18 ir Halsted St.

A. L. DAVIDONIS, M. D.
4643 So. Michigan Ave.
Tel. Kenwood 5107
Valandos: nuo 9 iki 11 val. ryto; nuo 5:30 iki 7:30 vakare.

DR. M. T. STRIKOL'S
Lietuvis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4601 So. Ashland Ave.
Tel. Boulevard 7826
Val. 2 iki 4 ir 6 iki 8. Ned. 10 iki 12
Namai 6641 S. Albany Ave.
Tel. Prospect 1930
Valandos pagal sutartį

DR. P. ŽILVITIS
Gydytojas ir Chirurgas
3243 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 7179
Rezid. Tel. Fairfax 5574
CHICAGO, ILL.

Telephone Yards 1532
DR. J. KULIS
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
Ofiso val.: 9 iki 12 pietų, 7 iki 8 v.
3259 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Dr. Benedict Aron
Ofisas 3804 S. Kedzie Ave. Phone Lafayette 0075. Valandos 2-6 vak. Rezidencija 3150 W. 63 St. Phone Procpect 0610. Valandos iki 10 ryto, 7 iki 8:30 vakare. Del specialių sutarčių telfonuokit Prospect 0610

DR. B. F. GARNITZ,
Gydytojas ir Chirurgas
Rezidencija
3149 So. Morgan St.,
Valandos nuo 8 iki 10 val. r.
nuo 12 iki 2 ir nuo 8 iki 9 .
Telefonas Yards 0867

Phone Boulevard 3033
Valandos nuo 6 iki 9 v.
3601 So. Halsted St.
Dr. S. MONKIEWICZ
Rusiškas Daktaras
Gydytojas ir Chirurgas
3327 So. Halsted St.
Val. nuo 2 po pietų iki 5 valandai ir nuo 9 vakare iki 10
Phone Boulevard 0696

Rezidencijos tel. Van Buren 0294
Ofiso tel. Boulevard 9693
Dr. A. A. Roth
Rusas Gydytojas ir Chirurgas
Specialistas Moteriškų, Vyriškų, Vaikų ir visų chroniškų ligų
Ofisas: 3103 So. Halsted St., Chicago arti 31st Street.
Valandos: 10—11 ryto; 2—3 po piet, 7—8 vak. Nedėliomis 10—12 dieną.

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily, except Sunday, by the Lithuanian News Pub. Co., Inc.

Editor P. Grigaitis

1739 South Halsted Street
Chicago, Ill.
Telephone Roosevelt 8500

Subscription Rates:
$8.00 per year in Canada.
$7.00 per year outside of Chicago.
$8.00 per year in Chicago.
3c per copy.

Entered as Second Class Matter March 17th, 1914, at the Post Office of Chicago, Ill., under the act of March 2nd, 1879.

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. — Telefonas: Roosevelt 8500.

Užsimokėjimo kaina:
Chicagoje — paštu:

Metams	$8.00
Pusei metų	4.00
Trims mėnesiams	2.00
Dviem mėnesiam	1.50
Vienam mėnesiui	.75

Chicagoje per nešiotojus:

Viena kopija	3c
Savaitei	18c
Mėnesiui	75c

Suvienytose Valstijose, ne Chicagoje, paštu:

Metams	$7.00
Pusei metų	3.50
Trims mėnesiams	1.75
Dviem mėnesiam	1.25
Vienam mėnesiui	.75

Lietuvon ir kitur užsieniuose: (Atpiginta)

Metams	$8.00
Pusei metų	4.00
Trims mėnesiams	2.00

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu, kartu su užsakymu.

Ačiu už pritarimą!

Ši milžiniška "Naujienų" laida yra leidžiama dešimties metų "Naujienų" sukaktuvių pažymėjimui. Joje telpa, be Redakcijos ir nuolatinių bendradarbių raštų, taip pat ir daugybė kitų "Naujienų" pritarėjų straipsnių, pasveikinimų ir linkėjimų.

Tiems visiems draugams, parodžiusiems savo palankumą "Naujienoms", tariame nuoširdų ačių.

Dėkojame ir kitiems "Naujienų" draugams, kurie per šiuos dešimtį metų tuo ar kitu budu rėmė jas ir padėjo joms darbuotis. Be jų pagelbos "Naujienos" nebutų galėjusios laikytis, nebutų galėjusios augti ir tarnauti visuomenei.

Darant pereitųjų dešimties metų apžvalgą šiame dienarščio numeryje, tiek mums, nuolatiniems "Naujienų" darbininkams, tiek kitiems "Naujienų" draugams, teko paliesti malonių ir nemalonių praeities dalykų; kitaip nebutų buvę parodyta, kokiose sąlygose jos ištiesų gyvavo. Bet tegu tas, kas nemalonaus buvo pergyventa praeityje, nedrumščia musų žvilgsnio į ateitį.

Tas, kas buvo bloga, tebunie palaidota. Džiaugkimės, kad musų pačių ydos, musų priešų pastangos ir kitokios kliutys nesunaikino tų gerų pasiryžimų, kuriais vadovavosi "Naujienų" steigėjai, darbininkai ir draugai. Džiaugkimės, kad per tą dešimtį metų "Naujienoms" pasisekė užkariaut pagarbą ir pasitikėjimą plačiojoje musų visuomenėje, ir — dirbkime toliaus!

Partijos kromams ne vieta.

Tą musų pastabą, kad neapgalvoti bolševikuojančiųjų elementų žingsniai duoda argumentų ateivybės varžymo šalininkams, "Draugas" sumanė panaudoti savo partijos labui. Delto, kad Amerikos žmonės nemėgsta bolševizmo, tai, girdi, jiems esą nepageidaujami ir socialistai, nes — "socializmas yra komunizmo tėvas" (!).

Tik katalikai ir R.-K.Federacija esą pilnai ištikimi amerikiečių akyse, ir kas nori darbuotis prieš ateivybės varžymo sumanymus, tas privaląs dėtis prie jų darbo.

"Daugas" klysta. Nė vienas protingas žmogus nepatikės jo išvadžiojimais. Amerikiečiai nėra taip kvaili, kad nemokėtų atskirti socialistų nuo bolševikiškų komunistų. Gal jie mėgt ar nemėgt socialistus, bet jiems nė į galvą neateis sakyt, kad socialistai darą slaptus sąmokslus prieš valdžią, kad jie ardą dabininkų unijas, ar ką nors panašaus. Socialistų vardas nėra diskredituotas.

"Naujienos" tečiaus nesiulė, kad protestai prieš ateivybės varžymą butų keliami socialistų vardu; jos patarė į tą reikalą **partijų** visai nekišti. Partijų neliečia juk ir Johnsono bilius apie ateivybę. Delto ir "Draugo" patarimas yra visai ne vietoje.

R.-K. Federacija yra partija ir, kaipo tokia, ji kalbamam reikalui netinka. Be to, ji yra dagi **bloga partija** amerikiečių akyse. Amerikoje katatalikiškas klerikalizmas yra gal-but ne mažiaus nemėgiamas, negu bolševizmas. Tą pripažįsta ir pats "Draugas", kad už tų ateivybės varžymo sumanymų slepiasi noras "įkąsti katalikybei", **suvaržant ateivybę iš katalikiškų kraštų.**

Bet jeigu jisai tą žino, tai kaip jisai gali tokius patarimus davinėti lietuviams. Ateivybės suvaržymo šalininkai nenori įsileisti ateivių iš katalikiškų kraštų, o jisai nori, kad butų parodyta visai Amerikai, jogei lietuvių tauta yra katalikiškiausia už visas!

Šitokiu parodymu butų atsiekta tiktai to, kad nusistatymas prieš lietuvius, kaipo prieš **atsilikusią tautą**, dar labiau sustipretų.

Klerikalai savo partijos kromą tegu palieka namie, taip pat kaip ir bolševikai!

Apžvalga

FAŠISTUS REMIA, SOCIALISTUS ŠMEIŽIA.

Juo tolyn, tuo labyn Brooklyno "Vienybė" brenda į melų ir falsifikacijų balą, stengdamosi pateisinti savo atžagareivišką nusistatymą Lietuvos klausimais.

Apie jos pastangas apgauti lietuvių visuomenę, remiant reakcinę studentų korporaciją, jau buvo šioje vietoje plačiai kalbėta. Dabar ji atvertė naują mealgysčių lapą, mėgindama diskredituoti Lietuvos socialdemokratus ir Amerikos socialistus.

Ji pasakoja, kad Lietuvos liaudininkai esą "džentelmonai", nes jų atstovai Natkevičius ir Žygelis, lankydamiesi Amerikoje, atsiliepdavę apie socialdemokratus gerai, sosialdemokratas Bielinis, važinėdamas čionai, niekur nepagyręs liaudininkų, net kai kur pašiepęs juos.

Tai yra faktų iškreipimas. Mes žinome nuo labai daugelio zmonių, kad Natkevičius ir Žygelis, amerikiečių užklausti apie socialdemokratų rolę Lietuvoje visuomet stengdavosi **sumažinti** jų kreditus; ir šitaip jie elgdavosi, nežiurint to fakto, kad socialdemokratų draugai Amerikoje, kiek galėdami, stengėsi **padėti** jiems apsiginti nuo klerikalų atakų. Chicagoje, pav. tik ačiu "Naujienų" paramai liaudininkų atstovai galėjo atsispirti prieš "Draugą" ir visas klerikalų jėgas, tuo laiku tyčia sumobolizuotas šioje kolionijoje kovai su jais.

Jeigu Natkevičius su Žygeliu butų viešai išėję prieš socialdemokratus, tai juodu butų laimėję, kaip Zablockis ant muilo; bet patylomis juodu visgi agitavo prieš sociademokratus.

Antras dalykas. Kuomet atvažiavo į Ameriką drg. Bielinis —kuo atsilygino liaudininkų draugai Amerikoje už tą paramą, kurią Amerikos socialistai buvo suteikę Natkevičiui ir Žygeliui? Nu-gi ve kuo: oficialiame sandariečių organe buvo parašyta, kad tokius "apgavikus", kaip Bielinis, reikią **vyti lauk iš lietuvių kolonijų!** Ar buvo bent viename tautininkų laikraštyje užprotestuota prieš tą šlykštybę? Mes nematėme.

Ir po to "Vienybė" drįsta prikaišioti stoką "honoro" socialdemokratams bei Amerikos socialistams!

Šitos "Vienybės" insunuacijos tečiaus yra tiktai įžanga naujam josios pasikėsinimui sutrukdyti socialistų darbą. Ji labai susirupino, kad Amerikos socialistai įkurė **fondą Lietuvos Socialdemokratų Partijos rėmimui**, ir ve kaip ji mėgina jį diskredituoti:

"Mes nepavydime musų socialistams jų naujų 'fondų'. Bet kuomet jie lipa viršun galvų kitiems žmonėms ir persistato vienintėliais 'kovotojais' už 'visų piliečių teises; kuomet jie pasistato vienintėliai stovėtojai 'priešakyje viso pažangaus judėjimo Lietuvoje; kuomet jie, save į padanges iškeldami, pastato valstiečius liaudininkus vergais 'Lietuvos valdonų',— tai jau pergrubus darbas."

Tai yra iškreipimas žodžių, kurie buvo parašyti "Naujienose" delei minėtojo fondo. "Naujienos" **nesakė**, kad socialdemokratai yra "vienintėliai" kovotojai ir t. t.; bet jos sakė, kad jie stovi **priešakyje** viso pažangaus judėjimo Lietuvoje. Ir to joks teisingas žmogus neužginčys.

"Naujienos" taip pat sakė, kad socialdemokratai yra vienintėlė stipri **opozicijos** partija Lietuvoje; ir tas yra, beabejonės, tiesa. Nes liaudininkai yra ne opozicijoje, o **koalicijoje su klerikalais.** Ir ant kiek šitas liaudininkų susirišimas su klerikalais varžo jų kovą prieš reakciją, tai matyt kad ir iš to fakto, jogei jie kartu su klerikalais atmetė Seime socialdemokratų **interpeliaciją del politinių kalinių kankinimo.**

Jiegu liaudininkai šitokiam **gryno žmoniškumo** dalyke pasiduoda reakcijai, tai jie, kaipo demokratinė partija, visai žudo savo vardą.

Bet **kulturos** klausimuose Lietuvos liaudininkai visgi žymiai skiriasi nuo klerikalų. Štai jie griežčiausiu budu pasmerkė rašistinę studentų korporaciją. Kodel gi "Vienybė", dėdamasi tokia didele liaudininkų prietelka, nepaskelbia net jų kablegramų ir laiškų apie tuos fašistus?

Ar tai ne begėdišką humbugą ji varinėja, kuomet ji neva del liaudiminkų garbės šmeižia socialistus ir kartu remia tų pačių liaudininkų pasmerktuosius fašistus?

DAR VIENAS BLYNAS ŠIRVYDININKAMS.

"Sandara" rašo, kad southbostonietis Ivaškevičius gavęs iš Mykolo Šleževičiaus laišką, kuriame minima ir studentų korporacijos "Neo-Lithuanijos" atstovai, atvykusieji Amerikon kolektuoti pinigų. Ve ką apie juodu sako vyriausias Lietuvos valstiečių liaudininkų vadas:

"... Prie progos negaliu nutylėti del atvykusių pas jus studentų Marčiulionio ir Banaičio. Jie visur dedasi bepartyviai ir kalba kuone visos studentijos vardu. Tai netiesa. Juodu tautininkai klerikalai, nes jie visuomet eina Universitete išvien su kuniginiais studentais. Taigi tai žinokite ir bukite atsargūs..."

Pirmiaus visa eilė Lietuvos veikėjų — Dr. Staugaitis, Žygelis, Valaitis, Toliušis ir k. — mušė amerikiečiams kablegramą, pranešdami, kad ta studentų korporacija yra **"reakcinė kunigų palaiminta grupė".** Paskui telegrafavo Jonas Vileišis, perspėdamas sandariečius, kad tie korporantai neturi **nieko bendra su liaudininkais** (nors jie ir gyrėsi turį rekomendaciją nuo Vileišio, kuomet tikrenybėje tai buvo veikiausia tiktai paprastas **paliudymas**, kad jie gyvena Kaune ir mokinasi Universitete!). Dar vėliaus vienas M. Petrausko pažįstamas veikėjas rašė iš Lietuvos, kad minėtieji korporantai esą iš **"monarchistų-fašistų liogerio."** Pagalios, dabar praneša apie juos ir p. Sleževičius.

O Širvydas, Širvydienė ir Širvydukas vis dar šaukia savo laikraštyje, kad tik "Naujienos" del savo biauraus budo kenkti tautai "šmeižiančios" tuos nekaltus avinėlius.

Begėdiškesnio visuomenės apgaudinėjimo dar mums neteko matyt.

J. Šyvė

Bedarbė Šiauliuose

Kaip visoje Lietuvoje, taip čia, Šiauliuose, daug darbininkų neteko darbo. Bedarbės priežasčių reikia ieškoti ekonominiame ir finansiniame krizyje, kur pereitų metų rudeny pasireiškė visu aštrumu. To krizio išvystymui daug prisidėjo dabartinė krikščioniškoji valdžia, kuri nesugeba tvarkyti finansų ir apskritai ji veda tokią ukio politiką, kad kuodaugiaus galėtų pralobti Vailokaitis ir jo sėbrai. Tas krizis visu smarkumu gula ant darbininkų. Iš tos priežasties darbininkai priėjo liepto galą ir nežinia kas laukia jų rytoj.

Šiuo sykiu norėčiau painformuoti dr-gus amerikiečius apie esamą bedarbę Šiauliuose. Kitą sykį pasistengsiu plačiau parašyti kokį vargą kenčia darbininkai visoje Lietuvoje.

Šiauliai — antras miestas Lietuvoj sulig didumo. Karo metu veik visai išdegintas gana smarkiai statosi ir vietoj griuvėsių dabar pastatyta nauji namai. Sudegusių namų rusyse ir priemiesčių bakužėse vokiečių okupacijos metu bepaliko gyventi apie 2,000 gyventojų. Gi dabar jau yra virš 21,000 žmonių.

Šiauliai — penkių gelžkelių mazgas. Iš čia patogu susisiekti su visais Lietuvos kampais ir užsieniu. Prieš karą buvusi gana didelė pramonė, ypač odų išdirbimo, karo audros sunaikinta: mašinos išgabenta, kiti įtaisymai išardyti, tik trobesiai paliko stovėti. Bet pasibaigus okupacijai ir pramonė pradeda atsigauti, daugumą dirbtuvių pradėjo veikti. Patogi vieta prekybai, kurį labai plačiai išsivystė, ir beatsigaunanti pramonė labai daug sutraukė žmonių. Jei ne butų stoka, tai šiandie Šiauliuose butų ne dvidešimts tukstančių žmonių, bet keturiasdešimts, kaip prieš karą kad buvo.

Bet pereitų metų rudeny aštrioj formoj apsireiškus ekonominiam ir finansiniam kriziui prekyba apmirė — daug firmų bankrutijo, kai kurios pramonės įstaigos visai nustojo veikę, kitos sutrumpino iki 3 dienų savaitės darbą. Tos priežasties delei daug darbininkų išmesta gatvėn. Galima drąsiai tvirtinti, kad bedarbių su šeimynomis yra — 2500—3000 asmenų. Be to, pasibaigus statybos sezonui neteko darbo apie 4000 statybos darbininkų. Pastarieji didelėj daugumoj ateina iš kaimų tik sezoniniams darbams. Netekę darbo išvaikšto į kaimus. Miesto darbininkų profesinė sąjunga turi virš 500 bedarbių savo narių, kuriems nėra iš ko pavalgyti, buto nuomą mokėti ir kuro nusipirkti bei apsirėdyti.

Kituose kraštuose valstybė teikia pašalpą nustojusiems darbininkams darbo. Gi pas mus, Lietuvoje, netekęs darbo buk užtikrintas, kad nieko negausi iš krikščioniškos valdžios. Jei neatsiras kas sušelpia, turėsi badu stipti. Todel tenka patiems darbininkams pasirupinti savo draugais bedarbiais. Bet kaip? Tik organizuotais budami darbininkai pajėgia viens kitam padėti. Kaip tik to jir truksta Lietuvos darbininkams, nes klerikaliniai buržuazinė valdžia darbininkams trukdo organizuotis arba sutvertas organizacijas griauna, jų darbuotojus kalėjiman kiša. Prie to griovimo darbo prisideda komunistai, kurie visais budais ardo darbininkų vienybę ir tuomi padeda krikščionims gniužinti darbininkų organizacijas. Be to, komunistų eilėse pilna krikščioniškai-laudininkiškos žvalgybos (pav. T. Dulkinas, Bakšys, Vilimas, Krasnauskas ir daug kitų), kuriuos komunistai pastato priešakin profesinių sąjungų. Žvalgibininkų vienintėlis tikslas sugriauti profesines sąjungas. Žinoma, tas jiems puikiai vyksta stovint priešaky darbininkų organizacijų. Komunistų eilėse begalo daug žvalgybos agentų. Nenuostabu, kad patys komunistai prisipažįsta, jog nebežiną kas iš jų žvalgybininkas ir kas dar "ištikimas" komunistų partijai.

Šiauliuose komunistai turėdami įtaką prof. sąjungoje valdybos pirmininku išrinko žvalgybininką T. Dulkiną, kuriam pirmininkaujant sąjunga priėjo liepto galą. Vėliaus pavogęs pinigus Dulkinas pabėgo. Pereitų metų rudeny naujai išrinktoji valdyba veik vienų socialdemokratų (pora bepartyvių, tačiau artimų socialdemokratams) turi daug darbo, kad bent šiek tiek sutvarkius sąjungos reikalus. Tuo tarpu prasidėjo bedarbė. Sąjungos valdybai tenka atsitraukti nuo kitų darbų ir pašvęsti visą laiką besirupinant pašalpa bedarbiams. Tam tikslui prieš Naujus Metus surengta vakaras, kurs davė veik 500 litų gryno pelno pašalpai. Sausio 20 d. surušė viešą rinkliavą bedarbių naudai. Rinkliava davė virš 1000 litų. Sausio 27 d. surengta koncertas-maskaradas, tačiau pelno nedaug liks (tiksliai nežinau, nes dar nesuvesta apyskaitos). Tokiu budu sąjunga šiek tiek turi lėšų bedarbių pagalbai. Sąjungos valdyba pasirįžo įtaisyti valgyklą bedarbiams. Pareikalauta, kad miesto valdyba prisidėtų prie valgyklos įrengimo. Miesto valdyba principialiai sutiko, tačiau nėra vilties, kad ji bent šiek tiek didesnes lėšas atleistų, nes miesto valdyboj sėdi tokie ponai, kuriems darbininkų reikalai rupi tiek, kiek pernykštis sniegas. Miesto inžinierius apžiurėjęs sąjungos butą pripažino tinkamu valgyklai ir ji tuojaus pradės veikti.

Žinoma, sąjungos valdyba turės daug darbo, kad tai valgyklai išlaikyti surinkus lėšų, nes esamųjų neilgam užteks.

Negalima praeiti nepažymėjus kokias kliutis statė valdžios agentas renkant lėšas bedarbių fondui. Norint surengti viešą rinkliavą reikalinga gauti leidimas iš apskrities viršininko. Bedarbių komitetas padavė viršininkui apmokėtą žyminių mokesniu prašymą leisti padaryti rinkliavą 13 sausio. Bet apskr. viršininkas Jurgelis atsisakė duoti leidimą, nes jis, girdi, jokio bedarbių komiteto nepripažįstąs. Tuomet paduoda išnaujo apmokėtu žyminiu mokesniu antrą prašymą S-gos vardu. Bet čia p. viršininkas vėl daro kliutis, girdi, reikalinga gauti leidimai iš mietso valdybos Socialės Apsaugos Komisijos, kad ji sutinka kontroliuoti aukų paskirstymą. Reiškia, viršininkas paveda profesinę sąjungą krikščioniškai glogai, nes toje komisijoje sėdi girtuokliai federantai.

Reikia priminti, kad viršininkas uždėjo kontrolę tik prof. s-gai, buržuazinės organizacijos be jokios kontrolės daro rinkliavas. Sąjungos valdybai griežtai užprotestavus prieš tokį neteisėtą viršininko pasielgimą, nes sąjungos valdyba už savo veikimą atsako tik prieš savo narių visuotiną susirinkimą, bet nieku budu ne prieš krikščionis demokratus. Ir jei nebutų įsikišusi socialdemokratų frakcija leidimas rinkliavai nebutų gautas. Tai matot kokia pas mus "laisvė", apie kurią tiek daug girdite iš krikščioniškų lupų ar kartais ir kitų nacionalistų, nor ir sandaros lagerio.

Renkant aukas musų draugams rinkikams teko prisiklausyti visokių išmėtinėjimų ir užmetimų. Įvairus nacionalistinis gaivalas vedė smarkią agitaciją neduoti aukų. Bet ypatingai negražiai ir nekrikščioniškai pasielgė kunigai. Vienas musų draugų nuėjo ir klebonijon, nes ten tikėjosi tikrai gauti bent 10 litų. Įėjęs vidun radó 5 riebius kunigus ir keletą krikščioniškų spekuliantų. Jų tarpe federacijos pirmininkas. Prašo aukoti. Klebonas pareiškė, jog, jis, girdi, jokiam internacionalui nedaukausiąs. Rinkėjas atsako, kad čia aukos renkamos ne internacionalui, bet išbadėjusiems nuogiems bedarbiams. Ir tas nepaveikė užkietėjusių, žiaurių kunigų ir jų sėbrų širdžių. Nenori ir atsiminti, kad ir Dievas liepė papenėti alkaną. Tai tiek del to.

Nežiurint visų trukdymų iš valdžios agentų bei nacionalinio gaivalo sąjungos valdyba pasiryžusi visais budais padėti bedarbiams apsiginti nuo bado. Žinoma, valdybai teks daug dirbti, daug laiko pašvęsti, bet visgi savo pažadus ištesės.

Pastabos.

McKees Rock, Pa. nepersenai įvyko APLA (Aukščiausios Prieglaudos Lietuvių Amerikoje) seimas. Seimas padarė du "svarbiu" nutarimu: nutarė nupirkt "Laisvės" šėrų ir "Laisvės" naudai surengt balių... Gi šios draugijos iždininkas pareiškė, kad draugija stovi finansiškai kritiškam padėjime...

Komunistai nugyvenę draugijos iždą, ir turėdami kontrolę suvažiavę draugijos seime "pasidarbavo" "Laisvės" (savo partijos) naudai.

Kas atsitiktų su SLA, jeigu komunistai gautų kontrolę?

Žmonės sako, kad "Laisvė" "almužnomis" ir "sandvičiais" tik ir gyvena, kitaip ji užverstų kojas.

Anuomet Rusijos bolševikų valdžios komisaras "draugas" Čičerin lankėsi Italijoj ir pas Italijos karalių pietus valgė, ir sykiu su karalium gėrė šampaną už "viso pasaulio revoliuciją"...

Kitu sykiu bolševikų komisaras dalyvavo buržuaziškame buožių valdžios bankiete Kaune, ir su buržujais sykiu gėrė šampaną už proletarų sveikatą...

Kad bolševikams-komunistams "revoliucijos" sukelt nesiseka, tai liudija faktai: Rusijos bolševikai visaip bandė sukelt revoliuciją "visame pasaulyje", bet nepavyko. Ir dabar jie tyli. (Sako persitikrino, kad revoliucijos pasaulyje ant "orderio" nesidaro).

Chicagoje gi, komunistai (iš "Vilnies" štabo) po vadovyste 'generolo Andriulio, bandė sukelt "revoliuciją" "Naujienų" redaktoriaus prakalbose ir paskelbt savo 'diktaturą", bet vis nepavyko.

O goodness gracious! Ar girdėjote: ir komunistai "darbuosis" del Lietuvos "tikros nepriklausomybės"? Taipgi už "žodžio" ir visas kitas "laisves"...

Iš netolimas praeities mes dar žinome, kad komunistai buvo Lietuvos nepriklausomybės priešai. Kuomet lenkų želigovskis pasigrobė Vilnių, ir kuomet lietuviai rengė protesto demonstracijas prieš želigovskio žygius, tada komunistai (pirmutiniai iš "Laisvės") biauriai tyčiojosi ir šmeižė tą viską ir Lietuvos nepriklausomybę. Tad kame dalykas? Gi štai kame: komunistai įgijo patyrimo, kada jų kromelis galutinai nusmuko (ir su jų "darbininkų partija"), tai jie sumanė prisidengt Lietuvos nepriklausomybės obalsiu, kad atgaivinus savo nusmukimą. Veltus darbas, ir tuščia viltis.—**Kalvis.**

Įvairenybės

Naujų technikos išradimų angoje.

Kartais kalbama: "gera butų, kad kalbant telefonu girdėtųsi ne tik balsas to, su kuriuo kalbama, bet ir jis pats, jo mimika, gestai matytųsi." Tai tik žaidžiant ir šposus bekrečiant išsitariama. Tokių dalykų rimtai nieks nesigeidžia ir gal net nedrįsta manyti, kad jie butų galimi. Čia panašiai, kaip su Jule Verne'o arba Luis Jakolio pasakomis apie įvairias stebuklingas prietaisas, su kuriomis ir sausumynai skersai — išilgai išvažinėjami ir jurių paviršius bei gelmė išmatuojami ir net aukštai ore skrajojama. Žmonės skaitė tas gražias pasakas ir gerėjosi jų įvairumu bei įdomumu. Rimtai negalvota, kad ateity tos pasakos galėtų įsikunyti.

O dabar jau rimtai bandoma išrasti tokius aparatus, kurių pagalba butų regimi įvairus tolimi įvykiai, panašiai kaip bevieliu telefonu garsiai sugaudomi. Ypatingai uoliai šią problemą riša garsus anglų fizikas prof. Fournier d'Albe. Panašioj srity jis yra daug pasidarbavęs. Gana paminėti jo išrastus "optoponą," kuriuo akli gali ausimis skaityti ir "tonoscopą," kurio pagalba kurčias akimis garsus sugaudo. P.. prof. d'Albe tikisi, kad gal jau šiemet ir net iki Britų valstybinės parodos pavyksią nors pirmitivį tolimo regėjimo aparatą pagaminti.

Juo toliau, juo labiau tolimos pasakų sritys artinasi žmonijai. Jei iš tikrų toks išradimas pavyktų, tai tokia neapsakomai didelę reikšmę įgytų jis visose gyvenimo srityse! Prof. d'Albe tvirtina, kad pasaulis esąs naujų technikos išradimų angoje tam skaičiuj tolimo regėjimo srityje. ("R")

PRAŠOM ATLEISTI!

Leidžiant šitą "Naujienų" numerį tokį didelį, kokio dar iki šiol nėra išleidęs nė vienas lietuvių laikraštis, Amerikoje arba Europoje, Redakcijai ir Spaustuvei reikėjo taip skubintis, kad nebuvo galima išvengti korekturos klaidų. Skaitytojai teiksis atleisti!

"Naujienų" pasisekimas.

Daugelis Naujienų draugų plačiai rašė apie Naujienas, todel atkartoti tas pačias mintis, mutų bereikalinga. Aš čia tik noriu paminėti vieną dalyką — kodėl Naujienos išbujojo —tai darbas.

Prie Naujienų visuomet buvo ir, reikia tikėtis, kad bus žmonių, kurie dirba Naujienoms; nežiurint ar jie gauna už savo darbą užtenkamą atlyginimą, ar ne.

Tai yra pasišventėliai.

Ir jeigu jųs įsigilinsite į bile vieną kokį nors didelį dalyką, kuris turi didelės reikšmės žmonių gyvenime, surasite, kad ten yra įdėta daug pasišventimo, daug darbo.

Taip yra ir su Nanujienomis. Čia yra įdėta daug pasišventimo, daug darbo. Ir tais darbo vaisiais gali pasidžiaugti ne tik naujieniečiai, netik chicagiečiai, bet ir abelnai visi Naujienų skaitytojai ir skaitytojos.

Naujienos išgyveno dešimtį metų, jos išgyvens ir daugiau, suprantama, jei tik prie Naujienų bus žmonių, kurie nori, kad jos gyvuotų; kad jos šviestų lietuvius; kad jos nurodinėtų jiems teisingą kelią; kad jos mokintų lietuvius tapti labiau kulturingais žmonėmis tarpe kitų tautų; kad jos nurodinėtų kelią darbininkams — kaip jie gali greičiau pasiliuosuoti iš alginės vergijos.

Naujienos skleisdamos tarpe lietuvių apšvietą, mokina taipgi ir bendro darbo. Prie Naujienų yra susispietę keli desėtkai žmonių, kurie labai arti jų stovi, ir tie žmonės moka tarp savęs sugyventi. Tas yra labai svarbu.

Juo žmonės labiau kulturoje pakilę, tuo jie geriau moka tarp savęs susitaikinti. Naujienos visuomet mokina žmones organizuoties. Organizacijoj, susitarime —tikras gyvenimas. Kur barniai, peštynės — ten tikra velniava. Ir padoriam žmogui tarpe rietenų — pragaras.

Toks organizacijos — susitarimo, santaikos darbas-bendradarbiavimas, reikalauja ilgesnio laiko, kad vienas su kitu susiprastų, vienas kitą pažintų, ir kuomet galų gale tas lieka atsiektas, tuomet darbas visiems pasidaro lengvesnis-malonesnis. Tuomet vienas kitam noriai padeda, be murmėjimų ir išmėtinėjimų.

Visose organizacijose tas butinai yra reikalinga, tas yra ir bus reikalinga prie Naujienų tolimesnio bujojimo.

Susitarimas, draugingumas, bendradarbiavimas, tai dalykai be kurių jokis didesnis sutartinas darbas negali buti atliktas.

Kiti žmonės deda didelės svarbos į pavienius asmenis. Suprantama, negalima niekinti žmonių, kurie turi gabumų; yra geri darbininkai ir dirba gerą darbą. Bet jų perdaug dievinti negalima. Pavienis asmuo, ar jis butų šioks ar toks — numiršta ir viskas su juo užsibaigia. O organizacija pasilieka ir jeigu ji yra tobulai vedama— pasilieka ilgesniam laikui — visuomet.

Naujienos — yra organizacija. Jas subudavojo organizacija ir jos pasiliks organizacijos rankose. Kaip organizacija, turi visokių painių ir keblumų daugiau negu pavienis asmuo, bet užtat skina kelią ir rodo pavyzdį kitoms panašioms organizacijoms, kad toks darbas yra labai brangintinas ir naudingas ne vienam kokiam asmeniui, bet visam buriui, net ir tukstančiams.

Naujienos dabar jau pasidarė kaip ir lietuvių Liaudies Universitetas. Ir nėra mažiausios abejonės, kad daug Naujienų skaitytojų įgavo labai daug apsišvietimo beskaitydami Naujienas per dešimtį metų. Reikia manyti, kad Naujienoms bus lemta gyvuoti tol, kol visi lietuviai taps pilnai kulturingais žmonėmis. Dar ims daug laiko. šiol. Dar reikės pridėti daug darbo. Ir jeigu palyginti dešimtį metų atgal lietuvių kulturinį stovį su šiandieniniu, drąsiai galima pasakyti, kad lietuviai abelnai, visgi jau daug augščiau yra pakilę kulturoje.

Tiesa, kulturiškesni žmonės turi daugiau reikalavimų — daugiau yra išlepinti; daugiau reikalauja patogumų, bet užtat jie geriau ir lengviau moka tuos patogumus įgyti — pasidaryti. Tik iki šiol yra visa bėda su tais kulturingais žmonėmis, kad jie siekiasi sau patogumų darydami skriaudą kitiems tokiems pat žmonėms. Ir tas daroma todel, kad draugijoje nėra ištobulintos organizacijos; kol dar viešpatauja begalinės asmenų varžytinės; kol viskas yra paremta privatiška nuosavybe ir, kol ta privatiška nuosavybė labai šventai yra saugojama — visais civilizacijos įnagiais ir naujausiais išradimais.

Turės ateiti gadynė, kad privatinė nuosavybė turės labai mažai vertės. Nes abelnai žmogaus tinkamam pragyvenimui nedaug reikia. Bet dabar jis nuolat turi rupintis juo, nes neturi jokios garantijos ateity. Ir neturi garantijos ateity todel, kad neturi ištobulintų organizacijų.

Naujienos susilaukė dešimties metų! Lai gyvuoja Naujienos ilgiausius metus!

—A. Žymontas.

Unija ir Naujienos

Naujienoms siunčiama daugybės linkėjimų iš visų kampų ir kampelių. Tad ir man norisi tarti keletą žodžių.

Šiandie Naujienose dirba unistai darbininkai ir prie uninių darbo: jie dirba unines darbo valandas, gauna uninę algą, taipjau yra pildomi visi kiti unijos reikalavimai.

Tad kviestumėm ir kitus organizuotus darbininkus remti Naujienas visokiais darbais, bet neduoti spaudos darbus neuninėms spaustuvėms, nes tokiu budu remtumėt neunines spaustuves ir neuninius darbininkus. O kiekvienas darbininkas žino kokios darbo sąlygos yra neuninėse spaustuvėse. Ten bosas aria ir akėja darbininkais, verčia juos dirbti ilgas valandas už menką užmokestį. Uninėse gi spaustuvėse to nėra ir to bosai padaryti negali. Todel tai ir kviečiame unistus darbininkus remti tiktai unines spaustuves.

—J. Mockus.
Chairman,
Naujienų spaustuvės.

Naujienos

Didžiai Gerbiamos Naujienos:

Sveikinu jus ir jusų auklėtojus su dešimties metų gyvavimo sukaktuvėmis. Jusų auklėtojai, — darbo žmonių atstovai, tyrai socialistinės idejos skelbėjai, prietarų ir skriaudikų naikintojai, kulturos žibintuvai, išauklėjo jus tokiomis didelėmis ir tvirtomis, kad jokis tamsybės apaštalų pasiryžimas negalėtų parblokšti. Jųs esate jaunutė amžiuje, bet milžinas darbe ir patyrimuose. Tavyje turime daug vilties ir mes stengsimės, paremdami tave, kad ta viltis įsikunytų.

—J. J. Čižauskas,
Vaistininkas.

Springfield, Ill.

Rusų dienraštis sveikna "Naujienas"

Chicagos rusų dienraštis, "Russkij Vestnik" prisiuntė "Naujienoms" sekančią telegramą:

"Russkij Vestnik karštai sveikina pirmutinį lietuvių socialistų dienraštį Amerikoje ir linki Naujienoms tarnauti darbo minių reikalams tokia pat energija, kaip jos tarnavo iki

Ar atsimenate?

Kuomet Kl. Jurgelionis lošė monologą "Šykštus Raitelis"?

* * *

Kuomet Antigona Dunduliutė smuikavo Dvorak'o Humareską?

* * *

Kuomet P. M. Kaltis prakalbas sakydavo verkdamas apie socializmą?

* * *

Kuomet p-lė Ona Balčaičiutė (Bell) deklamavo eiles?

* * *

Kuomet p. Cvirka dainavo Toreodoro partiją iš "Carmen"?

* * *

Kuomet K. Kasputis buvo pirmu geru tenoru Chicagoje?

* * *

Kuomet P. Galskis prakalbas sakydavo?

* * *

Kuomet J. Katilius aštuonis chorus vedė?

* * *

Kuomet "kompozitorius" J. Lankelis su viena ranka o paskui su kita chorą dirigavo?

* * *

Kuomet J. Uktveris buvo solistas, dainuodavo "La Dona e Mobile" iš "Rigoletto" lietuviškai ir ant kampų prakalbas sakydavo?

* * *

Kuomet K. Valys buvo išsauktas dvikovon?

* * *

Kuomet pirmą Naujienų numerį nešiodavo dideli vyrai su usais?

* * *

Kuomet K. Jamontas ir S. Danilevičius buvo geri dainininkai?

* * *

Kuomet Juozas Mereckis chorus vedė?

* * *

Kuomet S. Turskis solo dainavo?

Kuomet K. Vičas, J. Uktveris, T. Dundulis ir P. Stogis buvo pirmas kvartetas Chicagoje?

* * *

Kuomet M. M. Yuodis lošė, prakalbas sakė ir dainavo?

* * *

Kuomet Dr. A. P. Gurskis lošė teatrą?

* * *

Kuomet Antanas Visbaras buvó lošėjas?

* * *

Kuomet K. Gugis su A. Laliu "susibėčino" del Dundulienės dainavimo?

* * *

Kuomet p. Dundulienė lošė Orleano Mergelės rolę?

* * *

Kuomet M. M. Yuodis prelekcijas skaitė?

* * *

Apie šiuos ir dar daugiau įvykių buvo rašoma Naujienose apie 10 metų atgal. —Raganius

Naujienos padarė stebuklus lietuviškame pasaulyje

Štai jau ir sulaukėm Naujienų dešimties metų sukaktuvių. Tai yra didžiausias lietuvių dienraštis pasauly ir pirmas dienraštis Amerikoj. Naujienos diena iš dienos lankė netik profesionalus ir inteligentus, bet ir vargšus darbininkus, kurie dirba sunkų darbą dirbtuvėse ir velka kapitalistų jungą. Naujienos yra suramintojos tų vargšų darbininkų, nešdamos jiems apšvietos spindulėlius ir teikdamos jiems visokeriopos pagelbos.

Naujienos per šį dešimtmetį pergyveno gana sunkių laikų, bet jos nepaliovė žengusios savo keliu į lietuvių plačiąją visuomenę — ir savo sunkią kovą laimėjo.

Kiek Naujienos atliko svarbaus kulturinimo darbo — sunku ir išskaitliuoti. Kiekvienas, kuris tik kreipėsi į Naujienas gavo pagelbos ir suraminimo.

Naujienos musų išeivijoj daug gero padarė. Jos padarė stačiai stebuklų musų lietuviškame pasaulyje. Bet dar didesnių stebuklų jos padarys per ateinantį dešimtmetį.

Reikia tad sveikinti Naujienų leidėjus už jų sumanumą ir ištvermę ir už išaugtinimą tokios didelės Naujienų šeimynėlės. Šiandie nė jokis kitas lietuvių laikraštis negali susilyginti su Naujienomis didumu ar brangumu.

—Aleksandras A. Žalpis.
So. Omaha, Nebr.

CUNARD
LIETUVON PER 10 DIENŲ
Vienatinis vandeniu kelias Lietuvon per Southamptoną ant Milžinų laivų
AQUITANIA, MAURETANIA
BERENGARIA
Apleidžia New Yorką kas Subatą. Greitas persėdimas Southamptone. Lietuviai ypatiškai lydimi.
Taipgi reguliariai išplaukimai tiesiai į Hamburgą ant naujų laivų burnerių. Šėia kliesa (į Pilliau $106 50, į Hamburgą $103.50). Karės taksu $5.00
KELEIVIAI IŠ LIETUVOS
sėda laivan Pilavoj važiuojant į Southamptoną ir ten persėda ant Milžinų laivų. Plaukia kas savaitė.
Greičiausi laivai pasaulyje.
Informacijų del kainų ir reikalingų dokumentų atvažiuojantiems keleiviams galite gauti nuo bile agento. Reikalaukit. Jų yra ir jusų mieste arba apielinkėj.
CUNARD LINE
140 N Dearborn St., Chicago, Illinois

Phone Republic 3900

Paduokite jusų orderį dabar del naujo 1924 metų Fordo modelio, kad užtikrinus jums ankstybą pavasarinį pristatymą.

Autorizuoti pardavinėtojai

SHERMAN MOTOR CAR CORP.

5134-38 So. Ashland Ave.

Pilnas Pasirinkimas

Vyrų aprėdalų dabar yra parodoma

MEN'S HATS
WILLIAM FUKA
CAPS SHIRTS
4733 SO. ASHLAND AVE.
Chicago.

Didžiausis pasirinkimas pavasarinių skrybėlių, kur dar nebuvo iki šiol parodoma.
Ateikite ir persitikrinkite.
Kainos yra labai žemos.

Puikus Pavizdys

Daugiau kaip 2000 jusų tautiečių yra pasitikėję šiuo stipriu, saugiu ir dideliu banku, kurie turi sąskaitas pas mumis.

Atidarykite jusų taupymo sąskaitą šiandien arba panedėlyj ir jųs gausite 3% palukanų nuo kovo 1 dienos.

TURĖKIT TIKSLĄ SAVO TAUPYMAMS

Parankios bankinės valandos —

Subatomis ir utarninkais nuo 9 val. ryto iki 8 v. vak. Visas kitas dienos nuo 9 ryto iki 3 valandai po pietų.

THE WEST SIDE TRUST & SAVINGS BANK
THE BANK OF SAFETY AND FRIENDLY SERVICE
Roosevelt Road at Halsted Street, Chicago

Resursų daugiau kaip $14,500,000.00

Tel. Canal 6046
Hinckley Dairy Co.
Slavų Pieninyčia
Užsisakykit sau pieną ir smetoną šiandien.
"Pienas yra geras del vaikų"
571 W. 18th St., kampas Jefferson St.

Jewish Real Estate and Insurance Co.
KENOSHA, WIS.
Room 1, Goodman Bldg., 159-161 Main Street

Kalendorius!

Kiekvieno žmogaus gyvenime butinai yra reikalingas Kalendorius, kad turėti kalpo informaciją: apie šventes, istorinius įvykius ir šiaip gerų pasiskaitymų. Sandara šiais metais kaiptik ir išleido tokį Kalendorių, kuriame telpa daug eilių, informacijų ir šiaip naudingų skaitymų. Kalendoriaus kaina tik 25c. Tad prisiųsk pašto ženkliaiais, o Kalendorius Tamstai bus pasiųstas. "Sandaros" savaitinio laikraščio prienumeratą metams Amerikoje $2.50, Lietuvoje 3.00. Kas užsirašys "Sandarą", tas gaus Kalendorių kaipo dovaną.

SANDARA
327 E. St., So. Boston, Mass.

Naujienų ekskursija Lietuvon

Kurie norite aplankyti Lietuvą ir turėti smagią kelionę, su patyrusiu palydovu. Važiuoti didžiausiu ir greičiausiu laivu rengkitės ant Naujienų Ekskursijos Gegužės 24 d.

Pasiskubinkite išpildyti aplikacijas del pasporto ir užsisakyti geresnį kambarį ant laivo.

Kurie nesate Amerikos piliečiais ir neturite įrodymų savo pilietybės, skubiai rašykite savo giminėms, kad prisiųstų gimimo metrikus. Vedusios moterys gauna užsienio pasą su prirodymais jų Vyrų Pilietybės.

Norinti palengvinti atvažiuoti savo giminei, kreipkitės iš anksto į Naujienų ofisą, kad galėtumėm prirengti visus dokumentus.

LIETUVIS AKIŲ DAKTARAS
Patarnaus del jųs geriau. Jei kenti galvos skaudėjimą, jei turi akių uždegimą, jei skaitant ar siuvant akis skauda ,tuomet ateik pasitarti.
Akinių kainos žemesnės kaip pas kitus.
Dr. Serner O. D.
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Valandos nuo 3 iki 5 ir nuo 6 iki 9,
Nedėliomis nuo 10 iki 1.

Dr. J. Jakubauskas
Pasekmingai gydau staigias ir chronines ligas NAPRAPATIJOS budu — be vaistų, be operacijų
4647 So. Halsted St.,
Val. 9 iki 12 ir 8 iki 9 vak.
Tel. Boulevard 4774
ROSELANDO OFISAS:
11132 So. Michigan Ave.
2 iki 7 vak. Tel. Pulman 5147

C. YUCIUS D. C., PH. C.
1579 Milwaukee Ave.
Kampas Robey St. ir North Ave.
Val. nuo 9 iki 1 ir nuo 5 iki 8 v. v.
Room 217
CHICAGO
Ofiso Tel. Brunswick 7692
Rez. Tel. Brunswick 4887
Chiropractic gydymas yra teisingas ir pasekmingas budas del žmonių sveikatos.
Daugybė žmonių yra varginami nuo reumatizmo, paralyžiaus, vidurių užkietėjimo, skaudėjimo galvos, silpnos akys, jaučias sustingęs, nervuotas ir tt. Nuo užsisenėjusių priežasčių. Gal but čia nėra jusų tansilu, bet yra reikalinga pasimatyti su Chiropraktorių.

Tel. Lafayette 4223
Plumbing, Heating
Kaipo lietuvis, lietuviams visados patarnauju kuogeriausiai
M. Yuška,
3228 W. 38-th St., Chicago, Ill.

Town of Lake
Naujienų Skyrius perkeltas į naują vietą.
Priima paskelbimus Naujienoms ir atlieka kitokius reikalus surištus su Naujienomis.
Siunčia pinigus Lietuvon.
G. Benošius
1616 W. 47th Street

Lietuvių Rateliuose

Kodel munšainas yra pavojinga gerti

Rytoj, kovo 9 d., 10:30 val. ryto, Raymond Chapel svetainėj (816 W. 31 St.) trys Mokslo Draugų prelegentai — Dr. A. Karalius, Dr. Al. Davidonis ir K. Augustinavičius—laikys paskaitą tema "Alkoholius, munšainas ir prohibicija."

Tai labai įdomus ir svarbus klausimas, tad visi yra kviečiami ateiti ir sužinoti, kodel munšainas yra pavojinga gerti ir apskritai apie alkoholio veikmę į žmogaus kuną.

—Mokslo Draugai.

Tai bus rytoj ta didžioji iškilmė

Iš toli ir arti žmonės trauks į Ashland Auditoriumą — į Naujienų Jubiliejinį vakarą.

Taip, tai bus ryto ta didžioji chicagiečių iškilmė —Naujienų Dešimties Metų Jubiliejaus Vakaras. Tai bus didelė iškilmė—bus gražių dainų, bus ir skanaus juoko, bus daug linksmumo, daug džiaugsmo. Jusų dienraščiui sukanka dešimt metų ir tos sukaktuvės bus tinkamai apvaikščiojamos.

Ir eis į tas sukaktuves ir dalyvaus tose didelėse iškilmėse ne vien tik chicagiečiai, bet ir artimų ir tolimų apielinkių lietuviai.

Taip, tai bus didelė iškilmė. Beabejonės, busite ir Jųs, nes ten bus visi jusų pažystami ir draugai, visi pažangieji lietuviai.

Well, iki pasimatymo Naujienų iškilmėj ryto. —K. Vs.

North Side

Ateivybės varžymo klausimas pakeltas ir SLA 226-tos kuopos susirinkime.

Ak, ta Northsaidė, Northsaidė, sakysiu, — ko ji neišdaro. Kas kur buvo nebuvo, tai, žiurėk, Northsaidėj jau gyvu kunu stojo.

Pereitą sekmadienį laikyta SLA 226-tos kuopos susirinkimas. Tarp kitų svarbių klausimų pakelta visų svarbiausias klausimas: **ateivybės varžymo** klausimas.

Šitas baisiai svarbus reikalas gerai išdiskusuota, paskui nutarta tam tikrą komisiją išrinkti, kad ji ve kas reikia padarytų ir kitam kuopos susirinkimui viską apie tai pasakytų. Komisijon įėjo Dr. Montvidas, Margeris ir kitas geras lietuvis (tik gaila, kad jo pavardės nepamenu).

Ateivybės varžymo reikalą diskusuojant, išsiaiškino, kad butinai reikia SLA viršunėse sėdinčius asmenis raginti, kad jie daugiau šituo opiu reikalu susidomėtų. Ne tik kad susidomėtų, bet tuojaus šitos didelės, stiprios ir garbingos — **Susivienijimo Lietuvių Amerikoje** — organizacijos vardu atatinkamą protestą Washingtonan pasiųstų.

Reikia čia teisybę pasakyti, kad beveik visuose nariuose matėsi net ir visai ryškaus nepasitikėjimo SLA vyriausybe, — kad tyli ir visai nieko prieš ateivybės varžymus neprasitaria. Todel ir nutarta ją paraginti, kad ji ir toliau nesnuduriuotų, bet kuoveikiausiai kas reikia padarytų. Vadinasi, SLA vardu prieš ateivybės varžymus užprotestuotų.

Dabar. Kaip jau šita SLA. kuopa šitą naudingą darbą pradėjo, vadinasi, ateivybės varžymo reikalu savo balsą pakėlė, tai ar ne laikas ir kitoms kuopoms su miegu atsisveikinti ir pradėti gerą darbą dirbti. Ar ne laikas kiekvienai SLA. kuopai protesto susirinkimus šaukti, tenais tam tikrą rezoliuciją (Tokia rezoliucija "Naujienose" jau ne sykį pasirodė) savo balsais užfiksuoti, na, ir tuojaus Washingtonan pasiųsti.

Bet čia toli gražu neužtenka tik SLA. kuopų darbo. Ne! čia reikia, kad visos lietuviškos draugijos darban pultų. Socialistų, tautininkų, bolševikų ir klerikalų visos organizuotos jėgos turi buti kruvon sukauptos, ir tada, kaip ir kokia neišverčiama siena, prieš ateivybės varžymą pastatytos. Tegu tada pamatytų svietas, keno pusėj yra moralinė galybė: ar ateivybę varžančių Washingtono ponų, ar organizuotų lietuvių.

O įvairių sriovių jėgos kruvon suvėrsti, rodos, lengvai galima. Tai parodė ir šitas susirinkimas, kur buvo ir tautininkų, ir socialistų, ir bolševikų, na, ir visi sakyte sakė, kad čia bendro darbo reikia už vis labiausiai.

Tiesa, šitą svarbų klausimą bene tik Jurgelionis pirmutinis **Naujienose** aikštėn išvilko. Tik dievai žino, kodel visi, sakytum žemes pardavę, tylėjo. Vis delto, Jurgelionio iniciatyva dabar šituo reikalu bus pradėta platesnis darbas. Tiesa, dar klerikalai ir tautininkai tyli, bet gal but, kad ir jie neužilgo prisidės prie darbo ir pasakys kas senai reikėjo pasakyti.

O kada visi kruvon sueis, tada bus galima milžiniškas Chicagos lietuvių balsas pakelti, vadinasi, didelį susirinkimą surengti ir tenais atatinkamą re-

(Tąsa ant 7-to pusl.)

NEW YORK—HAVRE

CHICAGO	Mar. 12
PARIS	March 12
ROCHAMBEAU	Mar. 22
LA SAVOIE	Mar. 29

NEW YORK, VIGO (SPAIN), BORDEAUX

Rašykite del šingeidžios aprašomos kayutės jusų vietiniui agentui arba į didįjį ofisą 19 State Street New York.

109 North Dearborn Street,
Chicago, Illinois.

KALIFO HAREMAS ATSIDURĖS DIDELIAME VARGE.

KONSTANTINOPOLIS, kovo 6. — Nuverstasai turkų kalifas Medžidas, išvažiuodamas Šveicarijon, paliko savo šeimynos žmones be skatiko ir be duonos ir jie visi atsidurė dideliame varge. Haremo moterys ir eunuchai palikti be niekur nieko.

✝

ANTANAS JUŠKA

Mirė kovo 7 d., 2 val. ryte, 1924 m., sulaukęs 38 metų amžiaus. Pačjo iš Lietuvos Kauno rėdybos. Velionis tur but giminių neturėjo; ligoj ir laidotuvėmis rupinasi Juozas ir Stella Urbonai. Laidotuvės atsibus kovo 10 d., panedėly, 1 val. po pietų iš namų 3032 W. 41st Pl., į Tautiškas kapines. Laidotuvėms patarnaus ir ves graborius St. Mažeika. Meldžiame draugų ir pažįstamų dalyvauti laidotuvėse.

Liekamės

Juozapas ir Stella Urbonai

A+A

ALEKSANDRAS PILIPONIS

Persiskyrė su šiuo pasauliu kovo 5 d., 1924, vakare, turėdamas 42 metus, buvo nevedęs, išgyveno Amerikoj 25 metus. Paeina iš Lietuvos, Panevėžio apskričio, Truskavos parapijos, Likėnų kaimo. Šis draugas buvo laisvas Prigulėjo prie Lietuvių Vakarinės Žvaigždės Pašelpinio Kliubo Paliko nuliudime 3 brolius: Antaną, Vincentą ir Bronislavą Piliponius ir seserį Elzbietą, švogerį Antaną Klimaitį. Laidotuvės įvyks subatoj, pirmą valandą po pietų, iš namų 626 W. 18th St. į Tautiškas Kapines.

Kviečiame visus gimines ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Pasiliekam nuliudime visi giminės.

Pinigai Išmoketi Lietuvoje

Naujienų Pinigų Siuntimo Skyrius gavo pranešimą iš Lietuvos Prekybos ir Pramonės Banko, kad siųstieji iš Amerikos pinigai tapo pilnai išmokėti sekantiems asmenims, ir prisiuntė kvitus su paėmėjų parašais.

Pinigus gavo:

10480 — A. Grinius
10482 — T. Rove
10483 — A. Misiunas
12219 — J. Radzeviče
12221 — F. Petravičienė
12223 — A. Venckienė
12224 — S. Juškis
12225 — A. Bajorinas
12226 — A. Martinkus
Telegramu—J. Juozapaitis
" —P. Cibinskas

Doleriais
Nr.
332—R. Tarabin
336—M. Vaičinkonienaitė
559—F. Kantremas
650—Z. Dakanavičia
655—J. Povilaičiukė
659—M. Bouzienė
670—O. Gabrinienė

Litais.
19269—T. Slavinskienė
19334—S. Stumbrys
19502—Kun. Keršulis
19718—J. Navickaitė
19725—A. Dapsevičius
19728—J. Turulis
19733—J. Jagučanskienė
19735—P. Jagučanskienė
19748—F.Saunoris
18782—J. Šiaučiunas
19861—J. Miliunas
19891—J. Stasiunas
19894—J. Cimermaniene
19902—A. Navickienė
19926—T. Kučinskis
19927—K. Šiaulinskienė
19931—E. Valionis
19932—M. Follertas
19937—K. Lelienė
19939—J. Sčensnolevičius
19940—B. Orančienė
19941—A. Jasutienė
19942—O. Martinaitienė
19943—J. Jekštienė
19944—J.Girčienė
19945—J. Vaisvila
19946—M Sulcienė
19947—J. Petkauskas
19949—O. Morozaitė
19950—S. Lipskaitė
19951—P. Slivinskaitė
19953—B. Salavijus
19955—P. Montikaitė
19957—M. Monkienė
19959—K. Martišius
19960—S. Rebikauskienė
19961—K. Levickienė
20002—E. Grigaitė
20005—M. Tolišienė
20007—A. Paulauskis
20010—O. Miestauskienė
20013—J. Franckevičius
20015—R. Lazdienė
20016—P. Savickas
20017—A. Belskienė
200019—O. Verkienė
20020—E. Puluikienė
20023—F. Lenkauskas
20054—E. Jundulaitė

Kvitai su paėmėjų parašais randasi "Naujienų" ofise.

ČIA-

Koncertas

KAS

Utarninko ir Ketvergo

Vakarais kaip 7:30 v. v.

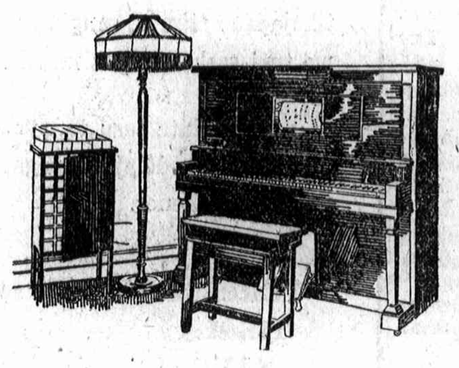
ČIA

4 Pianistai žeis ant 4 Pianų

4 jaunikaičiai

BIJANSKAS
OLIS
JUOZAVITAS
BRIEDIS

Muzikos žinovai.

ČIA

Girdėsite grojant geriausius Pianus — įvairių rušių.

Jau daug žmonių buvo ant Koncerto tik jusų truko.

KVIEČIAME.

BRIDGEPORT FURNITURE CO. INC.
MAIN STORE 3224-26 S. HALSTED ST. PHONE BOULEVARD 9757
WM. PICTORMAN
J. J. JANELIUNAS
BRANCH STORE 4262-64 ARCHER AVE. PHONE LAFAYETTE 5087

Trindamas su *Ruffles* Ištrinsi Pleiskanas Lauk.

Niežti, niežti visą dieną — jųs net stebitės iš kur tų pleiskanų tiek imasi! Juo daugiau jųs kasote, juo daugiau pleiskanų išpuola iš jusų galvos, suteršia jusų drabužius, daro nemalonumo kiekvienam arti jųs esančiam, ir vis neapsakomai niežti!

Ruffles

tai prašalins. ***Ruffles*** yra toniku galvos odai ir plaukams. ***Ruffles*** yra pleiskanų naikintojas su puikiomis pasekmėmis.

Ir tame nėra jokios paslapties. ***Ruffles*** yra sudarytas gabių ir patyrusių kemikų, kurie išdirbo formulą specialiai paskirtą smaikinimui pleiskanų perų — ir ***Ruffles*** atlieka savo darbą.

Pamėginkit bonką! Įtrinkit truputį ***Ruffles*** į savo galvos odą kasdien apie per saivaitę laiko. O kuomet pleiskanos jau išnyks, tuomet naudokite karts nuo karto ir pleiskanos jųs daugiau niekuomet nekankins! Tik 65c. už bonką. Galima gauti aptiekose.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N.Y.

RUPTURA
IŠGYDOMA
Be Peilio $30 Be Skausmo

KAIP MES ŽINOME

Kaip lengva ir tikra yra išgydyti rupturą. Jus kurie bijote ir pamislyti apie aperaciją peiliu, kurie norite išgydyti rupturą, bet bijote pražudyti laiką nuo darbo, bukite išgydyti mano metodu be peilio, be skausmo ir sutrukimo nuo darbo.

Jųs taipgi galit žinoti.

Skaitykit ką Mr. Spanier sako:

"Aš turėjau rupturą per 10 metų. Aš bijojau ir pamislyti apie peilį, bet aš maniau, kad tai vienatinis budas išsigydymo. Dabar aš žinau, kaip lengva ir tikra yra, kad buti išgydytu be peilio, be skausmo ir išlikimo iš darbo, todel, kad Dr. Flint išgydė mane jo metodu. Aš sakau visiems su ruptura žmoniems, kad eitų pas Dr. Flint ,jei jie nori išsigydyti. Jųs busite sauguš jo rankose".

Peter Spanier, 4832 Archer Ave.
Neimkite rizikos laukdami ilgiau.

PATARIMAI DYKAI

Dr. E. N. Flint
322 So. State St., 5 augštas
Chicago.

Valandos: nuo 9 ryto iki 4:30 po pietų, panedėliais ir ketvergais iki 8:30 p. p., nedėliomis, uždaryta.

LITTLE SPINOGRAPHS

Labiausiai sutrukdyta diena yra ta diena kurioj mes nesijuokėm Chiropractors skelbia obalsį "juokitės visuomet".

Kuomet kas nors serga, nusilpęs, ligotas, tai nėra lengva juoktis. Bet sveikata prižada linksmumą, juokus, gerą upą. Naudokitės sveikata gydanties Chiropractic metodu.

DR. J. M. FINSLOW,
Chiropractor
1645 W. 47th St., Chicago, Ill.
Valandos nuo 2 iki 5 ir nuo 6:30 iki 8. Nedėlioj 10 iki 12.

Nereikia vartoti staniko su Dr. Kirk's Stayless Health Corset

Jis tinka prie biusto labai gerai, suteikdamas figurai puikias linijas. DR. KIRK'S STAYLESS HEALTH CORSET yra ideališkas pirm ir po gimdymo. Jis suteikia teisingą palaikymą be jokių užlenkimų bile kur. Klauskite bile daktaro.

Mes reikalaujame keletą apsišvietusių lietuvaičių, kad parodžius šį rubą asmeniškai moterims. Pasimatykit su Mrs. R. Hanskat, 1943 Winnemac Ave., Chicago, Ill., arba telefonuokite Sunnyside 3984.

Lietuvių Rateliuose.

(Tąsa nuo 6-to pusl.)

zoliuciją užfiksuoti ir Washingtonan pasiųsti. Ot, ko reikia labiausiai.

Teko nugirsti gandų, kad Washingtone nekurie ponai mano, jog Amerikos lietuviai yra baisiausi žmonės: "maištininkai", kurie, girdi, ne tik Herrin'e bandę visą Amerikos valdžią aukštyn kojomis apversti, bet ir kitur. Na, kad jau taip apie lietuvius manoma, tai juo labiau lietuviai privalo savo galybę parodyti. O, žinoma, ne muskulų galybę, bet kilto proto, aukštos moralybės ir stiprios vienybės galybę. Juk tik su tokia galia lemta kovą laimėti.

Da biskį ir apie kitus SLA. 226-os kuopos nutarimus

Nedaugiausiai narių susininko, taigi, net ir Pildomosios Tarybos balsavimą kitam susirinkimui atidėti prisiėjo.

Jau čia, vyruti, vėjo reikia. Ar tai gražu, kad ve net ir kuopos pirmininkas ir vice-pirmininkas susirinkiman neatėjo. Jau jeigu vienas iš vėlos vakarykščios akių prasikrapštyti negalėjo, tai nors kitas turėjo ateiti. Dabar nė vieno. Kaip susitarę! Ir šiaip jau daug narių neatėjo. O tai ve buvo nepaprastas susirinkimas, bet balsavimų susirinkimas. Jeigu tik jie da sykį taip padarys, tai tegu neužmiršta, kad jie ne tik sau, bet ir visai garbingai Northsaidei gėdą daro.

Nutarta geresnį už visus kitus vakarą surengti. O tai reiškia tokį, kokio pirmiau nebuvo.

Taip ir reikia. Juk kam čia kitus pamėgdžioti, Vadinasi, tik tokį vakarą rengti, kokį ir jie rengia. Jau kad rengti, tai rengti už visų geriausią.

Taigi, bus visai originalus vakaras: prakalbos visai netokios, kaip kitur, taip-pat ir dainos, ir monologai, ir juokai, ir šokiai, pagaliau ir kitokios žmogaus širdį ir protą patenkinančios smagybės. Bet apie tai biskį vėliau parašysiu.

—Krivių-Krivaitis.

Brighton Park

Naujas lietuvių biznis.

Nesenai Paige ir Jewett automobilių kompanija savo metiniame susirinkime nutarė duoti agenturas atskiroms tautoms. Tuo pasinaudojo J. J. Bagdonas — jau gavo tų automobilių (Paige ir Jewett) agenturą ir atidarė "sales roooms" prie 4611 S. Western Ave. Jo įstaiga bus žinoma kaipo Chicago Motor Sales.

Moksleivių vakaras.

Ką mes biedni moksleiviai darysime, jeigu musų draugai mus nerems? Visi rengiasi važiuoti į Naujienų koncertą, o į musų vakarą nekreipia domės. Jei atsilankysite į musų draugišką vakarėlį, tai remsite mus ir praleisite malonų vakarą. Vakaras užsibaigs 12:30 tai galėsite išsimiegot prieš Naujienų koncertą. Profesionalai, alumnai, seni nariai, visi draugai ir atjaučiantys lietuviai, prašomi neužmiršti moksleivius. Mums labai reikalinga jusų parama. Atsilankykite į musų vakarėlį, kuris įvyks subatoj, kovo 8, 8 val. vak. Mildos svet., 3142 So. Halsted St. Programe dalyvauja Justas Kudirka, Aldona Narmonta ir kiti. Bus šokiai ir užkandžiai. — Komitetas.

"KAUNE KAIP AMERIKOJ

arba ir geriau"— sako dail. A. Žemaitis.

Vakar atsilankęs Dailės Institutan dail. A. Žemaitis savo paveikslų parodos ir Dailės Draugijos įsteigimo reikalu pas dail. M. Šileikį sako, kad Lietuvoj labai truksta dailininkų kaip ir kitų profesijų žmonių. Jis sako, kad dail. Jonas Šileika mokytojaująs Kauno dailės mokykloj, ir jam gerai vyksta, jog jis manąs ten ir pasilikti, nežiurint to, kad jis ketino tuoj grįžti Amerikon.

Kovo 3 d. sušauktan A. Žemaičio susirinkiman atsilankė virš penkiolikos asemnų, kur padaryta gera pradžia sutverti Dailės Draugiją, kurion galės priklausyti tas, kam tik rupi lietuvių dailės darbuotojai. Tokia Draugija galės parupinti paveikslų parodas. ir tt.

Žemaitis susipažinęs su M. Šileikiu ir A. Valda, kurie ima post graduate mokslą ir pamatęs Šileikio keletą portretų ir kompozicijų, sako, jog Šileikiui jau laikas butų mesti mokyklą, o dirbti kurybinį darbą. Jis sako, kad portretuose lengvai gaunamas panašumas, akcentų aiškumas, spalvos gyvumas ir kt. Jis klausė M. Šileikį kuo jis manąs užsiimti. Šileikis atsakė: "grynai portretura ir daugiau nieko." Žemaitis atsakė: "tokio dailininko kaip portretisto, lietuviam labiausia reikalinga". A. Valda taipgi mokinasi iš širdies. — Viena iš jų.

KAIP TIK MUSŲ TIESOS.

1789 metuose James Manning, pirmutinis prezidentas Brown Universiteto pasakė: "Musų tiesų tiek daug atsirado, kad tankiai žmogui kainuoja $100, kad gavus šilingą vertės teisybės ir galų gale ir tą jis praranda". Prabėgus vienam šimtmečiui, padėtis nieko nepagerėjo, bet dar pasidarė painesnė, kad pamačius viską aiškioje šviesoje skaitant šiandieninius laikraščius. Štai kodel St. John Ervine seko: "Apsišvietęs žmogus yra toks žmogus kuris gali skaityti paprastą deinaraštį, kad jis nebutų apgautas per jį". Jųs skaitote aple daugybę skilvio gyduolių, bet jųs galite išleisti šimtus dolerių, kad gautumėt šilingo vertės palengvinimą. Apsišvietęs žmogus, suprantama, žino, kad Trinerio Kartusis Vynas, yra ta gyduolė ant kurios galima pilnai pasitikėti, kaip tai nuo parsto apetito, užkietėjimo, galvos skaudėjimo, nervingumo ar abelno nusilpnėjimo. Sausio mėnesyj Mr. Felix Zibulak parašė mums iš Leross, Sask. Canada — "Aš vartoju Trinerio Kartųjį Vyną nuo 1908 su geru pasisekimu. Aš suradau, kad tai yra geriausia gyduolė ir aš niekad nebusiu be jų". Jusų aptiekorius ar gyduolių pardavinėtojas taipgi turi Trinerio Liniment, gera gyduolė nuo reumatizmo, neuralgijos ir lumbago. Jei jųs negalite gauti Trinerio gyduolių jusų apielinkėj, tai rašykite pas Joseph Triner Company, Chicago, Illinois.

Pranešimai

Kas, ka, kur, kaip ir kada rengia, veikia ar kviečia.

KASDIEN tamsta gali prisirašyti prie Naujienų Spulkos, ir prisirašyk tuojau, jei dar nesi prisirašęs. Dėdamas kas savaitė po dolerį-kitą, nei nepatėmysi kaip susidėsi užtektinai pinigo, kad nusipirkus sau namelį.
Naujienų Spulka
1739 S. Halsted St.

ALKOHOLIUS, MUNŠAINAS IR PROHIBICIJA.

Sekamą sekmadienį, kovo 9 d., Raymond Chapel svetainėje, 816 W. 31 St., įvyks Mokslo Draugų paskaita tema "Alkoholius, munšainas ir prohibicija'.' Bus net trys prelegentai — Dr. A. Karalius, Dr. Al. Davidonis ir K. Augustinavičius.

Paskaita prasidės 10:30 val. ryto.
Mokslo Draugai.

Lietuvių Moksleivių Susiv. Am. Chicagos kuopa rengia "Leap Year Dance" su programu subatos vakare, kovo 8 d., 8 val. vak., Mildos svet., 3142 S. Halsted St. Dalyvaus artistas-dailininkas J. Kudirka ir šokėja Aldona Narmonta. Biletus galima gauti pas visus narius, Naujienose — visuose skyriuose, Universal State Banke ir Mondvido vaistinėje. —Komitetas.

PRANEŠIMAI

Pranešimas Bridgeporto Lietuviams. Visi norinti gauti "Naujienas" kiekvieną dieną, anksti iš ryto į savo namus, praneškite tuoj į Aušros Knygyną, 3210 So. Halsted St. Nuo kovo 1 dienos Aušros Knygynas paveda šitą darbą, išnešiojimą laikraščių patyrusiam ir pilnai tą darbą žinančiam žmogui. Taipgi norinti gauti kas savaitę "Keleivį" arba kas mėnesį "Gyvenimą", "Gydytoją", taipgi ir kitus laikraščius, praneškite Aušros Knygynui virš pažymėtu antrašu arba priduokite reikalavimą telefonu: Boulevard 9663.

SLA 174 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks kovo 9 d., 1 val. po pietų, Fuller Park sevtainėj, 46th ir Princeton Ave.

Nariai esate prašomi visi buti šiame susirinkime, nes kuopa turi išrinkti naują prezidentą vieton mirusio K. Šimkuno. —Raštininkas.

Draugystė Palaimintos Lietuvos laikys mėnesinį susirinkimą sekmadieny, kovo 9 d., Malinausko salėj, 1843 So. Halsted gt., 1 val. po pietų. Ant šio susirinkimo bus išduota atskaita nuo atsibuvusio maskaradinio baliaus, todel nariai yra kviečiami skaitlingai atsilankyti ir atsivesti naujų narių.
—Ig. Žilinskas, rašt.

Lietuvos Mylėtojų Draugystė laikys savo mėnesinį susirinkimą subatoj, kovo 8 d., 7:30 val. vakare, Antano Urbano svet., 3338 So. Auburn ave. Gerbiami draugai, malonėkite visi laiku pributi, nes turime daugelį svarbių reikalų aptarimui. —K. J. Demereckis, rašt.

Chicagos Lietuvių Draugystės Savitarpinės Pašelpos mėnesinis susirinkimas įvyks kovo 9 d., 2 val. po pietų, Związek Polek svet., 1315 N. Ashland ave. Gerbiamieji nariai nepamirškite pributi ir užsimokėti savo duokles. —A. Lungevicz.

Dr-stė Lietuvos Vėliava Am. No. 1 laikys savo mėnesinį susirinkimą nedėlioj, kovo 9 d., 1 val. po pietų, Davis Square Park svetainėj, prie 45 ir So. Paulina gatvių. Draugai, turit visi susirinkti, nes bus svarstoma apie vakarą, kurį draugija rengia paminėjimui 10 metų draugijos gyvavimo.
—F. Motuzas, rašt.

Draugijų domei.— Lietuvos Dukterų draugija rengia puikų teatrą ant Bridgeporto. Veikalas Karolis Teta bus suloštas kovo 30 d., 7 v. vak., šv. Jurgio bažnytinėj salėj. prie 32 ir Auburn ave. Prašome draugijų, kliubų ir kuopų nerengti programų minėtą dieną, kad nepakenkus vieni kitiems.
—Komitetas A. D.

Lietuvių Piliečių Brolybės Kliubas Amerikoje laikys mėnesinį susirinkimą nedėlioj, kovo 9 dieną, Fellowship svetainėj, 833 W. 33rd Pl. Pradžia 1 val. po pietų. Visi nariai bukite laiku ir naujų narių atsiveskite. —Valdyba.

Jaunosios Birutės lietuvių kalbos ir gramatikos pamokos įvyks subatoj, kovo 8 d., 2 val. po pietų, Mark White Square (Library Room). Bukite visi laiku. —Valdyba.

Dr-stė Lietuvos Dukterų susirinkimas atsibus kovo 9 d., 1 val. po pietų, White Mark Square svetainėj, 30-os ir Halsted St. Narės meldžiamos atsilankyti laiku, nes yra svarbių reikalų ir bus rinkimai darbininkų ant dviejų vakarų.
E. Juozaitis, rašt.

Roseland. — Lietuvių Amerikos Piliečių Politiško Kliubo mėnesinis susirinkimas įvyks kovo 10 d., pirmadienį, K. Strumilos svetainėj, 7:30 val. vak. Nariai malonėkit visi laiku atsilankyti, nes šiame susirinkime turėsim daug svarbių reikalų apsvarstyti kai del pilietybės ir ateinančių rinkimų.
—Valdyba.

Garfield Park. — Lietuvių Vyrų ir Moterų Pašelpinis Kliubas laikys mėnesinį susirinkimą nedėlioj, kovo 9 d., 1val po pietų, John Engels svetainėj, 3720 W. Harrison St. Malonėsite atsilankyti. —M. Medalinskas.

"Birutės" repeticija. — Sekmadieni, kovo 9 d., 3 val. po pietų, visi "Birutės" choro nariai malonėkite į Fellowship svetainę (831 W. 33 Pl.) susirinkti.

Susirinkite butinai, nes tą patį vakarą "Naujienų" koncerte reikės dalyvauti. —Valdyba.

Nepaprastas "Birutės" susirinkimas įvyks pirmadienį, kovo 10 d., 8.30 val. vak., Raymond Chapel svetainėj (816 W. 31 St.)

Visi birutiečiai kviečiami butinai atsilankyti, nes yra labai svarbių reikalų. —Valdyba.

Namų Savininkų ir Piliečių Kliubo ant Town of Lake susirinkimas įvyks pirmadienį, kovo 10 d., 8 v. vak., Šv. Kryžiaus svet.

Yra svarbių reikalų, tat visi malonėkite atsilankyti.
—Sekretorius.

Lietuvių Švietimo Draugijos prakalbos įvyks sekmadienį, kovo 10 d., 7:30 val. vak., Raymond Chapel svetainėje, 816 W. 31 St.
—Komitetas.

Dramatiškas Ratelis balandžio 6 dieną, 1924, stato lietuvių istorišką veikalą "Mirga," Hull House, 800 S. Halsted ir Polk gatvių.
—Jusas, Sekretorius

Bridgeporto Lietuvių Politikos ir Pašelpos Kliubo mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, kovo 9 d., 1 val. po pietų, Mildos svetainėje po num. 3142 S. Halsted gat. Visi nariai malonėkite susirinkti laiku ir laiku galėsime susirinkimą užbaigti. Taipgi nepamirškite naujų narių atsivesti, nes yra numažintas įstojimas.
—Užrašų Raštin.

PASARGA.

BESIGARSINANTIEMS

Klaidos padarytos paskelbime, turi but atitaisytos į 24 val.

Jokie apskelbimai iš streiko apimtų vietų nėra priimami. Visi Naujienų draugai prašomi pranešti Naujienų ofisan apie einančius streikus, idant Naujienų darbininkai geriaus galėtų žinoti, kaip elgtis su priduodamais apskelbimais.

Pardavimai savasčių, biznių, automobilių, rakandų, kambarių ieškojimai, apsivedimai, asmenų ieškojimai ir t.t. turi but iš kalno apmokami.

Jeigu kurie apskelbimai pasirodo abejotini, Naujienų administracija palieka teisę jų netalpinti, kol neištirs jų teisingumo, ir grąžinti pinigus, jeigu apskelbimo turinys neatsakys etikos reikalavimams.

Norintieji pasigarsint į sekamos dienos Naujienas, turi priduot savo paskelbimą ne vėliau, kaip 9 val. vakare.

ĮVAIRŲS SKELBIMAI

PAGRAŽINAM NAMUS

Ar Tamistai yra reikalas savo namą — maliavoti, dekoruoti, kalsimuoti, popieruoti arba į naujus namus sudėti stiklus? Jei taip tai mes tą visą Tamstos darbą galime atlikti už gana prieinamą kainą — pirma negu duosi kitam virš pažymėtą darbą, atsiklauskite kainos pas mus.

Kreipkitės:

BRIDGEPORT PAINTING HARDWARE CO.,
3149 So. Halsted St.,
Tel. Yards 7282.

PIRKIT SODA FOUNTAIN DABAR

Mes turime savo stake pilną pasirinkimą Soda Fountain, nuo mažiausių iki didžiausių ir puikiausių, su gražiais užpakaliniais barais. Jei jųs turite saldainių ar aptiekos biznį ir norite pertaisyti savo biznį arba naują uždėti, mes kviečiame atlankyti musų krautuvę ir išsirinkti sau Soda Fountain. **Vidutinės kainos, lengvais išmokėjimais, greitas patarnavimas.**

ALBERT PICK & COMPANY
208-224 W. Randolph St.,
Chicago, Ill.
Klauskit Mr. Matolas arba Mr. Sovoyas.

STOGDENGYSTĖ

Trijų stogų prakiurimas užstaisomas ir garantuojamas už $4. Automobilių trokų patarnavimas Chicagoj ir apielinkėj. Įstaiga 34 metų senumo. Didžiausia ir geriausia stogų dengimo įstaiga Chicagoj. Tik patyrę unijos darbininkai samdomi. J. J. Dunne Roofing Co., 3411-13 Ogden Ave., Phone Lawndale 0114.

GARANTUOTI plumbingo ir apšildymo įrengimai. Olselio kaina visiems. Reikalaukit kataliogo. B. Karol and Sons Co., 800-806 So. Kedzie Ave. Tel. Kedzie 9440
1 lubos frontas

100 GERIAUSIŲ išdirbimo siuvamų mašinų, $5, $10, $15, $20 ir $25. Penkiems metams garantuotos. Išmokėjimais. Pristatoma visur, 2 krautuvės.
970 Milwaukee Ave.
1216 W. Chicago Ave.
Monroe 4630

MOTERIMS PRANEŠIMAS! Parsiduoda vilnonės gijos visokių rųšių del nerinių; kaina 4 oz. matka 30c, 35c, 40c, ir 45c. Lininės gijos del mezginių ir siuvimo; kaina už matką 10c, 15c, 20c, ir 25c. Siučiam ir per paštą; prisiųskit adresą, mes priduosim sempelius. Kreipkitės tuojaus

Frank Selemonavičia
504 W. 33rd St., Chicago.

IŠRENDAVOJIMUI

PARENDAVOJIMUI štoras, geroj apielinkėj tinkamoj siuvėjo arba kurpio biznui.

Atsišaukite
2009 So. Halsted Str.

ANT RENDOS štoras ir 3 ruimai, 3961 S. Campbell, ant kampo; tinkamas bile kokiam biznui. Lietuvių ir anglų apgyventa vieta.
Savininkas P. Mockus
719 W. 14 St.
Phone Canal 0579

JIEŠKO KAMBARIŲ

JIEŠKAU kambario bile daly miesto, prie linksmios šeimynos; esu muzikantas ir sutiksiu kudikius pamokinti ir muzikos. Sutiksiu dykai, nereikės bėgioti po gatves ir ištvirkauti. Džiaugsmas ir linksmybė yra namuose, jeigu kudikėliai mokinasi muzikos. Atsišaukite: prof. M. Puplauskas
629 W. 18th St., Chicago.

REIKALINGAS kambarys prie švarių žmonių, Bridgeporto apielinkėj. su valgiu ar be valgio. Praneškit į
Naujienų Skyrių
3210 South Halsted St.
No. 86.

RUIMAS rendai vienam vaikinui; ruimas patogus ir gera vieta del gyvenimo.
Kreipkitės 2 lubos.
910 W. 32 Place

JIEŠKO KAMBARIŲ

ŠTORAS rendai tinkamas bile kokiam bizniui. Galima pirkti ir namas senumo 6 metų, 3 fl. po 4 kambarius; viskas geroj tvarkoj. Savininkas apleidžia šią šalį. Matyti galima vakarais po 5 val., 2 lubos.
3353 W. 38 St.

JIEŠKAU kambario del vieno, su valgiu arba be valgio prie laisvos šeimynos.
Meldžiu pranešti per laiškr
Pet. Lukas
822 South Wabash Ave.
Chicago, Ill.

SIULYMAI KAMBARIŲ

KAMBARYS rendai, vyrui ar merginai; elektra, maža šeimyna, geistina kad butų švarus žmonės.
Kreipkitės 2 lubos užpakalis.
2938 So. Union Ave.

LIETUVIŠKAS HOTELIS geriausia vieta del darbininkų apsigyventi, vyrams arba moterims; su valgiu arba be valgio $8.00 į savaitę su valgiu. Peter Gadeiko, 1606 So. Halsted St.

RENDAI kambarys 1 ar 2 vaikinams ar merginoms. Gražioj vietoj visi naujausi pagerinimai. Kreipkis iš užpakalio.
4422 So. Artesian Ave.

RENDAI 3 kambariai; yra sinkas ir skyrium iščjimas, su rakandais. Arba del 2 vaikinų, arba 2 merginų, ar vedusios poros. Mane gali matyti nuo 5:30 val. vak.
1931 Canalport Ave.

RUIMAS rendai, vaikinui be valgio, arba merginai norinčiai pasiganinti sau valgį. Ruimai patogus ir apšildomi garu.
Atsišaukit:
3237 Auburn Ave.
2 lubos

JIEŠKO DARBO

JIEŠKO DARBO. Naujas Lietuvos meisteris parvažiavo į Chicagą Jieško darbo. Aš esu patyręs budavojime namų ir taisymė senų. Malevoju ir popieruoju. Pašaukite:
JOHN MISKE
4145 S. Maplewood Ave., Chicago

JIEŠKAU darbo į garadžių; mokytis ir dirbti; esu biški dirbęs; noriu pabaigti mokintis; dirbsiu už mažą atlyginimą
Mr. P. P.
4557 S. Hermitage Ave., Chicago
Šaukit laišku.

REIKIA DARBININKŲ

MOTERŲ

Reikia —

MOTERŲ IR MERGINŲ
30c Į VALANDĄ
LENGVAS PAPRASTAS DARBAS.
Gali padaryti į savaitę $20.
Darbas nuo štukų.
JOSLYN MFG & SUPPLY CO.
3700 So. Morgan Str.

REIKALINGA moteris arba mergina prie dabojimo vaikų.
Atsišaukite
10616 Edbrooke Ave.
Roseland, Illinois

REIKALINGA mergaitė apie 16 metų pagelbėti dirbti prie delikatesen. Valandos nuo 9 ryto iki 6 vakare.
1048 E. 47 St
Tel. Drexel 3232

REIKIA moterų ir merginų, darbas dieninis ir naktinis, pajų dirbtuvėje. Patyrimo nereikia, $16 pradžiai.
3659 W. Harrison Str.

REIKIA DARBININKŲ

VYRŲ

REIKIA PARDAVINĖTOJŲ DEL FORDO IR LINCOLNO KARŲ.

Frank Breska,
2501-3-5 So. Kedzie Ave.

Reikia —

virėjo "cook.

B. JUCIUS
3241 So. Halsted St.

REIKALINGAS bučeris, mokantis tinkamai savo darbą. Valgis ir gulis ant vietos. Užmokestis gera.
Atsišaukit
3200 S. Lowe Ave

REIKIA DARBININKŲ

VYRŲ

DYKAI DUODAMAS SIUTAS KRIAUČIŲ AGENTŲ:

Gaukit sau gerą vietą. Mes turime puikius siutus, kur yra didelis pasirinkimas geriausių išdirbinių.
Vyrų padaryti pagal mierą siutai. Mes mokame didžiausią algą ir duodame kiekvienam agentui siutą visai dykai. Musų vyrai padaro
$75 iki $125 į savaitę
Rašyk tuojau.
Pažymėkit patyrimą.
NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St.,
Box 395

$10 Į DIENĄ LENGVAI

Greitai parduodamas tavoras kiekviename name, pilnas pasirinkimas gero maisto: muilo perfiumų, pagražinimo produktų, išsunkimų, rankšlosčių, laikrodėlių, guminių tavorų, katologo prirengimas dykai. Rašykit tuojau.
WESTERN PROUCTS CO. Dept T-4
606 N. Oakley Ave., Chicago, Ill.

REIKIA ambitingo jauno vyro išmokti automobilius malevoti. Visas kursas $25. Gali ir nemokėti anglų kalbos. Atsišaukite.
Mr. P. Termantingl
Central Automobile Painting Corp.
5512 W. 22nd St., Cicero, Ill.

REIKALINGAS darbininkas ant farmos, arbas ant visados ir geras užmokestis.
Atsišaukit tuojaus per laišką ant šito antrašo:
John Ripalis
R 4, Box 7, Hart, Mich.

AUTOMOBILIAI

PARDAVIMUI 3 karai, vienas marmon vasarinis 7 sėdynių, 1922 metų; antras Fordas vasarinis, 1924 metų; trečias Hudson žieminis 1923 metų. Parsiduoda labai pigiai. Kreipkitės:
3300 So. Union Ave.
2 lubos

7 PAS. 1920 atidarytas Chandler $225.
5 pas. 1919 atid. Buick $150.
4 pas. sport atid. case $1000.
4 pas. Coupe uždarytas Chandler $700.
7 pas. California Top White $500
J. J. Bagdonas
4614 So. Western Ave.
Tel. Lafayette 7593

RAKANDAI

PARDAVIMUI rakandai 5 ruimų; visi geri daiktai. Nupirksit pigiai, nes apleidžiu miestą į trumpą laiką. Matyti galima vakarais nedėliom.
3337 Emerald Ave.
1 lubos

PIGIAI —
PARDAVIMUI rakandai, 2951 Leland Ave. valandos tarpe 10 ryto iki 4 po pietų.
Atsišaukite.

PARSIDUODA pigiai 3 šmotų Parlor setas.
Atsišaukite.
WALTER URBONAS,
4858 Wentworth Ave.

PARSIDUODA 3 šmotų seklyčios skurinis setas ir karpetai už 50 dolerių.
Atsišaukit tuojau.
3120 W. 41 Place
Tel. Lafayette 4247
Miss M. Derby

PARDAVIMUI

PARDAVIMUI bučernė, labai pigiai, turi but parduota į penkias dienas. Turiu farmą, tokiu budu turiu greit parduoti.
8466 Vincennes Ave.

PARDAVIMUI bučernė ir grosernė su namu, arba mainysiu ant mažesnio namo. Muro namas, 4 ruimai ir krautuvė. Gera proga, pasinaudokit.
2519 W. 43 St.
Tel. Lafayette 4472

PARSIDUODA pirmos klesos Barber Shop. Viskas up to date. Priežastis pardavimo — du bizniu. Lysas 4 m. 2 m. Renda $25 į mėn. Parduosiu pigiai. Kas pirmas, tas laimės.
4438 So. Fairfield Ave.

PARDAVIMUI bučernė ir grosernė su namu, geroj vietoj, parduosiu pigiai arba mainysiu ant kito namo. Atsišaukite:
1621 S. Halsted Tl, Canal 1284

PARSIDUODA grosernė labai geroj vietoj, kampinė, viena grosernė ant trijų blokų; 4 ruimai pagyvenimui. Renda pigi.
Atsišaukit
4539 W. Van Buren
Tel. Van Buren 0733

PARDAVIMUI grosernė ir bučernė, gerai išdirbta vieta; kas nori gerą vietą, atsilankykite tuojau; priežastis pardavimo — dvi bučernės; pagyvenimas ten pat. Savininką galima matyti visados.
Naujienos, 1739 S. Halsted St.
Box 457

PARDAVIMUI

EXTRA DIDELIS BARGENAS

Parsiduoda bučernė ir grosernė 371 Kensington ave. su įrengimais; mašina ledams šaldyti; Ice Box, mėsai piaustyti mašina, 4 svarstyklės; lentynos vertos 1000 dolerių; registeris, barai, vežimas ir arklys. Parduosiu už pirmą teisingą pasiulymą ar mainysiu ant namo.
Savininkas gyvena:
7058 S. Parnel Ave.
Tel. Vincennes 8359
A. Waitkus

Grojiklių pianų bargenas

Grojiklis pianas, su benčium, 100 muzikos rolelių, piano lempa, muzikos rolelių kabinetas, paliktas storadžiui pardavimui už $145. 1389 Milwaukee ave.
1 augštas

EXTRA BARGENAS!
Parsiduoda italijoniška armonika, 64 balsai ir 120 basų. Visai kai nauja; vertės $450. Parsiduoda už $200. Pasinaudokit proga.
J. B.
3249 So. Halsted St.

PARSIDUODA grosernė, visokios daržovės ir taip visokių smulkmenų. Biznis eina gerai; geroj vietoj, arti dviejų mokyklų. Pagyvenimui 4 kambariai. Renda nebrangi; lysas ilgas. Pardavimo priežastis — liga. Parduosiu už prieinamą kainą.
1439 S. 49th Ct., Cicero, Ill.

DIDELIS BARGENAS. Parduodu cigarų, cigarietų, saldainių, groserių ir įvairių daiktų (toys) krautuvę, tas pats savininkas per 16 metų; parduosiu už pirmą teisingą pasiulymą. Gera vieta; priežastis pardavimo — turiu kitą biznį. Nepraleiskite tą progą
3423 So. Halsted St.

PARDAVIMUI Dry Goods štoras; biznis išdirbtas ir geroj bizniškoj vietoj. Nupirksit už prieinamą kainą. Pardaimo priežastis — liga šeimynoj. Kreipkitės
5520 So. Elizabeth St.
Tel. Normall 0173

PARDAVIMUI 10 pėdų augščio show case, kriaučių siuvama mašina, kirpimui stalas 11x3 pėdų, lentynos, kaunteris, kepurėms keisas.
Kreipkitės
John G. Kotrba
Tel. Lawndale 6843

PARDAVIMUI saldainių krautuvė, mokyklai reikmenys ir religiški tavorai. Ta krautuvė randasi tarpe 3 mokyklų — lietuvių, lenkų ir anglų. Daromas geras biznis. Parduosiu arba mainysiu į lotą arba automobilių.
1805 W. 46 St.

PARSIDUODA bučernė ir grosernė, saldainių ir smulkmenų krautuvė, Brighton Parke. Gerai išdirbtas ir cash biznis. Priežastis pardavimo patirsite ant vietos.
Tel. Boulevard 1787

PARSIDUODA restaurantas geroj vietoj; didelis biznis daromas. Pardavimo priežastis patirsite ant vietos.
Atsišaukit:
6343 So. Western Ave., Chicago.

PARSIDUODA groseris, apgyventa, geroj vietoj, biznis išdirbtas gerai, prie mokyklos ir bažnyčios, visi bučeriški įrankiai, lysas padarytas ant trijų metų, o priežasti pardavimo rasit ant vietos. Kriaučiai yra iš fronto, o mes iš užpakalio.
ANTANAS MARCHINKEVICH
4601 So. Hermitage Ave.

BARGENAS
Pardavimui grosernė, puikioj vietoj, biznis gerai išdirbtas, randa pigi, 4 ruimai del pagyvenimo, kartu parsiduoda namo rakandai. Priežastis pardavimo, važiuoju į Lietuvą.
4422 S. Honore St.

PARSIDUODA bučernė labai geroj ivetoj; biznis gerai išdirbtas; parduosiu pigiai. Priežastis dažinosite ant vietos. Del platesnių žinių atsišaukit žemiau paduotu adresu tarpe aštuntos ir dešimtos valandos vakare.
Mike Budas
7018 Eggleston Ave
Phone Vincennes 7351

PARDAVIMUI grosernė arba mainysiu ant automobiliaus, loto; biznis senas ir išdirbtas; visako pilna.
Kreipkitės:
3407 So. Wallace St.

PARDAVIMUI grosernė ir kitokių smulkmenų krautuvė, 4 ruimai. Renda pigi, listas ilgas. Turi but parduota šiandien už teisingą pasiulymą. Kreipkitės:
5343 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 3277

TURIU PARDUOTI savo $275 vertės gražią Queen Anne Console Victrolą, vartotą tiktai 3 mėnesius. Yra daug rekordų, deimantinė adata, $65. Taipgi graži pastatoma lempa, pigiai.
2502 W. Division St.
2 flatas, frontas
Tel. Armitage 1981

DIDELIS BARGENAS. Pardavimui grojiklis elektrikinis pianas, Silver Co. Gerame stovy, vertas $800. Parduosiu labai pigiai. Priežastis pardavimo — uždarė mano saliuną.
453 Vermont Ave., Blue Island, Ill.
Tel. Blue Island 1184

PARDAVIMUI

DIDŽIAUSIS BARGENAS! Pardavimui bučernė ir grosernė; geroj vietoj ir geras biznis. Visokių tautų apgyventa. Parduosiu už pusę kainos. Kreipkitės pas
J. LEPA
722 W. 35th St.
Tel. Boulevard 3249

PARDAVIMUI 3 kedžių barbernė ant 5 metų lysas; geroj vietoj. Parduosiu pigiai, nes turiu apleisti miestą.
Kreipkitės tuojaus
808 W. 35th St.

PARDAVIMUI kriaučkos biznis; biznis per daug metų išdirbtas ir geroj vietoj. Pardavimo priežastį patirsit nuo savininko. Kas pirmutinis, tas laimės. Atsišaukit:
Naujienos, 1739 So. Halsted St.
Box 458

NAMAI-ŽEME

Pasiskubinkite!

Nepaprasta proga įsigyti lotų puikioj vietoje.

Šitie lotai šią vasarą parsiduos ne mažiau kaip po $1000. Daug prastesnėse vietose menkesni lotai parsiduoda po $800.

Pasiulomi lotai randasi du blokai nuo Marquette parko, netoli gatvekarių linijos. Puiki vieta apsigyvenimui. Greit augantis distriktas. Loto kaina tik $600. Tai trumpam laikui. Vėliaus bus brangesni.

Užpirkite sau čia bent du lotu tuojaus. Lotai parsiduoda taipgi ir lengvais išmokėjimais. Namai ant šitų lotų gali buti pastatyti pagal sutarties už cash ar lengvais išmokėjimais.

Norėdami paimti šituos lotus, kreipkitės į Naujienas. Klauskite adv. Jurgelionio.

NORI PIRKTI NAMĄ
Važiuok pas Grigą, o jeigu turi namą, lotą ar kokios rųšies biznį ir nori parduoti ar išmainyti telefonuok Blvd. 4899, gausi teisingą patarnavimą.
A. GRIGAS,
3114 So. Halsted St.

PARDAVIMUI arba mainymui 2 flatų murinis namas po 5 kamb.; aukštas beismentas, garadžius; kaina $3,500.
2 FLATŲ bizniavas namas, labai geroj vietoj bile kokiam bizniui; įmokėt $500.
Savininkas mainys ant bile kokio biznio, priims lotus už pirmą įmokėjimą.
C. P. SUROMSKIS
3352 So. Halsted St., Chicago
Phone Boulevard 9641

BIZNIS BUJOJA! Cottage su muriniu namu ir garadžiu parsiduoda. Notion štoras ir anglinis biznis; galima pirkti pigiai. Pasinaudokit proga Kreipkitės
3755 Wallace St.
Tel. Yards 1116, klausk Heilman

PARDAVIMUI 2 muriniai namai, 5 ir 6 ruimai, ąžuoliniai trimingai. Viskas moderniškai įrengta. Perkantiems duosiu morgičius. Agentai nesikreipkit. Kreipkitės prie savininko 1 lubos.
5520 So. Elizabeth St
Tel. Normall 0173

NORIU pirkti du lotus kruvoj tarpe 67 ir 61-os, Kedzie ir Western ave. be agento. Atsišaukite laišku.
Jos. Bernotas
1315 S. 50th ave, Cicero, Ill.
Tel. Cicero 2091

CICEROS BARGENAI
PARSIUODA medinis namas, 4 ir 5 kambarių, elektros šviesos, vanos ir visi parankumai; kaina $6500, įnešti mažiau kaip pusę.
PARSIDUODA murinis namas 5 ir 6 kambarių, kaštu vandeniu apšildomas ir viskas pagal vėliausios mados, naujas garadžius del 2 mašinų; kaina $12500.
PARSIDUODA medinis namas, 5 6 ir 3 kambarių, taip kaip naujas; visi parankumai. Kaina $9000.
PARSIDUODA medinis namas su bizniu (soft drink parlor), rendos neša $135 į mėnesį. Kaina $12000.
PARSIDUODA murinis namas ir extra lotas 5ir 3 kambarių, karštu vandeniu apšildomas. Kaina $8300.
PARSIDUODA murinis namas 5 ir 5 kambarių, karštu vandeniu apšildomas ir viskas pagal vėliausios mados; puikiausiam Park Holme kolonijoj. Taipgi turime visokių bargenų. Kreipkitės
LEO SHVEGZDA
Grand Works Real Estate
4917 W. 14th St., Cicero, Ill.
Phone Cicero 8223

PARENDAVOJU savo gerą farmą. Ir sėklą duosiu. Farma didumo 40 akrų ir budinkai. Aatsišaukite: Frank Danals, Turtle Lake, Wis. arba:
831 W. 34 Pl., Chicago

NAMAI-ŽEME

PRIEŠ-PAVASARINIAI BARGENAI!!
SOUTH SIDE

1. 2 FLATŲ
Murinis, 2 po 6 kamb. fl. namas, su elek. šviesom, vanos, arž. trimingais, didelis basementas.
Randos neša į mėnesį $90.00
Cash reikia tik 4,500.00
Kaina tik 9,000.00

2. 2 FLATŲ
Geras medinis namas, 2 po 5 kamb. fl., cementinis fondamentas, elek., šviesos ir visi kiti parankumai.
Randos neša į mėnesį $60.00
Cash reikia tik 3,000.00
Kaina tik 5,600.00

TIKRA DOVANA UŽ TUOS PINIGUS!

3. 3 FLATŲ
Kampinis muro, 3 po 6 kamb. fl. namas, su elek. šviesoms, vanos, didelis basementas.
Randos į mėn. neša $120.00
Cash reikia tik 5,000.00
Kaina 9,800.00

SOUTH SHORE
10 NAUJŲ NAMŲ — SKUBEK

4. 2 FLATŲ
Moderniškas, 2 po 5 kamb. fl. su sun parlors namas, skalbinyčios, elek. šviesos, gasiniai pečiai, tile Bath ruimai, Ice baksai, šandes, tvoros ir visi kiti reikalingi, įrengimai, ką tik imanoma įvesti į moderniską bildingą, čion doudama už žemiausia kainą.
Cash reikia tiktai 3,000
Kaina vos tiktai 13,850
Randos į mėnesį neša 180

KUO PIRMIAU MATYSI TUOS NAMUS, TUO GERIAUS BUS PASIRINKTI SAU TINKAMESNI.

SOUTH SIDE
5. 4 FLATŲ
Moderniškas namas, su sun parlors, stovintis ant 2jų lotų, arž. trimingai, tile bath ruimai, laudres, su 2jų karų garadžiu.
Cash tik $10,000
Kaina tiktai $22,000

BARGENAS!!
ANT BULVARO
PUIKIAUSIA VIETA
CHICAGOJ
6. 6 FLATŲ
Pusiau-moderniškas bildingas, su geriausias įrengimais, dideli flatai. Stovi ant 2jų lotų.
Randos neša į mėnesį $400
Cash reikia tik 10,000
Kaina tik 27,500

TIKRAS BARGENAS UŽ TUOS PINIGUS
AUSTIN PARK
7. 6 ŠTORAI
Neseniai pastatyti, gražiausioj vietoj, netoli Oak Parko.
Randos neša dabar $340
Cash reikia tik 5,000
Kaina tiktai 40,000

KAS PIRKS TUOS ŠTORUS, TAS RAS GERIAUSIA LAIME.

ATYDA:

Neužmirškite kad turime daug namų prie KLIOŠTORIAUS, BRIGHTON PARKO, SOUTH SHORE, AUBURN PARK, HYDE PARK ir kitose vietose Chicagoj.

PIRK DIDŽIAUSIOJ LIETUVIŲ ORGANIZACIJOJ, TEN kur pasitikėjimas — "Square Deal" visų reikalu yra didžiausiu užtikrinimu visiems.

OFISAS ATDARAS:

Subatoje iki 9:00 val. vak.
Nedėlioje nuo 9:00 val. iš ryto iki 3:00 val. po piet.

S. L. FABIONAS CO.
INVESTMENTS REAL ESTATE INSURANCE
809 West 35th St.,
Tel. Boulevard 0774-0611
Chicago.

NAMAI-ŽEME

943 W. 33rd Pl.
Tel. Yards 1571
Ar nori pirkti namą, važiuok pas mane. Ar nori namą parduoti, duok man, aš parduosiu. Ar turi namą mainyti ant bučernės ar grosernės, Ar nori farmą mainyti ant Chicagos namų? Ar norit bučernes mainyti ant namų, lotų ar automobilių? Tėmykit, kas norit pigių namų pirkti; seni žmonės, po 100 metų parduoda namus. 75x125 lotai.
2 flatai po 4 ruimus, murinis.
2 flatai po 4 ruimus, murinis.
2 latai 6 ir 3 ruimus, medinis.
2 latų 10 ruimų, murinis.
Kaina $15,000, cash $5000 to paties savininko.
2 FLATŲ po 6 ruimus, murinis; kaina $12,800, ant Emerald ave.
4 FLATŲ 3 po 5 ruimus, muro; kaina $15,000, ant Union ave.
3 FLATŲ 2 po 6 ir štoras; kaina $3,500, Brighton Park.
3 FLATŲ, 3 po 5 ruimus, murinis; kaina 18,800, bargenas.
2 FLATŲ po 8 ruimus; kaina $4800, cash $1000.
2 FLATŲ ir štoras, ant Halsted St; kaina $12000.
6 RUIMŲ kaina $2,600.

ANTRŲ
MORGIČIŲ
PASKOLA
ANT
ĮRENGTŲ
CHICAGOS
NAMŲ
1-2-3
METAMS
PASKOLOS
GREITAS
PATARNAVIMAS
$500 IKI $5000
NUPIRKSITE PILNĄ
ANTRĄ MORGIČIŲ

KAPITALAS $250,000.00

RUBIN BROS. MORTGAGE CORPORATION
3804 S. KEDZIE AVENUE
2 augštas.
Tel. Lafayette 6738

MES MOKAME NUOŠIMČIUS BROKERIAMS, KURIE SUTEIKIA MUMS KOSTUMERIUS.

BRIGHTON PARK

2 augštų medinis, 2-4 kambarių flatai, gasas, toiletai, elektra, reikia pinigais tiktai $1800. Bargenas **$4100**

6 kambarių murinis bungalow, furnace šildomas, 30 pėdų lotas. Didelis bargenas **$7300**

2 augštų, murinis, 2-4 kambarių flatai, su sun parloru, viskas moderniška, reikia pinigais tiktai $3000, kitus kaip rendą po $40 į mėnesį.

2 augštų murinis namas, 2-5 kambarių flatai, sun parlorai, aržuoliniai trimingai, viskas moderniška, reikia pinigais tiktai $3500, kitus kaip renda, tai yra $45 į mėnesį.

2 augštų murinis namas, 2-6 kambarių, sun parlor, ugnavietė, karštu vandeniu šildomas, ekstra platus lotas, labai geroj apielinkėj, reikia pigais tiktai $4500, kitus kaip rendą.

3 augštų murinis, 2-9 kambarių flatai, 1-8 kambarių flatas, aržuolo trimingai, garu šildomas, 30 pėdų lotas, atneša $250 į mėnesį rendos, reikia pinigais tiktai $6500. Bargenas **$13000**

Musų ofisas atdaras nedėlioj nuo 10 ryto iki 4 val. po pietų.

KOZLOWSKI BROS.
2525 W. 47-th St.

13 METŲ kampinis namas su moderniškais įtaisymais, garu apšildomas parsiduoda už cash arba mainysiu ant mažesnio namo.
3 FLATŲ murinis namas, garu šildomas; randasi 2 blokai nuo Washington Parko ir 1 blokas nuo Garfield Blvd. Prekė $16.500.
PARDAVIMUI 2 muriniai namai ir kampinis lotas 90 pėdų ant Archer ave. 174¾ ant Moody ave. Prekė $28,000, įmokėti $10,000.
2 FLATŲ murinis namas 2 po 6 kambarius, garu šildomas, Marquette Manonr apielinkė, netoli 63 gt. Prekė $16,000, įmokėt reikia $6000.
KAMPINIS lotas 28 per 110 pėdų; randasi ant 59 St. ir Washtenaw ave.
KAMPINIS lotas 60 per 125 pėdų; randasi ant 68 ir So. Rockwell Street.
PIRMAS lotas nuo kampo, 71st ir Western ave. 25 per 110 pėdų.
LOTAS 50 per 125 pėdas ant 63, netoli Richmond St.
LOTAS 50 per 125 pėdas ant Western ave, tarpe 72 ir 73 gt.
A. J. Garuckas, 4600 So. Wood St.
Tel. Lafayette 6256

NAMAI-ŽEME

PARSIDUODA 6 kambarių nauja murinė stuba ant 2 lotų už $6.000. Įmokėti $2,000, randasi 3 blokai nuo Marquette Parko.

Pardavimui 2 pagyvenimų murinis namas, su muriniu garadžium, kaina $9,800, įmokėti $2,500, randasi prie 68 gatvės, netoli Halsted Str.

Pardavimui kampinis bizniavas murinis namas, 1 štoras su 3 pagyvenimais, su 2 lotais, Kaina $19,500, randasi ant 69, netoli Halsted.

Pardavimui 6 pagyvenimų medinis namas, del 2 karų garadžius, kaina $9,800, randasi netoli 63 gatvės.

Pardavimui 14 pagyvenimų murinis namas, ant Garfield Bulvaro, rendos neša $11,000, kaina $67,000.

Pardavimui keletas bizniavų lotų ant Western ir Kedzie Ave. Kas šituos lotus greitai nupirks, uždirbs didelius pinigus.

REAL ESTATE
J. SINKUS & CO.
MORTGAGES
809 W. 69 Str.
prie Halsted Str.

Parsiduoda arba išsimaino.

2 flatų murinis namas, 5 metų senumo, 2 flatai po 6 ir6 didelius kambarius, furnace ir pečiais šiluma, elektra, maudynės, aržuolo trimingai, augštas beizmentas; vienu žodžiu visi įtaisymai šios gadynės. Namas randasi puikioj vietoj netoli Jackson Parko ir 67 bulvaro. Kaina $13,500. Ant mainymo ar pirkimo, reikia turėti cash $5,000; labai pinigai reikalingi. Savininkas paims į mainus bučernę, grosernę, lotą arba automobilių už tikrą kainą. Kas norit gero namo ir pigiai, kreipkitės pas

J. NAMON
2418 W. MARQUETTE RD.
arba 67 Blvd. arti Western Av.
Phone Prospect 8678

DU NAUJI bungalow pardavimui, po 6 kambarius, furnace, garadžius del 2 karų, vėliausios mados įrengimai, kaina $7,200, pinigais $2000.

COTTAGE 5—6 kambarių, elektra, gerame stovy, rendos neša $60 į mėnesį; kaina $6800, pinigais pagal sutartį.

8 KAMBARIŲ cottage, lotas suviršum 52 pėdų platumo, kaina $5,200, pinigais pagal sutartį.

1½ PAGIVENIMO cottage, viskas įrengta pagal šios mados, garadžius del 1 karo, kaina $7,500, mainysiu į namą 2 pagyvenimų.

2 PAGYVENIMŲ medinis namas, po 5 kambarius flatai, 2 atskiri gariniai boileriai, rendos neša $90 į mėnesį; kaina $12,000.

Norėdami pirkti ar parduoti kreipkitės pas:
WILLIAM T. WOOD ir
JONAS RUIKA
11055 S. Michigan Ave.
Tel. Pullman 7468
Parkway Bldg. 2 augštas
Roseland, Ill.

PARDAVIMUI 2 augštų murinis namas, krautuvė ir 2 flatai, garu šildomas. Savininkas,
Kreipkitės:
1521 West 69 Str.

BARGEN. Murinis namas, 9 pagyvenimų, 6 metų senumo, S. W. kampas 70 and May St. Parsiduoda labai pigiai, $15,000 įmokėti, likusius ant lengvų išmokėjimų. Atsišaukit pas savininką.
S. D. Stanley, 4229 California ave.
Tel. Lafayette 4854

GERIAUSIA BIZNIO prapertė, bargenas South Sidėje, 71 St. ir Racine, kampas, 125x67, 4 krautuvės. Štai yra proga nusipirkti su mažu įmokėjimu. Savininkas paims antrą morgičių. Matykit Miss Wagner. Prospect 8700. Elmer Jordan & Co., 2419 W. 63 St.

PARDUOSIU farmą arba mainysiu ant namo arba rendavoju žemės 76 akrų, 38 dirbamos, 23 miško, 15 akrų ganyklos; geri budinkai. Yra gyvuliai ir padargai, arba jieškau darbininko. Priežastis pardavimo — esu našlė.
MSR. J. B.
R. 4, Box 20,
CAMPBELLSPORT, WIS.

NAMAI-ŽEME

GERIAUSIS LAIKAS PIRKTI IR MAINYTI DABAR

PARSIDUODA 2 aukštų kampinis muro namas; namo įtaisymai pagal šią gadynę; savininkas parduos pigiai, arba mainys ant mažesnio namo, loto, bučernės ar automobilio. Nepraleiskite tos progos, nes geras pirkimas ar mainas.

ISSIMAINO 2 aukštų bizniavas muro namas, Brighton Parke, 6 metai kaip statytas; labai geroj biznio vietoj, parduosiu pigiai arba mainysiu ant privečio namo.

ISSIMAINO bizniavas namas su bizniu; mainysiu ant mažo ar didelio privačio namo, nepaisant apylinkės; namas randasi gražioj biznio vietoj

ISSIMAINO lotas ant automobilio, lotas randasi gražiausioj apielinkėj — West Pullmane, netoli Michigan ave. Priimsiu automobilių mainais kaipo pirmą įmokėjimą. Viršminėtais reikalais atsišaukit tuoj, nes busit užganėdinti visados pas,

FRANK G. LUCAS
4116 ARCHER AVE.
Phone Lafayette 5107

JOS. AUGAITIS
REAL ESTATE INVESTMENTS

Perkame ir parduodame namus, lotus ir kitus visokius biznius.
Insuriname (apdraudžiame): namus, langus ,automobilius, įvairius rakandus ir žmonių gyvastis į didžiausias Suvienytų Valstijų Kompanijas.
Todel mes kviečiame, kad ateitumėte pas mus ir pasirinktumėte, kokią kas norite kompaniją ir su numažinta kaina.
Su visais reikalais kreipkitės žemiaus duotu adresu, o gausite greitą ir teisingą patarnavimą.
751 W. 31st Street,
Phone Yards 6296

GREIT ir pigiai parduosiu 2 flatų muro namą po 6 kambarius, vieta del štoro sklepe ant California Ave. ir 43 St. 2 lotai 50x125 del biznio parduosiu ar mainysiu ant namo. Kreipkitės pas G. LUCAS,
4340 So. California Ave.
Tel. Lafayette 3968

PARDAVIMUI lotas arba namas, lotas randasi 66 So. Francisco Ave., o namas 7704 So. Abendeen St., garu šildomas, 4 flatų po 5 kambarius, vėliausios mados, garadžius del 4 karų, šildomas garu, rendos į mėnesį $368.
G. URNIEŽIUS,
7704 So. Aberdeen St.

BRIGHTON PARK
Štoras ir 3 pagyvenimai murinis, naujas namas; pečiais apšildomas, aukštas beismentas, skalbinės beismente; vėliausios mados įtaisymai. Prekė $17000, yra vertas $25000. Namas randasi ant bizniavos gatvės ir karų linijos.
2 AUKŠTŲ murinis naujas namas 6 ir 6 kambariai, sun parlor, aukštas stogas, beismentas išpleisteruotas, skalbinės beismente, karštu vandeniu apšildomas, parsiduoda $2000 pigiaus negu yra vertas. Namas randasi Marquette Manor prie vienuolyno.
CHAS ŽEKAS
4454 S. Western Ave.
Kampas 45th St.

$1500 PINIGAIS
Nupirksite 5 kambarių murinį bungalow, furnace šildomas, lotas 30x125, kitus po $60 į mėnesį, įskaitant ir nuošimtį. Turiu parduoti, nes važiuoju į vakarus. Randasi netoli 59 St ir Mozart. Telefonuokit Republic 1932

MARQUETTE MANOR
2 flatų murinis, 5—6 kambarių, karštu vandeniu šildomas, 2 karų garadžius, kaina $14,500, pinigais $5000, kitus lengvais išmokėjimais; lotas 30x125. Didelis bargenas.
Telefonuokit Republic 1932

7 KAMBARIŲ bungalow, cementiniu pamatu, kieto medžio grindys, elektra, furnace šildomas, ½ akro žemės, minkšto vandenio srovė.
EDGAR HAYBEN
11223 Homan Ave.
111 St. & Albany Ave
Phone Greenwood 131-78

PARDAVIMUI 6 kambarių cottage, 50 pėdų lotas, karštu vandeniu šildoma, elektra, skalbykla, gasinis vandens šildytojas, paneled valgomas kambarys, kieto medžio grindys, vieno šmoto virtuvės sinka. Jei jus norite parankumų, šviesos ir daug oro, tas yra ideališkas namas. Gera transportacija, kaina $6600, turi turėti $3500 pinigais.
Matykit savininką
6136 Justine St.

SOUTH SIDE BARGENAS! 4 gyvenimų murinis namas, 2—5, 2—6 ruimų, 3 karų murinis garadžius, furnace šildomas. Rendos $230 į mėnesį. Kaina $24,000. Cash reikia $10,000; del informacijų kreipkitės pas Wm. Gritenas
3241 So. Halsted St., 2 lubos
Tel. Boulevard 5066

NAMAI-ŽEME

DEL JUSŲ PASISKYRIMO
DIDELI BARGENAI

4 FLATAI South Sidėj puikus medinis namas, 3 po 4 kamb ir 1—5 kamb. pačiu šildomas, rendos neša $97.00 į mėnesį; kaina $10,800.

2 FLATŲ Brighton Park gražus moderniškas murinis namas 1—5 ir 1—6 kamb. 1-mas flatas furnace, 2-ras pečiu šildomas, 2 karų garadžius; rendos neša $90.00 į mėnesį; kaina $12,500.

MURINIS namas su štoru, 63 gt. netoli Kedzie ave; štoras su 3 kambariais ir flatas viršui. Vandeniu šildomas; rendos neša $140 į mėnesį; kaina $14,000.

2 FLATŲ Marquette Manor puikus murinis namas 1—5 ir 1—6 kamb., garu šildomas; visi moderniški įtaisymai; rendos neša $150 į mėnesį; kaina $15,000.

2 FLATŲ South Sidėj naujas murinis moderniškas namas, 2 po 6 kamb. Lotas 33x125, vandeniu šildomas, 2 boileriai; ~~rendos~~ neša $130 į mėnesį; kaina $15,500.

2 FLATŲ Marquette Manor puikus murinis kampinis namas, 2 po 6 kamb., furnace šildomas, 2 karų garadžius; rendos neša $150 į mėnesį. Kaina $16,000.

6 KAMBARIŲ bungalow Artesian ave. prie bulvaro; furnace šildomas; lotas 30x125, kaina $9,200.
ROZENSKI—LEMONT & CO.
6312 S. Western Ave.

DIDELIS BARGENAS: 6 flatų murinis, po 5 kambarius, vana, elektra, pečium šildomas, garadžius del 3 automobilių, gerame padėjime; kaina $20,000, pinigais $5,000; 4—5, 2—4 kambarių.
3136 So. Emerald Ave., 3 flatas

PARDUOSIU savo 5 kambarių medinį namą, nes apleidžiu šią šalį. Randasi prie Kolin Ave., netoli Archer Ave. Pigiai greitam pardavimui Atsišaukite vakarais.
S. Bloom, 1524 So. Lawndale Ave.

PARDAVIMUI murinis 3 augštų kampinis namas, akmeninis 50 pėdų frontas, ant 2 lotų.
2 AUGŠTŲ murinis namas iš užpakalio. Esu našlė ir priversta parduoti už pirmą teisingą pasiulymą. Atsišaukit 2900 Union ave.
2-ras augštas iš priekio.

Svarbu Kožnam Žinoti

M. T. Plummer Real Estate norint pirkti parduoti mainyti ar budavoti kur randasi K. J. Filipovich, nes turime kas ko nori už prieinamas kainas taipgi inšliurinso nuo ugnies namus rakandus ir žmonių gyvastis geriausiose kompanijose taipgi reikalaujam inšliurinso agentų visose dalyse miesto. Energingi vyrai ar moters gali uždirbti nuo $50 iki $100 į savaitę. Del platesnių žinių kreipkitės 7840 So. Halsted St. 2-ros lubos nuo 9 ryto iki 6 vakaro utarninkais ir subatomis iki 9 vakare.
Klauskite K. J. Fillipovich,
Tel. Stewart 7101 arba 5126

FARMOS FARMOS
Pirkit farmas didžiausioj lietuvių ukininkų kolonijoj, kur jau yra suviršum 400 lietuvių apsipirkę farmas, tai yra didžiausia lietuvių ukininkų kolonija Amerikoje.
Aš kaipo seniausis ukininkas šios apielinkės galiu suteikti geriausius patarimus norintiems apsigyventi ant farmų. Jau 9 metai kaip pagelbstu lietuviams farmas įsigyti, todel ir šiemet surinkau 67 farmas ant pardavimo, ir daugelis tų farmų parsiduos labai nupiginta kaina. Reikalauk farmų surašo.
John A. Žemaitis
R. 1 Box 17, Fountain, Mich.

ŠTAI JUSŲ PROGA.
Turėti savo farmą labai pigiai. Kam mokėti brangią kainą už žemę, kad įgijus savo farmą, jųs galite pirkti 40 akrų ar daugiau puikioje Lake Huron apielinkėje, netoli Alpena, Michigan, už $10 akerį, labai lengvomis sąlygomis. Puikus klimatas, gera vieta žuvininkavimui, gera žemė del vaisių, daug drėgnumo, lengva išdirbimui. Del informacijų rašykite, Harold F. Scovel, 139 N. Clark St., Chicago, Ill.

2 NAMAI pardavimui su bizniu: viename saliunas, antrame grosernė. Geroj vietoj, netoli Bridgeparto. Gera vieta pinigų padaryti. Priežastis pardavimo — važiuoju į Lietuvą. Kreipkitės:
901 W. 37th St.

BIZNIO NAMAI KYLA
Vertėje kasdien, 2 augštų murinis, krautuvė ir daktaro ofisas, 2 karų garadžius, plieno konstrukcijos, garu šildomas, $10,000 pinigais reikia, kaina labai pigi, 59th St. ir Western Ave. Miss Wagner, Prospect 8700, Elmer Jordan & Co., 2419 W. 63 St.

SAVININKAS parduoda 5 lotus, 2 ant 63, arti teatro, 2 ant Western ave ir 1 ant Rockwell arti 67. Parankųs visokiems bizniams, labai pigiai, nes man reik pinigų. Kreipkitės vakare ar nedėlioj.
6535 S. Campbell Ave.

PARDAVIMUI du namai ant vieno lote, 4 šeimynos po 4 kambarius. Toiletai, elektros šviesos; randasi ant 46th Pl. ir Wentworth ave. Atsišaukite pas savininką
Dominiks Čaras
549 W. 18th St.

NAMAI-ŽEME

PARDAVIMUI 2 aukštų murinis namas, 7 ir 8 kambarių, karštu vandeniu apšildomas, murinis garadžius del vieno karo. Randai po num. 7104 Emerald Ave. Kaina $14000 Taipgi mainysiu ant bungalow arba krautuvės. Kreipkitės į M. J. Kiro ofisą po num. 3335 So. Halsted St. ir klauskite savininko S. F. Martinkus. Phone Yards 6894

MARQUETTE MANOR
Moderniški namai pardavimui
6239 So. Sacramento ir
6109 S. Albany Ave.
Netoli lietuviško vienuolyno, tarpe 63 gat. Kedzie ir Western Ave. 2 lubų augšto muro namai, 2 po 6 kambarius pagyvenimai, augštas angliškas beizmentas, 2 sun parlorai, francuziškos durys, bokkkeisai, bufetai parcelinės maudynės į sieną įmurytos; aržuolo ir beržo kieto medžio vidus ištaisytas; kaina prieinama; $6,000 įmokėti, likusią skolą kaip rendą.
M. J. Kiras Real Estate Impr. Co.
3335 So. Halsted St.
Tel. Yards 6894

BRIDGEPORTO BARGENAS
2 LUBŲ augšto muro namas, 4 po 4 kambarius pagyvenimai. Rendos neša $100 į mėnesį. Kaina $10,500, įmokėti $3000, likusius ant lengvo išmokėjimo, namas randasi 3123 So. Emerald Ave.
M. J. Kiras Real Estate Impr. Co.
3335 So. Halsted St.
Tel. Yards 6894

PARDAVIMUI 6 kambarių bungalow, karštu vandeniu šildomas, sun parlor, 2 karų garadžius, pirmos rųšies, 1 metų senumo, naujoj lietuvių kolonijoj, parduosime pigiai už pinigus.
S. M. Sullivan, 6222 So. Mozart St.

NAŠLĖ TURIU murinį namą, 4 flatų po 4 kambarius; elektra, gasas, sklepas; kaina $6500, įmokėti $2000. Noriu išmainyti ant mažo namo, kad butų 4 ar 5 kambariai su 2 lotais priemiesty. Mainysiu ant bučernės, grosernės arba mažos farmos. Kreipkitės pas savininke.
2043 W. Coulter St.
Iš fronto.

KAM MOKĖTI KITIEMS RENDĄ, kad gali nupirkti už $2500 2 pagyvenimų, 4—4 kambarių; reikia $500. kitus randa išmokėsi.
KITAS 2 pagyvenimų, 5—5 kambarių murinis už $3000, $1000 įmokėti, arba mainysiu ant biznio ar loto.
MARQUETTE MANOR arti 69 ir Talman, 7 kamb. medinė Cottage, 4 ir 3 kamb. beismontas, elektra, vana, garage, lotas 50x125 už $4000. Parduosiu arba mainysiu ant 2 aukštų muro namą. Savininkas P. Kursauskis, 751 W. 31st St. Telef. Yards 6296.

PARDAVIMUI kampinis murinis namas, 7 flatai po 4 kambarius, 1 flatas 6 kambarių, sklepas ir garadžius, neša gerą pelną. Del informacijų kreipkitės:
967 W. 19th St.

MOKYKLOS

Specialis Pasiulymas

Isirašykit kol šis pasiulymas yra geras. Dressmaking ir Millinery kursas už $25. Tinkamas iki kovo 15. Atsineškite šį apskelbimą. Reguliaris kursas Designing, siuvimo ir patternų kirpimo.
VALENTINE DRESSMAKING COLLEGE,
2407 W. Madison, Chicago, Ill.
Phone Seeley 1643
M. E. HUTFILZ, Manager

Amerikos Lietuvių Mokykla
3106 So. Halsted St.
Mokinama: Anglų ir Lietuvių Kalbų. Aritmetikos, Knygvedystės Stenografijos, Typewriting, Pirklybos Teisių, Laiškų Rašymo, Suvienytų Valstijų Istorijos, Abelnos Istorijos, Geografijos, Politinės Ekonomijos, Pilietybės, Dailrašystės. Gramatikos, Literaturos, Retorikos Etimologijos Oratorystės.
MOKSLO LAIKAS:
Nuo 9 iš ryto iki 4 po pietų; vakarais nuo 7 iki 9:30 val.

Leveskio Mokykla
Prirengiamoji ir Prekybos
Mokina Lietuvių ir Anglų kalbų; Grammar School, High School ir Prekybos dalykų. Prirengia prie kvotimų į visas augštesniąsias mokyklas. Dienomis. 12:00 val. dien. iki 5:00 v. p. p. Vak.: 7:30 iki 9:30. Nedėldieniais: nuo 10 ryto iki 12:00 dieną mokina lietuvių kalbos gramatikos ir rašybos.
3301 So. Halsted St., Chicago.
(kampas 33-čios gat., 2-ros lubos)

Praktiškos Automobilių Instrukcijos

Yra svarbu del automobilių mechanikų ir šoferių. Ateikite pasirenge pradėti. Pagal musų naują sistemą ir asmenišką prižiurėjimą jųs išmoksite į keles savaites, kaip atlikti didelius darbus. Darbas kol jųs mokinsitės o kaip užbaigsite, tai dar geresnis.
Dienomis ir vakarais klesos
MUNSON SCHOOL OF MOTORING
1507 W. Madison St.

Part Two

NAUJIENOS

Antra Dalis

VOL. XI. Chicago, Ill., Šeštadienis, Kovas-March 8 d., 1924 No. 58

IS "NAUJIENŲ" PRAEITIES

Per dešimtį metų nuo to laiko, kai pradėjo eiti "Naujienos", įvyko tiek daug atmainų sąlygose, kuriose jos gyvavo, kad, norint bent kiek pilniaus nupiešti "Naujienų" istoriją, reikėtų parašyti storą knygą. Laikraštinio straipsnio rėmuose tėra galima paliesti tiktai keletą įdomesnių momentų.

Pirmas "Naujienų" numeris pasirodė 1914 metų vasario mėn. 19 d. Reguliariai, kaipo savaitraštis, jos ėmė eiti nuo 4 d. kovo.

"Naujienas redaguoti aš atvykau iš Baltimore, Md., pasitraukęs nuo savaitinio laikraščio "Pirmyn," kurį tenai leido Minersvillės (Pa.) socialistų burys. Buvo daryta pastangų perkelti "Pirmyn" Chicagon, kad nereikėtų steigti naujo socialistinio laikraščio; bet čikagiečiams nepavyko susitaikyti su jo leidėjais, kaip nepavyko susitarti ir su "Laisve," kuri tuomet ėjo S. Bostone ir ketino kraustytis iš tenai.

Jau pirmam "Naujienų" numeryje buvo pranešta, kad jos bus leidžiamos dažniau, negu vieną kartą savaitėje, kol tiktai sustiprės Bendrovės finansai. Bet greitai pasirodė, kad pinigų vos beištenka savaitraščio palaikymui. Bendrovė buvo nupirkusi labai augšta kaina spaustuvę (ir knygas) iš J. Ilgaudo; visa, kas įplaukdavo iš Bendrovės šėrų pardavinėjimo, todel reikėdavo atiduoti jam. Iš Ilgaudo įsigytieji spaustuvės įrankiai pasirodė daugumoje netikę, ir jisai, paskui manadžeriaudamas, pats juos kuone visus išmetė vieną po kito laukan ir jų vieton supirko naujus daiktus (žinoma, Bendrovės sąskaiton). Iš jo knygų taip pat nebuvo beveik jokios naudos. Taigi nuo pat pradžios Bendrovę ėmė spausti vargas ir finansiniai keblumai. Ačiu tam, man tik atvykus dirbti prie "Naujienų," tuojaus teko turėti nesusipratimų su Bendrovės direktoriais del Redakcijos biudžeto. Kai kurie jų manė, jogei samdymas pagelbininko su $14 savaitinės algos nuvarysiąs "Naujienas" į bankrutą.

Tų pačių metų rugpiučio mėnesyje įvyko staigi atmaina "Naujienų" padėtyje. Jos pavirto **dienraščiu**, kuomet prasidėjo pasaulio karas.

Bendrovės iždas buvo tuščias, bet "Naujienų" vedėjai spėjo, kad dienraščio leidimas pataisys jos finansus, kadangi lengviaus bus parduvinėti šėrus ir bus daugiaus pajamų iš cirkuliacijos ir skelbimų. Buvo galima tikėtis, kad žmonės skaitys dienraštį labiau, negu savaitinį laikraštį, norėdami turėti žinių apie karą; abejonių buvo tiktai apie tai, ar bus galima apsidirbti.

Atsimenu, kokiu entuziazmu priėmė Bendrovės direkcija, o paskiaus ir visuotinas šėrininkų susirinkimas tą sumanymą, kuomet jisai buvo jiems pasiulytas. Buvo nutarta ir paskelbta, kad "Naujienos" taps dienraščiu rugpiučio 10 dieną. Bet išgirdome, kad "Katalikas" ir "Lietuva," patyrę apie musų planus, rengiasi užbėgti mums už akių; nenorėdami duoti jiems giliuoti ir ėmėme leisti "Naujienas" kasdien nuo rugpiučio 5 dienos. Taip padarę, laimėjome. "Naujienos" pasidarė **pirmas Amerikos lietuvių dienraštis.**

Finansinė "Naujienų" padėtis tečiaus sustiprėjo nedaug. Neužilgio jas vėl apniko bėdos. Direktoriai laikydavo susirinkimą po susirinkimo, kad sugalvojus, iš kur paimti pinigų; rengdavo agitacinės prakalbas šėrų pardavinėjimui; patys skolindavo ir šaukdavosi Bendrovės narių pagelbos. Tik aukų "Naujienoms" niekuomet nebuvo renkama.

Bėdos nesiliovė spaudusios "Naujienas" iki pat 1919 metų; pirmieji ir antrieji metai tečiaus buvo sunkiausi. Laikraščio vedėjų ir darbininkų algos visuose skyriuose — redakcijoje, ofise ir spaustuvėje — buvo menkos ir tos pačios dar dažnai budavo neišmokamos po mėnesį ir po du mėnesiu laiko. Bendrovės direktoriai ne kartą net svarstė klausimą, ar ne uždaryti geriaus visą biznį. Jisai nebuvo uždarytas tiktai delto, kad dienraščio vedėjai ir leidėjai buvo tvirtai įsitikinę, jogei toks laikraštis, kaip "Naujienos", yra butinai reikalingas lietuvių darbininkams, ir tikėjo, kad pastarieji tolyn vis labiaus spiesis aplink jį ir neduos jam pražuti. Ir jie neapsiriko.

Kad ir nuolatos vargo slėgiamos, "Naujienos" sugebėjo užkariauti musų darbininkiškos visuomenės pritarimą, ir tas laikui bėgant padarė jas stipriausiu laikraščiu už visus jų konkurentus.

Apie 1919 metus "Naujienos" jau buvo taip įsitvirtinusios, kad galėjo atsilaikyti ir bolševikiškai audrai, kuri sumaišė visą pažangųjį lietuvių darbininkų judėjimą Amerikoj.

* * *

Didesnę dalį savo amžiaus "Naujienoms" teko vesti atkaklią kovą su bolševizmu.

Ji prasidėjo 1916 metais del klausimo, kaip socialistai turi elgtis, kilus karui. Bolševikai skelbė, kad, karui kilus, socialistai turį kiekvienoje šalyje trukdyti karo vedimą ir, kur tik galima, stengtis nuversti valdžią; trumpai sakant — tarptautinį karą paversti pilietiniu karu. Kadangi "Naujienos" su šitokia nuomone nesutiko, tai oficialiai Lietuvių Socialistų Sąjungos organas, patekęs į Kapsuko rankas, ėmė kurstyti prieš jas sąjungiečius.

Kova paaštrėjo sekančiais metais, kai įvykus revoliucijai Rusijoje, pagrįžo iš užsienių bolševikų partijos vadai ir pradėjo savo kampaniją prieš Laikinąją Revoliucinę Valdžią! "Naujienos" nuepritarė tokiai bolševikų taktikai, vedančiai prie revoliucijos jėgų skaldymo, ir bolševikuojantys elementai L. S. S-je apšaukė jas už tai revoliucijos priešu.

Tolyn Rusijos bolševikai ėjo vis kairyn. Vasarą 1917 m. jie nutarė priimti "komunistų" vardą ir pakeisti visą savo programą. Rudenyje tų pačių metų jie ginklais nuvertė laikinąją valdžią ir ėmė patys valdyti Rusiją, žadėdami pagelba dikturos įvykinti joje "socializmo tvarką". Po to sekė teroras ir kiti galai.

Kartu su šituo Rusijos bolševikų kairėjimu, darėsi vis kairesni ir subolševikėjusieji elementai musų Sąjungoje. Chicagos sąjungiečiai didelėje daugumoje rėmė "Naujienų" nusistatymą; tai kad padarius ir juos "Naujienų" priešais, L. S. S. Centras atsiuntė sekretorių J. Stilsoną su instrukcija kovoti prieš jas. Jisai gi parsitraukė iš įvairių kolonijų kelis tuzinus padėjėjų—sąjungiečių, besislapstančių nuo kariuomenės.

Na, ir prasidėjo atakos. Sąjungos sekretorius su savo štabu vaikščiojo į kuopų mitingus niekindamas "Naujienas" ir jų redaktorių, rengė prakalbas tuo tikslu ir paskui ėmė leisti Chicagoje specialį laikraštuką, "žariją". Kova su klerikalais arba tautininkais jiems buvo ne galvoje. Vienintėliai "proletariato priešai" jų akyse pasiliko "Naujienos" ir Grigaitis.

Bolševikams pasisekė savo pusėn pakreipti ir keletą "Naujienų" Bendrovės direktorių. Tą kampaniją, kurią Stilsonas su savo štabu vedė prieš "Naujienas" iš oro, šie rėmė iš vidaus. Apie pabaigą 1918 m. jau nebuvo nė vieno direktorių posėdžio, kad Jamontas ar kas kitas nepakeltų klausimo apie Redakciją. Kaipo pretekstą tam, jie paprastai pavartodavo skundą arba rezoliuciją, kieno-nors parašytą iš anksto. Kuone visas direkcijos posėdžių laikas budavo sugaišinama tiems ginčams.

Visa tai man, pagalios, taip įkyrėjo, kad 1919 m. sausio 22 d. įteikiau direkcijai rezignaciją, pasiulydamas savo vieton A. Lalį. Aš apsiėmiau pasilikti bendradarbiu.

Drg. Lalis tečiaus iškentė tiktai apie trejetą mėnesių ir taip pat rezignavo. Jo vietą užėmė Dr. A. Montvidas. Dar už trijų mėnesių rezignavo ir jisai, ir aš vėl sugrįžau redaguoti "Naujienas".

Dr. A. Montvido redagavimo laiku "Naujienos" buvo mėginusios vesti taikos politiką su bolševikais: vengdavo polemikos su jais, kartais užtardavo juos nuo "kapitalistiškų šmeižtų" ir tt. Bet tas bandymas nedavė gerų vaisių. Juo taikiau "Naujienos" su jais kalbėjo, tuo jie darėsi arogantiškesni. Tas pažadino naujieniečiuose pasiryžimą smarkiaus atremti bolševikų atakas. Prie to prisidėjo dar ta aplinkybė, kad gegužės mėn. gale 1919 m. Socialistų Partija viešai pasmerkė bolševikuojančius elementus ir suspendavo jų kontroliuojamas organizacijas.

Pusiau — taika, pusiau —karas pasibaigė. Sugrįžus man į "Naujienas", vėl prasidėjo mūšiai. Lietuvių Socialistų Sąjungai persiorganizavus ir apsivalius nuo bolševikų, kova su jais nesiliovė bent "Naujienų" viduje. Taip tęsėsi apie metus laiko, iki iškilo tarpe "Naujienų" administracijos ir dalies direktorių kivirčai, į kuriuos bolševikai pasiskubino įsikišti, tikėdamiesi pasinaudoti. Jie dar ir šiandie tebevaro tą "gėmį" už Jamonto nugaros.

* * *

Nėra reikalo aiškinti, kad "Naujienoms" reikėjo dar ilgesnę kovą vesti su kitoms dviem musų visuomenės judėjimo srovėms—klreikalais ir tautininkais.

Nuo to laiko, kai tautininkų dienraštis "Lietuva" subankrutijo, santykiai su jais pasidarė pakenčiami. Bet pirmiaus tautininkai savo užsivarinėjimais prieš "Naujienas" dažnai neatsilikdavo nuo klerikalų, ypač pirmaisiais "Naujienų" gyvavimo metais, kuomet "Lietuvą" redagavo p. Balutis.

Gaila, kad šitoje kovoje dažnai vyriausias motyvas buvo ne visuomenės reikalai. Štai, vienas gana ryškus pavyzdys. "Naujienoms" dar nespėjus atsistoti ant tvirto finansinio pamato, p. Balutis savo redaguojame laikraštyje paskelbė, kad jos "bankrutijančios"! Kaipo pamatą tam, jisai panaudojo tą faktą, kad subankrutavo J. Ilgaudas (tuomet jau buvęs senai pašalintas iš "Naujienų" manadžerio vietos) ir, tarpe kito jo asmeninio turto, buvo parduoti iš licitacijos jo "Naujienų" šėrai. Kadangi tie šėrai buvo parduoti už pusdykę, tai tautininkų laikraštis išvedė, jogei esąs nusmukęs "Naujienų" biznis.

Šitokie ir panašųs mėginimai tautininkų pusėje sugriauti "Naujienas" galų-gale išėjo nenaudon jiems patiems, kadangi jais tapo sustiprintas naujieniečių užsispyrimas, ir "Lietuvos" leidėjas vėliau nerado paramos visuomenėje, kai ėmė darytis riesta jo banko bizniui.

Karo pradžioje rodėsi, kad tarpe socialistų, susispietusių aplink "Naujienas", ir tautininkų įvyks susiartinimas. Jie abeji buvo vienodai nusistatę prieš klerikalus visuotino Amerikos lietuvių seimo klausimu. Klerikalai laikė savo seimą Chicagoje, o socialistai su tautininkais Brooklyne. Bet Brooklyno seimas pasibaigė skilimu ir "Naujienos" su "Lietuva" vėl atsidurė priešingose pusėse.

Skilimą dar padidino Lietuvių Dienos komiteto organizavimo klausimas. Šitame klausime tautininkai ėjo išvien su klerikalais; tautininkų vadas šliupas pasirodė net mažiaus sukalbamas, negu klerikalų vadas Kemėšis. Sudaryti bendrą centralinį komitetą aukoms Lietuvai rinkti nepasisekė; nepasisekė srovėms susitarti tuo reikalu ir Chicagoje. Abi dešiniosios srovės stojo prieš socialistus, abiejų srovių laikraščiai Chicagoje—prieš "Naujienas".

Kuomet kilo frakcijų kova socialistų tarpe, tai tautininkai mėgino ir ją išnaudoti prieš "Naujienas". Buvo ypač charakteringas epizodas su gubernatoriaus Lowdeno komitetu grįžtantiems iš Europos kareiviams pasitikti.

Keistu budu tapau į jį paskirtas ir aš. Nebuvau Amerikos pilietis; neturėjau jokių pažinčių su Lowdenu, nė su jokiais politikieriais; kiek valdžia apie mane galėjo žinoti, tai tikta iš blogosios pusės, kadangi prieš "Naujienas" ir prieš mane nuolatos ėjo skundai Teisingumo Departamentui ir daug kartų aš buvau jo šaukiamas teisintis. Pagalios, tuo laiku, kai Illinois gubernatorius rado reikalo suteikti man tą "garbę", aš jau buvau ir iš redaktoriaus vietos pasitraukęs. Kokiu budu tad galėjo ateiti jam į galvą paskirti mane tokion vieton?

Jisai galėjo tą padaryti tiktai kieno nors patariamas. O tas, kuris jam patarė, turėjo, žinoma, tam tikrą tikslą. Negali but abejonės, kad tikslas nebuvo pagerbti mano asmenį arba mano idejas.

Žinia apie paskyrimą manęs (ir pp. Bagdžiuno su Baluču) į tą patriotingą kareivių priėmimo komitetą buvo žymioje vietoje paskelbta tautininkų "Lietuvoje". Ai, kaip nudžiugo, pamatę ją, musų bolševikėliai! "Slauniausias" tuo laiku tarpe jų, Juozas Baltrušaitis, tuojaus pasiskubino išaiškinti ją taip, kad aš jau galutinai parsidavęs imperializmui, ir davė man, prie visų kitų titulų, dar ir "gubernatoriaus ideologo" vardą.

Aišku, kad tas šposas su mano paskyrimu į gubernatoriaus komitetą ir buvo padarytas tuo tikslu, kad davus bolševikams naują argumentą prieš socialistus, susispietusius apie "Naujienas".

Bet daug aršesnių šposų "Naujienoms" darydavo klerikalai. Augščiau minėjau, kad "Naujienos" buvo nuolatos skundžiamos valdžiai. Tų skundikų vardus vargiai kada nors bus galima patirti, bet jų plauką pažinti buvo nesunku.

Tuo laiku, kai Amerika įstojo į karą, Lietuva buvo po vokiečių okupacija. Okupantų valdžia ėmė sėbrautis su Lietuvos klerikalais ir pastarieji sumanė paversti Lietuvą "neprikląusoma krikščioniška valstybe, amžinais ryšiais sujungta su Vokietija". Žemaičių vyskupas Karevičius važinėjo į Vokietija tartis apie šitą sumanymą su kancleriu ir katalikų Centro vadais reichstage. Prieš šitą Lietuvos klerikalų politiką "Naujienos" vedė smarkią agitaciją savo skiltyse ir, per Chicagos Lietuvių Darbininkų Tarybą, draugijose.

Kaip tik tuo klausimu pasirodydavo staipsnis arba rezoliucija "Naujienose", tai tas dienraščio numeris budavo sustabdomas. Kartais dalykas tuo ir pasibaigdavo, bet neretai pašto vyriausybė arba vietinis Teisingumo Departamento skyrius šaukdavo redaktorių ir kvosdavo apie laikraščio politiką. Keletą kartų prie tos progos redaktoriui buvo nurodyta, kad ateiną skundai nuo "patriotingų amerikiečių lietuvių kilmės", kurie piktinąsi "Naujienų" rašymais prieš valdžią.

Begėdiškiausias iš tų skundų buvo toks. Tik-ką Darbininkų Taryba buvo atlaikiusi konferenciją, kuri nutarė protestuoti prieš Lietuvos klerikalų pastangas gauti katalikišką karalių Lietuvai. Ir štai, ant rytojaus po tos konferencijos ateina į "Naujienas" Teisingumo Departamento agentas ir pareiškia redaktoriui, jogei jisai turįs pranešimą apie tai, kad redaktorius dalyvavęs valdžios priešų ir Vokietijos simpatizatorių susirinkime: ar tai esą tiesa, ir ką "Naujienų" redaktorius galįs paaiškinti apie to susirinkimo tikslus?

Buvo labai lengva įrodyti, kad skundas yra melagingas. Konferencijos rezoliucijos jau buvo išverstos anglų kalbon (be vertimų nebuvo galima dėti jas į laikraštį): ir valdžios atstovas, perskaitęs jas, nusiramino. "Bet pasakykite", paklausė jis redaktoriaus, "kodel tiek daug skundų mes gaunam prieš Jusų laikraštį ir vis su tokiais kaltinimais, kad Jųs remiate Amerikos karo priešus? Ar čia yra nesusipratimas, ar koks kerštas prieš Jus?" Aš išreiškiau tą nuomonę, kad tie skundai yra partinių musų priešų kerštas. "Vargiai galima abejoti", pasakiau jam, "kad musų skundikai yra šalininkai tos politikos, kurią savo rezoliucijoje pasmerkė mitingas, del kurio Jųs čia atsilankėte." Aš reikalavau dar, kad Teisingumo Departamento agentas atidengtų skundikų vardus, bet jisai atsakė, kad tai jam esą uždrausta. Prieš išeisiant, jisai pasakė, kad šitas "keisas" jam primenąs santykius tarpe klerikalų ir laisvamanių Bohemijoje (jisai pats buvo čechas).

Po to daugiaus, rodos, nebuvo kabinėjamasi prie "Naujienų" del menamo jų "pro-vokiškumo".

Dar mažiaus, negu skundais, klerikalai pelnė savo pastangomis sukurstyti prieš "Naujienas" tikinčiuosius žmones. Šitoje fanatizmo kriciatoje ypač pasižymėjo pagarsėjęs savo laiku Amerikoje Dr. kun. Maliauskis, buvęs "Draugo" redaktorius. Vienok nei savo šmeižtais "Drauge", nei savo "misijomis" bažnyčiose, nei savo keikimais per pamokslus jisai nesulaikė žmonių nuo skaitymo "Naujienų". Ažuot nugalėjęs "bedievius", jisai savo laikraštį privedė prie to, kad Marijonų kliošlorius turėjo gelbėti jį nuo bankruto.

"Naujienos" net tarp katalikų prasiplatino daugiaus, negu klerikalų laikraštis.

* * *

"Naujienos" tuo budu atsigynė nuo savo priešų.

Norint parodyti, kodel joms pasisekė, neturint kapitalo ir jokios paramos iš šalies, laimėti kovą su tokia daugybe priešų ir pergalėti tiek daug kliučių, — reikėtų aprašyti, ką pozityvaus jos yra dariusius skaitančiajai Amerikos lietuvių visuomenei. Bet tai butų perplatus uždavinys šiam straipsniui.

Svarbiausia "Naujienų" pasisekimo priežastis, mano supratimu, buvo ta, kad jų nusistatymas atatiko geriausios musų visuomenės dalies reikalams ir troškimams. Tas nusistatymas buvo suformuotas pirmam "Naujienų" numeryje ir "Naujienos" stengėsi jo laikytis iki šiol.

Kaip skaitytojai gali matyti (tas editorialas yra perspaudintas šioje laidoje), jame nėra nieko nepaprasto. Pradėdamas darbą, aš pareiškiau, kad "Naujienos" bus **darbininkų organas** ir tarnaus jiems visiems, neatsižvelgiant į jų nuomonių bei įsitikinimų skirtumus. Tą jos ir darė. Visi lietuviai darbininkai rado "Naujienose" tikrą savo draugą ir užtarėją, ir delto jie, nors toli-gražu ne visuomet sutikdami su redakcijos pažvalgomis, tolyn vis daugiaus ėmė pasitikėti jomis ir jas remti.

"Naujienos", be to, tarnavo **bendram lietuvių visuomenės progresui**, kas ne tik ne prieštaravo jos darbininkiškam nusistatymui, bet buvo logiška to nusistatymo išvada. Darbininkams, kaipo visuomenės daliai, negali but gera tas, kas eina prieš visuomenės gerovę; ir atvirkščiai: pastovios gerovės visuomenė tegali pasiekti tiktai tuomet, kai ji patikrina geresnę ateitį darbininkams.

Šitie įsitikinimai remiasi **socializmo mokslu**, kurį "Naujienos" paėmė sau už kelio rodytoją. Pasidėkavojant jam, "Naujienos" galėjo nuosakiai ginti darbininkų reikalus ir kartu remti visa, kas dedasi prie apšvietos, kulturos ir materialės gerovės kėlimo musų visuomenėje. —**P. Grigaitis.**

Pirmojo "Naujienų" Numerio Redakcinis Straipsnys

Chicagos Darbininkų Laikraštis.

Štai pirmas naujo lietuvių darbininkų laikraščio numeris. Neabejojame, kad tukstančiai žmonių pasitiks jį didžiausiu džiaugsmu. Visų-pirma — Chicagos lietuviai.

Iki šiol čia stigo darbininkų reikalams pašvęsto ir darbininkų dvasioje vedamo laikraščio. Visi trys senieji Chicagos savaitraščiai yra svetimi progresyviam darbininkų judėjimui, ir net pažangiajam judėjimui apskritai.

Tuo tarpu Chicagoje tasai judėjimas yra didesnis, negu kurioje-nors kitoje Amerikos lietuvių kolonijoje. Klerikalai ir tautininkai paliovė lošę čionai vadovaujamąją rolę. Tiktai ačiu tam, kad jie yra susiorganizavę anksčiaus, ir ypač, — kad jie ikišiol turėjo savo rankose visus dažniaus einančius vietinius laikraščius, jie galėjo palaikyti plačioje visuomenėje nuomonę apie save, kaipo apie viešpataujančias čionykščio judėjimo sroves.

Bet ištiesų, tai jie nebeviešpatauja. Didelė žmonių didžiuma jau pasiliuosavo iš jų globos ir eina visiškai skirtingais keliais. Ir toje didžiumoje tolyn vis įžymesnę vietą užima naujas, senosioms srovėms griežtai priešingas judėjimas, kurs jau šiandien tiek stiprus, kad jisai savo šalininku skaičium ir savo įtekme į minias gali drąsiai lyginties su klerikalų ir tautininkų judėjimais, sudėtais į daiktą.

Tas skaitlingas lietuvių sluogsnis, kuris neišsitenka siaurose klerikalų ir tautininkų judėjimo vėžėse, ir pirmoje eilėje — ta jojo dalis, kuri jau suspėjo išdirbti savitą ideologiją ir sutverti savitas organizacijas, "Naujienose" įgyja savo spaudos organą.

"Naujienos" yra PROGRESYVUS laikraštis. Jisai pasiryžęs tarnauti tiems žmonėms, kurie mato savo išganymą ne praeities gaivinime ir ne dabarties gyvenime, bet ateities tvėrime.

"Naujienos" yra SOCIALISTIŠKAS laikraštis. Jos įsitikinusios, kad dabartinę visuomenės tvarką ateityj pakeis kitokia, socializmo tvarka. Tą visuomenės atmainą įvykins supratusioji savo reikalus ir susiorganizavusioji darbininkų klesa. Ir įvykinus ją, ji suteiks sau ir visai žmonių visuomenei tikrai kulturingo gyvenimo ir laisvo plėtojimosi sąlygas.

Darbo žmonių kilme, susipratime ir vienybėje yra geriausios ateities viltis. Todel "Naujienos" rems visą, kas darbininkus veda prie gerovės, kas juos vienija ir šviečia, ir kovos su visa, kas temdina jųjų susipratimą, kas ardo jųjų vienybę, kas silpnina jųjų energiją.

Po šitais "Naujienų" credo principais pasirašys tuo tarpu tiktai dalis tųjų Chicagos lietuvių, kurie jau nebenori eiti išvien su trumparegiais praeities ir dabarties idealizuotojais. Bet, į tai nežiurint, jos atstovaus progresyvei platesnėje to žodžio prasmėje Chicagos visuomenei.

Ir tie lietuviai darbininkai, kurie dar nėra įstoję į socialistų eiles, ras jose ištikimą draugą ir patarėją: del tos paprastos priežasties, kad jie visi yra tos pačios klesos nariai, kaip ir tie, kurie jau stovi po socializmo vėliava.

Socialistus darbininkus skiria nuo ne socialistų darbininkų, apskritai imant, ne tikrieji, tik menamieji arba išsvajotieji reikalai; tiktai įvairus tų reikalų supratimas.

Ir socialistų ir nesocialistų darbininkų judėjimas yra tokspat. Kaip vienus, taip kitus išnaudoja kapitalas. Kaip vieniems, taip ir antriems rupi turėti geresnės darbo sąlygos ir daugiaus kulturos pramogų savo gyvenime. Tiktai kaip įgyti tą darbo sąlygų pagerinimą, kaip prieiti prie tų kulturos pramogų, jie supranta ne vienodai.

Socialistų siulomasai kelias veda tiesiausiu ir lengviausiu budu prie tikslo. Todel darbininkų minia ilgą laiką negali laikytis ištolo nuo jojo. Net ir tada, kada ji yra patekus po įtekme priešingųjų darbininkų judėjimui srovių, svarbesniuose kovos momentuose ji stoja greta su socialistais.

Šitas kasdieniniame gyvenime nuolatos patiriamas faktas įtikina mus, kad ir svetimųjų idejų tinklu pagautieji darbininkai nėra amžinai pražuvę socialistų judėjimui žmonės. Anksčiaus ar vėliaus jie turi buti musų pusėje. O ką jau kalbėti apie tuos žmones, kurie stovi ant pusiaukelės prie socializmo.

"Naujienos", gindamos darbininkų reikalus, gins kartu ir socialistų ir nesocialistų darbininkų reikalus. Tiktai tvirčiausią paramą SAU josios turės tuose lietuvių darbininkuose, kurie jau suprato socializmo mokslą ir sąmoningai stengiasi įvykinti gyvenime jojo idejas.

"Naujienos" tečiaus tarnaus ne tiktai vietiniams lietuvių darbininkams. Savo špaltose jos daug vietos paliks ir visų Amerikos lietuvių reikalams.

Jos mato savo užduotį tame, kad padarius pradžią nuodugniam ir sistematiškam šios šalies politikos partijų ir unijų santikių gvildenimui. Jais šiandie jau labai įdomauja lietuviai darbininkai visuose Suvienytų Valstijų miestuose; bet daugiausia tur but Chicagoje. Čia tečiaus randasi kuone patogiausios tų klausimų tyrinėjimui sąlygos, nes Chicaga tolyn darosi vis įžymesnis visos šalies politikinis ir ekonominis centras.

Spėkos, kurios yra susispietusios apie "Naujienas", duoda drąsos tikėti, kad šis naujas laikraštis trumpu laiku virs vienu svarbiausiųjų Amerikos lietuvių darbininkų švietimo ir kovos įrankiu.

"Naujienų" Redaktorius
P. Grigaitis.

Dešimties Metų Sukaktuvių Naujienų Gyvenime Sulaukus

Svarbesnieji įvykiai, pažimėjimai ir įspudžiai

Rašo J. Šmotelis.

Darbo pradžia.

"Naujienos" šiandie jau dešimties metų! Jeigu lyginti "Naujienų" gyvenimą žmogaus gyvenimui, jų amžius butų lygus dešimties metų mergaitei. Ale su "Naujienomis" yra kitaip. Jos gimė subrendusios. Per tą dešimtį metų jos, žinoma, dar labiau subrendo, surimtėjo ir išsitobulino. Ir dabar jos yra pilnametės.

Peržvelgus tuos dešimtį metų "Naujienų" gyvenimo, atsiminus visus pergyventus įspudžius, visus malonumus ir bėdas, šiandien jauti butiniausį reikalą pasidalinti savo ajusmais ir įspudžiais su visais "Naujienų" skaitytojais ir draugais. Man, kaipo pastoviam "Naujienų" šeimynos nariui, "Naujienos", žinoma, yra labai artimos, o jų gyvenimas įdomus. Bet aš žinau, kad jų gyvenimas yra įdomus ir tiems žmonėms, kurie nėra taip artimi "Naujienų" šeimynos nariai, kurie tečiaus jaučia savyje neapsakomai didelį prisirišimą prie "Naujienų" ir "Naujienos" yra jiems butiniausiu ir nepakeičiamu daliyku kasdieniniame gyvenime. Turėdamas tatai omenėj jauti žmogus, kad daryti peržvalgą dešimties metų "Naujienų" gyvenimo sukaktuvių yra netik reikalas, o ir smagumas.

Kaibos ir sumanymai.

Prieš dešimtį metų lietuviškoji Chicaga išrodė visai kitaip. Buvusieji tuomet lietuvių savaitraščiai perdaug neatitiko lietuvių reikalams. Jausta didelė stoka tokio laikraščio, kuris visų lietuvių, ypatingai kaipo lietuvių ir darbininkų, gyvenimą atvaizduotų ir jų dvasinius reikalus aprupintų. Nepasiganėdinimas esamais laikraščiais buvo jaučiamas tarp visų žmonių, o tarp darbininkų-socialistų dar laikais buvo nemažai, jų įtalaikais buvo nemažai, jų įtaka darbininkuose buvo stambi, bet ir jie anuomet stovėjo nepergeriausia. Be laikraščio, kuris nušviestų jų gyvenimą, rodytų jiems kelią, jie nedaug tegalėjo nuveikti, ypač apšvietos reikaluose, kuriais socialistai labai rupinosi.

Tuo klausimu pradėta daug kalbėti kuopų ir rajono susirinkimuose, ypatingai d. K. Gugis, kuris kalbamu laiku studijavo teises. Atsimenu, kaip jis bent porą sykių ketvirtosios kuopos susirinkimuose davė mums nurodymų, kokiu budu organizuoti korporaciją, kai reikės laikraštį leisti, ir kokio skirtumo esama tarp korporacijos ir ko-operacijos.

Pagalios sumanymas steigti darbininkišką laikraštį Chicagoje susilaukė rimto parėmimo. LSS VIII Rajono konferencija, laikyta, rodos, lapkričio mėnesy, išrinko komitetą rupintis perkelti į Chicagą vieną iš rytinių valstijų laikraščių, arba įsteigti naują. Į tą komitetą tapo išrinkta, rodos, penki žmonės, butent: K. Gugis, A. Lalis, J. Šmotelis, M. D. Činikas ir nebeatsimenu kas dar penktas.

Komiteto noru išsyk buvo ne tiek rupintis steigti naują laikraštį, kiek stengtis perkelti vieną iš jau gyvavusių laikraščių rytuose, butent "Laisvę" iš Bostono, ar "Pirmyn" iš Minersville, Pa. Ale abu tiedu laikraščiu pastatė tokias sąlygas, kad jų perkėlimas pasirodė negalimas. Kai derybos su rytiečiais galutinai pairo, tada nutarėme steigti bendrovę ir leisti naują laikraštį.

Pirmas "Naujienų" numeris.

Suorganizavę bendrovę ir sudėję, rodos, apie ketvertą tukstančių dolerių, nupirkome p. Ilgaudo spaustuvę, kuri radosi nelabai patogiam name, 1841 S. Halsted St., ir ten išleidome pirmą "Naujienų" numerį.

Drg. Grigaitis prieš išleisiant pirmą numerį buvo vos atvykęs ir vos suspėjo parašyti įžengiamąjį straipsnį, o kitą dalį laikraščio turėjo pripildyti kiti žmonės. Rašėme po biskį visi: kas kokią žinią galėjom priduoti, kas straipsnelį parašyti — rašėme ir jautėme, kad tai yra musų butiniausia pareiga. Į tą laikraštį mes gatavi buvome, kaip poetai sako, savo širdį įdėti. Dirbome kiek galėdami. Energijos, pasišventimo mums netruko. Ko mums truko, — tai reikiamo patyrimo, ir dabar, po dešimties metų, paėmus pirmą "Naujienų" numerį, tas musų nepritymas yra aiškiai pastebiamas.

Bet pasirodo, kad jau ir tada mes buvome neblogi biznieriai. Pirmas "Naujienų" numeris išplatinta tiek, kad jau iš syk laikraštis pasidarė garsus ir kalbos apie gimimą "Naujienų" plėtėsi lyg gaisras.

Ką kiti sakė apie "Naujienas".

Naujoji Chicaga pasitiko "Naujienas" su išskėstomis rankomis. Kiekvienas "Naujienų" Bendrovės dalininkas dėjo visas pastangas, kad "Naujienos" pasiektų kuo daugiausia žmonių, o žmonės, naujosios dvasios šalininkai, tartum augti suaugo su "Naujienomis."

Bet senoji Chicaga visai nepriclankiai pasitiko jas. Gyvavusieji laikraščiai, tiesa, nedaug domės kreipė, nes jie manė, kad "Naujienos" niekuomet negalės but pavojingu jiems konkurentu, kad jų leidėjai greitu laiku atšals ir pasitrauks diskredituodami patys save, ir daugiau apie laikraštį nebesvajos. Jie iš patyrimo žinojo, kad laikraščio leidimas yra sunkus ir neapsimokantis darbas. Laikraščius galėjo išlaikyti tik bankieriai ar šiaip pasiturintis žmonės, turėjusieji tokį biznį, kurį galėjo laikrašty skelbti ir didesnį biznį daryti.

Naujoji Chicaga tečiaus pasirodė gaivingesnė: ji augo ir stiprėjo, o su ja stiprėjo ir "Naujienos." Šiandien senoji Chicaga menkai bėra panaši į tą, kokia buvo pirm dešimties metų, ir senosios Chicagos piliečiai tur but šiandien stebisi ir savo akimis netiki matydami šitokias permainas.

Darbas, pasisekimai ir kliutys.

Į trumpą laiką "Naujienos" pasidarė tokiu stambiu ir populiariu laikraščiu, kad su juo turėjo skaitytis ir didžiausieji jų priešai. "Naujienų" augimas buvo nepasakomai greitas, bet tatai nesidarė savaimi. Prie viso to reikėjo pridėti daug-daug žmogaus darbo ir pasiaukavimo.

Spaustuvė, kurioje "Naujienos" užgimė, buvo visai neatsakanti joms vieta: trumpas, siauras namelis, perdalytas į dvi dali: vienoj tilpo mašinos ir sandelis, o kitoj — raštinė kokiems trims darbininkams. Čia turėjo sutilpti administracijos darbininkai, redakcijos darbininkai, svečiai, lankytojai ir publika.

Tokiose apystovose reikėjo dirbti daugiau kaip pusę metų laiko. Bet visi dirbo ir buvo patenkinti. Atsimenu, kaip Kl. Jurgelionis rašydavo "Naujienoms" žinias ir straipsnius: viename ofiso krašte buvo augštas stalas, paprastai vartojamas raštvedžių, kurie turi daug vaikščioti ir rašyti stati, ir prie to stalo Jurgelionis stovėdamas rašydavo per dienų dienas ir skaitydavo korektas. Jei dabar šitokiomis sąlygomis "Naujienų" darbininkams reikėtų padirbėti bent vieną dieną, tai, nėra abejonės, — generalis streikas įvyktų.

Negerai buvo ir vedėjui. Ir jam reikėjo kęsti, nežiurint ar juo buvo p. Ilgaudas, ar p. Gugis. Jie tankiai netekdavo kantrybės.

"Naujienų" Bendrovė turėjo išrinkusi penkiolika direktorių. Visi tie direktoriai jautėsi esą gaspadoriai, ar kaip jie sakydavo, "visuomenės išrinkti žmonės", skaičiusieji savo pareiga kontroliuoti biznio vedėją ir dabot jo darbą. Ateina, budavo, direktorius į spaustuvę, patėmijo kai ką, pastebėjo kur nors negerai padėtą daiyką, pamatė kur geros popieros šmotelį pamestą, kai kada kokį spaudos darbą sugadintą, tuoj ir duoda "peklos" vedėjui, arba, jei vedėjas nepaiso, paduoda didelį skundą direktorių susirinkimui, o susirinkimas svarsto didelį papeikimą vedėjui.

Jei kurio direktoriaus skundas direkcijos susirinkime likdavo atemstas, tas direktorius eidavo pas savo brolį šėrininką, pas švogerį šėrininką, pas draugą šėrininką ir pasakoja, kaip kiti direktoriai nežiuri "Naujienų" gerovės ir nekontroliuoja vedėjo ar kokio kito viršininko. Bet tatai jis darydavo tik geriausiais norais vadovaudamosi, "Naujienų" Bendrovės labui.

Delei tokių direktorių nebiznieriškumo kartais reikėdavo gerokai pasiginčyti ir nemažai laiko sugaišti. Bet tai buvo savotiška mokykla. Tie, kurie rupinosi palaikyti vedėjo ar viršininko pusę ir jį apginti, stengdavosi studijuoti biznį, susipažinti su visomis galimomis smulkmenomis, kad reikalui esant galėtų išsiokėlį sukritikuot, jo klaidas ir nežinojimą parodyti. O vedėjai ir viršininkai stengdavosi buti, taip sakant, "up to date," ir tai išeidavo visų naudai.

Budavo dažnai ir labai malonių valandėlių: kiekviena aplaikyta pergalė, kiekvienas stambesnis laimėjimas ar biznio pagerinimas buvo sutinkamas su didžiausiu džiaugsmu. Mes nežinojom, kas yra nuovargis, kai pasitaikydavo reikalas koki nors svarbų Naujienoms darbą atlikti; mes nepaisėme atlyginimo musų pakeltų išlaidų ar už šiaip kokius atliktus darbus. Dirbti "Naujienoms" skaityta pirmutine pareiga kiekvienam direktoriui, ir nuoširdus tos pareigos atlikimas skaityta dideliu malonumu.

Bolševikai ir kova su jais.

"Naujienos," kaipo savaitraštis, ėjo apie penkis mėnesius. Po to jos tapo dienraščiu.

"Naujienos," kaipo dienraštis pasitikta su dar didesniu skaitytojų prijautimu, ir dar labiau jos susigyveno su žmonėmis.

Ne visi tečiaus skaitytojai buvo prisirengę dienraščio skaitymui. Pradėjus leisti dienraštį, teko išgirsti daug nusiskundimų iš skaitytojų pusės, kad dienraščio jiems yra perdaug. Įpratus skaityti laikraštį sykį į savaitę, kai kuriems rodėsi, jog skaitydami kasdien jie turi nuostolio, nes negali perskaityti nė pusės raštų, o mokėt reikia už viską. Tas upas betgi greitai pasikeitė ir be kasdieninių "Naujienų" žmonės nebegalėjo apseiti, kaip ir be reikalingiausio jiems daikto.

"Naujienoms" virtus dienraščiu, direktoriuose atsirado dar didesnio pasišventimo ir noro dirbti to laikraščio išplatinimui ir palaikymui. Tarp socialistų nepriklausyti naujieniečiams, nesiskaityti "Naujienų" Bendrovės dalininkų budavo lyg ir kokia gėda. Toks asmuo buvo skaitomas abejotinas ir neištikimas. Gi šitoji "Naujienų" gallybė buvo didelių pavojum kiekvienam "Naujienų" priešui ar konkurentui.

Delei "Naujienų" galybės susirupino ir buvusieji musų draugai bolševikai. Bendrovės viduj jų įtaka buvo visai silpna: jie čia ant vietos turėjo vos keletą dalininkų, kuriuos ir rupinosi palaikyti bendrovės viduj ar del informacijų, ar grįovimo tikslu, vienok jie, pasinaudodami savo skambiais obalsiais ir valandos upu, įsigijo didelio pritarimo tarpe lietuvių socialistų ir darbininkų.

Lietuvių bolševikų centras rytuose siuntė į čia visokius slapukus po įvairiais svetimais vardais, kad kurstytų pritariančius boleševikams "Naujienų" Bendrovės dalininkus organizuotis ir paimti "Naujienas" į savo rankas. Ir jie veikė čia! Nebuvo atlaikyta nė vieno susirinkimo, ar viešo, ar draugystės, kuriame jie prie progos nebutų nekalbėję prieš "Naujienas." Buvo laikai, kada "Naujienos" ir jų redaktorius d. Grigaitis pasidarė svarbiausiu branduoliu visų kalbų ir diskusijų Chicagoje. Bet apie tą nėra reikalo kalbėti. Tai atsimena kiekvienas, kas tuo laiku gyveno Amerikoje ir turėjo ryšių su viešu gyvenimu. Apie bolševikus bus žingeidu žinoti, kaip jie veikė Bendrovės viduj — direkcijoj. Ir apie tai papasakosiu.

Kaip žinoma, kai kurie socialistai pasidavė bolševikams, kai kurie ne, o vėl kiti net tiesiog sužvėrėjo. Tokių sužvėrėjusių bolševikų "Naujienų" bendrovės direkcijoje buvo bent keli ir jie ant kiekvieno žingsnio trukdė musų darbą ir ardė ramumą.

"Tikrųjų" bolševikų vienu laiku direkcijoje buvo penki, butent: Dundulis, Gustaitis, Jurgaitis, Šimbelis, Tuskenis ir dar keli pritarėjai, iš kurių prielankiausiais jiems buvo K. Jamantas ir dabar su jais tebegyvenąs. Jie elgėsi direkcijoje taip nepakenčiamai, kad didžiuma direktorių jau buvo netekę vilties atsilaikyti prieš bolševikų spaudimą. Direktoriai tankiai darydavo jiems didelių nusileidimų ir buvo bepradedą kalbėti apie atidavimą "Naujienų" bolševikams.

Musų laimė buvo tik ta, kad tąsyk "Naujienoms" visuomet stokavo pinigų. "Naujienos" tais laikais pirkosi namą ir reikėjo surinkti nemažai paskolos, kad tą namą kaip reikiant pataisius. Mes, besvarstydami finansinius klausimus, patyrėme, jog tuose klausimuose bolševikai yra tylus kaip žemė, ir tą savo patyrimą mes tankiai panaudodavom numalšint juos. Kaip tik jie imdavo karščiuotis ir rėkauti apie politiką, apie dienraščio pakraipą ir kitus panašius dalykus, mes tuoj pakeldavom klausimą apie finansus, ir jie nutildavo.

Didžiausia bolševikų bėda buvo ta, kad jie patys buvo perdideli žiopliai. Jeigu jie butų buvę gudresni, "Naujienos" išandien butų bolševikų organu ar visai jų nebebutų.

Naujieniečių pergalė.

Pagalios bolševikai tapo nugalėti. Vieni, matydami nejveiksią naujieniečių, patys pasitraukė, kiti liko prašalinti, dar kitų terminas direkcijoj pasibaigė. Naujus rinkimus jie taipgi pralaimėjo. Ir taip, vienas po kito jie išnyko iš "Naujienų" direkcijos tarpo. Bolševikų rėmėjai, pasilikę vieni, irgi turėjo užimti kitokią poziciją ir prisigerinti naujieniečiams.

Įveikus bolševikus ir galutinai išvaikius juos iš "Naujienų" direkcijos susirinkimų, užstojo kitokie laikai: visi rupinosi iškelti "Naujienų" biznį ant augščiausia laipsnio ir padaryti "Naujienas" neįveikiamas jokių atakų, jokių konkurencijų, neveizint iš kur jos kiltų. Tatai mums pasisekė pilnai. "Naujienos" šiandien yra neįveikiamos, nors palaikymui tokio jų tvirtumo ir reikia pridėti nemažai darbo.

Nauja darbo vaga ir intrigos.

Apvalius "Naujienų" Bendrovės direkciją nuo triukšmadarių bolševikų ir paskyrus biznio vedėju dabartinį vedėją Kl. Jurgelionį, biznis ėmė eiti visai kitokia kriptimi. Biznis pradėjo nešti pastovų ir nuolatinį pelną taip, jog kai kam tas pasidarė žingeidu, ir gimė noras tą biznį paveršti ir valdyti jį su pagelba stambiųjų šėrininkų.

Valdyti ir vesti korporacijos biznį taip, kad korporacija ir šėrininkai turėtų iš to naudos, yra labai pagirtinas dalykas, bet kada paveržimas yra vykinamas su skriauda bendrovei, — toks darbas yra peiktinas. Didžiuma dabartinių direktorių, jau patyrusieji "Naujienų" reikaluose žmonės, nepaklausė mažumos reikalavimų ir tuo prasidėjo nauja kova ir nauji nesutikimai.

Reikia pasakyti, kad kol "Naujienose" jausta stoka pinigų ir biznis menkesnis, nebuvo galima rasti žmogaus, kuris norėtų užimti biznio vedėjo vietą. Dabar gi kandidatų atsirado daugiau, negu reikia. Ale tie kandidatai taip ir pasiliko kandidatais iki šios dienos.

Teismai.

Iš susikirtimų už viršininkystę prasidėjo teismai. P. K. Jamantas prigundytas tų žmonių, kurie geidė tapti "Naujienų" vedėjais, apskundė dabartinius "Naujienų" vedėjus teisman ir tas teismas dar eina iki šios dienos. Viena byla pradėta sausio mėnesyje, 1920, dar nežinia kada pasibaigs.

Toji byla skundėjui ir apskųstiesiems jau kainavo dešimts tukstančių dolerių ir nė gerumu jau nebegalima jos užbaigti, nors ir abi pusi to nori.

Tas pats žmogus yra užvedęs prieš "Naujienas" ir daugiau bylų, veik po vieną bylą už kožną paminėjimą jo vardo "Naujienose", ir nežinia kiek dar užves.

Visos šios bylos teismuose butų menkniekis, jei nebutų vienos bylos prieš pamatinį bendrovės dalyką, butent, bylos del panaikinimo pataisos prie bendrovės čarterio. Ši byla sulaiko bendrovės žygius ir neleidžia mokėt dividendų dalininkams.

Dabartinių laikų santikiai ir biznio supratimas.

Kaip sakiau, susipykus dviems grupėms už valdymą "Naujienų," tarp penkiolikos direktorių įvyko skilimas: 8 pasiliko prie "Naujienų" rėdymo, o 7 susibūrė į griežtą opoziciją. Vieni opozicijos nariai pasirodė labiau atkaklus, kiti menkiau, bet per tulą laiką draugingumo ryšiai tarp tų 8 ir 7 žmonių buvo nutrukę.

Faktiški "Naujienų" vedėjai dabar yra sekami žmonės:

P. Galskis, Prezidentas.
J. Šmotelis, sekretorius.
A. Žymontas, iždininkas.
Kl. Jurgelionis, biznio ved.
Jul. Mickevičius, direktorius.
Paul Miller, direktorius.
A. Kemėža, direktorius.
K. Gugis, advokatas.
A. Lechavičius, direktorius.

Paskutinis direktorius išpradžių buvo prisidėjęs prie opozicijos, ale vėliaus, įsigijęs kitokį supratimą, arba pamatęs opozicijos neteisingumą, nesąžiningumą sugrįžo vėl pas mus.

Santikiai tarp šitų direktorių yra draugingi ir geri. Bizniškas jų supratimas taipgi pakitėjo ir pasigilino. Jau dabar susirinkimuose nebesvarstomą, kas yra geresnis darbininkų klasei: Trockis, Scheidemanas, ar kitas koks asmuo, bet svarstoma, kaip išplėsti tą ar kitą biznio šaką, idant ji bendrovei pelną neštų; kaip pagerinti biznį abelnai; žodžiu, tik biznio dalykai ima domės direkcijos susirinkimuose.

Taip elgiantis galima labai gerai sugyventi, nes bizniški reikalai verčia šaltai protauti ir į klausimus tinkamai įsigilinti.

"Naujienų" biznio vedėjai.

Nuo įsteigimo "Naujienų" iki šių dienų Bendrovėje persimainė šeši biznio vedėjai. Pirmutinis buvo J. Ilgaudas, vienas geriausių lietuvių spaustuvininkų Amerikoje. Jis vedė "Naujienų" reikalus visai neilgai. Del silpno Bendrovės finansinio stovio pradžioje ir del jo asmeniškų reikalų netvarkos, jis neilgai galėjo tarnaut Bendrovei ir jo dideliais gabumais spaustuvės reikaluose Bendrovė negalėjo pasinaudoti. Apleidęs "Naujienas" p. Ilgaudas apleido ir savo amatą.

Pasitraukus Ilgaudui, vedėjo vietą užėmė K. Gugis, tuo laiku buvęs Bendrovės prezidentas. Jisai nebuvo spaustuvininkas, tame darbe jokio patyrimo neturėjo, bet biznį vedė gerai. Neveizint didelės kapitalo stokos, visų kliučių ir trukumų, jam administruojant "Naujienos" žymiai sustiprėjo ir išsiplatino. Pagalios prieš jį sukilo direktoriai ir jis turėjo rezignuoti. Priežastis sukilimo prieš jį buvo ta, kad Bendrovės taisyklės (By Laws) draudė apmokamiems darbininkams buti direktoriais. Tuo pasiremdami direktoriai vertė jį pasitraukti iš vienos ar kitos vietos. Jis pasitraukė iš vedėjo vietos, o pasiliko direktorium.

Po Gugio, vedėjo vietą užėmė A. Petraitis, kuris buvo opozicijoje prieš Gugį. Reikia pasakyti, kad tas žmogus buvo prasčiausias vedėjas iš visų. Jisai administratoriavo neilgai. Per visą savo administratoriavimo laiką jis nepadarė jokio progreso (kažin-kas yra pasakęs, kad muses iš ofiso išgaudęs), ir pastebėjęs direktorių susirupinimą pasitraukė iš vietos, palikdamas "Naujienas" daug blogesnėje padėty, negu jas rado.

Po to biznio vedėju tapo paskirtas Br. Varašius, kuris veik nuo pat pradžios "Naujienų" susikurimo buvo knygvedžiu. Ponas Varašius gavęs tokį didelį paaukštinimą dėjo visas pastangas, kad "Naujienų" biznį pastačius ant geriausių pamatų, ir, tiesa, nemažai pagerinimų jis įvedė. Toj vietoj jis dirbo apie porą metų laiko ir paskui atsisakė užleisdamas savo vietą P. Montvilai.

Ponas Montvilas administratoriavo prie labai blogų aplinkybių, butent tada, kai siautė bolševikai ir "Naujienos" kėlėsi į savo namą, kuriame dabar gyvena. P. Montvila yra geras spaustuvininkas, bet kaipo egzikutyvis asmuo pasirodė esąs silpnokas ir delto neilgai teįstengė vesti "Naujienų" biznio reikalus. Visgi laike Montvilos administratoriavimo finansinė "Naujienų" padėtis daug pagerėjo.

Apie rugpiutį mėnesį, 1919, biznio vedėjo vietą užėmė d. Kl. Jurgelionis, kurs ir dabar čia tebėra. Kl. Jurgelionis pasirodė gabiausias biznierius iš visų kitų ir jis pastatė "Naujienų" biznį ant tikrai bizniškų pamatų. Nežiurint to, kad darbininkų algos laike jo administracijos pakilo apie 75%, "Naujienos" per visus tuos metus davė nemažai pelno ir praturtėjo.

(Tąsa ant 3-čio pusl.)

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

Siuskit pinigus per NAUJIENAS

Dešimties Metų Sukaktuvių Naujienų Gyvenime Sulaukus

Svarbesnieji įvykiai, pažimėjimai ir įspudžiai

Rašo J. Šmotelis.

"Naujienos" šiandie jau dešimties metų! Jeigu lyginti "Naujienų" gyvenimą žmogaus gyvenimui, jų amžius butų lygus dešimties metų mergaitei. Ale su "Naujienomis" yra kitaip. Jos gimė subrendusios. Per tą dešimtį metų jos, žinoma, dar labiau subrendo, surimtėjo ir išsitobulino. Ir dabar jos yra pilnametės.

Peržvelgus tuos dešimtį metų "Naujienų" gyvenimo, atsiminus visus pergyventus įspudžius, visus malonumus ir bėdas, šiandien jauti butiniausį reikalą pasidalinti savo ajusmais ir įspudžiais su visais "Naujienų" skaitytojais ir draugais. Man, kaipo pastoviam "Naujienų" šeimynos nariui, "Naujienos", žinoma, yra labai artimos, o jų gyvenimas įdomus. Bet aš žinau, kad jų gyvenimas yra įdomus ir tiems žmonėms, kurie nėra taip artimi "Naujienų" šeimynos nariai, kurie tečiaus jaučia savyje neapsakomai didelį prisirišimą prie "Naujienų" ir "Naujienos" yra jiems butiniausiu ir nepakeičiamu dalyku kasdieniniame gyvenime. Turėdamas tatai omenėj jauti žmogus, kad daryti peržvalgą dešimties metų "Naujienų" gyvenimo sukaktuvių yra netik reikalas, o ir smagumas.

Kaibos ir sumanymai.

Prieš dešimtį metų lietuviškoji Chicaga išrodė visai kitaip. Buvusieji tuomet lietuvių savaitraščiai perdaug neatitiko lietuvių reikalams. Jausta didelė stoka tokio laikraščio, kuris visų lietuvių, ypatingai kaipo lietuvių ir darbininkų, gyvenimą atvaizduotų ir jų dvasinius reikalus aprupintų. Nepasiganėdinimas esamais laikraščiais buvo jaučiamas tarp visų žmonių, o tarp darbininkų-socialistų dar laikais buvo nemažai, jų įtaka laikais bubvo nemažai, jų įtaka darbininkuose buvo stambi, bet ir jie anuomet stovėjo nepergeriausia. Be laikraščio, kuris nušviestų jų gyvenimą, rodytų jiems kelią, jie nedaug tegalėjo nuveikti, ypač apšvietos reikaluose, kuriais socialistai labai rupinosi.

Tuo klausimu pradėta daug kalbėti kuopų ir rajono susirinkimuose, ypatingai d. K. Gugis, kuris kalbamu laiku studijavo teises. Atsimenu, kaip jis bent porą sykių ketvirtosios kuopos susirinkimuose davė mums nurodymų, kokiu budu organizuoti korporaciją, kai reikės laikraštį leisti, ir kokio skirtumo esama tarp korporacijos ir ko-operacijos.

Pagalios sumanymas steigti darbininkišką laikraštį Chicagoje susilaukė rimto parėmimo. LSS VIII Rajono konferencija, laikyta, rodos, lapkričio mėnesy, išrinko komitetą rupintis perkelti į Chicagą vieną iš rytinių valstijų laikraščių, arba įsteigti naują. Į tą komitetą tapo išrinkta, rodos, penki žmonės, butent: K. Gugis, A. Lalis, J. Šmotelis, M. D. Činikas ir nebeatsimenu kas dar penktas.

Komiteto noru išsyk buvo ne tiek rupintis steigti naują laikraštį, kiek stengtis perkelti vieną iš jau gyvavusių laikraščių rytuose, butent "Laisvę" iš Bostono, ar "Pirmyn" iš Minersville, Pa. Ale abu tiedu laikraščiu pastatė tokias sąlygas, kad jų perkėlimas pasirodė negalimas. Kai derybos su rytiečiais galutinai pairo, tada nutarėme steigti bendrovę ir leisti naują laikraštį.

Darbo pradžia.

Darbas organizavimui naujos bendrovės sekėsi gerai. Visa, ko reikėjo, tai sušaukti kuopos narių susirinkimą, perstatyti jiems reikalą, ir visi pasirašė peticiją prisižadėdami imti tam tikrą skaitlių šėrų ir sumokėti tam tikrą sumą pinigų. Žinoma, kai prisiėjo mokėti pinigus, pasidarė sunkiau: kiekvienas stengėsi agituoti kitus, o pats kuo mažiausia prisidėti pinigiškai. Suprantama, buvo ir tokių, kurie savo prižadus pilnai išpildė.

Apie sausio mėnesį, 1914 m., bendrovė tapo sukurta ir pavadinta "Naujienų Bendrovė."

Laikraščio vardą sumanė d. Kl. Jurgelionis. Jis nurodė, kad geresnio vardo, kaip "Naujienos," kuris galėtų turėti pasisekimo, negali buti. "Naujienos" — tai tikras laikraščio vardas, kuomet visoki kiti tautiški, ar radikališki vardai tankiai esti laikraščiui tikra pražutim. Kl. Jurgelionio sumanymas pasirodė praktiškas. To sumanymo praktiškumas toliaus vis labiaus pasitikrino: "Naujienos" šiandien garsingos ne tik turiniu, raštais, o ir savo vardu.

Nuo pirmo bendrovės susirinkimo iki išleidimui pirmo "Naujienų" numerio praėjo netoli porą mėnesių laiko ir per tą laiką "Naujienų" Bendrovės dalininkų skaičius dar labiau paaugo ir idėja naujo laikraščio dar labiau prasiplėtė.

Steigiamoji puota.

Jau pirmas "Naujienų" numeris buvo rengiamas spaudai, kada atvyko pas mus P. Grigaitis, o jo pasitikimui surengėme puotą. Tai buvo, kaip ir steigiamoji puota. Į tą puotą be artimųjų "Naujienų" Bendrovės rėmėjų ir kurėjų pribuvo ir Kl. Jurgelionis, kaipo arimas Grigaičio draugas, ir a. a. p. Šernas.

K. Jurgelionio santikiai su socialistais tuo laiku buvo blogi. Atsimenu, kaip tuli mūšiškiai karšto kraujo draugai vos nesuardė pačią puotą, ir tik ačiu d. Grigaičiui "sukilimas" tapo nuslopintas. Mat Jurgelionis buvo kaž-ką prieš socialistus pasakęs, o mes tuo jo pasakymu jautėmės įžeisti ar užgauti. Taigi piktumas taip ir tunojo musų širdyse, kol galų gale persitikrinome, kad Jurgelionis yra "all right." Toje puotoje šiam persitikrinimui buvo pradėta pradžia, bet po to dar ėmė daug laiko iki visai susidraugavome.

Jau iš pasakytų kalbų ir linkėjimų naujam laikraščiui buvo numatomas didelis žmonių pritarimas. Visi kalbėjo, kad "Naujienoms" matosi labai gera ateitis, ir kad "Naujienos" o ne kas kitas sugebės pirmiausia tapti dienraščiu. Net ir senelis Šernas, kuris tuo laiku dar tebebuvo vyriausiu "Lietuvos" redaktorium, pasirodė labai optimistiškas ir pareiškė, kad iš visų laikraščių tik "Naujienoms" yra lemta pasiekti augščiausio laipsnio lietuvių laikraštijoj, o ne kitam kuriam laikraščiui.

Pati puota, reikia pasakyti, buvo ne puikiausia: suvalgėme po keletą sendvičių, atsigėrėme alaus, ir viskas — nieko iškilmingo, nieko įstabaus nepasirodė. Tąsyk lietuviai, tiesą pasakius, nė nebutų drįsę eiti į viešbutį puotos kelti. Tai buvo skaitoma buržuaziška ir nepritartina. Paprastumas mus tąsyk labiau patenkino.

Pirmas "Naujienų" numeris.

Suorganizavę bendrovę ir sudėję, rodos, apie ketvertą tukstančių dolerių, nupirkome p. Ilgaudo spaustuvę, kuri radosi nelabai patogiam name, 1841 S. Halsted St., ir ten išleidome pirmą "Naujienų" numerį.

Drg. Grigaitis prieš išleisiant pirmą numerį buvo vos atvykęs ir vos suspėjo parašyti įžengiamąjį straipsnį, o kitą dalį laikraščio turėjo pripildyti kiti žmonės. Rašėme po biskį visi: kas kokią žinią galėjom priduoti, kas straipsnelį parašyti — rašėme ir jautėme, kad tai yra musų butiniausia pareiga. Į tą laikraštį mes gatavi buvome, kaip poetai sako, savo širdį įdėti. Dirbome kiek galėdami. Energijos, pasišventimo mums netruko. Ko mums truko, — tai reikiamo patyrimo, ir dabar, po dešimties metų, paėmus pirmą "Naujienų" numerį, tas musų nepatyrimas yra aiškiai pastebiamas.

Bet pasirodo, kad jau ir tada mes buvome neblogi biznieriai. Pirmas "Naujienų" numeris išplatinta tiek, kad jau iš syk laikraštis pasidarė garsus ir kalbos apie gimimą "Naujienų" plėtėsi lyg gaisras.

Ką kiti sakė apie "Naujienas".

Naujoji Chicaga pasitiko "Naujienas" su išskėstomis rankomis. Kiekvienas "Naujienų" Bendrovės dalininkas dėjo visas pastangas, kad "Naujienos" pasiektų kuo daugiausia žmonių, o žmonės, naujosios dvasios šalininkai, tartum augti suaugo su "Naujienomis."

Bet senoji Chicaga visai neprielankiai pasitiko jas. Gyvavusieji laikraščiai, tiesa, nedaug domės kreipė, nes jie manė, kad "Naujienos" niekuomet negalės but pavojingu jiems konkurentu, kad jų leidėjai greitu laiku atšals ir pasitrauks diskredituodami patys save, ir daugiau apie laikraštį nebesvajos. Jie iš patyrimo žinojo, kad laikraščio leidimas yra sunkus ir neapsimokantis darbas. Laikraščius galėjo išlaikyti tik bankieriai ar šiaip pasiturintis žmonės, turėjusieji tokį biznį, kurį galėjo laikrašty skelbti ir didesnį biznį daryti.

Naujoji Chicaga tečiaus pasirodė gaivingesnė: ji augo ir stiprėjo, o su ja stiprėjo ir "Naujienos." Šiandien senoji Chicaga menkai bėra panaši į tą, kokia buvo pirm dešimties metų, ir senosios Chicagos piliečiai tur but šiandien stebisi ir savo akimis netiki matydami šitokias permainas.

Darbas, pasisekimai ir kliutys.

Į trumpą laiką "Naujienos" pasidarė tokiu stambiu ir populiariu laikraščiu, kad su juo turėjo skaitytis ir didžiausieji jų priešai. "Naujienų" augimas buvo nepasakomai greitas, bet tatai nesidarė savaimi. Prie viso to reikėjo pridėti daug-daug žmogaus darbo ir pasiaukavimo.

Spaustuvė, kurioje "Naujienos" užgimė, buvo visai neatsakanti joms vieta: trumpas, siauras namelis, perdalytas į dvi dali: vienoj tilpo mašinos ir sandelis, o kitoj — raštinė kokiems trims darbininkams. Čia turėjo sutilpti administracijos darbininkai, redakcijos darbininkai, svečiai, lankytojai ir publika.

Tokiose apystovose reikėjo dirbti daugiau kaip pusę metų laiko. Bet visi dirbo ir buvo patenkinti. Atsimenu, kaip Kl. Jurgelionis rašydavo "Naujienoms" žinias ir straipsnius: viename ofiso krašte buvo augštas stalas, paprastai vartojamas raštvedžių, kurie turi daug vaikščioti ir rašyti stati, ir prie to stalo Jurgelionis stovėdamas rašydavo per dienų dienas ir skaitydavo korektas. Jei dabar šitokiomis sąlygomis "Naujienų" darbininkams reikėtų padirbėti bent vieną dieną, tai, nėra abejonės, — generalis streikas įvyktų.

Negerai buvo ir vedėjui. Ir jam reikėjo kęsti, nežiurint ar juo buvo p. Ilgaudas, ar p. Gugis. Jie tankiai netekdavo kantrybės.

"Naujienų" Bendrovė turėjo išrinkusi penkiolika direktorių. Visi tie direktoriai jautėsi esą gaspadoriai, ar kaip jie sakydavo, "visuomenės išrinkti žmonės", skaičiusieji savo pareiga kontroliuoti biznio vedėją ir dabot jo darbą. Ateina, budavo, direktorius į spaustuvę, patėmijo kai ką, pastebėjo kur nors negerai padėtą dalyką, pamatė kur geros popieros šmotelį pamestą, kai kada kokį spaudos darbą sugadintą, tuoj ir duoda "peklos" vedėjui, arba, jei vedėjas nepaiso, paduoda didelį skundą direktorių susirinkimui, o susirinkimas svarsto didelį papeikimą vedėjui.

Jei kurio direktoriaus skundas direkcijos susirinkime likdavo atemstas, tas direktorius eidavo pas savo brolį šėrininką, pas švogerį šėrininką, pas draugą šėrininką ir pasakoja, kaip kiti direktoriai nežiuri "Naujienų" gerovės ir nekontroliuoja vedėjo ar kokio kito viršininko. Bet tatai jis darydavo tik geriausiais norais vadovaudamosi, "Naujienų" Bendrovės labui.

Delei tokių direktorių nebiznieriškumo kartais reikėdavo gerokai pasiginčyti ir nemažai laiko sugaišti. Bet tai buvo savotiška mokykla. Tie, kurie rupinosi palaikyti vedėjo ar viršininko pusę ir jį apginti, stengdavosi studijuoti biznį, susipažinti su visomis galimomis smulkmenomis, kad reikalui esant galėtų įsišokėlį sukritikuot, jo klaidas ir nežinojimą parodyti. O vedėjai ir viršininkai stengdavosi buti, taip sakant, "up to date," ir tai išeidavo visų naudai.

Budavo dažnai ir labai malonių valandėlių: kiekviena aplaikyta pergalė, kiekvienas stambesnis laimėjimas ar biznio pagerinimas buvo sutinkamas su didžiausiu džiaugsmu. Mes nežinojom, kas yra nuovargis, kai pasitaikydavo reikalas koki nors svarbų Naujienoms darbą atlikti; mes nepaisėme atlyginimo musų pakeltų išlaidų ar už šiaip kokius atliktus darbus. Dirbti "Naujienoms" skaityta pirmutine pareiga kiekvienam direktoriui, ir nuoširdus tos pareigos atlikimas skaityta dideliu malonumu.

Bolševikai ir kova su jais.

"Naujienos," kaipo savaitraštis, ėjo apie penkis mėnesius. Po to jos tapo dienraščiu.

"Naujienos," kaipo dienraštis pasitikta su dar didesniu skaitytojų prijautimu, ir dar labiau jos susigyveno su žmonėmis.

Ne visi tečiaus skaitytojai buvo prisirengę dienraščio skaitymui. Pradėjus leisti dienraštį, teko išgirsti daug nusiskundimų iš skaitytojų pusės, kad dienraščio jiems yra perdaug. Įpratus skaityti laikraštį sykį į savaitę, kai kuriems rodėsi, jog skaitydami kasdien jie turi nuostolio, nes negali perskaityti nė pusės raštų, o mokėt reikia už viską. Tas upas betgi greitai pasikeitė ir be kasdieninių "Naujienų" žmonės nebegalėjo apseiti, kaip ir be reikalingiausio jiems daikto.

"Naujienoms" virtus dienraščiu, direktoriuose atsirado dar didesnio pasišventimo ir noro dirbti to laikraščio išplatinimui ir palaikymui. Tarp socialistų nepriklausyti naujieniečiams, nesiskaityti "Naujienų" Bendrovės dalininku budavo lyg ir kokia gėda. Toks asmuo buvo skaitomas abejotinas ir neištikimas. Gi šitoji "Naujienų" galybė buvo dideliu pavojum kiekvienam "Naujienų" priešui ar konkurentui.

Delei "Naujienų" galybės susirupino ir buvusieji musų draugai bolševikai. Bendrovės viduj jų įtaka buvo visai silpna: jie čia ant vietos turėjo vos keletą dalininkų, kuriuos ir rupinosi palaikyti bendrovės viduj ar del informacijų, ar grįovimo tikslu, vienok jie, pasinaudodami savo skambiais obalsiais ir valandos upu, įsigijo didelio pritarimo tarpe lietuvių socialistų ir darbininkų.

Lietuvių bolševikų centras rytuose siuntė į čia visokius slapukus po įvairiais svetimais vardais, kad kurstytų pritariančius boleševikams "Naujienų" Bendrovės dalininkus organizuotis ir paimti "Naujienas" į savo rankas. Ir jie veikė čia! Nebuvo atlaikyta nė vieno susirinkimo, ar viešo, ar draugystės, kuriame jie prie progos nebutų nekalbėję prieš "Naujienas." Buvo laikai, kada "Naujienos" ir jų redaktorius d. Grigaitis pasidarė svarbiausiu branduoliu visų kalbų ir diskusijų Chicagoje. Bet apie tą nėra reikalo kalbėti. Tai atsimeną kiekvienas, kas tuo laiku gyveno Amerikoje ir turėjo ryšių su viešu gyvenimu. Apie bolševikus bus žingeidu žinoti, kaip jie veikė Bendrovės viduj — direkcijoj. Ir apie tai papasakosiu.

Kaip žinoma, kai kurie socialistai pasidavė bolševikams, kai kurie ne, o vėl kiti net tiesiog sužvėrėjo. Tokių sužvėrėjusių bolševikų "Naujienų" bendrovės direkcijoje buvo bent keli ir jie ant kiekvieno žingsnio trukdė musų darbą ir ardė ramumą.

"Tikrųjų" bolševikų vienu laiku direkcijoje buvo penki, butent: Dundulis, Gustaitis, Jurgaitis, Šimbelis, Tuskenis ir dar keli pritarėjai, iš kurių prielankiausiais jiems buvo K. Jamantas ir dabar su jais tebegyvenąs. Jie elgėsi direkcijoje taip nepakenčiamai, kad didžiuma direktorių jau buvo netekę viltics atsilaikyti prieš bolševikų spaudimą. Direktoriai tankiai darydavo jiems didelių nusileidimų ir buvo bepradedą kalbėti apie atidavimą "Naujienų" bolševikams.

Musų laimė buvo tik ta, kad tąsyk "Naujienoms" visuomet stokavo pinigų. "Naujienos" tais laikais pirkosi namą ir reikėjo surinkti nemažai paskolos, kad tą namą kaip reikiant pataisius. Mes, besvarstydami finansinius klausimus, patyrėme, jog tuose klausimuose bolševikai yra tylųs kaip žemė, ir tą savo patyrimą mes tankiai panaudodavom numalšint juos. Kaip tik jie imdavo karščiuotis ir rėkauti apie politiką, apie dienraščio pakraipą ir kitus panašius dalykus, mes tuoj pakeldavom klausimą apie finansus, ir jie nutildavo.

Didžiausia bolševikų bėda buvo ta, kad jie patys buvo perdideli žiopliai. Jeigu jie butų buvę gudresni, "Naujienos" išandien butų bolševikų organu ar visai jų nebebutų.

Naujieniečių pergalė.

Pagalios bolševikai tapo nugalėti. Vieni, matydami nejveiksią naujieniečių, patys pasitraukė, kiti liko prašalinti, dar kitų terminas direkcijoj pasibaigė. Naujus rinkimus jie taipgi pralaimėjo. Ir taip, vienas po kito jie išnyko iš "Naujienų" direkcijos tarpo. Bolševikų rėmėjai, pasilikę vieni, irgi turėjo užimti kitokią poziciją ir prisigerinti naujieniečiams.

Įveikus bolševikus ir galutinai išvaikius juos iš "Naujienų" direkcijos susirinkimų, užstojo kitokie laikai: visi rupinomės iškelti "Naujienų" biznį ant augščiausia laipsnio ir padaryti "Naujienas" neįveikiamas jokių atakų, jokių konkurencijų, neveizint iš kur jos kiltų. Tatai mums pasisekė pilnai. "Naujienos" šiandien yra neįveikiamos, nors palaikymui tokio jų tvirtumo ir reikia pridėti nemažai darbo.

Nauja darbo vaga ir intrigos.

Apvalius "Naujienų" Bendrovės direkciją nuo triukšmadarių bolševikų ir paskyrus biznio vedėju dabartinį vedėją K. Jurgelionį, biznis ėmė eiti visai kitokia kriptimi. Biznis pradėjo nešti pastovų ir nuolatinį pelną taip, jog kai kam tas pasidarė žingeidu, ir gimė noras tą biznį paveršti ir valdyti jį su pagelba stambiųjų šėrininkų.

Valdyti ir vesti korporacijos biznį taip, kad korporacija ir šėrininkai turėtų iš to naudos, yra labai pagirtinas dalykas, bet kada paveržimas yra vykinamas su skriauda bendrovei, — toks darbas yra peiktinas. Didžiuma dabartinių direktorių, jau patyrusieji "Naujienų" reikaluose žmonės, nepaklausė mažumos reikalavimų ir tuo prasidėjo nauja kova ir nauji nesutikimai.

Reikia pasakyti, kad kol "Naujienose" jausta stoka pinigų ir biznis menkesnis, nebuvo galima rasti žmogaus, kuris norėtų užimti biznio vedėjo vietą. Dabar gi kandidatų atsirado daugiau, negu reikia. Ale tie kandidatai taip ir pasiliko kandidatais iki šios dienos.

Teismai.

Iš susikirtimų už viršininkystę prasidėjo teismai. P. K. Jamantas prigundytas tų žmonių, kurie geidė tapti "Naujienų" vedėjais, apskundė dabartinius "Naujienų" vedėjus teisman ir tas teismas dar eina iki šios dienos. Viena byla pradėta sausio mėnesyje, 1920, dar nežinia kada pasibaigs.

Toji byla skundėjui ir apskųstiesiems jau kainavo dešimts tukstančių dolerių ir nė gerumu jau nebegalima jos užbaigti, nors ir abi pusi to nori.

Tas pats žmogus yra užvedęs prieš "Naujienas" ir daugiau bylų, veik po vieną bylą už kožną paminėjimą jo vardo "Naujienose", ir nežinia kiek dar užves.

Visos šios bylos teismuose butų menkniekis, jei nebutų vienos bylos prieš pamatinį bendrovės dalyką, butent, bylos del panaikinimo pataisos prie bendrovės čarterio. Ši byla sulaiko bendrovės žygius ir neleidžia mokėt dividendų dalininkams.

Dabartinių laikų santikiai ir biznio supratimas.

Kaip sakiau, susipykus dviems grupėms už valdymą "Naujienų," tarp penkiolikos direktorių įvyko skilimas: 8 pasiliko prie "Naujienų" rėdymo, o 7 susibūrė į griežtą opoziciją. Vieni opozicijos nariai pasirodė labiau atkaklūs, kiti menkiau, bet per tulą laiką draugingumo ryšiai tarp tų 8 ir 7 žmonių buvo nutrukę.

Faktiški "Naujienų" vedėjai dabar yra sekami žmonės:

P. Galskis, Prezidentas.
J. Šmotelis, sekretorius.
A. Žymontas, iždininkas.
Kl. Jurgelionis, biznio ved.
Jul. Mickevičius, direktorius.
Paul Miller, direktorius.
A. Kemėža, direktorius.
K. Gugis, advokatas.
A. Lechavičius, direktorius.

Paskutinis direktorius išpradžių buvo prisidėjęs prie opozicijos, ale vėliaus, įsigijęs kitokį supratimą, arba pamatęs opozicijos neteisingumą, nesažiningumą sugrįžo vėl pas mus.

Santikiai tarp šitų direktorių yra draugingi ir geri. Bizniškas jų supratimas taipgi pakitėjo ir pasigilino. Jau dabar susirinkimuose nebesvarstoma, kas yra geresnis darbininkų klasei: Trockis, Scheidemanas, ar kitas koks asmuo, bet svarstoma, kaip išplėsti tą ar kitą biznio šaką, idant ji bendrovei pelną neštų; kaip pagerinti biznį abelnai; žodžiu, tik biznio dalykai ima domės direkcijos susirinkimuose.

Taip elgiantis galima labai gerai sugyventi, nes bizniški reikalai verčia šaltai protauti ir į klausimus tinkamai įsigilinti.

"Naujienų" biznio vedėjai.

Nuo įsteigimo "Naujienų" iki šių dienų Bendrovėje persimainė šeši biznio vedėjai. Pirmutinis buvo J. Ilgaudas, vienas geriausių lietuvių spaustuvininkų Amerikoje. Jis vedė "Naujienų" reikalus visai neilgai. Del silpno Bendrovės finansinio stovio pradžioje ir del jo asmeniškų reikalų netvarkos, jis neilgai galėjo tarnaut Bendrovei ir jo dideliais gabumais spaustuvės reikaluose Bendrovė negalėjo pasinaudoti. Apleidęs "Naujienas" p. Ilgaudas apleido ir savo amatą.

Pasitraukus Ilgaudui, vedėjo vietą užėmė K. Gugis, tuo laiku buvęs Bendrovės prezidentas. Jisai nebuvo spaustuvininkas, tame darbe jokio patyrimo neturėjo, bet biznį vedė gerai. Neveizint didelės kapitalo stokos, visų kliučių ir trukumų, jam administruojant "Naujienos" žymiai sustiprėjo ir išsiplatino. Pagalios prieš jį sukilo direktoriai ir jis turėjo rezignuoti. Priežastis sukilimo prieš jį buvo ta, kad Bendrovės taisyklės (By Laws) draudė apmokamiems darbininkams buti direktoriais. Tuo pasiremdami direktoriai vertė jį pasitraukti iš vienos ar kitos vietos. Jis pasitraukė iš vedėjo vietos, o pasiliko direktorium.

Po Gugio, vedėjo vietą užėmė A. Petraitis, kuris buvo opozicijoje prieš Gugį. Reikia pasakyti, kad tas žmogus buvo prasčiausias vedėjas iš visų. Jisai administratoriavo neilgai. Per visą savo administratoriavimo laiką jis nepadarė jokio progreso (kažin-kas yra pasakęs, kad muses iš ofiso išgaudęs), ir pastebėjęs direktorių susirupinimą pasitraukė iš vietos, palikdamas "Naujienas" daug blogesnėje padėty, negu jas rado.

Po to biznio vedėju tapo paskirtas Br. Varašius, kuris veik nuo pat pradžios "Naujienų" susikurimo buvo knygvedžiu. Ponas Varašius gavęs tokį didelį paaukštinimą dėjo visas pastangas, kad "Naujienų" biznį pastačius ant geriausių pamatų, ir, tiesa, nemažai pagerinimų jis įvedė. Toj vietoj jis dirbo apie porą metų laiko ir paskui atsisakė užleisdamas savo vietą P. Montvilai.

Ponas Montvilas administratoriavo prie labai blogų aplinkybių, butent tada, kai siautė bolševikai ir "Naujienos" kėlėsi į savo namą, kuriame dabar gyvena. P. Montvila yra geras spaustuvininkas, bet kaipo egzikutyvis asmuo pasirodė esąs silpnokas ir delto neilgai teįstengė vesti "Naujienų" biznio reikalus. Visgi laike Montvilos administratoriavimo finansinė "Naujienų" padėtis daug pagerėjo.

Apie rugpiutį mėnesį, 1919, biznio vedėjo vietą užėmė d. Kl. Jurgelionis, kurs ir dabar čia tebėra. Kl. Jurgelionis pasirodė gabiausias biznierius iš visų kitų ir jis pastatė "Naujienų" biznį ant tikrai bizniškų pamatų. Nežiurint to, kad darbininkų algos laike jo administracijos pakilo apie 75%, "Naujienos" per visus tuos metus davė nemažai pelno ir praturtėjo.

(Tąsa ant 3-čio pusl.)

Skaitykit ir platinkit
NAUJIENAS

Siuskit pinigus per
NAUJIENAS

Adv. K. Gugis apie "Naujienas"

Adv. K. Gugis apie "Naujienas"

Advokatas K. Gugis buvo tas asmuo, kurio galvoj tur-but pirmiausia gimė mintis išleisti progresyvį, socialistinės pakraipos laikraštį Chicagoj. Jo mintis vėliaus įsikunijo Naujienose. Jis buvo taipgi ilgoką laiką Naujienų biznio vedėjas ir direktorius. Be to, šiandien jis yra Naujienų Bendrovės advokatas. Taigi Naujienų dešimties metų jubilėjui artinantis, N-nų reporteris sumanė pasiteirauti pas adv. K. Gugį apie Naujienų praeitį.

Reporteris, pagavęs p. Gugį, užklausė:

—Jųs, regis, buvote pirmas žmogus, pradėjęs agituoti Chicagos socialistus įsteigti socialistinį laikraštį?

—Taip.

—Kokiu budu šis sumanymas gimė jusų galvoj?

—Tą ideją aš nešiojau kokius trejus metus. Pagalios laimėjau jai L. S. S. 4-tos kuopos pritarimą. L. S. S. VIII-tas rajonas parėmė ją taipgi. Bet teko padėti triuso, iki pavyko laimėti pritarimo, kadangi kai kurie socialistai, ypač A. Petraitis, buvo priešingi tai idejai. Laimėjus L. S. S. narių pritarimo, atspausdinta p. Ilgaudo spaustuvėj lapeliai—pasižadėjimai paremti laikraščio organizavimą. Paskui tie lapeliai imta platinti žmonėse. Kuriam laikui praslinkus suplaukė toki pinigų suma, kad išrodė galima pradėti laikraščio leidimo darbas.

—Well, ar ne galėtumet papasakoti kai ką iš Naujienų pirmųjų dienų vargų ir bėdų—juk Naujienų gyvenimo pradžia buvo sunki?

—Ką-gi, išpradžios Naujienos vargo. Dirbti reikėjo, o užmokėti už darbą dažnai nebudavo iš ko. Naujienų darbininkai kai kada vietoj algos gaudavo popieraites, pasižadėjimus išmokėti algas. O tie pasižadėjimai anuomet išrodė taip abejotini, kaip pats Naujienų likimas. Suprantama, apie tai žinojo ne visi. Bet buvo momentų, kuomet rodėsi, kad nebelieka nieko kito daryti, kaip imti— ir uždaryti duris. Prisimenu ypatingai vieną tokį, tiesiog kritingą momentą. Susirinkome keli stovėjusieji arčiau Naujienų biznio širdies. Kalbamės taip, diskusuojame šiaip. Pagalios ir sumanymą įneša kas ten: uždarykime, girdi, duris.

Tuo momentu pasirodė man, kad reikia kas nors daryti. Pareiškiau, kad esu Bendrovės prezidentas ir, kaipo toks, esu griežtai priešingas uždarymui. Na, pasiėmiau biznio naštą ant savo pečių. Laikraščio biznio nesupratau; spaustuvės darbo nepažinau; kaip darbus įvertinti, kur ir kokios popieros pirkti nežinojau. Neturėjau nuovokos nė apie tai, kur ir kaip galima reikalingos spaustuvei medžiagos juo pigiausia gauti.

Prisiėjo mokintis. Ir mokinausi.

Pasigausiu, budavo, popieros agentą, pasikalbėsiu su juo, iškamantinėsiu. Toliaus nutversiu kitą — ir vėl panašiu budu imsiu aš jį kvosti. Paskiau palyginsiu jo pasakymus su kitų agentų pasakojimais. Ką darysi, reikėjo sužinoti biznio "paslaptys", ba juk visų dantys balti, tik nematyti, kas už dantų slepiasi. O kai to neužtekdavo, ir saliunan man prisieidavo nusivesti, idant pravėrus kurio nors užsispyrėlio burną ir gavus progos pažurėti toliau, negu dantys.

Pasekmės buvo tokios, kad įgijau reikalingų bizniui žinių; susipažinau su agentais; Naujienoms jau ir kreditas tulose firmose atsidarė.

—Bet juk vieno asmens darbo Naujienų auklėjimui neužteko?

—Suprantama, kad ne. Ir reikia tiesiog pasakyti, kad pati Chicagos lietuvių visuomenė gal-but daugiau pasidarbavo Naujienų auklėjimui, kaip stovėjusieji prie jų lopšio asmenys. Ve tik vienas pavyzdys. Yra žinoma, kad laikraštis negali gyventi be apgarsinimų, kaip žuvis negali be vandens gyventi. Man prisimena pora merginų, kurios keleis atvėjais derėjo pas Kleiną pianą. Jos tikrai norėjo jį pirkti. Bet krautuvei jos statė išlygą, kad ji duotų Naujienoms paskelbimą. O tokių pavyzdžių buvo galybės.

Reikia tečiaus dar sykį pabrėžti, kad pirmųjų Naujienų dienų biznį vesti buvo ne piragas valgyti. Darbas išrodė netik sunkus, bet dažnai ir nedėkingas.

—Jei darbas išrodė nedėkingas—koks buvo tas akstinas, kuris vertė Naujienų vedėjus palaikyti laikraštį?

—Mane asmeniškai palaikė prie darbo du dalykai: vienas —užsisprimas pabaigti pradėtą darbą, atsiekti tikslą, pastatyti Naujienas ant kojų; antras — duoti Chicagos progresyvei ir socialistinei visuomenei pažangų spaudos organą.

—Ir manote tikslas tapo atsiektas?

—O, taip. Finasininiai, Naujienos atsistojo ant kojų. O kai del redakcijos, tai Naujienų redakcija iš pat pradžios pasirodė esanti galva ir petimis augštesnė už visų kitų lietuvių laikraščių redakcijas. Kurio kito laikraščio redakciniai srtaipsniai, apžvalgos, bendradarbių staripsniai etc. galėjo kada nors ir gali susilyginti aiškumu, nuosaikumu, įvairumu su tilpusiais ir telpančiais Naujienose raštais?

—Na, gerai: kokią rolę Naujienos sulošė Amerikos ir ypatingai Chicagos lietuvių gyvenime?

—Labai platus klausimas. Tinkamai atsakyti į jį, reiškia išpasakoti daugiau kaip dešimties metų Chicagos lietuvių istoriją. To negalima šiandie padaryti. Taigi pastebėsiu vė ką: jeigu ne Naujienos, Chicagą šiendien valdytų vyčiai. Supraskite, kad Naujienos buvo viso vietos ir dagi išdalies viso Amerikos pažangiojo Lietuvių judėjimo atspara. Kasdieniniai redakcijos straipsniai, apžvalgos, atsiliepimas į visus opiausius gyvenimo klausimus, pranešimai apie draugijų darbuotę, žinios žinelės apie vakarus, balius, prakalbas etc., etc. —visa tai jungė, žadino, tvirtino pažangiųjų veikimą. Nė kiek neperdėsiu pasakęs, kad Naujienos augo ir tobulinosi su pažangiaja Chicagos visuomene, o pastaroji augo ir tobulinosi su Naujienomis.

Taip Naujienos atliko didelį kulturinį darbą Amerikos lietuvių gyvenime—užbaigė p. K. Gugis. —**Reporteris.**

Adv. K. P. GUGIS
Vienas pačių pirmųjų Naujienų organizatorių ir biznio vedėjų

Keletas žodžių del Naujienų Dešimties Metų Sukaktuvių

Pasikalbėjimas su P. Galskiu

Draugas Petras Galskis, Naujienų Bendrovės prezidentas, yra labai užimtas žmogus. Taigi tikėtis jį parašysiant straipsnelį jubilejiniam dienraščio numeriui buvo sunku. Todel reporteris turėjo pasigauti ir pakamantinėti jį, ir tai neilgai, kadangi drg. Galskis tuo laiku buvo "busy."

P.. GALSKIS
Naujienų B-vės prezidentas

—Well, "ponas prezidente" — prabilo reporteris — kaip tamsta patekai į tokią "aukštą" vietą?

—O kokiu budu prezidentai patenka į Baltąjį Namą? — atsakė draugas Galskis, — jie išrenkama prezidentais. Ir aš tapau išrinktas.

—Man ne naujiena buti augštose vietose. Dar 1914-se metuose aš tarnavau Amalgameitų rubsiuvių unijai organizatoriumi. Vėliaus keliais atvėjais ėjau tos unijos biznio agento (walking delegate) pareigas. Kaip matai, aš jau ilgą laiką dalyvauju darbininkų judėjime, ir naturalu, kad Naujienos, kaipo darbininkų ir pažangiosios lietuvių visuomenės dienraštis, man nebuvo svetimos, o ir aš nebuvau svetimas Naujienoms.

—Na, o ką turėsi pasakyti del dešimties metų Naujienų sukaktuvių?

—Redaktoriai, administratoriai, bendradarbiai ir Naujienų pritarėjai jums tur-but jau tiek pripasakojo, kad naujo nieko aš veikiausia nė nebeturėsiu pasakyti. Vienok Naujienos, kaip darbininkų laikraštis, visuomet turėjo įtakos darbininkų tarpe, o darbininkai turėjo Naujienose visuomet ištikimą draugą. Naujienos buvo ir lietuvių visuomenės dienraštis, kadangi jos gabiausia gvildeno visus svarbiuosius musų gyvenimo klausimus, turėjo daugiaus skaitytojų, kaip kiti dienraščiai, ir todel visoms lietuvių "srovėms" tekdavo skaitytis su jomis.

—Kaip, bijoti jų?

—Jei kalbate apie skirtingų partijų laikraščius, tai tie laikraščiai turėdavo ir prisibijoti Naujienų. Įsivaizduok sau: parašo kokias nesąmones "Draugas" arba "Laisvė," žiurėk, ir pasigauna juos už tai Naujienos. Skaitai žmogus, ir gėda darosi už "Draugą" arba "Laisvę." O kaip turi jaustis patys tų dienraščių redaktoriai? Gi kai del plačiosios visuomenės, tai geresnio draugo, kaip Naujienų dienraštis, ji neturėjo. Ir visuomenė tai žinojo. Ypač draugijos žinojo. Jos todel ir rėmė Naujienas, o Naujienos šitą paramą labai įvertino.

—Gal papasakotumėt kai ką iš vidujinio Naujienų gyvenimo?

—Mažai laiko turiu, todel pasakysiu tiek: Naujienų viduje visuomet buvo įvairių žmonių. Bet kurioj stambesnėj organizacijoj viskas eina taip švelniai, kaip peilis per sviestą? Jokioj. Svarba yra tame, kad rimtesnėji tokios organizacijos dalis pajiegtų tinkamai reikalus vesti, kad neleistų organizacijai žlugti.

—Dar vienas klausimas: ką jųs manote apie Naujienų vietą lietuvių spaudoje ir visuomenėje?

—Naujienos jau yra sulošiusios ir loša nepaprastai svarbią rolę lietuvių gyvenime. Tatai pripažįsta net jų priešai. O juk žinote, kad priešai vieni kitiems kreditą duoti yra labai skupus. —**Reporteris.**

Dešimties metų sukaktuvių Naujienų gyvenime sulaukus

(Tąsa nuo 2-ro pusl.)

Bendrovės direktoriai.

Per dešimtį metų yra buvę 60 asmenų "Naujienų" Bendrovės direktoriais ir tik 8 yra ištarnavę pilną terminą. Didelė jųjų didžiuma tarnavo mažiau kaip metus laiko, butent du tris mėnesius, kiti metus ir biskį daugiau kaip metus. Ilgiausia išbuvęs direktorius yra J. Šmotelis, trumpiausia— P. M. Kaitis.

Viršininkų Bendrovėje yra buvę sekamai: prezidentai —2, sekretoriai — 3, iždininkų — 11.

Redakcija.

Rašyti istoriją apie "Naujienų" redakciją butų netikslu ir nereikalinga, o gal but aš ir nepataikyčiau jos tinkamai aprašyt, padaryčiau kokią klaidą ir paskui reikėtų taisyti, teisintis — na, o gal kuris iš redaktorių imtų ir supyktų... Tai tegul pati redakcija papasakoja apie save, kaip ji veikė per dešimtį metų, ką patyrė ir ko pasiekė. Tuo reikalu aš statau tašką.

Palyginimas.

Peržvelgus "Naujienų" dešimties metų gyvenimą, žmogus matai didelį progresą padarytą "Naujienų" skaitytojų ir vedėjų. Skaitytojai ant tiek įpratę skaityti, kad sykį į dieną jau jiems yra lyg ir permažai ir daugelis norėtų, idant "Naujienos" butų leidžiamos du sykiu dienoj; o vedėjai išmoko geriaus suprasti žmonių pageidavimus ir įsigijo tiek sugebėjimo, kad padarė "Naujienas" tikrų ir vieninteliu lietuvių gyvenimo atspindžiu.

Senoji lietuviškoji Chicaga pasidarė nebepanaši į dabartinę Chicagą ir likosi beveik visai užmiršta. Naujoji Chicaga tuo, tarpu pasiekė augščiausio laipsnio kaip bizniu, taip kultura, daile ir abelnu išsilavinimu. Ji pakilo aukščiau už visas kitas lietuvių kolonijas Amerikoje. Ir niekas išandien neužginčys, kad tai yra "Naujienų" nuopelnas.

"Naujienos" palaiko lietuvius kruvoj; jos padeda lietuviams auginti savo prekybą; jos skleidžia mokslą ir gilina lietuvių susipratimą, kelia juos visose mokslo, kulturos ir abelno gyvenimo srityse; jos padeda lietuviams tobulinti dailę ir savus gabumus ir siekti to, kas yra brangu kiekvieno žmogaus sielai.

Per šią pirmą dešimtį metų "Naujienos" atliko neįkainuojamai brangų darbą, o ateityje turės dar daugiau atlikti.

Lauksime kitų dešimtmetinių "Naujienų" sukaktuvių.

SIUSKIT PER
NAUJIENAS
PINIGUS LIETUVON
To prašo Lietuvos žmonės ir taip pataria Lietuvos bankai

Pastabos apie 'Naujienas'

Prie dešimties metų "Naujienų" gyvavimo sukaktuvių, "Naujienų" vardas visur skamba. Ir kur tik nepasisuksi visur girdisi — Naujienos," "Naujienos"! O tai reiškia, kad "Naujienos" visus užinteresuoja. "Naujienos", tai yra kaipo akstinas Amerikos lietuvių judėjime, kuris tą judėjimą padaro gyvesniu—veikliesniu.

Skaitydamas per keletą metų "Naujienas", aš patyriau, kad apart kitų dalykų, "Naujienos", kiekvieną Amerikos lietuvių gyvenime, taip ir Lietuvos politinį nusidavimą nepraleidžia, plačiau nepagvildenę-nepadiskusavę. Lietuvos neprigulmybės įsisteigimo metu, "Naujienos" nemažai prisidėjo prie atrėmimo Lietuvos nepriklausomybės priešų užsipuolimų kaip iš lenkų, taip iš komunistų pusės.

Klaipėdos krašto žmonių sukilimo laiku prieš francuzų valdymą ir už prisidėjimą prie Lietuvos, "Naujienos" pilnai rėmė Klaipėdos krašto žmonių kovą. Ir kuomet komunistai stojo skersai kelią Klaipėdos krašto prisidėjimui prie Lietuvos, platindami ir varydami agitaciją per savo organus,—"Naujienos" tuomet kiekvieną tokį šmeižtą nuosekliai atrėmė. "Naujienos" taip pat daug prisidėjo agitacija, prie Klaipėdos maišto taip ir Lietuvos žmonių medžiaginės ir moralinės paramos jų kovoje su priešais. Tai yra neužginčijami faktai. Ir kas jų nežinotų, tas lai pavarto anų laikų "Naujienų" lapus.

"Naujienos" man patinka tuomi, kad jos sugabiai ir nuosekliai riša kiekvieną gyvenimo klausimą; kad "Naujienos", jei kuomet ką-nors kritikuoja, tai visuomet stato faktus, ir jais remiasi; kad "Naujienos" visuomet duoda kreditą savo oponentui ten, kur yra verta; kad, "Naujienos" lėkosi laikraštinės etikos rybų; kad "Naujienos" vartoja plačią apžvalgą, ir niekuomet netaiko žaist ant savo skaitytojų jausmų — kaip kad tuli atsiprašant musų "laikraščiai" daro; kad "Naujienos" taipgi suteikia vietą visokių nuomonių ir pažvalgų žmonėms liuosai išreikšti savo mintis. Tokiu budu "Naujienos" savo skaitytojus tobulina, o tas duoda joms laikraščio vardą.

Pagaliaus reikia pasakyt, kad "Naujienos" skaudžiai peria kailį visokiems niekšams ir žmonių mulkintojams. Todelei ilgiausių gyvavimo metų "Naujienoms"! **P. A. Deltuva.**

1916 Established 1924

Special Announcement to the Lithuanian Public

We are extending an invitation to you to visit our store, which is equipped with the best line and quality of phonographs, pianos, player pianos, electric pianos, reproducing pianos and Baby Grands.

If you are in the market, don't fail to come, because it will be to your advantage. Our prices are reasonable. Honestly made, honestly advertised and honestly sold. Cash or easy monthly payments, without interest.

It pays to purchase an intsrument of high grade and standard quality. Better tone and better workmanship.

Also, we take used instruments in trade.

P. R. Buchinski Piano Co.
5054 S. Ashland Ave.
Chicago, Ill.
Prospect 7956 P. R. Buchinski, Pres.

Šiaip atrodys Lietuvių Rakandų Korporacijos naujas namas, kuomet bus užbaigtas ant kampo Richmond St. ir Archer Avenue

The Peoples Furniture Co. Platina Savo Biznį

Brighton Parke ant kampo Archer Ave. ir Richmond St. Stato milžinišką namą. Kuomet bus užbaigtas apims 100 pėdų pločio ir 125 pėdas ilgio, dviejų lubų augščio su moderniško beizmentu. Visas namas sudarys 375,000 kertuotų pėdų grindų vietos (Floor Space) del patalpinimo tavorų. Ant pirmutinės dalies namo jau yra dengiamas stogas ir pagal sprendimą architekto p. Zaldoko ir kontraktoriaus J. Jokanto, kurie šį namą budavoja bus užbaigtas apie pirmą dieną Balandžio šių metų. Statomas namas yra pilnai pagal moderniškų laikų reikalavimo. Yra rengiami visi parankumai: elevatoriai, apšildymo systema, puiki venteliacija ir t. t. Taipgi bus nepasigailėta apšviesti tinkamai desėtkai ir šimtai elektrikinių liampų bus visur. Vien tik oro pusės iškaba turės apie 1000 šviesos globų, kuri galės nušviesti visą tą blioką.

The Peoples Furniture Co. vedėjai sparčiai ruošiasi prie šaunaus atidarymo šios didžiausios ir gražiausios rakandų krautuvės šioje dalyje miesto. Yra perkami tavorai, duodami dideli užsakymai, daromos sutartis su parinkčiausiais Amerikos rakandų išdirbėjais, taip kad pripildžius šias krautuves su tinkamiauseis tavorais, kurie duotų žmonėms amžiną užganėdijimą. Idant parodžius lietuviams ir visiems kitiems, kurie turės ryšius su šioms krautuvėms, kad sugabus vedėjai šių krautuvių pertikrins šios apylinkės visuomenę, kad čia yra tinkamiausia vieta įgyti užtikrintus tavorus, skubiu ir mandagiu patarnavimu už prieinamiausias kainas.

Šių metų direktoriai — savininkai yra: M. Kezas, J. A. Krukas, A. Lapenas, V. Makaveckas, J. Nakrošis, D. Šemaitis ir F. Yorkman.

Linkėjimai Naujienoms

Naujienos susilaukė dešimtiės metų savo gyvavimo! Malonu! Nors dešimts metų nėra ilgas laikas, bet darbininkiškam laikraščiui išgyventi dešimtį metų reiškia daug.

Naujienos atliko didelį darbą. Lietuviai darbininkai, kurie nepaliaujamai skaitė Naujienas per dešimtį metų, jau yra nebe tie; jie dabar daug daugiau prasilavinę; daugiau supranta — tapo daug rimtesni. Ir vis pasidėkavojant Naujienoms.

Naujienos įgijo per tą dešimtį metų daug draugų, labiausia todel, kad jos buvo vedamos socialistinėje dvasioje. Naujienos nenuilstančiai gynė darbininkų reikalus. Jos niekuomet nenukrypo nuo savo užsibrėžto kelio. Tas pastovumas ir rimtumas suteikė Naujienoms tvirtumą ir pilną pasitikėjimą.

Socialistai gali pasididžiuoti, kad jiems pavyko sukurti tokį laikraštį, kaip Naujienos. Aš senai maniau, kad Naujienose turėtų buti oficialus Lietuvių Socialistų Sąjungos Skyrius. Ir dabar jau apie metai laiko toks skyrius Naujienose yra įvestas. Reikia pasakyti, kad buvo atsiradę žmonių, ir labai daug jų buvo, kurie norėjo padaryti Naujienas bolševikišku laikraščiu. Bet tas jiems nepavyko.

Naujienos pasiliko Naujienomis per visą savo dešimtį metų gyvavimo. Nei biskelį nekrypdamos nei į dešinę, nei į kairę, tiesiu keliu vedė jos savo skaitytojus prie Socializmo. Ir tas yra didžiausias Naujienų nuopelnas.

Varde Lietuvių Socialistų Sąjungos linkiu Naujienoms gyvuoti ilgiausius metus, — kol įvyks socializmas. Naujienoms prisieis dar kovoti ir sunkiai kovoti. Bet tai nebaisu. Kovoje mes gauname dar didesnio stiprumo ir drąsos.

Lai Naujienos ir toliau tuo pačiu uolumu ir pasišventimu, kaip iki šiol, šviečia lietuvius darbininkus ir nurodo jiems tikrą kelią į geresnį ir laimingesnį gyvenimą — į socializmą!

A. Žymontas,..
LSS. Sekretorius.

Pasveikinimas "Naujienoms"

North Sidės Draugijų Sąryšio delegatai savo susirinkime, vasario 28 dieną, 1924 metų, priėmė ir nutarė pasiųst dienraščiui "Naujienoms" sekančią rezoliuciją:

Kadangi Naujienos sulaukė dešimties metų sukaktuvių ir kovo 9 dieną rengia jubilėjinį koncertą tų sukaktuvių pažymėjimui,

Kadangi per dešimtį metų savo gyvavimo Naujienos nuoširdžiai tarnavo Amerikos ir ypatingai Chicagos lietuvių darbininkų judėjimui, teikdamos jiems apšvietą ir aiškindamos jų reikalus;

Kadangi Naujienos visuomet rėmė musų draugijas ir kiekvieną kulturinį darbą lietuvių visuomenėje, padėdamos tuo budu Lietuvos išeivijai, gyvenančiai šioje šalyje, kilti ir siekti progreso;

Kadangi šitą kilnų tarnavimą visuomenei Naujienos atliko, nežiurint didelių kliučių, kurios joms kartais stovėjo skersai kelio, ir nežiurint atkaklių priešų pastangų pakenkti joms, — tai šis delegatų susirinkimas nutaria:

Vardu draugijų, priklausančių North Sidės Draugijų Sąryšiui, pasveikinti Naujienas su dešimties metų sukaktuvėmis ir padėkoti joms už draugišką paramą, kurią jos iki šiol teikė musų draugijoms; ir taip pat nutaria:

Palinkėti Naujienoms, kad ir ateityje jos augtų ir bujotų, nenuilstančiai tarnaudamos lietuvių darbininkų visuomenei.

Valdyba:
Peter Skurkis, pirm.
Robert Shaikus, rašt.
Franas Harmanas, ižd.

Pasveikinimo Žodis

Daleiskite ir man pasveikinti "Naujienas" šioje iškilmingoje dienoje, apvaikščiojant joms savo dešimties metų jubilėjų!

Dešimtis metų! Atrodo tai ilgas laikas, bet kaip greitai tie metai perbėgo ir kiek gero "Naujienos" savo skaitytojams suteikė. Nepajuto tų metų bėgimo ir tie žmonės, kurie stovi priešakyje "Naujienų" ir kuriems arčiausia prie širdies yra "Naujienų" reikalai. Jie dirbo begalo svarbų lietuvių kulturinimo darbą, nes daugelio musų lietuvių vienatinė mokykla — tai laikraštis. "Naujieniečių" darbas buvo našus ir sekmingas, nes jie dirbo su atsidėjimu, kad išauginus ir išplėtojus "Naujienas" iki augščiausio laipsnio, ir dėlei to "Naujienos" šiandien užima pirmą vietą Amerikoje, kaipo rimtas, pavyzdingas ir daug ko pamokinąs dienraštis.

Niekas negali užginčyti to fakto, kad "Naujienos" per paskutinius dešimtį metų daug kuo prisidėjo prie pakėlimo progreso tarpe lietuvių ne tik Chicagoje, bet ir visoje Amerikoje. Jos remia kiekvieną naudingą sumanymą ir paragina kitus dirbti. Daugelis dailės mylėtojų ir studentų įvairių šakų yra remiami "Naujienų" ir pasidėkojant jų įkvėpimui ir parėmimui — pasiekia savo tikslo..

Kas skaito "Naujienas", butinai turi susidomėti svarbiausiais dienos klausimais netik Amerikoje, bet ir Lietuvoje. "Naujienų" skaitytojai su kiekviena diena išmoksta ką nors naujo ir tuo budu daros apšviestesni ir neatsilieka nuo progreso. "Naujienos" yra tas šaltinis, iš kurio tukstančiai žmonių kasdien semia visokių žinių ir informacijų įvairiausiais klausimais.

Linkiu "Naujienoms" sulaukti tukstančius metų ir geriausio pasisekimo visame kame. Garbė jų įkurėjams, o didžiausias nuopelnas priklauso jų dabartiniams vedėjams už išauginimą "Naujienų" didžiausių Amerikos lietuviams žinynu!

P. Jurgeliutė.
New York, N. Y.

"Birutė" sveikina "Naujienas"

Mes sveikinam gerb. Redakciją ir Administraciją su dešimties metų sukaktuvėmis "Naujienų" dienraščio, o kovo 9 d. Ashland Auditoriume Jubiliejaus vakare visu smarkumu šauksime: Lai gyvuoja "Naujienos".

Nuo pas savo įskurimo iki šiai dienai "Naujienos" buvo "Birutės" draugu ir sargu. Kuomet mums pritrukdavo energijos, "Naujienos" pataikydavo priduoti jos; pagirdavo mus už gerus darbus; papeikdavo už blogus; patardavo nurodydamos mus klaidas; o kuomet musų energija budavo išsiaikvojus ir dvasia nupuolus, "Naujienos" tuojaus paklausdavo: "Birute", kas su tavim darosi?

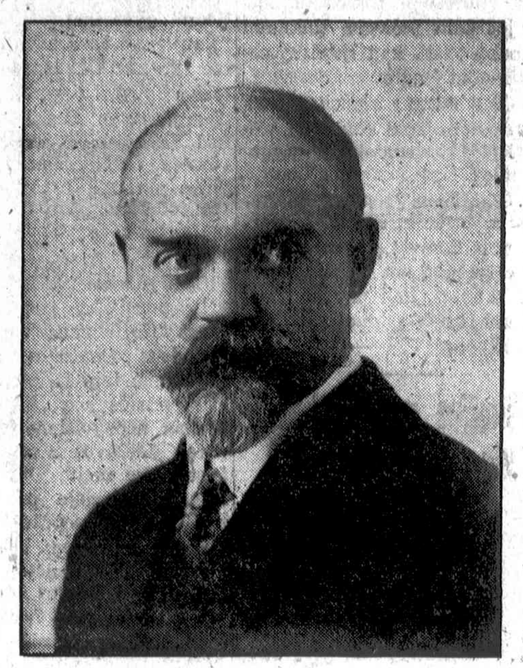
Be to Naujienos rėmė kiekvieną dailininką, nepaisant kokis jo nusistatymas ne butų; kuomet kiti laikraščiai net ir pranešimėlių netalpindavo, "Naujienų" pagelba jų koncertai visuomet sekmingi budavo.

Dar kartą sveikiname "Naujienas", linkime joms gražaus bujojimo musų tarpe; taipjau iš širdies geidžiame, kad jusų energija neišsibaigtų per ilgus metus.

Lai gyvuoja "Naujienos"!

—"Birutės" Spaudos Komisija.

Naujienų Redakcija

P. GRIGAITIS
Naujienų redaktorius.

A. LALIS
Redakcijos štabo narys.

K. AUGUSTINAVIČIUS
Redakcijos štabo narys. Inžinierius kemikas.

K. VALYS (Baronas)
Redakcijos štabo narys. Iki pastarųjų laikų prirengdavo spaudai pirmąjį Naujienų puslapį.

Dešimts metų kovos

(Atsiminimų žiupsnelis)

Švenčiame dešimtmetines Naujienų sukaktuves.

Atskiro žmogaus gyvenime dešimts metų yra gana ilgas laikas. Bet visai žmonijai dešimt metų yra tik trumpas momentas. Tečiaus pastarasis dešimtmetis ir visos žmonijos gyvenime sukaupė įvairiausių svarbių įvykių, kurie atsilieps ant visos žmonijos gal per šimtus metų.

Baisus buvo pastarasis dešimtmetis žmonijai. Tai kraujo ir ašarų metai. Tie svarbus įvykiai, kurie pradėjo veikti prieš dešimtį metų ir kurie išstumė visų šalių gyvenimą iš normalių vėžių, daugiausia ir prisidėjo prie to, kad gimė Naujienų dienraštis. 1914 m. rudeny prasidėjo pasaulinis karas ir nuo tos dienos įvykiai mainėsi kaleidoskopiniu greitumu, taip kad gimė gyvas reikalas informuoti skaitytojus apie tuos įvykius kasdie, jei norima buvo pasekti gyvenimo eigą. Jei iki to laiko lietuviai nors ir su vargu galėjo tenkintis savaitraščiais, tai prasidėjus pasauliniam karui gyvenimas be dienraščio pasidarė nebeįmanomas.

Svarbių įvykių buvo per tą dešimtmetį; baisus, pragarinis karas uždegė kuone visą pasaulį ir buvo įtraukęs į savo pašėlusį sukurį ir Ameriką; milionai žmonių žuvo karo laukuose; badas irgi nusinešė desėtkus milionų aukų; vienos valstybės griuvo, jų vieton dygo kitos; sutruniję sostai puolė po piktadarybių našta, kurėsi naujos respublikos. Dar ir dabar, po dešimties metų, mes neturime tikros taikos; dar mums nuolatos rodoma naujo karo šmėklą; dar tebežvanga ginklai; dar baisus neapykantos ir griovimo demonas plačiai išskėtęs savo juodus sparnus tebeskraido virš visų valstybių.

Naujienoms per visus tuos dešimt pasibaisėtinų metų teko informuoti savo skaitytojus-lietuvius apie greitai besimainančius įvykius, teko atsiliepti į kiekvieną veik kasdie iškilantį naują svarbų klausimą. Nelengvas tai buvo laikas dienraščiui. Nelengvas buvo uždavinys tiems žmonėms, kurie dirbo Redakcijoje. Padėtis kartais mainėsi ne dienomis, bet valandomis. Reikėjo juk suspėti viską pranešti ir tai duoti pačias vėliausias žinias. Žinių budavo glėbiai, bet jų tarpe dar daugiau neteisingų gandų. Reikėjo, ant kiek tai galima buvo padaryti, persijoti visas tas žinių kruvas ir išrinkti iš jų numanomai tikresnes. Dar sunkiau buvo vyriausiam Redaktoriui orientuotis visame šiame neapsakomame chaose, kokis pasidarė visose šalyse kilus karui, ir nustatyti aiškią vedamąją liniją.

* * *

Kada aš pradėjau dirbti Naujienų Redakcijoje, Naujienos jau buvo virtusios dienraščiu. Tuo laiku Redakcijoje dirbo tik d. d. Grigaitis ir Jurgelionis, ant kurių pečių ir gulėjo sunki pareiga paruošti ir prirašyti visą denrašti, nes bendradarbių buvo mažai, o ir šiaip veik visi atsiunčiamieji rašiniai buvo reikalingi perrašinėjimo. Aš gi Redakcijos darbui buvau visai neprisirengęs ir pridarydavau kartais net juokingų klaidų, taip kad ir iš manęs pradžioje buvo mažai pagelbos. Bet d. P. Grigaitis buvo kantrus žmogus. Visad giliai užsimąstęs ir daug nekalbantis, d. Grigaitis betgi visuomet noriai paaiškindavo nesuprastą ar klaidingai suprastą dalyką ir del netyčiomis padarytų klaidų nepykdavo. Nemėgsta jis ir į kito darbą maišytis. Pavedė kam kokį darbą ir į jį daugiau nesimaišys, pasitikėdamas, kad tasis atliks tą darbą sulig savo geriausios išgolės. Tuo jis kiekvieno individualius gabumus neslopina, bet duoda progą jiems išsivystyti ir apsireikšti pačiame laikraštyje.

Sunkios buvo pradžioje Naujienų dienraščio dienos. Nė Redakcija, nė Administracija neturėjo tinkamos vietos ir visiems reikėdavo dalintis vienu ir tuo pačiu stalu. Pamenu, kad pradžioje ir žodyno Redakcijoj nebuvo ir delei to ypač man, del menko tuo laiku pažinojimo anglų kalbos, budavo didelio vargo. Bet žodynas kainavo kelis dolerius ir tokio "luxus" dienraštis tuo laiku išteisėti negalėjo.

Naujienos buvo pasiryžusios tarnauti lietuviams darbininkams ir abelnai visiems lietuvių reikalams. Ir tame turbut gludi jų didelis pasisekimas. Jos norėjo buti veidrodžiu viso lietuvių gyvenimo ir veikimo, o taipjau kaip galima greičiaus informuoti skaitytojus apie įvykius pasaulyje, kaip kad pridera tikram dienraščiui.

Karas greitai atkirto Lietuvą nuo Amerikos, o Naujienų, kaipo naujo laikraščio, ryšiai su Lietuva dar nebuvo tampriai užmegsti. Bet Naujienos greitai surado kitokį budą informuoti skaitytojus apie padėtį Lietuvoj — tai pačių žmonių laiškai amerikiečiams. Gal tai nebuvo visai tikslus informavimo budas, nes tų laiškų rašytojai, paprasti kaimiečiai, vadovaudavosi tankiausia gandais, bet jie puikiai nušvietė, kaip niekas kitas negalėjo nušviesti, Lietuvos liaudies atsinešimą į karą. Prie tų laiškų tvarkymo man teko ilgokai dirbti ir jie man giliai įstrigo į širdį. Jų rašytojai tankiai nežinojo nė kas su kuo, ar už ką kariauja, bet kiekvienas jautė atėjusią baisią nelaimę. "Sudna diena atėjo" — tokia buvo visų laiškų pamatinė mintis. Kas galvoj kas ten su kuo kariauja, kas karą laimės. Lietuvos valstiečiui tai vistiek pat ir tai jam nerupi, nes kas nė laimės — jo ukis liks sunaikintas, jo triobos bus sudegintos, jo desėtkais metų kruvinu prakaitu krautas turtas liks paverstas į pelenus, galbut jam pačiam teks apleisti gimtinį lizdelį ir bėgti, nelaimės vejamam, kur toli į nežinomą vietą, tarp svetimų žmonių, kur dar nežinia kas jį laukia.

Tie laiškai taipjau parodė lengvą lietuvių budą, — greitą pasidavimą svetimai įtakai ir mokėjimą lengvai prisitaikyti prie naujų aplinkybių. Štai vokiečiai pabuvo keletą dienų Suvalkijoje, laike pirmo vokiečių užpuolimo, o žmonės jau rašo: "Jonas liko paimtas gefangėn" (nelaisvėn). O ir paskui lietuviai taip mokėjo prisitaikyti prie vokiečių okupacijos, kad jie, palyginamai, mažiau nukentėjo už kitas šalis, neprileido galutino sunaikinimo jų ukių, o ir po karo daug greičiau atsisteigė.

* * *

Naujienų dienraščiui juo toliau, vis geriau sekėsi. Darbas Redakcijoje lengvėjo, nes Redakcijos štabas didinosi, kas irgi darė dienraštį įvairesniu.

Bet neilgai taip buvo. Į karą įsimaišė Amerika ir dienraščiui vėl atėjo sunkios dienos. Išpradžių jokių didesnių permainų nebuvo. Bet paskui pamaži reakcija pradėjo kelti savo galvą, šaly didėjant karo upui. Laikraščiai liko tiek suvaržyti, kad reikėdavo ilgai galvoti, ar dėti tą ar kitą straipsnį, o tankiai jau ir sustatytus straipsnius prisieidavo apkarpyti, kad nepastačius pačią dienraščio gyvybę į pavojų. Pagalios tapo įvesta turbut kvailiausia sviete cenzura, sulig kurios reikėdavo versti į anglų kalbą visus straipsnius ir žinias, kurie kokiu nors budu paliesdavo karą, ar kariaujančių šalių politiką, ar net ir tų šalių gyvenimą. Ta cenzūra teikė veik neaprubežiuotos galios cenzoriams, nes įstatymai buvo taip platus ir tai neaiškus, nes negalima buvo nuspręsti, ką versti ar ką palikti. Tai duodavo progos cenzoriams sauvaliauti ir vienus laikraščius labiau spausti, o iš kitų mažiau reikalauti. O nė vienas kitas lietuvių laikraštis nebuvo taip cenzuros persekiojamas, kaip Naujienos. Buvo spaudžiamas Chicagoje, buvo skundžiamas ir Washingtonui. Tas spaudimas buvo taip nepakenčiamas, kad nežiurint visų pastangų prisitaikyti prie padėties, nebuvo vilties laikraštį išgelbėti ir Naujienų vedėjams nuolatos tekdavo svarstyti ką daryti, jei dienraštis liktų uždarytas. Padėtį pasunkindavo ir skaitytojai, kurių didžiuma buvo nusistatę prieš karą ir nors jie patys nedrįsdavo viešai savo nusistatymą pasakyti, betgi reikalaudavo aiškaus nusistatymo ir to nusistatymo viešo pareiškimo iš Naujienų. Ypač bandė Naujienas suprovokuoti dabartiniai komunistai. Bet jiems tai padaryti nepasisekė.

Cenzorium buvo tulas Landis, latvis, kuris labai menkai nusimanė apie lietuvių kalbą. Bet spausti Naujienas jis labai gerai mokėjo ir savo "gabumus" kartais davarydavo iki kurjozų. Taip vieną kartą Naujienose tilpo žinutė, kareivio laiškas, kurioj palyginama Rockford, Ill., oras su Texas oru. Nieko daugiau joje nebuvo, bet cenzorius pareikalavo tos žinutės vertimo ir laikraštį sulaikė. Kabinėjosi netik prie žinių, bet ir prie atskirų žodžių, jieškojo žiniose paslėptų dalykų ir net motyvų jų talpinimo. Per visą cenzuros siutimo laiką turbut nebuvo nė vienos savaitės, kad vienas ar keli Naujienų numeriai nebutų buvę sulaikyti. Budavo ateini Redakcijon ir jieškai, ar nėra ant stalo padėto pranešimo, kad pereitas Naujienų numeris liko sulaikytas.

Buvo aiškinama, kad tokia cenzura liko įvesta tam, kad neleidus vesti pro-vokiškos propagandos. Bet vokiečių laikraščiai pirmieji liko paliuosuoti nuo vertimų naštos. Nuo tos naštos liko paliuosuoti ir musiškiai Uracho garbintojai. Be to šitokia cenzura neatsiekdavo tikslo, o tik labai apsunkindavo laikraštį. Vietos cenzorius turėjo žiurėti tik, kad vertimai butų pristatyti. Jeigu gi tilpdavo kokie priešvaldiški straipsniai, tai apie tai galėjo spręsti tik Washingtonas. Taip vienas Naujienų numeris buvo sulaikytas už peržengimą špionažo įstatymų. Bet jį sulaikė Washingtonas ir tai už mėnesio laiko, kada visi skaitytojai netik buvo laikraštį gavę, bet ir patį straipsnį jau spėję užmiršti.

Nepakenčiant nuolatinių beprasmių persekiojimų, d. Jurgelionis besilankydamas rytinėse valstijose, buvo užvažiavęs Washingtonan paprašyti Washingtono ponų liautis taip persekiojus Naujienas ir paliuosuoti jas nuo vertimų naštos. Bet Washingtone jam stačiai ir trumpai atsakė: "Džiaugkitės, kad dar jusų laikraščio neuždarėm visai."

Ištikrųjų, tai buvo sunkiausias Redakcijai laikas. Redakcija buvo užversta beprasmiu ir bereikalingu darbu: viską parašytą versti anglų kalbon. Be to, nuolatos ant Redakcijos kabojo Demoklio kardas: nežinai kada "ponai" pašauks "pasiaiškinti kodel jusų laikraštis neturi buti uždarytas." Tokis pareikalavimas niekad nepaduodavo jokio kaltinimo ir pats aiškintojas turėjo buti sau prokuroru, padaryti viso gyvenimo "išpažintį" ir surasti visus savo "griekus" ir priroyti, kad jie visgi yra perdaug maži, kad reikėtų laikraštį sustabdyti. Prie šitokios tvarkos žmogus turėjo netik teisintis, bet ir sau apkaltinimą rašyti. Tai visa buvo privedę prie to, kad Redakcija turėjo paliauti veik visai rašyti straipsnius politiniais klausimais.

Tokia padėtis tęsėsi dar toli po karo pabaigos ir cenzura palengvėjo tik po padarymui niekingosios Versalės "taikos" sutarties. Bet ir po to dar negreit ji pranyko, nors ji buvo virtusi jau tik formalumu.

* * *

Atlaikiusios visus šiuos vargus, Naujienos išėjo į platų vieškelį. Nežiurint pokarinės demoralizacijos, kuri suskaldė stiprias lietuvių socialistines organizacijas; nežiurint, kad niekurie gaivalai stvėrėsi aršiausios kovos prieš Naujienas; nežiurint, kad joms reikėjo kovoti kaip su dešine, taip ir su "kaire," — Naujienų skaitytojai augo ir vis dar auga ir Naujienos netik neina silpnyn, bet vis dar stiprėja. Blogiausia, kad tuo laiku, kada Naujienos susilaukė pilno pasisekimo atsirado naujos bėdos — savitarpiniai nesutikimai ir del niekurių piktos pagiežos prisieina ir po teismus tampytis.

Bet Naujienos didesnes kliutis nugalėjo, nugalės ir šias. Naujienos tarnauja plačiajai lietuvių visuomenei, jos gyviesiems reikalams. Tarnaudamos visuomenei, Naujienos negali žuti, bet nuolatos stiprės, kilant visuomenės susipratimui ir apšvietai, o tą visuomenės didesnį susipratimą, gilesnį supratimą savo reikalų Naujienos kaip tik ir auklėja.

Naujienas išaukl ėjo ir iškėlė iki dabartinės jų augštumos d. Grigaitis. Nuo pirmo Naujienų numerio iki dabartinio laiko jis uoliai joms dirbo, atidavė joms viską ką turėjo — savo spėką, gabumus ir geriausius norus ir per dešimtį metų vilko stačiai nepanešamą Redaktoriaus naštą, kartu visuomet aktyviai veikdamas ir už laikraščio sienų. Todel Naujienų triumfas yra kartu ir d. Grigaičio triumfas.

Te bunie ir man leista prisidėti prie to skaitlingo burio, kuris šiandie karštai sveikina jubiliantą, d. Grigaitį ir Naujienas su dešimties metų naudingo ir sekmingo darbo lietuvių visuomenei.

Ilgų metų Naujienoms ir d. Grigaičiui!

—K. Valys Baronas.

AR TIE REDAKTORIAI!

— Ko toks piktas, Antanai?

— Et jau, nieko daugiau nerašysiu!

— Kas pasidarė?

— Parašiau straipsnį apie šviežią pieną, o tas redaktorius, kad jį kur kipšas!.... visą mano straipsnį kondensavo!

Dešimties m. atsiminimai

Štai jau dešimt metų, kaip Naujienos gyvuoja. Prabėgus mintimis tuos visus nuotikius ir aplinkybes, kokiose jos gime ir bujojo, kol pasiekė dabartinio laipsnio, išrodo lig ir sapnas butų.

Atsimenu kaip šiandie, kada į vieną Liet. S. S. VIII Rajono konferenciją atsilankė K. Gugis su A. Laliu ir pasiprašę balso pradėjo aiškinti, jog Chicagai reikalingas yra laikraštis arba dienraštis. Po judviejų kalbų konferencijos delegatai, vieni jiems pritarė, kiti skeptiškai ir pašiepiančiai kritikavo jų sumanymą. Buvo jiems nurodyta, kad tuo klausimu jie ne vietoj prabilo ir kad VIII Rajonas neturi tokių jėgų — nė pinigiškų, nė inteligentiškų,—kurios šitokį milžinišką darbą galėtų įvykdyti.

Drg. K. Gugis, gavęs tokį atsakymą, kuone verkdamas įrodinėjo galimybes tai padaryti ir reikalavo iš susirinkimo tik užgyrimo paties sumanymo, kas ir buvo šioj konferencijoj padaryta, kad tik atsikratyti nuo jų su visu jų dviejų sumanymu. Savaitei laiko praslinkus, patyrėme kas iš laiškų, o kas iš draugų, (nes kitaip nebuvo galima pranešimą paskelbti), jog pas Meldažį bus susirinkimas tverti bendrovei ir laikraščiui leisti. Suvažiavo iš visų Chicagos kampų apie 250 ypatų, ir į porą valandų laiko buvo sudėta apie 2,700.00 dolerių pinigais ir apie $10,000 užrašyta pasižadėjimų. Išrinkta direkcija iš penkiolikos žmonių ir pavesta rupintis leidimu laikraščio, o dar porai savaičių prabėgus jau išėjo pirmas Naujienų numeris.

Kiek džiaugsmo! Kiek pasišventimo pas visus! Nereikėjo nė automobilių, kad išvažioti laikraštį į stotis. Nespėjo presas spausti, kaipo eilė direktorių ir šėrininkų laukė ir ant savo pečių nešė į visas Chicagos dalis, kad išplatinus laikraštį.

Dar už poros savaičių nuperkame J. Ilgaudo spaustuvėlę ir pradedame ištikrųjų varyti biznį. Nors visi šėrininkai dirbo su pasišventimu, bet to laiko direktoriams teko darbuotis sunkiausia. Budavo, susirinkimuose diskusuojame, baramės, o K. Gugiui, kaipo prezidentui tekdavo daugiausia. Jis nutildydavo mus tik tada, kada pareikalaudavo daugiau pinigų. Budavo, sukrapštome kas 10, kas 20, o kas 100 dolerių, idant padengus reikalingiausias bilas. Kitame susirinkime vėl tas pats; smarkaujam, kritikuojame vedėjus, kol K. Gugis vėl pasako, kad reikia pinigų. Tas pasakymas mums, kaip koks paraližius, žandus surakindavo. Daugelį kartų buvo duotas įnešimas sustabdyti laikraščio leidimą ir paskelbti bankrutą. Tik ačiu Gugio energijai ir pasiryžimui įnešimas nepereidavo. Paskui sekdavo direktorių rezignacijos vieno po kitam. Negana to, kad direktoriai ir šėrininkai buvo pasišventę, dirbo nereikalaudami užmokesčio, bet ir darbininkai, kaip redakcijos, taip spaustuvės, dirbdavo po kelias savaites be algos po 13—15 valandų dienoj.

Jau vienu laiku buvo taip, kad nebesimatė vilties laikraštį išlaikyti, ir svarstant likvidavimo sumanymą drg. Grigaitis juokais papasakojo, kaip "Laisvės" bendrovė išsigelbėjo nuo bankruto išleisdama savo laikraštį du sykiu savaitėje vietoj vieno. Čia Gugis išvertė akis, paraudo kaip vėžys ir ėmė skaityti, kiek butų įplaukų, jeigu laikraštis taptų dienraščiu. Mes, direktoriai, pradžioje netikėjome dienraščio galimybėms. Aš net rezignaciją padaviau. Bet šėrininkų extra susirinkime po Gugio, Grigaičio ir Jamonto karštų "spyčių" šėrininkai taip užsidegė, kad čia pat, vietoj sudėjo apie 5,000 dolerių, idant išleidus dienraštį. Redakcija ir spaustuvės darbininkai pasiėmė dar padirbėti po kelias valandas viršaus ir su tomis pačiomis jėgomis išleisti dienraštį.

Na, ir, rodosi, 3-čią dieną lapkričio, 1914 m. gauname pirmą lietuvių dienraštį Naujienas. Ant rytojaus išeina ir "Katalikas" irgi dienraščiu. Vėliaus pasirodo "Lietuva". Na, ir prasideda riksmas ant Halsted str.: "Katalikas" už 3 centu!", "Lietuva!" "Naujienos"!

Bet neužilgo "Katalikas" su "Lietuva" užsidarė, kartu su jų bankais.

Tada Naujienos užkariavo visą lietuvišką "pudymą". Ačiu dideliam buriui pasišventusių darbuotojų "Naujienos" augo ir stiprėjo.

Teko matyti daugelį musų draugų mokant vaikui po 25c vienai Naujienų kopijai, o taipgi perkant po keletą kartų tos pačios dienos Naujienas, kad tik parodyti, jog yra daug pirkėjų.

Šitaip visiems išvien besidarbuojant išauginome Naujienas į tokį dienraštį, be kurio šiandie rodos lietuviai negalėtų apsieiti, ypatingai Chicagoj. Be Naujienų neapseina nė katalikai, nė bolševikai, o apie pažangiuosius negali buti nė kalbos.

Jeigu ne veidai ir tąsymosi po teismus del kvailo kai kurių skymerių užsispirimo, šiandien Naujienų Bendrovė galėtų turėti didelį raudondvarį su tvirtu banku čionais ir skyrium Lietuvoj.

Bet ir prie tokių, iš visų pusių kreipiamų į Naujienas atakų ir trukdymų, šiandien Naujienos stovi tvirčiaus, nekad bile svetimtaučių laikraštis, ir jeigu apie Naujienas ir ateityje spiesis žmonės su gerais norais, tai sulaukusios antro 10 metinio jubilejaus, Naujienos tikra iturės 100,000 skaitytojų ir savo raudondvarį.

—A. Rypkevičia.

Praeitį Atsiminus

Mintis Chicagos lietuviuose darbininkuose įkurti laikraštį gimė kur-kas seniau negu "Naujienos" buvo įsteigtos, tečiaus tam darbui da nebuvo pribrendusios sąlygos, todel laikraščio įkurimas ir dasitęsė iki 1913 metų. Mat, kolei dėdė Šernas buvo tikruoju "Lietuvos" redaktorius, jo redaguojamo laikraščio špaltose Chicagos lietuviai darbininkai galėjo liuosai įvairiais reikalais išsireikšti. Bet atėjus p. Balučiui į "Lietuvą", tos teisės laipsniškai buvo nukarpytos, o 1910 m. iškilus didžiajam rubsiuvių streikui, "Lietuva" pataikavo darbdaviams. Tas žinoma, daugiausia paskatino darbininkus galvoti apie laikraštį, kuris rupintųsi jų pačių klasės reikalais.

Daug sykių Chicagos socialistai bandė daryti spaudimą LSS suvažiavimuose, kad "Kovą" butinai perkėlus Chicagon, bet kiekvieną sykį pastangos buvo nesekmingos, nes didžiuma LSS narių buvo grieštai nusistatę kėlimui "Kovos" į Chicago, nors principe pripažindavo, kad "Kova" turėtų reikšmės tokiame dideliame lietuvių centre daug daugiau, negu Philadelphijoje. Chicagiečiai manė perkėlę "Kovą" Chicagon subudavoti ją ant bizniškos papėdės ir tokiu budu užlopyt tą kiaurą maišą, per kurį sąjungiečių doleriai bira, ir sykiu skleisti apšvietą ir kelti darbininkišką sąmonę lietuviuose. Kodel sąjungiečiai buvo priešingi "Kovos" kėlimui į Chicago ir kodel šnairiai žiurėjo ypačiai į Chicagos inteligentus, čia nemanau apie tai kalbėti, bet kad sąjungiečiai visuomet kreivakim žiurėjo įchicagiečių, tai tas yra gryna teisybė.

Po nesekmingo bandymo gauti "Kovą" Chicagon, per tulą laiką, rodosi, chicagiečiai buvo del to reikalo nusiraminę, tečiaus viršui sakytas rubsiuvių streikas ir, abelnai, santikių aštrėjimas, o taipgi netrukėjimas savo vietinės spaudos, erzino veiklesnius vietos draugu ir sykiu skatinte skatino prie įkurimo darbininkiško laikraščio, kuris domėtųsi vietos darbininkų reikalais. 1913 metais buvo gyvai susirupinta laikraščio reikalu, pradėta susirašinėti su drg. Grigaičiu, kuris tuo laiku redagavo "Pirmyn", taipgi užmegsti bizniški susižinojimai su "Laisve", nes "Laisvė" tais laikais ieškojo naujos kolonijos apsigyvenimui. Buvo manyta perkėlus "Laisvę" Chicagon tuoj padaryti ją dienraščiu, kurio pirmuoju redaktoriu butų P. Grigaitis, o Pruseika antruoju redaktoriumi. Ar taip viskas butų buvę, aš to nežinau, bet tokios buvo mintys tų žmonių, kurie buvo iniciatoriai kalbamo darbo. Su "Laisve", manau butų buvę susitarta jei butų nepertrauktos derybos su ja. Priežastis pertraukimo derybų, jei neklystu, buvo nelaiminga Ilgaudo spaustuvė, kurią žut-but norėta kurnors iškišti, nes Ilgaudo biznis buvo ant kranto žlugimo. Ilgaudo spaustuvė buvo nupirkta, su "Laisve" derybos pertrauktos. Ilgaudo spaustuvė perkrikštyta į "Naujienų" spaustuvę, ir drg. Grigaitis iš Baltimorės nuo "Pirmyn" atvyko į Chicago rengti spaudai pirmą "Naujienų" numerį.

Chicagos lietuviai darbininkai pasitiko "Naujienas" entuziastiškai, nes tiesą pasakius, patys darbininkai jas ir sukurė. VIII Rajonas LSS buvo pirmutinis, kuris padėjo fundamentą, o LSS kuopos ir kuopelės skyrė draugus iš savo tarpo, kurie rinktų skaitytojus, garsinimus, pardavinėtų šėrus ir t.t. Kada "Naujienų" pirmas numeris išėjo iš spaudos, atsimenu tarsi tai buvo vakar, tuo laiku LSS vajaus reikalais iš rytinių valstijų buvo atvykęs drg. Jonas Perkunas. Man jo paklausus, ką jis mano apie musų naują laikraštį, jis su dideliu užsidegimu atsakė: "Naujienos", tai veirodis lietuvių darbininkų kasdieninės kovos; aš nematau jokių peklos vartų, kurie galėtų "Naujienoms" užstoti kelią". Ką jau kalbėti apie kitus, jeigu drg. Perkunas šitaipos išsireiškė.

"Naujienos" pradžioj ėjo sykį į savaitę, piniginė padėtis laipsniškai blogėjo, mažiukai įkivirčai pasireiškė diretkoriuose Ilgaudo reikalais, o šėrininkuose —tylus nirzgėjimas kam redakcija samdosi bendradarbiauti p. Jurgelionį, kuris tuo sykiu pas socialistus buvo nepopulerus. Bet kadangi drg. Grigaičio įtekmė buvo gana didelė šėrininkuose, jis mokėjo ir galėjo sulaikyti tolesnį gaisro plėtimąsi.

Piniginė padėtis, kaip buvo sakyta, negerėjo, bet nuolatos ėjo blogyn. Biznio vedėjai galvojo ką tai kepti, bet ką kepti, kaip iškepti ir iš ko kepti, buvo gana sunku išgalvoti. Bet ant galo sugalvojo iškepti didelį blyną, tik dėja nebuvo gana visų reikalingų chemikalų iškepimui. Tam reikalui buvo sušauktas susirinkimas. Anksti iš ryto svečiai-šėrininkai pradėjo rinktis, prisirinko arti pilna Meldažio svetainė. Laikrodis prie sienos pareiškė: "10 valandų," — valdyba atidaro susirinkimą. Man didžiuma balsų suteikė garbę buti to susirinkimo pirmininku. Prasideda įvairių komisijų ir da ant komisijų raportai — sausi, be jokio gyvuno, net ausys ima zvembti besiklausant raportų. Manau sau: daug geriau butų, jei tie raportuotojai savo raportus butų palikę vakarykščių kelnių kišeniuje, kaip tas protestonų kunigas pamokslą apie uždirgintą vaisių. Bet štai vienas, tarsi tas "Pilypas iš kanapių išlindęs", anot žemaičių patarlės, sako: "Draugai ir draugės ir visi susirinkusieji — duodu įnešimą leisti "Naujienas" kasdien". Šitie žodžiai visą susirinkimą elektrizuote suelektrizavo. Balsus delnų plojimas išgąsdino net vieną senį, kuris raportų laike buvo pradėjęs snausti. Pašoko nuo kedės manydamas, kad Meldažio svetainė griuva. Vėliau sekė kalbos biznio vedėjų ir "Naujienų" artimųjų draugų. Visi kalbėjo apie dienraščio reikalingumą Amerikos lietuviams darbininkams, o ypačiai chicagiečiams. Rankų plojimui nebuvo galo, visi išreiškė, kaip kas mokėjo, savo simpatijas busimam pirmam darbininkiškam dienraščiui. Visi davė šventus pasižadėjimus dirbti "Naujienų" labui. Įvairus sumanymai pasipylė tarsi iš gausybės rago ir vis del labo "Naujienų". Mieguistas susirinkimas virto bičių aviliu, ir reikia pasakyti teisybę, tais laikais visi naujieniečiai buvo bitėmis, tranų rodosi tada nebuvo.

"Naujienos" pradėjo eiti kasdien, pasirodė svarbus veiksnys Chicagos lietuvių darbininkų gyvenime prasidėjo organizavimas, kulturinimas ir darbininkiškos sąmonės vystymas. "Naujienos" mylėjo darbininkus — švietė ir lavino ir rodė geresnę ateitį; darbininkai mylėjo "Naujienas" — rėmė jas savo centais, savo darbu ir didžiausiu pasiaukavimu. "Naujienų" vedėjai dd. Grigaitis, Gugis ir kiti pridėjo daug savo spėkų budavojime "Naujienų". Vardas dd. Gugio ir Grigaičio yra įrašyta "Naujienų" istorijoje kaipo "Naujienų" tėvų, bet ir tiedu "tėvai" be skaitlingos minios "vaikų" nedaug ką butų galėję nuveikti budavojime "Naujienų". Ačiu tų visų darbščiųjų draugų pastangoms "Naujienos" išaugo, išbujojo, pasidarė tvirtas kunas lietuviškame darbininkų judėjime, nepaisant, kad jos turėjo pergyventi sunkių dienų. Kadangi su jomis stovėjo minia pasišventusių remėjų, tai net tautininkų bankierių laikraščiai negalėjo atsilaikyti prieš remiamas skaitlingos armijos Chicagos lietuvių darbininkų "Naujienos" ir turėjo ir jie padžiauti savo tautiškas nagines. "Naujienos" vargą išvargo, balą išbrido tik ačiu tiem vargo paukščiams, kurie šapelį prie šapelio nešdami budavojo "Naujienų" lizdą.

Tai buvo laikai, juos verta atsiminti, apie juos verta pakalbėti, nes buvo budavojimo laikai, bendro darbo laikai, draugiškumo laikai. Tada buvo didelis burys "Naujienų" draugų, tikros širdies draugų; su jais dirbant bendrai nesunku butų buvę ir peklą apversti. Tuos laikus, jei norima, galima pavadinti idealizmo laikais. Dėja, šiais materializmo laikais gana sunku be dolerio susirasti draugą, bet su doleriu surastas draugas yra tiktai dolerio draugas. Ačiu dievui, kad "Naujienos" gimė ir augo idejų laikais, todel joms lemta buvo išbujoti.

—Julius Mickevičius.

Sveikinimas

Prisimenant laikus prieš dešimtį metų ir einamasias dienas, reikia pasakyti, kad abelna lietuvių visuomenė padarė didelį progresą. O tam progresui labai daug pagelbėjo dienraštis Naujienos.

Už tą nenuilstantį darbavimosi ir skleidimą apšvietos Naujienos ir Naujienų darbuotojai užsitarnauja daug garbės.

Linkėčiau, kad Naujienos savo garbę ir etiką statytų dar aukščiau, išbraukdamos neetiškus skelbimus, kad pagerbtų savo draugus ir, abelnai, pakeltų profesiją ant aukštesnio laipsnio.

Profesija, prisilaikydama etikos, neturi teisės save reklamuoti. Šiandien tiems, kurie nepažįsta etikos arba apsvaiginti dolerio nenori jos pažinti, duodama perdaug progos, ir todel didesnė visuomenės dalis negali atskirti gero nuo blogo.

Veliju Naujienoms nenuilstančiai darbuotis ir gyventi.

A. Yuška, M. D.
Chicago, Ill.

Naujienų Administracija

J. ŠMOTELIS (Pupa)
Naujienų sekretorius. Gabus feljetonistas.

A. ZYMONTAS
Naujienų iždininkas, skelbimų tvarkytojas.

M. JAKIMIUTĖ
Naujienų cirkuliacijos prižiurėtoja.

Advokatas KLEOS JURGELIONIS
Naujienų biznio vedėjas

KSAVERA NAGLEVIČIUTĖ
Stenografistė.

JOHANNA YANKUS
Stenografė ir telefonistė

H. GOLDMAN
Naujienų knygvedis.

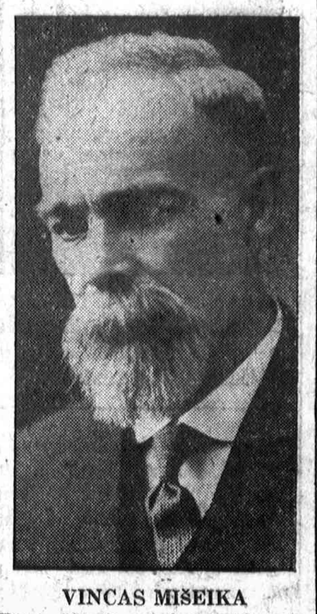
JULIJA GRINIUTĖ
Jauniausioji Naujienų "hello" panaitė (telefonitsė).

M. JURGELIONIENĖ

A. RYPKEVIČIA
Naujienų Pinigų Siuntimo Skyriaus vedėjas.

VINCAS MIŠEIKA
Buvęs Naujienų direktorius, vienas pirmųjų naujieniečių. Naujienų spulkos sekretorius.

AGOTA VIŠČIULIUTĖ
Buvusi Naujienų stenografistė. Ją pavyliojo iš Naujienų Lietuvos Atstovybė Londone.

Naujienų Fabrikas

Pirmajam dešimties metų Naujienų gyvavimo jubilejui išleidžiama padidintas Naujienų numeris, idant davus juo didesniam jų skaitytojų, rėmėjų, draugų ir net "nedraugų" skaičiui galimybės atsiliepti apie Naujienas ir pažiurėti į Naujienų vaisius.

Be abejo, Naujienos turi didelę įtaką lietuvių visuomenėje, ką liudija milžiniškas linkėjimų ir sveikinimų skaičius telpąs šioje dienraščio laidoje.

Man, kaipo seniausiam Naujienų darbininkui, taipgi yra reikalo ką nors pasakyti apie Naujienas. Bet ką? Geriausia, manau, bus parašius apie tą Naujienų šaką, kurioje dirbu, butent: apie Naujienų "fabriką"; nurodyti, kiek daug-maž buvo suvartota įvairios medžiagos leidimui Naujieenų per pereitus dešimtį metų. Faktus stengiaus surinkti kuo rupestingiau. Suprantama betgi, kad paduodamos žemiau skaitlinės nėra matematiškai tikros, kad jos tik daug-maž tikros.

Imant 307 Naujienų kopijas metuose, Naujienoms išleisti per 10 metų įvairios medžiagos buvo suvartota sekamai:

Gaso — 2,400,000 kubiškų pėdų.

Elektros — 150,000 killowatvalandų.

Popieros — 7,368,000 svarų.

Juodylos — 180 bačkų arba 98,000 svarų (3,684 tonai).

Aliejaus — 7,140 svarų.

Benzino — 15,200 svarų (nuolovimui raidžių).

Muslino ant spausdinamų popieros volų — 1,560 mastų.

Metalo sudėvėta bespausdinant Naujienas — 3,070 svarų.

Skaitymo žodžių sustatyta — 37,350,000.

Skaitymo raidžių sustatyta — 227,685,00.

Įvairių skelbimų tilpo — 1,080,000.

Darbo valandų sustatyti ir išspausdinti Naujienas ėmė 214,900.

Neapmokamų pranešimų (t. y. įvairių draugysčių, kliubų etc. pranešimų) tilpo—81,400.

Vieną Naujienų metinė knyga po vieną kopiją butų 45 colių storumo.

Sudėjus visas Naujienų kopijas, išleistas į dešimtį metų, vienon kruvon, pasidarytų knyga 9,000,000 colių storumo.

M. J. Page.

Draugo Atminčiai

A. a. J. SIRUTIS
Vienas pirmųjų Naujienų linotypistų. Buvo geriausias Naujienų draugas ir darbininkas.

Naujienos išgyveno jau dešimtį metų. Į tą laiką persimainė nemažas jų darbininkų skaičius. Bet tur-but nė vieno savo draugų ir darbininkų Naujienos nepasigenda taip labai, kaip a. a. Drgo J. Siručio.

Nepaprastos ištvermės darbe, teisingas, rimtas, svarbesniuose klausimuose šaltai protaująs, jautrus ir inteligentiškas, — jis rodėsi gyvu pavyzdžiu tų darbininkų, kurie tveria naują pasaulį, kovodami už žmoniškas teises sau ir suprasdami ir pripažindami atsakomybę, gulančią ant jų pečių drauge su tomis teisėmis. Paduodamas žemiau jo straipsnis, tilpęs antrų metinių Naujienų sukaktuvių apvaikščiojimo programe, yra geras pavyzdis to, kaip jis žiurėjo į Naujienas ir į savo, kaipo jų darbininko, pareigas ir santikius su Naujienomis.

Tenka pažymėti, kad aa. Drg. J. Sirutis kalba šiame straipsnyje visų tų laikų spaustuvės darbininkų vardu. O tai reiškia, kad ir jie visi pritarė išdėstytoms jo straipsnyje mintims. Štai tas straipsnis:

Žodis nuo "Naujienų" zecerių.

Sukankant šiandie antriems "Naujienų" gyvavimo metams ir besidžiaugiant visiems "Naujienų" draugams, rėmėjams ir skaitytojams tuo milžinišku darbu, kurį taip trumpu laiku "Naujienos" sugebėjo nuveikti darbininkų labui, mes "Naujienų" zeceriai, podraug su visais, šiandie džiaugiamės ne vien pačiu tuo nuveiktu darbu, bet dar ir tuo, kad į tąjį darbą, į tąjį išbudavotą rumą yra indėta ir musų, "Naujienų" zecerių, prakaito lašelis.

Tiesa, dažnai "Naujienose" buvo galima pastebėti įvairių taip vadinamų, zeceriškų paklaidų, bet arčiau "Naujienų" stovintįs draugai gerai žino, kad iki paskutiniųjų dienų "Naujienos", diena iš dienos skleisdamos pluoštus spausdinių, turėjo savo spaustuvėje vos tik vieną raidžių renkamąją mašiną, kuomet kiti, daug mažesni laikraščiai tam tikslui turi po dvi ir net po tris panašias mašinas. Prie tokių aplinkybių net ir didžiausis musų klaidų vengime atidumas mažai tegelbėjo. Šiandie gi, įsigijus "Naujienoms" daugiau mašinų, klaidos žymiai ėmė mažėti ir netrukus jos bus retenybe.

Mes, "Naujienų" zeceriai, visuomet gražiai sugyvenome su "Naujienomis". Pažįstame mes jas, taip sakant, nuo mažens. Dirbome ir dirbame joms ne kaipo samdininkai, bet kaipo jų draugai. Linksmi buvome, kuomet tik "Naujienoms" saulė šypsojos ir liudėjome, kuomet "Naujienos" pergyvendavo sunkesnes dienas, bet mes niekuomet nemetėme vilties ir reikale pasiryžę buvome statyt paskutinias savo spėkas, kad joms pagelbėjus, nes mes negalėjome ir negalime įsivaizdinti, kad toks prakilnus darbas, kurin jeina ir musų triuso dalelė, turėtų nelemtai žlugti.

Kas-gi mus, "Naujienų" zecerius, vertė ir verčia buti joms nuoširdžiais, ištikimais darbininkai ir draugais? — Tai **Pripažinimas musų Lietuvių Zecerių Unijos "Naujienose".** Tai atsinešimas "Naujienų" administracijos į mus, zecerius, kaipo į draugus darbininkus, o ne kaipo į samdytus vergus. Todel tai mes, "Naujienų" zeceriai, ir jaučiamės esą "Naujienų" spaustuvėje savi žmonės, todel tai mes ir dirbome, ir dirbame, ir dirbsime "Naujienų" Bendrovei kaip sau.

Varde "N-nų" zecerių
J. Sirutis.

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

Naujienu Spaustuve

M. J. PAGE
foremanas.

J. MOCKUS
Linotypistas.

A. KASPAR
Metranpažas.

K. SITAVIČIUS
Naujienų presmanas.

M. J. ŠILEIKIS
Linotypistas, dailininkas, baigęs dailės institutą.

VINCAS RUŠINSKAS
Linotypistas.

K. SZUKIS
Naujienų zeceris.

A. RUDINSKAS
Naujienų ekspeditorius.

A. PAJAUSKAS
Naujienų linotypistas.

J. LAPAITIS
Linotypistas.

F. KIRKA
zeceris.

J. SAMUILIS
Naujienų džanitorius.

Spaudos Teknikos Svarbumas

Zeceriams reikia organizuotis, kad pagerinus spaudą.

Teknika spaudoje lošia svarbų vaidmenį. Aš ir noriu pakalbėti kiek aš patyriau dirbdamas lietuvių spaustuvėse. Esu dirbęs prie "Keleivio" ir kitų lietuvių laikraščių. Prieš penkis metus teko man dirbti "Naujienose." 1919 metais man atėjus į "Naujienas" buvo tik du linotaipai, ant kurių dirbo trys operatoriai. Dabar-gi yra daugiau linotaipų ir dirba penki linotaipistai. Darbo yra net perdaug. Tenka dirbti "overtime" labai dažnai, kad net nė vienas darbininkų nenori jo.

Kaip kiti darbai, taip ir spaustuvės darbas blogais įrankiais paprastai atliekama blogai. Taigi "Naujienos," permatydamos tai, rupinosi įsigyti kuodaugiausia moderninių spaustuvės mašinų. Dabar "Naujienos" turi net rankom statomąjam mažam ir dideliam šriftui lieti mašiną. Turi ir klišėms lieti mašiną, turi ir daugiau presų.

Pagerinus spaustuvę, suprantama, darbas jau geriau atliekamas. Betó "Naujienose" dirba seni ir patyrę darbininkai-zereriai. Didžiuma jų moka ir mašinas pasitaisyti, kas butinai reikalinga žinoti. "Formanas" paskirsto darbą, taip kad nereikia darbininkams gaišelioti. "Naujienų" spaustuvės darbininkai atydžiai seka gerųjų unijinių spaustuvių tekniką. Suprantama, unijos darbininkai ir taip turi buti gerai apsipažinę su savo amatu, nes kitaip į uniją nepriimama, o "Nasjienų" spaustuvė yra unijinė.

Spauda yra dailės darbas. Nors mekaninis darbas, bet gerai atliktas kiekvienam yra mielas skaityti ir žiurėti. Reikia pasakyti, kad prie "Naujienų" spaudos teknikos, o ypač darbų, pagerinimo daug prisidėjo "Naujienų" vedėjas p. Kl. Jurgelionis. Jis visada mėgo ir mėgsta darbus atlikti gražiai.

Bet prie dienraščio visgi yra sunku, kad ir labai stengiamasi, gerai atlikti spaudos darbus, nes darbas iš užpakalio spiria skubinti. Klaidų pasitaiko, bet tai priklauso ne vien nuo zecerių, bet ir redaktorių, kur tik po kelis kartus skaitant korekturas galima tai pašalinti. Klaidos tenka matyti ir anglų dienraščiuose, o ypač žiniose — visur tas pats yra.

Lietuvių zeceriams truksta vieno dalyko, tai to, kad jie "švviesdami" kitus, patys nesistengia pasirupinti tuo, kas pagerintų jų buvį. Zeceriams reikia geriaus susiorganizuoti — įkurti Amerikos Lietuvių Zecerių Susivienijima arba nors tokiam mieste kai Chicago — sutverti Liet. Zecerių Kliubą. Tokios organizacijos pagelbėtų jauniems cezeriams geriau išmokti spaudos darbo. Dabar lietuviai neturi tinkamų zecerių. Todel neturi, kad zecerių amatas visai užmestas užkampin. Jeigu koks vienas kitas išmoko spaudos darbą, tai kur nors prisimetęs prie partinio laikraščio ir skursta kaipo ištikimas laikraščio idejos atstovas, nenori nieko bendra turėti su savo draugais zeceriais. Zeceriai turėdami organizacijas galėtų turėti suvažiavimus ir apsvarstyti savo reikalus. Lietuvoje jau yra zecerių organizacija.

Sutapus "Naujienų" gyvavimo dešimčiai metų reikia pasakyti, jog "Naujienos" yra visų žmonių laikraštis. Visiems jos duoda progos jomis naudotis: garsintis, skaityti bile pažvalgų ar įsitikinimų žmogui — neužsidaro nuo jų, o visus priima į savo skiltis. Tatai gal joms toliau dar geriau eisis, negu ėjosi per dešimts metų. Tai yra permatoma. Jos surengė pereitą vasarą puikų "beach outing" savo darbininkams, kur visi pilnai turėjo "good time." Jos tai padarys dar ne kartą ateity.

Dail. M. Šileikis.

Siuskit pinigus per NAUJIENAS

Zecerio Žodis

Dienoje dešimties metų Naujienų gyvavimo sukaktuvių, Naujienų vedėjai žada padaryti didžiai padidintą Naujienų laidą. Visi Naujienų bendradarbiai, draugai ir korespondentai siunčia savo širdingiausius linkėjimus ir reiškia didelio džiaugsmo, kad per tą dešimtį metų Naujienos turėjo tokio didelio pasisekimo. Kai kurie Naujienų bendradarbiai ir draugai taip sugabiai ir jautriai vaizduoja savo susipažinimo bei susidraugavimo su Naujienomis praeities laiką ir sąlygas jog išrodo kad tiems žmonėms be Naujienų nėra nieko šiame svietę geresnio ir malonesnio. Taip ir rodos, kad tie žmonės negali gyventi be Naujienų, o Naujienos be jų. Ir yra kuo džiaugtis: visų Naujienų darbuotojų darbas, pastangos ir triusas davė gerų vaisių. Ypatingai smagiai turi jaustis tie žmonės, kurių geriausi troškimai ir idealai galų gale išsipildė. Apvaikščiodami dešimties metų sukaktuves, naujieniečiai daro savo triuso sąskaitas, džiaugiasi jomis ir rengiasi dar didesniam darbui.

Man, kaipo Naujienų spaustuvės darbininkui, norisi supažindinti už Chicagos ribų gyvenančius Naujienų darbuotojus ir skaitytojus su Naujienų spaustuve. Apie tai, kaip ir kokiu laiku padaromos Naujienos, koki įrankiai vartojami ir kokia yra spaustuvės tvarka, daug kas galima pasakyti. Duoti smulkmenišką vaizdą apie Naujienų spaustuvę aš negalėsiu, kadangi Naujienų spaustuvėj, lygiai kai ir kiekvienoj didesnėj dirbtuvėj, yra darbo padalinimas. Dirbant tam tikrai nužymėtu laiku ir tiktai ant vieno darbo, su kitais Naujienų spaustuvės darbininkais, dirbančiais skirtingu laiku ir skirtingą darbą, man netenka susieiti per ištisus mėnesius, ir pasakyti ką nors apie tų darbininkų vartojamus įrankius, darbą, ydas ir kas reikėtų pagerinti aš tiesiog negaliu. Pasirodo, kad kaip darbe, taip ir Naujienų spaustuvės vaizdo padarymui darbininkams reikalinga turėti tamprųs ryšiai ir geras, draugingas susitarimas. Norint padaryti smulkmenišką Naujienų spaustuvės vaizdą, visi Naujienų darbininkai turėtų paruošti vieną bendrą straipsnį, vaizduojantį kiekvieną departamentą atskirai. Pasitikėdamas kad Naujienų darbininkai tatai padarys kada nors ateity, šį sykį aš kalbėsiu apie spaustuvę abelnai ir baigsiu su tuo amatu, kur man diena iš dienos tenka dirbti.

Pirm visko pasakysiu, kad Naujienų spaustuvė dirba dieną ir naktį. Nėra paroje nė vienos valandos, kad Naujienų name kas nors nedirbtų. Dieninių spaustuvės darbininkų, pradedančių dirbti nuo 8 val. ryto iki 5 val. vakaro, yra penki. Du jų yra raidžių renkamosios mašinos (linotype) operatoriai. Vienas jų stato sekamos dienos dienraščio įtalpą, o kitas atlieka įvairius pašalinius darbus ir prigelbsti dienraščiui. Naktimis dirbančių spaustuvės darbininkų yra aštuoni vyrai (trys linotypistai, du rankų darbų, du presmonai ir vienas ekspeditorius). Naktimis dirba trys raidžių renkamosios mašinos. Laikraščio darbas spaustuvėj baigiama kai 1 ar 2 val. naktį ir nuo to laiko dienraščio formos atiduodama į presą. Spaustuvės darbininkai išeina namo kai 2 val. ryto, o tuo pačiu laiku pradeda savo darbą presmonai ir ekspeditorius, kurie dirba iki pat rytui.

Naujienų suvėlinimas buvo viena stambiausių iki šiol spaustuvės ydų. Bet Naujienų vedėjas Kl. Jurgelionis yra sumanus žmogus: jis kartą sušaukė visus spaustuvės darbininkus ir išdėstęs jiems kaip didelis dienraščiui yra slogutis jo suvėlinimas, paklausė darbininkų kas reikia daryti idant tą slogutį pašalinus. Naujienų darbininkai be jokių mikčiojimų pasakė, kad du linotype operatoriai buna tiek apkrauti (ypatingai penktadieny ir šeštadieny) skelbimais, jog jie jokiu budu negali laiku apsidirbti. Todel manadžeriui buvo patarta pastatyti dar vieną raidžių renkamąją mašiną. Tas tapo padaryta keletas mėnesių atgal ir dabar Naujienos be svarbios priežasties (kokios nors nelaimės: sugedimo mašinos ir tt.) nesuvėlina. Dabar Naujienos turi tris raidžių renkamasias mašinas (dvi intertype ir vieną linotype), kurių kiekvienai išpuola po tris raidžių magazinus. Tarpe tų devynių raidžių magazinų, šeši yra skirtingo dydžio raidėm (6, 8, 10, 12, 14 ir 24 point). Pačioj gi spaustuvėj yra didžiausis rinkinys rankomis renkamų raidžių. Apie du metai atgal Naujienos įsigijo savo raidžių liejamąją mašiną ir raidžių Naujienų spaustuvė pasidaro tiek, kiek jai jų reikia. Nei kiekybėj, nei kokybėj nė viena Amerikoje lietuvių spaustuvė negali lygintis su Naujienų spaustuvės įrankiais. Aš, žinoma, nepasakysiu, kad dabar Naujienų spaustuvė yra pilnoje tvarkoje. Įvairių ydų ir trukumų joje dar yra, bet tai, gal but, teks pašalinti ateity. Jeigu visi busimieji Naujienų vedėjai spaustuvės pagerinimo reikaluose tarsis su darbininkais ateity — Naujienų spaustuvei yra lemta bujoti.

—J. Lapaitis.

"Naujienų" Misija

Šiandien sukanka dešimtis metų nuo to laiko, kaip pasirodė pirmą sykį lietuvių visuomenėje Naujienos.

Naujienos tapo sutvertos realio gyvenimo pašaukimu Chicagoje, kur esama didžiausios lietuvių kolonijos visame pasaulyje: tokiai didelei kolonijai pirmeiviškas laikraštis buvo labai reikalingas. Buvusieji tuomet lietuvių laikraščiai nesugebėjo tarnauti plačiajai visuomenei. Jie ėjo dažniausia siaurų keliu, tarnaudami tik mažai visuomenės daliai.

Visuomeniško laikraščio, o ypač darbininkiškai socialistiško laikraščio, labai stokavo ne tik Chicagai, bet ir visai lietuviškai išeivijai. Tų gyvenimo aplinkybių verčiami, Chicagos socialistai nusitarė įsteigti visuomeninį lietuvišką ir socialistišką laikraštį. Jie ir įsteigė tą laikraštį — Naujienas.

Man Naujienos yra žinomos nuo pat jų gymimo, nuo pirmo numerio, nors tuomet ir nebuvau jų prenumeratorius. Bet vistiek skaičiau kiekvieną jų numerį ir atsimenu Naujienų straipsnį, kurio pareiškimai buvo daug maž tokie: Naujienos visų pirma bus vedamos darbininkiškai socialistinėje dvasioje, bet tarnaus ir plačiajai lietuvių visuomenei, t. y. Naujienos bus visuomeninis socialistinis lietuvių laikraštis.

Šitoji mintis buvo išreikšta pirmame Naujienų numeryje, dešimt metų atgal. Tat dabar bus neprošalį pažvelgti į Naujienų atliktus darbus ir palyginti juos su tais prižadais, kurie buvo duoti pirmame numeryje. Ką Naujienos yra nuveikusios darbininkų, socialistų ir plačiosios visuomenės labui?

Paimkime pirmiausia šį klausimą: ką Naujienos yra nuveikusios darbininkų labui? Naujienos, kaipo socialistinis laikraštis, visuomet pirmoje eilėje gvildeno darbininkiško judėjimo klausimus. Jos skelbė darbininkų solidarumo principą. Aiškino darbininkų klasės reikalų skirtumus nuo kitų klasių reikalų. Ragino darbininkus dėtis prie unijinio judėjimo, kad jie galėtų iškovoti didesnį duonos kąsnį. Jos įrodinėjo svarbą darbininkams susiorganizuoti politiniai. Jos aiškino daugybę kitų dalykų, surišių su darbininkų, kaipo klasės, reikalais. Trumpai sakant, Naujienos prisidėjo prie išauklėjimo lietuvių darbininkų klasinės sąmonės.

Socializmo klausimų gvildenimui Naujienos pasidarbavo daugiau, negu iš jų tikėtasi. Nuo pat Naujienų pasirodymo, socializmo klausimai pradėta aiškinti moksliškai. O to kaip tik labiausia stokavo anais laikais L.S.S. nariams. Ir kas norėjo ir turėjo pakankamai gabumo, galėjo iš Naujienų daug pasimokinti per tą dešimt metų. Ačių Naujienoms, LSS. išliko gyva. LDLD. taipgi gyvuoja. Jeigu ne Naujienos, vargiai šios organizacijos butų išlikusios. Sveiki nuo komunizmo ligos išliko ir Naujienų skaitytojai.

Kas galėjo atsitikti, jei musų LSS. butų mirusi? Tuomet visi lietuviškieji socializmo priešai butų turėję progos sakyti, kad socialistai ir komunistai niekuo nesiskiria. Komunistai butų skelbę, kad jie vykina gyveniman socializmą, o socialistų priešai butų turėjo progos įrodinėti, kad tos teorijos yra netinkančios gyvenimui. Šiandien lietuviuose socializmo ideja yra apginta nuo jos priešų, ir visuomenė mato, kad socialistai nėra komunistai. Ir del to tenka pasakyti ačiu pirmiausia Naujienoms.

Naujienos lietuviams, kaipo tautai, irgi daug patarnavo. Jos visų pirma stojo už lietuvių tautos paliuosavimą iš svetimų jungo. Jos skelbė tą ideją, kad lietuviai, kaipo tauta, turi teisę apsisprendimo. O yra dar ir šiandien tokių laikraščių, kurie agituoja lietuvius išsižadėti iškovotos nepriklausomybės ir dėtis prie "matuškos Rusijos."

Karo laiku Naujienos, labiau negu kuris kitas laikraštis, prisidėjo prie to, kad Amerikos lietuviai griebėsi šelpti nukentėjusius del karo lietuvius.

Naujienos išauklėjo daug tukstančių lietuvių tikroje tautinėje, bet ne šovinistiškoje, dvasioje. Jos išaiškino jiems tikrą tautos reikšmę ir tuo pačiu laiku prisidėjo prie diskreditavimo tautiško šovinizmo.

Nuo pat pasirodymo Naujienos užsibrėžė sau tikslą tarnauti visuomenei, ir reikia pasakyti, kad jos iškilmingai tam tikslui tarnavo ir tarnauja. Naujienos teikia visuomenei žinias iš viso pasaulio, paduoda mokslo žinių, talpina straipsnius sveikatos klausimais, garsina įvairias lietuvių įstaigas, teikia žinių iš biznio srities. Apart to Naujienos, daugiau kaip kuris kitas lietuvių laikraštis, duoda savo špaltose žmogui pareikšti savają nuomonę, nors toji nuomonė ir skirtųsi nuo Naujienų nuomonės tuo ar kitu klausimu. Be to, Naujienos kart kartėmis yra persergėjusios lietuvius nuo įvairių apgavikų, daug pagelbėjusios žmonėms, ištikiems nelaimės, jos daug pasidarbavo apšvietos skleidime. Ačių Naujienoms Lietuvos žmonės šiokiu ar tokiu budu yra gavę pagelbos nuo savųjų iš Amerikos. Naujienų pasidarbavimu ne viena kulturinė įstaiga yra gavusi ir dar gauna paramos iš Amerikos.

Atsimenant pasižadėjimus, išreikštus Naujienų pirmame redakciniame straipsnyje, darosi aišku, kad Naujienos tvirtai laikosi savo prižadų, savo užbrėžto programo ir kad jos laikėsi jo per dešimtį metų. Per tą dešimtį metų buvo visokių įvykių: buvo taika, buvo karas, buvo reoliucvijų, buvo carų, kaizerių ir kitų karunuotų despotų griuvimų nuo sosto, buvo žiauriausių reakcijos persekiojimų ir pagalios užpludimas bolševizmo bangų. Suminėtus ir nesuminėtus čia įvykius reikėjo nurodyti, reikėjo išaiškinti, reikėjo tam tikras atsakymas duoti į kiekvieną svarbesnį gyvenimo įvykį. Naujienos visa tai pergyveno, savo poziciją išlaikė, savo priešus atrėmė, savo pincipus apgynė. Jos tapo neįveikiama tvirtovė: visuomeninis, lietuviškas, socialistins, darbninkiškas dienraštis. Ir mums šandien yra aišku, kad Nauijenomis galima pasitikėti.

Sveikinu Naujienas su dešimtmetinėmis jų sukaktuvėmis.— **P. B. Balčikonis,**
Binghampton, N. Y.

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

Siųskit pinigus per NAUJIENAS

Tel. Canal 1345-5281
Kuomet jums reikia buteliu tai šaukite

BERMAN BROS.

Išmazgoti buteliai
Musų Specialumas
Ofisas ir Warehause

1621-23 S. Canal St., Chicago.

Stipriausia tvirtovė

Stipriausia ir tvirčiausia pažangiosios lietuvių visuomenės tvirtovė — yra Naujienos. Iš šios tvirtovės kasdien paleidžiama desėtkus tukstančių šuvių į visas pasaulio dalis. Bet šie šuviai, tai nėra tie šuviai, kurie griauna ir naikina viską, kas jiems ant kelio pakliuva — tai yra šuviai naikinantieji tamsybę ir prietarus, tai šuviai nešantieji šviesos spindulius, tai šuviai kuriantieji naują gyvenimą.

Paprastai tvirtovės statomos tik riogsoti, tik kaipo baidyklės bauginti priešą; tik didžiam reikale jos buna naudojamos. Gi su Naujienų tvirtove yra visai kitaip. Pirmieji Naujienų pionieriai, kurdami šią tvirtovę turėjo visai ką kitą omeny. Jie nesukurė tą tvirtovę riogosti. Nuo pirmos dienos Naujienų sukurimo, iš Naujienų tvirtovės pradėta bombarduoti priešų pozicijas. Iš syk pamažu, nedideliu frontu, bet juo tolyn ši tvirtovė vis augo ir apėmė platesnį frontą. Į jos garnizoną vis daugiau kareivių plaukė ir plaukė. Ir štai, po dešimties metų gyvavimo ir kovos ši tvirtovė tiek sustiprėjo, kad visų priešų atakos vėjais nueina.

Mes, pažangieji Amerikos lietuviai ir Lietuvos lietuviai, tik pasidžiaugti galime šiuo musų kovos įrankiu, kurio pasigaunant mums tenka eiti į kovos lauką. Turint rankoje tokį įrankį nesuku kovoti su priešu; priešo atakos nebaisios.

Visiems naujieniečiams, Naujienų karciviams yra smagu ir malonu girdėti, kad ta įstaiga, ta tyirtovė, kurie yra jos dalimi, auga ir stiprėja. Kartu auga lietuvių susipratimas, apšvieta ,kartu nyksta tamsybė ir prietarai. Džiaugiasi pažangioji lietuvių visuomenė susilaukusi dešimties metų Naujienų gyvavimo, liudi tamsybės skleidėjai ir klerikalizmas.

—V. R—s.

Musų veidrodis

Kai pažiurime į veidrodį, mes pamatome jame savo veido įvaizdą. Bet kai mes pažiurime į laikraštį, perskaitome jį, mes pamatome savo tautos atspindį. Mes pamatome netik nuveiktus jos darbus, bet taipgi jos dvasią. Per laikraščius mes susipažįstame su mokslininkais, kurie kulturina mus ir musų tautą. Laikraštis — tai musų veidrodis, laikraštis — musų gyvenimo atspindis.

Chicagiečiai turi didžiausį veidrodį — Naujienas. Iš Naujienų mes sužinome žmonijos džiaugsmus ir nelaimes; iš Naujienų mes sužinome, ko truksta vieniems ir ko turi perdaug kiti. Per Naujienas mes mokiname kitus ir mokinamės patys. Naujienos yra šaltinis, kuris linksmina musų kuną ir stiprina musų dvasią. Per dešimtį metų Naujienos mums tarnavo ir niekuomet nesudejavo. Tukstančiai skaitytojų buvo jų vaikais. Tukstančiai rėmėjų buvo jų draugai. Jos buvo visų musų dvasios gaivintojos, mokytojos, persergėtojos.

Jų dešimties metų sukaktuvių, jų jubilejinė šventė yra musų visų susipažinimo šventė. Mes per jų jubilejų įgausime daugiau jėgų ir daugiau draugų. Kovo devinta bus musų, naujieniečių, diena, kurioje mes išreikšime vieni kitiems geriausius linkėjimus.

Naujienos musų, o mes Naujienų. Lai gyvuoja Naujienos!

J. Jankus.

Levin's Sinai Kosher Sausage Factory

3351-3359 South Halsted Street

Phone Boulevard 9510

Rakandininkams ir Fotografams

Stern Art Manufacturing Company

Išdirbėjai, olselninkai ir pristatytojai Polychrome, Veidrodžių, Rėmų, Paveikslų ant popieros, Pearls teptų paveikslų ir aliejinių paveikslų.

Mes galime sutaupyti jums pinigų. Rašykit del katalogo ir kainų.

2117 So. Halsted St.,
CHICAGO, ILL.
Phone Canal 2300

KOSTLEVY & CO.

Plumbingas, gaso pritaisymas ir surų pravedimas. Pataisyme greit patarnaujame

814 W. 18th St., netoli Halsted St.
Telefonas Canal 1044

L. H. WEBER
IŠKABOS
VISOKIŲ RŪŠIŲ

Ofisams, durims ir langams, laiškams. Ant stiklų ant lentų ant audeklo ir ant sienų.

3614 South Halsted Street, Chicago, Ill.
Phone Boulevard 9783

Phone Yards 1546

Del gerų fotografijų Eikite pas

W. J. STANKUNAS
3315 So. Halsted St.

Mes padidiname jusų fotografijas iš atvirutės ar kitokios fotografijos.

Darbą atliekame geriausiai.

Kainas imame pigiausias

Telefonai Yards 5963-1618

HOME -- CRYSTAL
Wet Wash Laundries

"GERUME IR PATARNAVIME MES PRALENKIAME VISUS"

Patelefonuokite mums ir musų vežimas atvažiuos į jusų namus paimti jusų ryšulio skalbinių, persitikrinkit.

5046-48-50 So. Halsted St.

Čeverykų Išpardavimas

Sandals, patentuotos skuros gray ir log cabin. Pavasariniai styliai **$2.98**

Moterų patentuotos skuros, gražiai trimuoti, vidutiniškomis kulnimis **$3.98**

Vyrų rudi čeverykai, veršiuko skuros, Goodyear ir guminės kulnys ir padai **$2.98**

Hosiery

The Savings we make on Quantity Buying are passed on to you.

Vaikinų log cabin, briežio skuros sportiški oxfordai **$2.49**

Vaikų patentuotos skuros čeverykai **$1.59**

Chiffon šilko, visokių spalvų Šilkinės pančiakos visokių spalvų, 98c. ir **$1.90 $1.79**

No. 9062 vyrų rudi veršiuko skuros oxfordai, guminėmis kulnimis **$3.98**

No. 959 vyrų čeverykai kumeliuko skuros, Goodyear velt skylutės, guminėmis kulnimis, labai nepaprasta vertė **$4.98**

Kinney's
WORLD'S LARGEST SHOE RETAILERS

4713 So. Ashland Ave.

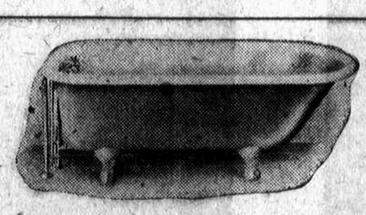
KITOS KRAUTUVĖS

6152 So. Halsted St.
11115 So. Michigan Ave.
1347 Milwaukee Ave.
3167 Lincoln Ave.

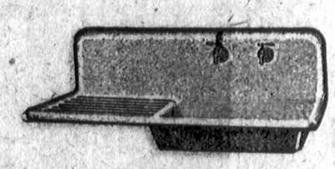
ATIDOS!

Didelis išpardavimas plumbingo ir apšildymo reikmenų. Mes turime daug bargenų ant vietos kur jųs galite gauti pigiau nuo 25c iki 50c ant dolerio.

ATEIKITE IR PASIMATYKITE SU MUMIS PIRM NEGU JŲS PIRKSITE

5 pėdų roll rim maudynė, pilnai prirengta su pritaisymais prie grindų. Viskas už **$24.50**

52 colių, Roll Rim, vieno šmoto, virtuvės sinkos **$19.00**

Taipgi mes turime antrarankių ir sugadintų materijolų, kurios mes parduosime žemiausia kaina.

Mes dastatome į visas dalis miesto

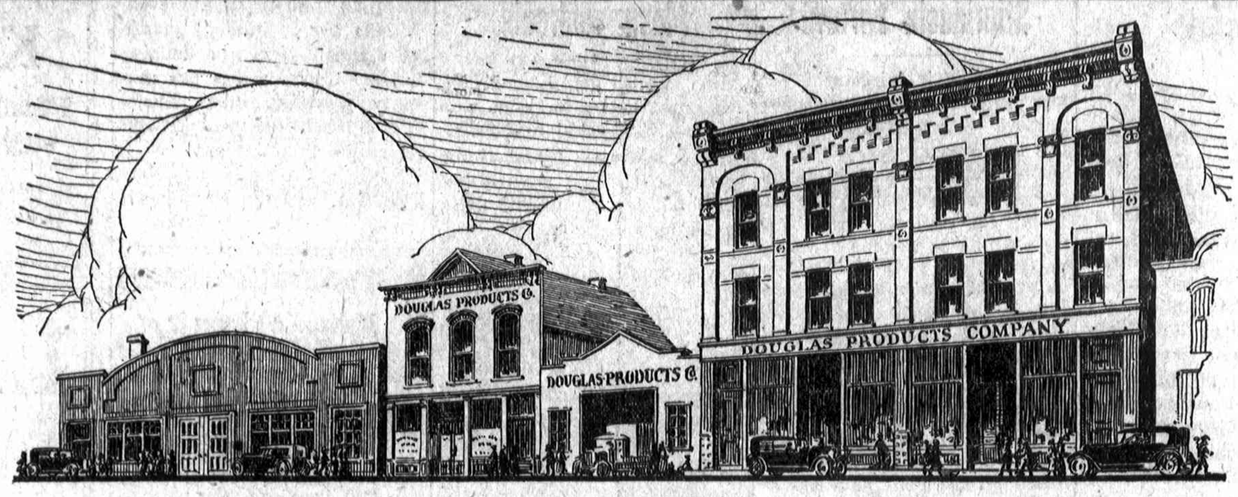
SQUARE DEAL PLUMBING SUPPLY HOUSE

1723-31 South State Street, **Telephone Calumet 3230**

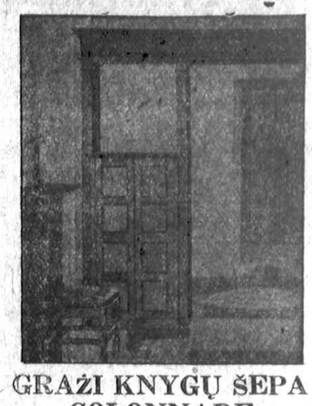
KNYGŲ ŠEPA
D-121

Ši knygų šėpa yra panašiai išmarginta kaip musų D-120, parodyta augščiau. Plotis 3 pėdos 1 colis, gilumas 11 colių, augštas 5 pėdos ⅝ colio. Gilumas pedestalo 1 pėda 1¾ colio. Pedestalas yra su stalčiu ir prožektoriu 2 colių platumo. Mes turime 8 tas knygų šėpas stake padarytas iš beržo.
Paprasta kaina tiktai **$27.50**
Jie gali buti numalevoti mahogany arba balto enamel.

DOUGLAS PRODUCTS CO.

2510-16 Archer Avenue, near Halsted St., Chicago, Illinois

GRAŽI KNYGŲ ŠEPA COLONNADE
D-117

Kolumnos 3"x9"x7'3". Pedestalas yra 4'9-⅜" augščio, 2'2½" platumo ir 11½" gilumo, skyriai yra 9½" iš vidaus del knygų sudėjimo.

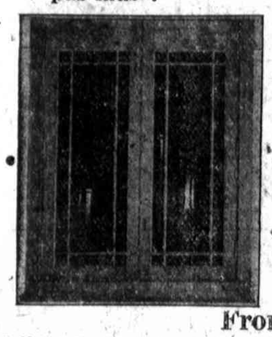
No. on Hand	Kind of Wood	Regular Price	Special Sale Price
6	Clear Yellow Pine	$ 90.00	$49.50
5	Clear Birch	120.00	59.75
4	Clear Plain Red Oak	124.00	67.50

10 Geriausiu BARGENU Chicagoje 10

Viskas tikrai nauja. Pasiulymas prie pirmutinio išpardavimo. Apkainuoti tavorai geri tiktai per 30 dienų NUO KOVO 8, 1924 IKI BALANDŽIO 8, 1924

Nuo to laiko kuomet kainos ant lentų ir kitų materijolų kyla ir didžiausios lentų piovinyčios ir dirbtuvės grąžina orderius, nes jie jau yra pardavę savo išdirbinius per pirmutinius šešis mėnesius šiais metais. Kuomet visi perdirba savo listų kainas, nes stakas yra keičiamas. Kuomet kiekvienas laikraštis, biznio žurnalas ir valdžios raportai sako didžiausį namų budavojimą istorijoj ir kuomet kiekvienas namų statytojas kantriai laukia pasitaisymo oro, mes, Douglas Products Co., išeiname pirmutiniai su musų buletinu "10 Didžiausių Bargenų Chicagoje". Kiekvienas dalykas yra tikras bargenas ir paremtas musų garantija, kad suteikus jums "Dolerį ir pusę vertės už kiekvieną dolerį pirktą pas mus".

1

Queen Anne Style French Doors! Very Latest!

Size	Thickness	Price Each Open Clear White Pine	Price Each Open Birch or Oak	Price Each Gla. D. C. Clear White Pine	Price Each Gla. D. C. Birch or Oak
2/0 x 6/8	1⅜	$5.95	$ 7.95	$ 7.95	$ 9.95
2/0 x 7/0	1⅜	6.45	8.45	8.70	10.45
2/6 x 6/8	1⅜	6.95	8.95	9.45	10.95
2/6 x 7/0	1⅜	7.45	9.45	9.95	11.45
2/8 x 7/0	1⅜	7.95	9.95	10.45	11.95
3/0 x 7/0	1⅜	8.45	10.45	10.95	12.45

Every door equipped with neatly moulded wood stops for holding glass in place. If above doods are wanted 1¾" thick, add $1.50 per door extra.

2

Front Doors! Front Doors! Front Doors

5 Front Doors, 3/0 x 7/0,	1¾", I Panel Below, 6 lights, D. S. Glass above, No. 1 White Pine	Eash	$7.95
1 Front Door, 3/0 x 7/0,	1¾", Same as above, No. 1 White Pine	Each	9.95
5 Front Doors, 2/8 x 6/8,	1¾", Same as above, Oak	Each	8.75
1 Front Door, 2/8 x 7/0,	1¾", Same as above, Oak	Each	9.25
1 Front Door, 3/0 x 7/0,	1¾", Same as above, Oak	Each	9.85
1 Front Door, 2/8 x 6/8,	1¾", Open for 1 light of glass, 18" x 54" Oak	Each	7.50
3 Front Doors, 2/8 x 7/0,	1¾", Same as above, Oak	Each	8.50
1 Front Door, 3/0 x 6/0,	1¾", Same as above, Oak	Each	9.50
1 Front Door, 2/10x 6/8,	1¾", I Panel below, Open for Glass, Oak	Each	8.95
5 Front Doors, 2/10x 7/0,	1¾", 1 Panel below, Open for Glass, Oak	Each	9.75

3

Two Panel Doors! Two Panel Doors!

15 Doors 2/0 x 6/0	Price Each	$3.66
14 Doors 2/0 x 6/8	Price Each	3.84
30 Doors 2/0 x 6/8	Price Each	3.90
45 Doors 2/2 x 7/0	Price Each	4.23
50 Doors 2/4 x 6/8	Price Each	4.65
28 Doors 2/4 x 7/0	Price Each	4.45
120 Doors 2/6 x 6/6	Price Each	4.85
151 Doors 2/6 x 6/8	Price Each	4.44
60 Doors 2/6 x 7/0	Price Each	4.86
112 Doors 2/8 x 6/8	Price Each	4.58
31 Doors 2/8 x 7/0	Price Each	4.75
24 Doors 2/10x 6/8	Price Each	5.07
12 Doors 2/10x 7/0	Price Each	4.89
44 Doors 3/0 x 7/0	Price Each	5.45
	Price Each	5.82

Visos 1⅜ storumo, 2 paprastai panels, puikiai išmargintos gum panels ir baltos pušies styliaus ir rails. No. 1 gerumo. Gali but užbaigtos naturaliai, numalevotos arba apdengtos su baltu enamel.

SVARBU — Paveikslas parodo tiktai durų stylių.

Garage Sash! Garage Sash! Garage Sash!

4

500 Garage Sash, Size of Opg. 2/0 x 2/5, 1⅛" thick, Divided 4 ligt, Glazed No. 1 White Pine. .... Price Each **$0.98**

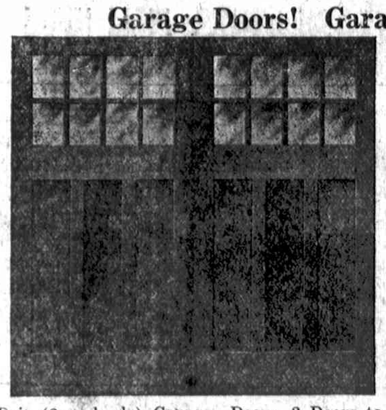
300 Garage Sash, Size of Opg. 2/10 x 2/5, 1⅛" thick, Divided 6 likhts, Glazed No. 1 White Pine. .... Price Each **$1.48**

400 Garage Sash, Size of Opg. 1/8¼ x 2/11½, 1⅜" thick, 5 lights, 2 lights below, 3 lights above, Glazed No. 1 White Pine. .... Price Each **$1.95**

Garage Doors! Garage Doors! Garage Doors!

5

500 Fair (2 carloads) Garage Doors, 2 Doors to the Pair, size of each Door 4/0 x 8/0, 1¾" thick, 3 Vertical Panels below, 8 lights above, Glazed, No. 1 Fir. ..... Price Per Pair **$17.95**

500 Sets of Garage Hardware, each set complete for 1 Pair of Doors, Japanned Finish. Price Per Set **3.75**

300 Sets of Garage Doors (3 Doors to a set), size of each Doors 2/8 x 8/0, 1¾" thick, 2 vertical Panels below, 6 lights above, Glazed No. 1 Fir, Per Set of 3 Doors only **$19.95**

300 Sets of Wagner Clozite Patent Hardware, complete with track. Each set sufficient for 3 doors. Priec per set **9.98**

Casement Sash! Porch Sash! Colonial Sash!

6

500 Casement Sash, Outside measurement 1/8¼ x 2/11½, 1⅜" thick, divided 6 lights, Glazed No. 1 W. Pine ..... Price Each **$1.58**

600 Casement Sash, Outside measurement 2/0¼ x 3/5½, 1⅜" thick, divided 6 lights, Glazed No. 1 W. Pine ..... Price Each **1.89**

450 Casement Sash, Outside measurement 2/0¼ x 3/11½, 1⅜" thick, divided 6 lights, Glazed No. 1 W. Pine ..... Price Each **2.16**

525 Porch Sash, Outside measurement 2/0¼ x 4/5¾, 1⅜" thick, divided 8 lights, Glazed No. 1 W. Pine ..... Price Each **2.44**

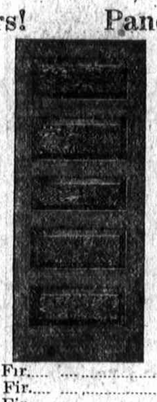
700 Porch Sash, Outside measurement 2/0¼ x 5/1¾, 1⅜ thick, divided 8 lights, Glazed No. 1 W. Pine ..... Price Each **2.84**

Cottage Doors! Panel Doors! Sash Doors!

7

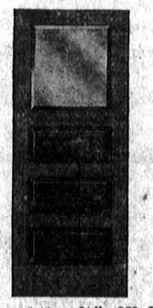
Tos penal durys yra padarytos iš seno, minkšto geltono Fir medžio ir yra garantuojamos, kad bus geros kiekviename atsitikime.

Apsimokėc jums užsiorderiuoti šias duris tuzinais ir laikyti jas pas save. Tos kainos niekad nebus taip žemos kaip dabar.

300 Doors 2/6 x 6/6, 1⅜", 5X Panel, No. 1 Fir..... Price Each **$3.95**
450 Doors 2/6 x 6/8, 1⅜", 5X Panel, No. 1 Fir..... Price Each **4.10**
600 Doors 2/8 x 6/8, 1⅜", 5X Panel, No. 1 Fir..... Price Each **4.25**

8

Tik įsivaizdinkite šios puikios durys tiktai už $4.75.

Paveikslas parodo plate stiklą. Į musų kainas įeina dvigubo stiprumo stiklai. Į duris yra įdėta Bevel Plate stiklas, rašykit del kainų.

Ideališkos užpakalinės durys No. 1 gerumo, tiktai $4.95.

NOTE — iš miesto dastatymams reikia dadėti $1.50 už setą ar už porą už supakavimą.

500 Doors, 2/8 x 6/8, 1⅜", 3X Panel below, 1 ligth above, Glazed No. 1 quality .... Price Each **$4.75**

200 Doors, 2/8 x 6/8, 1⅜", 3X Panel below, 1 light, 1X Panel above, Glazed No. 1 quality. Price Each **4.95**

Roofing! Shingles! Roofing!

9

300 Rolls Smooth Surfaced Roofing, 1 Ply, 108 square feet, per roll only	$0.98
250 Rolls Smooth Surfaced Roofing, 2 Ply, 108 square feet, per roll only	1.50
600 Rolls Genuine Slate Surfaced Roofing, Red color, per roll, 108 square feet	1.80
1,000 Rolls Genuine Slate Surfaced Roofing with Underwriter's Label, Red or Green color, 108 square feet to the roll, only, per roll	1.98
1,000 squares 4 in 1 Shingles, sometimes called strip or slab shingles, Red or Green Slates Surfaced, per square only	4.75

Miscellaneous! Miscellaneous!

Check Rail Windows

500 Clear White Pine Check Rail Windows with Glass, twolight, 1⅜" thick, Glass sizes range from 16" x 16" to 36" x 30". Prices depend on size and run from $1.98 to $4.98 per window.

600 Clear White Pine, divided top Windows with Glass, Check Rail 1⅜" thick, Top Sash divided 2 lights wide, 4 lights wide and 5 lights wide. Glass sizes from" x 20" to 36" x 28". Prices depend on size and run from $2.48 to $5.48 per window.

Hardwood Flooring

10

50,000 feet ⅜ x 1½ and 2" Select Maple Flooring, per 100 square only	$ 6.55
60,000 feet ⅜ x 1½ and 2" Select Plain White Oak or Red Oak Flooring, per 100 squares feet only	7.55
80,000 feet 13/16 x 2¼ Select Maple Flooring, per 100 square feet only	11.85
70,000 feet 13/16 x 2¼" Select Plain White or Red Oak Flooring, per 100 square feet only	11.85

Genuine Tennessee Red Cedar

10,000 feet ⅜ 3¼ Genuine Tennessee Red Cedar Ceiling for lining closets, per 100 square feet only	13.80
30,000 feet Genuine Tennessee Red Cedar 1" Kiln Dried Boards, Dressed 2 sides, per 100 feet board measure	15.25

"Make Your Own Cedar Chests"

Quarter Round

100,000 Lin. Ft. ¾" x ¾" Clear Yellow Pine quarter round, per 100 lineal feet ..... .90

Svarbu! **Reikš jums daug pinigų sutaupymo jei jųs gausite musų kainas jums reikalingų dalykų, kaip tai, vidaus išpuošimų, baltų pušinių durių, kieto medžio durių ir cabinet work. Mes galime suteikti trimą Clear Fir, Clear Yellow Pine, Gum, Beržo ir Aržuolo tiesiai iš musų stako.**

MUSŲ IŠLYGOS — Pilnai pinigais su orderiu arba vieną ketvirtą pinigais, o kitus kaip pristatome. Iš miesto dastatymams, vieną ketvirtą dalį pinigų su orderiu, kitus Sight Draft, Bill of Lading bus prisegta. Musų žemos kainos sutaupo knygvedžio išlaidas. Mes suteikiame jums geriausį sutaupymą.

MUSŲ ATSAKOMYBĖ — Bile bankas arba kredito agentura pasakys jums apie mumis. Mes darome bankinius reikalus su Drovers National ir Marquette State Bank of Chicago.

MUSŲ GARANTIIA — Kiekvienas dalykas čionai skelbiamas reprezentuoja vieną ir pusę dolerio už kiekvieną dolerį kurį išleisite pas mus.

KUOMET ORDERIUOJATE — Nepraleiskite nepaminėję, kad matėt apskelbimą Naujienose, kuomet orderiuojate laišku ar telefonu.

DASTATYMAS — Mes dastatysime dykai bile kur tik musų greiti vežimai gali nuvažiuoti. Tas tiktai pailečia Chicagą ir apielinkės miestelius. Freitu dastatymas F. O. B. karai Chicagoje.

Kuomet jųs perkate nuo musų, jųs perkate nuo lietuvių. Mes esame pirmutiniai lietuviai namų materijolo pristatytojai.

Part Three

NAUJIENOS

Trečia Dalis

VOL. XI. Chicago, Ill., Šeštadienis, Kovas-March 8 d., 1924 No. 58

Senųjų Chicagos Lietuvių Atsiminimai

Rašo Med. Stud. Al. Margeris

Chicagos miestas ir lietuviai 44 metai atgal.

Chicagos miestas atrodęs lyg ir koks lietuviškas kaimas. — Lietuvių buvę tik tiek, kiek pas gerą gaspadinę "burdingierių". — Visi lietuviai viename pulke nedėliomis ant "špaciero" eidavę. — Nebuvę nei "pasiutusių" klerikalų, nei ištyžusių tautininkų, nei Rusijos rojų-nebuvėlį garbinančių bolševikų, nei rimtųjų socialistų, — taigi, nei idejinių peštynių: visi lietuviai sugyvenę kuogražiausiai. — Nebuvę nei "šventų", nei "prakeiktų" lietuviškų draugijų, parapijų, laikraščių, biznių, etc. — Bet kas blogiausia, tai kad tada nebuvę šiandie jau visame lietuviškame svviete pagarsėjusių kaipo DIDŽIAUSIŲ, GERIAUSIŲ IR SMAGIAUSIŲ NAUJIENŲ PIKNIKŲ IR KONCERTŲ. — Laurynas Ažukas lengvai galėjęs milijonierium tapti, bet.... — Kontrastas tarp Chicagos lietuvių materialinio ir protinio gyvenimo 1880 metuose ir 1924 metuose.

Keturiasdešimt keturi metai atgal!

Tiktai pamislykite: keturios dešimtys keturi metai atgal. Juk tai ne juokai.

Man regis, kad mes, vyriškiai, tai net ir labai gerai atsimename, kaip dar Lietuvoj jaunais berneliais budami, savo mergelėms dainavome:

"Treji meteliai — ne viena diena;
Atmink, mergele, pas tave viena...."

Taigi, tiktai "treji meteliai — ne viena diena", o ką-gi čia dabar ir besakyti apie keturiasdešimt keturis metelius? Juk tai beveik penkioliką sykių daugiau!

O vis delto ir šitoj, taip sakant, labai gilioj senovėj Chicagoj lietuvių buta, na, ir savo galybę rodyta.

Pilietis Laurynas Ažukas, kurio informacijomis pasiremdamas geroką dalį šito straipsnio parašiau, jau tuomet Chicagoj gyveno.

Kaip tada Chicagos miestas atrodė.

Rodos, net ir patsai jaučiu, kaip nekuriems šito straipsnio skaitytojams galvoje niežti, kad ve tik greičiau sužinojus, kaip tuomet garsioji Chicaga atrodė. Todel ir reikia apie Chicagos miestą vieną-kitą žodį tarti.

Visų pirma, žinoma, kaip šiandie, taip ir tada Chicagos miestas turėjo dangų iš viršaus, žemę iš apačios, ežerą iš rytų, farmas iš pietų, vakarų ir šiaurių.

Tiktai Chicagos miestas nebuvo tada taip toli išsiplėtęs ir taip aukštai iškilęs, kaip va, šiandie. Ežerą jis siekė, tiesa, bet į kitas puses, toli gražu nesiekė taip toli, kaip dabar. Nebuvo, mat, iš ko. O tai reiškia, kad Chicagos miesto tada ir sparnai ir kojos buvo trumpesnės. Nei jis kažinkur siekė, taip sakant, į laukus, nei jis kažinkur siekė į padanges. Ot, buvo miestelis, apie 36-šių ketvirtainių mylių plotą apžergęs, tai ir viskas. Gal but, kad šiaurių pusėn šiaip taip prasivaręs biskutį už Fullerton Ave., gi šiaurvakarių pusėn, gal but, kad tuo visu plotu tarp 22-ros ir 39-tos, šiek tiek ir už Western Ave. kyšojo, o pietų pusėn, tai veikiausiai ir už 47-tos nusidriekęs buvo.

Tai kas-gi čia do miestas, juo labiau, ėmus ir palyginus su dabartiniu didmiesčiu, kuris laiko apžergęs net suviršum 200 ketvirtainių mylių žemės plotą. Dabar tai miestas! Iš šiaurių pusės jis siekia Howard St., iš vakarų — Harlem Ave., o į pietus, tai nusidriekia net iki 138 St.

Vadinasi, kai del didumo, tai nuo 1880 m. ligi 1924 m. Chicagos miestas padidėjo, geriau sakant, išsiplėtė, išsiskėtė, išbujojo, — net šešis sykius.

Anais metais (1880) Chicagos miestas vos tik pusę milijono gyventojų teturėjo, o šiandie jis kuone tris milijonus turi. Vadinasi, gyventojų skaičiumi pastaraisiais 44 metais Chicagos miestas net šešis kartus pasidaugino.

Dabartinis Lietuvos kapitolius Kaunas turi apie šimtą tukstančių gyventojų. O tai reiškia, kad 1880-tų metų Chicaga buvo vos tik penkis sykius didesnė už musiškį Kauną. Bet Chicaga augo ir bujojo, o musiškis Kaunas, vergijos pančiuose vaitodamas, ant vietos stovėjo. Dabar jau ir musiškis Kaunas auga, bujoja. Tik visa bėda, kad dabar Chicaga turi jau ne pusę milijono gyventojų, bet tris milijonus, vadinasi, trisdešimt sykių daugiau nekad Kaunas. Atrodo, kad kauniečiai turės labai smarkiai veistis, jeigu jie kada nors užsimanys Chicagą pralenkti.

Dar vienas daiktas paminėti reikia: Chicaga turi mažiausia šimtą tukstančių lietuvių, ko Kaunui toli gražu truksta. Taigi, nemažai prisieis Kaunui padirbėti, iki jis pajiegs kadir Lietuviškąją Chicagą pasivyti. —

Kaip dabar matome, tai ir keturiasdešimt keturi metai atgalios Chicaga ne visai prasta buvo. Vienok pilietis L. Ažukas sakė man, kad tada Chicaga atrodžiusi lyg ir koksai lietuviškas kaimas. O taip vadinamas "Loop", tai, girdi, ir už lietuvišką "Bridgeportą" prastesnis buvęs. Žinoma, kada pil. Ažukas taip sako, tai jis turi galvoje ir šių ir anų laikų Chicagą; geriaus sakant, jis daro palyginimą tarp anos ir šitos Chicagos. O palyginus anų laikų Chicagą su šitų laikų Chicaga, tai iš tikrųjų, senoji Chicaga atrodė lyg ir koksai lietuviškas kaimas. Tiktai įsivaizduokime sau, kad ve, dabar taip vadinamų "skaiskreperių" tada visai nebuvo. Taigi, į ką ta senė Chicaga buvo panaši? Čia galima tik vienas atsakymas padaryti: vai, senė Chicaga buvo prisiplojusi prie žemės, kaip ir kokis blynas. Ir iš tiesų, tais laikais Chicaga buvo daugiau panaši į blyną, nei į šių dieną taip aukštą, kad net padanges siekia, Chicagą.

Bet dar prastesnių dalykų su sene Chicaga buvo. Tramvajus ne elektra varė, bet arkliai ir mulai traukė, o kartais pasitaikydavo ir taip, kad patys keleiviai juos stumdavo. Sako, kaip, budavo, arkliai nepatraukia, tai išlipame, na, ir stumiame, kad net kaulai braška. O apie aukštuosius kelius, tai nė kalbos negali buti. Ir iš tiesų, kas-gi tokioj prie žemės prisiplojusioj, tarytum blynas, 1880-tų metų Chicagoj gelžkelius, kokiais dabar aukštieji tramvajai vaikščioja, aukščiau namų stogų kels?

Ir lotai, ir namai tada daug pigesni buvę. Ana ve, pil. Ažukas sako, kad jis galėjęs visai pigiai namą pirkti net pačiame "Loop'e". O tai ne juokai. Įsivaizduokime sau, kad ir šitokį dalyką: daleiskime, kad Raulas Ažukas butų ėmęs ir nupirkęs namą kaip tik ten, kur šiandie didėsės krautuvės, vadinasi, ant State gatvės randasi. Juk jis jau senai butų milijonierium tapęs. O kaipo geras lietuvis, tai visai abejoti nereikia, kad butų visą Vilniją senai iš paliokų išpirkęs, na, o paliokams taip smarkiai kur reikia įspyręs, kad tie net staugdami į paliokų šovinizmu pašvinkusią Waršavą butų nulėkę. Bet.... ot, tas nedėkingasai "bet" — Raulynas Ažukas, ažuot pirkęs murinį namą pačiame vidurmiestyje, tėškė medinį ant 33-čios ir Auburn Ave. Ir rodos, kad pil. Ažukas labai gerai padarė, nes apie tą vietą išaugo didžiausia ir garsiausia lietuvių kolionija visoje Amerikoje.

Chicagos lietuviai 44 metai atgal.

Dabar dirstelėkime į anų laikų Chicagos lietuvius; kiek jų tada buvo, kaip jie atrodė, kaip gyveno, katroj miesto dalyj daugiausiai jų buvo.

Pilietis Ažukas sako, kad tada vargiai pora tuzinų lietuvių Chicagoj tebuvę. Beveik visi gyvenę Northsaidėj, taigi, apie Noble St., kur šiandie paliokai knibždėte knibžda. Daugiausia buvę jauni vyrai, nesenai iš Lietuvos čia atvažiavę. Visi lietuviai sugyvenę kuogražiausia. Kaip sulaukdavę šventadienio, visi kruvon susieidavę: pasišnekučiuodavę, vieną-kitą stiklelį į dugną išrisdavę, o jau paskui visi drauge pasivaikščioti išeidavę. Tai buvęs lyg koks gerų draugų burelis.

Tada jokio lietuviško biznio nebuvę. Patsai Ažukas dirbęs palioko aptiekoj. Tik kiek vėliaus jisai uždėjęs bučernę, o paskui ir barbernę. 1881 metais jau turėjęs 2500 gerų amerikoniškų dolerių, kurie tais laikais daug daugiau vertės turėjo negu šiandie.

Lotus tada už dyką duodavę, — tik užmokėk taksas ir lotas tavo.

Ir rendos labai pigios buvę. "Už dienos skalbimą duodavo butą". Taip buvę apie Wabansia Ave., kur tada daugiausiai tinginiai airišiai gyvenę.

Paskui jau pradėję lietuviai, kaip kokie grybai po lietui, Chicagoje dygti. Pradėję pašalpinės draugijos tvertis, įvairųs bizniai steigtis, — žodžiu, lietuviai pradėję jau seniau kitų tautų čia gyvenančius žmones vytis.

Gal but, kad stockyardai nemažai lietuvių į Chicagą partraukė, mat, jie labai smarkiai augo, taigi darbo, kaip šieno buvo. Ir pravartu pastebėti, kad 1880 metais jau ne be maži stockyardai buvo. Tais metais stockyarduose užmušta: 1,382,477 galvijai, 7,059,555 meitėliai, 335,810 avių ir 10,398 arklių. Vadinasi, jau ir tada stockyardai nemenka pramonė buvo.

Paskui, girdi, pradėję parapijos, knygynai, laikraščiai, etc., atsirasti. Bet apie tai jau pirmesniuose straipsniuose rašiau, taigi, tą patį kartoti lyg ir neturiu noro.

Kontrastas tarp Chicagos lietuvių 1880 ir 1924 metų.

Dabar, kaip man šituos žodžius rašant, taip jums juos skaitant, aš manau, šitokia mintis iš galvos veržiasi: daleiskime, kad šių laikų Chicagos lietuviai imtų ir užsimanytų, jog ve, vieną gražų sekmadienio rytą ėmus ir visiems kruvon susiėjus, paskui, žinoma, draugiškai pasišnekučiavus, vieną-kitą stiklelį ištuštinus, pagalios, visiems drauge pasivaikščioti išėjus. Juk gražu butų, ar ne, sakysite? Ne tiktai gražu, bet ir labai įdomu. Ir štai kodel: —

Chicagoj mažiausiai yra 100,000 lietuvių. Taigi ne mažiau ir ne daugiau, kaip visa vokiečių armija, prieš kurią francuzų kinkos taip baisiai dreba, kad jie net visam pasauliui ramumo neduoda.

Na, gerai. Daleiskime, kad visi lietuviai kruvon susieitų ir pasikalbėti bandytų. Norinčiam, kad visi jį kalbant girdėtų, iš tikrųjų, reiktų tokio "kalibro" gerklę turėti, kaip tos baisiosios vokiečių "armotos vamždžio" kalibras, per kurį jie karės laike net į patį Paryžių puikiai šaudė ir baisiausios baimės francuzams įvarė. Tai bent butų gerklė! Palyginus šią gerklę su šių dienų vadinamų "garsių lietuviškų kalbėtojų" gerklėmis, pastarųjų gerklės butų tik niekis. O juk žinome, kad ir jų gerklės, visokius dalykus betauškiant, jau spėjo taip išsiblinti, kaip sena tekinio stebulė.

Toliaus. Jeigu visi Chicagos lietuviai susieitų į vieną burį, kaip kad jie susieidavo 1880 metais, ir norėtų bent po vieną stikliuką "ant drąsos" išsimesti, reikėtų 100,000 uncijų, arba 7806 gorčių munšaino, nes šiandie geresnio vargiai tiek daug gauti butų galima.

Dar toliaus. Įsivaizduokime sau, kad visi Chicagos lietuviai į vieną burį susirinktų, kad visiems sykiu pasivaikščioti išėjus. Kai jau visi gerai žinome, didžiausi Chicagos lietuvių susiėjimai buna per **Naujienų** koncertus ir piknikus. Nors ten ir labai didelė lietuvių minia sueina, bet vis delto toli gražu ne visi Chicagos lietuviai. Tečiaus baisiai didele minia atrodo. Taigi, pakrapštykime dabar galvą ir pamislykime, kaip atrodytų, jeigu visi Chicagos lietuviai alei vieno kruvon susieitų. Tai butų ne tik labai gražu, bet ir įdomu pažiurėti. O tai visgi padaryti galima. Štai, kovo 9 dieną šių metų bus toks didelis, toks gražus, toks kiltas **Naujienų** koncertas, kokio Chicagos lietuviai dar niekad savo gyvenime nėra matę. Ar nebutų puiku, kad ve imtų ir beveik visi Chicagos lietuviai šitan koncertan susirinktų? Tada ištikrųjų matytume, kaip šiandie lietuvių burys atrodytų. Bet gal but, kad ne visi svetainėn sutilptų. Tada štai kas tenka pasakyti: Nagi, šią vasarą bus toks **Naujienų** piknikas, kokio visas lietuviškas svietas dar kaip jis gyvas nėra matęs. Taigi, visi Chicagos lietuviai privalo piknikan susieiti, susivažiuoti, o paskui pamislyti, kaip lietuvių burys atrodo dabar ir kaip jis atrodė 44 metai atgalios. Ytin butų puiku, kad ir patsai Raulynas Ažukas atvažiuotų, kad ve aplink apsidairius, gerai į milžinišką lietuvių minią prisižiurėjus, na, ir palyginus ją su 1880 metų Chicagos lietuvių "minia", kuri vos-ne-vos susikrapštė iš tuzino-kito lietuvių.

Kaip atrodytų, jeigu lietuviškų laikraščių Chicagoj nebutų.

Dabar dirstelėkime, kaip čia butų, jeigu dar ir šiandie Chicagos lietuviai taip jokio laikraščio neturėtų, kaip jie neturėjo 44 metai atgal.

Daleiskime, kad **Naujienų** Chicagoj nebutų; į ką-gi tada Chicagos lietuvių gyvenimas butų panašus? Iš kur žmonės žinias semtų? Per ką visokios lietuvių draugijos vadinamus "pranešimus" paduotų? Kur biznieriai savo biznį išgarsintų? Kur žmonės geriausius biznierius surastų? Per ką veikiančios draugijos ir pavieniai veikėjai savo nuopelnus svietui pasakytų? Per ką Grigaitis ekonomijos klausimus rištų? Per ką Jurgelionis biznio ir gyvųjų reikalų klausimus aiškintų? Per ką Dr. Karalius, Inž. Augustinavičius ir Al. Margeris mokslo dalykus dėstytų? Pagaliau, per ką net šituos senųjų Chicagos gyventojų atsiminimus Margeris paduotų?

Iš tiesų, jeigu Chicagoj **Naujienų** nebutų, tai kam dar čia lietuviai gyventi turėtų! Juk gyvenimas iš tikrųjų butų visai nepakenčiamas.

Bet tatai paliestų ne tik Chicagos, o ir visos Amerikos lietuvius. Juk **Naujienų** tik nėra ten, kur lietuviai negyvena. O kur yra lietuvių, ten yra ir **Naujienų.** Be **Naujienų** jaustųsi, kaip be duonos, druskos, sviesto ir kitokių butinų gyvenimo reikmenų, be kurių žmogus nieku budu išgyventi negalėtų.

Pagalios, vis dar apie **Naujienas** kalbant, reikia ir štai kas pasakyti: jeigu ne **Naujienos,** ir jau ypač jei ne Grigaičio editorialai, tai tik vieni dievai težino, kas su lietuviškais bolševikais pasidarytų. Pavyzdžiui, pereitą vasarą Grigaitis keliems mėnesiams Lietuvon išvažiavo. Vos tik už keleto savaičių po jo išvažiavimo, kaip visi gerai žinote, labai prastų simptomų bolševikuose, ypačiai jų vadovuose, reikštis pradėjo. Imkime kadir "draugą" Pruseiką. Jis taip "striošnai" pasigedo Grigaičio editorialų, kad net kruvinomis ašaromis žliumbti pradėjo. Del šito dalyko aš pasikalbėjau su nekuriais medikais, paskui su nekuriais visuomenės veikėjais. Jie visi išreiškė apie Pruseiką tą pačią mintį, kokią aš patsai galvoje tuomet turėjau. O tai buvo šitokia mintis: Grigaitis savo editorialais **Naujienose** peni Pruseikos protą, vadinasi, duoda jam medžiagos. Grigaičiui išvažiavus, tos medžiagos **Naujienose** nebuvo. Draugo Pruseikos galvoje baisus badmetis pasidarė. O kaip tik koks gyvas daiktas badauja, tai, žiurėk, tuojaus ir skursna jį užpuola, na, ir ėste ėda. Ir lygiai taip atsitiko ir su "draugo" Pruseikos protu: taip baisiai skursna pradėjo jo protą ėsti, kad kuoryškiausi sergančio proto simptomai reikšte reiškėsi. Štai, Pruseika pradėjo visai nekaltus žmones užpuldinėti ir juos visaip kandžioti. Atsimenu, kad jis ir į mane ("Vilnyje") įsikibo. O aš kaip gyvas esu, niekados nei Pruseikos karakteriui, nei jo idejoms kelio nepastojau. Vistiek jis į mane kibo. Ir del to čia tenka tik vienas išvedimas padaryti, o jis yra toks: kada koks nors gyvas daiktas pradeda visai nekaltus žmones užpuldinėti ir draskyti, tada jis serga tokia liga, nuo kurios išgydyti galima tiktai Pasteur'o Institute.

Pagalvokime dabar, kas toliau butų išėję, jeigu dar ilgiau Grigaitis butų Lietuvoje užtrukęs?

Imkime dabar "Draugą".

Sako, kad 44 metai atgal, kur šiandie yra Town of Lake, didžiausios pelkės buvę. Ten visas Chicagos miestas visokias šiukšles, sąšlavas veždavęs ir versdavęs. Tai buvęs gana biaurus šiukšlynas. Dabar to nebėra.

Jaučiu, kad dabar visų skaitytojų sveikas protas sakyti sako: jeigu ne "Draugas", tai kur Chicaga visokias šiukšles ir sąšlavas dėtų?

O dabar imkime "Vilnį".

Jeigu ne "Vilnis", tai kas-gi Chicagos lietuviams pasakytų, kad ve yra ant šitos žemės ir toks rojus, kuriame nepaklusniousius ne ugnies kardais laukan varo, bet.... sustato prie sienos.... ir šalti švino rituliukai pereina per jų širdis.... kaip per sviestą....

Užbaigiant.

Baigiant senųjų Chicagos lietuvių atsiminimus rašyti, rodos, veržte veržiasi šie žodžiai: Chicagoje pradėjo lietuviai apsigyventi kur kas vėliau, negu kituose tirštai lietuviais apgyventuose miestuose. Vienok Chicagos lietuviai ne tik kitų miestų lietuvius, — o kas svarbiausia, jų materialinį ir protinį pakylimą, — pasivijo, bet ir šimtų šimtais kartų pralenkė.

Chicagos lietuviai buvo pirmutiniai, kurie išdrįso pasirodyti su dienraščiu, tai yra su **Naujienomis.**

Chicagos lietuviai daugiausiai davė inteligentijos. Ir ne tiktai kitų miestų, kuriuose lietuviai apsigyvenę yra, inteligentai daugiausiai Chicagoj mokslus baigė, bet ir pačioje Chicagoje jau desėtkais skaitome daktarus, advokatus, aptiekorius ir šiaip įvairius mokslo žmones.

Taigi, vargiai kur nors surastume tiek lietuviško protinio turto, kiek Chicagoj.

Lietuviais biznieriais Chicagos lietuviai, man rodos, kuone visos Amerikos lietuvius biznierius į ožio ragą suvarytų.

Taigi, vargiai kur nors rasis tiek materialinio lietuviško turto, kiek jo yra Chicagoj.

Visokiais laikraščiais Chicagos lietuviai ir pirmiau ir dabar visas lietuvių kolionijas pralenkia.

Bet.... jau reikia baigti.

Sako, kad raštas tik tada tikrai geras išeina, kaip jo užbaiga buna už viską geriausia. Todel aš ir noriu šitais žodžiais užbaigti: **Tokia kilta mintis, kaip Mokslo Draugų įkurimas, Chicagos lietuviuose gimė.**

Kaip aš tapau "Naujienų" Skaitytoju

Turiu pasakyti, kad per daugelį metų buvau prisirišęs prie "Laisvės." Buvau jos nuolatinis skaitytojas ir rėmėjas ir pagalios korespondentas. Per tą laiką Naujienas tekdavo skaityti labai retai. O, žinoma mažai skaitant kokį nors laikraštį, ne labai daug kas galima patirti apie jį. Apart to, nesimatė nė didelio reikalo visus vienos pakraipos laikraščius skaityti, ba, kaip "Laisvė", taip Naujienos aiškino ir gynė tuos pačius reikalus, tuos pačius principus.

Kas privertė skaityti Naujienas?

Siaučiant didžiajam karui ir įvykus revoliucijai Rusijoje kaip žinoma, pasirodė griešty skirtumų socialistų tarpe. Prasid jo frakcijiniai ginčai. Tuo laiku, beskaitant "Laisvę," prisiėjo sekti ir jos puolimus ant kitų laikraščių, o ant Naujienų ypatingai. "Laisvei" be pasigailėjimo kritikuojant Naujienas, patiekiant ištraukas iš Naujienų ir dedant savo "kritiką," man pasirodė, kad reikia arčiau susipažinti su pačiomis Naujienomis; kad negalima aklai tikėti visam tam, ką apie jas rašo "Laisvė." Pradėjau manyti, kad kartais "Laisvė" gali ir iškraipyti Naujienų mintis. Taigi pradėjau atydžiai sekti Naujienas, kurias iki tol imdavau pasiskaityti tik iš draugų.

Pasirodė, kad mano manymas buvo teisingas. Tuojaus patyriau, kad mano numylėtoji "Laisvė" apgaudinėja savo skaitytojus rašydama apie Naujienas ir kalbėdama apie jų nusistatymą įvairiais darbininkų klasės reikalais. Tuomet jau prisėjo užsiprenumeruoti Naujienas ir kiekvieną jų numerį atydžiai peržiurėti. Skaitydamas kiekvieną Naujienų numerį, o taipgi "Laisvę," galutinai persitikrinau, ant kiek "Laisvė" apsilenkia su tiesa, ant kiek ji apgaudinėja savo sekėjus. Tikrąją Naujienų nuomonę vienu ar kitu klausimu ji stengdavosi (ir dabar taip daro) paslėpti nuo savo skaitytojų. Toks "Laisvės" elgimasi pradėjo man įkyrėti. Ir kur neįkyrės! Skaitai žmogus Naujienas ir pats matai, ką jos sako tuo ar kitu reikalu, o tuo tarpu "Laisvė" ima ir iškraipo Naujienų mintį, ir dar nori, kad jos skaitytojai tikėtų jai. Šitaip jai elgiantis, prisiėjo su ja persiskirti ir pasakyti jai "good bye."

Mano nuomonė apie Naujienas.

Taigi Naujienų skaitytoju mane padarė "Laisvė." Šiandie apie Naujienas turiu gerą nuomonę. Jos pasako gryną tiesą, nežiurint ar ji kam patinka, ar ne. Jos teisingai ir suprantamai aiškina darbininkų klasės kovą, vedamą dabartinės kapitalistinės sistemos pakeitimui. Suprantamai ir teisingai nušviečia tarptautinio darbininkų judėjimo eigą ir nurodo kelius, kuriais darbininkai turi eiti, idant įvykinus geresnę visuomenės tvarką pasaulyje.

Ypatingai daug gero ir panokinančio galima rasti Naujienose iš tarptautinės politikos, kur darbininkų klasei tenka vesti kova prieš esamąją tvarką už geresnę ateitį.

Linkėjimai.

Tikiu, kad šiandie Naujienos pasiekia daug platesnes lietuvių minias, negu kuris kitas Amerikos lietuvių dienraštis. Bet reikia žinoti, kad dar daugiau lietuvių gyvena po klaidinančių laikraščių įtaka. Todel linkėtina, kad iki ateis laikas Naujienoms apvaikščioti kitą jubilejų, — kad joms pavyktų paliuosuoti lietuvius iš klaidinančių laikraščių įtakos.

Gero pasisekimo linkėdamas

A. P. Serbas.

Brooklyn, N. Y.

Del dešimties metų Naujienų sukaktuvių

Pasveikinimas iš Lietuvos

Gerbiamì užjurio Broliai Naujieniečiai! Išskaičiau Naujienų 7-me numeryje pranešimą, kad šių metų kovo 9-tą dieną Jųs apvaikščiojate dešimties metų Naujienų gyvavimo sukaktuves. Atskirtas nuo Jusų plačiuoju Atlantiko vandenyju, aš neturiu laimės dalyvauti Jusų drangioje sukaktuvių šventėje ir draug su Jumis džiaugtis ir gerėtis nuveiktaisiais per tuos dešimtį metų Naujienų darbais. Vienok, kaipo Naujienų bendradarbis, savo širdyje aš jaučiu tą patį džiaugsmą, kaip ir Jųs, broliai, kurie turėsite laimės dalyvauti tose sukaktuvių iškilmėse 9-tą kovo Ashland Blvd. Auditorijoje, Chicagoje.

Linkiu Jums kuogeriausio pasisekimo, kad apvaikščiojant tą brangų pubilejų tarp Jusų naujieniečių sutvirtėtų kuodidžiausia vienybė, pasiryžimas ir ištvermė sunkioje kovoje už bendrus skurstančio proletariato idealus. Gi Jusų kelrodžiui — Naujienoms — nuoširdžiai linkiu geriausios klotiės per ilgiausius metus, neatsižiurint į jokias kliutis, eiti tuo pačiu keliu, kuriuo jos ėjo iki šiol, kovodamos už žmonių apšvietą, gerovę ir teisių lygybę su visokiais despotizmo ir prievartos šalininkais.

Priimkite, gerbiamieji, mano nuoširdžius linkėjimus.

Petras Klimka,

Kaunas, vasario 3, 1924.

Chicagos Artistai, Dailės Megėjai iki 1916 metų

Chicagos lietuviškoji progresyvė visuomenė augo ir tobulinosi drauge su Naujienomis. Bet ir Naujienos augo ir tobulinosi su taja visuomene. Ir šiame tobulinimos procese vieną žymiausių vietų užima musiškiai meno mylėtojai ir mylėtojos.

Žmonės gali sočiai pavalgyti; jis gali šiltai apsirėdyti; gali dagi "fordukus" įsigyti, — ir visgi jie nebus **pilnai žmonės**, jie nebus **aukštesnio tipo žmonės**, jeigu jie pasitenkins tik riebiu mėsos gabalu, tik apsisaugojimu nuo šalčio, tik išvengimu palyginamai menkų nesmagumų, kuriuos tenka kartais pajusti bevažiuojant gatvekariu.

Aukštesniam žmoniškumui reikalingas yra dvasinis gyvenimas, kiltesni proto ir sielos reikalavimai. Patenkinimui dvasinio gyvenimo kaip tik ir pasidarbavo meno mylėtojos ir mylėtojai. Ve kodel norisi paminėti nors trumpai pasižymėjusius Chicagos lietuvių meno mylėtojus ir mylėtojas Naujienų jubilėjiniame numery.

Žemiau paduodama jų vardai:

Petrauskas-Jurgelionis.

Petrauskas—Jurgelionis buvo vieni pirmųjų meno mokytojų, auklėtojų, įkvėptojų ir žadintojų. Jie buvo tie du vyrų, kurie suteikė Chicagos lietuviškai visuomenei vienas — dainą, kitas—dramą. Jų rolė, jų svarba Chicagos lietuvių gyvenime siekia dar toliau.

Nuo to laiko, kai Chicagos jaunimas pradėjo dainuoti, šokti, ir lošti, gyvenimas darėsi kulturingesnis. Apsėjimas, draugingumas, išvaizda ir estetiniai reikalavimai kilo ir tobulinosi. Lietuviai pradėjo pažint savąją dailę, mėgti savąją muziką, šokius, aktorius, lošimą ir sekė juos lydimi Petrausko ir Jurgelionio.

Chicago pirm dešimties metų buvo darbo ir vargo vietelė. Tiesa, muzika buvo, daina buvo, buvo ir šokių, — bet šoko ir grojo nuvargusieji darbininkai saliunuose. Petrauskas — Jurgelionis išmokino šokti, dainuoti ir lošti be stikliuko ir ištraukė pramogas iš saliuno.

Šiandien Chicagos nebepažinsi. Chicagos šviesuomenė drąsiai gali prilygti savo reikalavimais, savo apsėjimu, savo išvaizda kiekvienai kulturingai tautai. Dalis, — ne maža dalis —to nuopelno priklauso Petrauskui—Jurgelioniui, kurie pastumėjo pirmyn Chicagos lietuvius: vienas—daina, o kitas — lošimu.

* *

P. Krikščiokiutė-Sarpalienė, lošėja ir dainininkė. Pirma primadona 1910—1912 m. Mirė sausio mėn., 1924 m.

H. Horodeckaitė, viena pirmųjų dainininkių. Savo laiku primadona ir M. Jokševičiutės (dabartinės Janušauskienės) konkurentė. Gabi, inteligentiška panelė. Gaila, kad apleido lietuvius. Parašė keletą dramatiškų vaikams veikalėlių. Randasi Chicagoje, bet scenoje nedalyvauja. Veikė 1909—1913 metais.

M. Jakševičiutė-Janušauskienė (M. Petrausko mokinė), garsi dainininkė. Primadona. Veikė tuo pačiu laiku, kaip ir Horodeckaitė ir a. a. Sarpalienė.

Ji, nors retai, dar pasirodo tarpe lietuvių. Paskiausia dainavo, kai M. Petrauskas davė koncertą apie metai laiko atgal. Yra laimingai apsivedusi, turi du vaikeliu. Kadangi p. Janušauskienė yra muzikališka ypata, ji vis dar ima dainavimo lekcijas. Veikė 1909—1914 m.

Mikas Duda, tenoras, meilus ir linksmas. Dainavo svarbiausias roles M. Petrausko tuo laiku (1909—1914) statomose operetėse. Buvo didelis sportas, ir flirtuotojas. Dabar, nors gyvena Chicagoje, scenoje nesirodo. Yra gabus biznierius.

Dr. K. Kasputis, tenoras, ir tuo pačiu laiku dainavo su M. Duda. Skirtumas tarp Dudos ir Kaspučio buvo tas, kad Kasputis tikras buvo savo laurų. Žinomas buvo Bridgeporto lietuviams kaipo didelis Donžuanas, vienas pirmųjų M. Petrausko draugų. Dabar p. Kasputis daktarauja tame pačiame Bridgeporte, ir jau dainos jam neberupi. Nors jisai pats nebedainuoja, tečiaus kitų gerų artistų mėgsta paklausyti ir kaip girdėtis, yra uolus rėmėjas visokių dailės talentų.

Jonas Ilgaudas, vienas pirmųjų Birutės steigėjų. Didelis M. Petrausko draugas ir pirmas lietuviškos dailės apaštalas. Geras organizatorius ir savo laiku (1908—1916 m.) dainininkas ir lošėjas. Buvo žinomas Chicagos lietuviams ne tik kaip veikėjas, visuomenėj, bet irgi kaipo gabus spaustuvninkas. Ilgaudo spaustuvę atpirko **Naujienos**. Ilgaudas buvo jų pirmasis menadžeris.

Povylas Stogis, M. Petrausko mokinys. Vienintėlis BASSO Chicagoje. Nors dar labai jaunas budamas, Povylas savo turtingu basu suteikė Chicagos lietuviams daug smagumo. P. Stogis vienintėlis M. P. mokinys, kuris atsidavė dailei. Girdėti, kad p. Stogis važiuosiąs Lietuvos operon, Kaunan.

Mikas Kvederas, irgi M. Petrausko mokinys ir "Kaminkrėčio" specialistas — dainininkas. Chicagos lietuviai šiandien neturi apie jį jokių žinių.

J. Jakutis, tenoras. Buvo mylimas visų chicagiečių. Savo laiku vienas sekmingiausių dainininkų. Jaunas, simpatingas.

Nora Gugienė nuo 1914 m. dainavo, džiugino chicagiečius per 8 metus ir dar dabar su mumis yra. Gabi, inteligentiška, jautri viena labiausia muzikalių artisčių Chicagos lietuvių tarpe. Naujasnės gadynės žvaigždė. Girdėti, kad ir ją Lietuvon traukia.

Salomėja Staniuliutė-Čerienė, sena Birutietė. Dar maža mergaite budama jau dainavo, ir jos "altas" išsiskirdavo iš kitų artistų balsų. Staniuliutė—p. S. Čerienė yra chicagietė ir uoli Birutės narė. Jai chicagiečiai taip brangus, kaip ji chicagiečiams. Birutė gali didžiuotis turėdama savo tarpe tokią gabią ir pasišventusią darbuotoją.

O. Rudauskaitė-Biežienė, Mi ko Petrausko mokinė. Viena mylimų Chicagos sopranų. Irgi Birutietė. P. Biežienė dar pasirodo scenoje, bet labai retai. Paskutinį sykį ji dainavo p. Marijonos Rakauskaitės išleistuvių programe, garsiame trio (iš "Bailaus Daktaro") su Nora Gugiene ir S. Čeriene.

Marijona Rakauskaitė, naujos gadynės dainininkė. Birutės narė ir nuolatinė jos dainininkė ir solistė. Gabi ir mylima visų. Apleido Chicagą kad lainavus Lietuvos Operoje.

Ona Pocienė. Tos pačios gadynės pirmos rųšies dainininkė. Darbšti, sumani, simpatinga ir viena Csicagos lietuvių "favoritų." O. Pocienė kartu su savo vyru buvo dainavimo mokytoja Beethoveno Konservatorijoje, bet 1923 metais iškeliavo į Italiją, o paskui Lietuvos Operon, kur ji dabar ir dainuoja.

P. K. Bručienė. Nors chicagiečiai ir mažai progos turėjo girdėti šią, kaip žmonės sako, daug žadančią dainininkę, apie ją galima pasakyti, kad jos energijai ir pasišventimui nė vienas musų gali pavydėti. P. Bručienė turi geros medžiagos. Tai žinodama ji išvažiavo Italijon mokintis dainuoti.

K. Sabonienė, smuikininkė. Vienintėlė šios rųšies artistė lietuvių tarpe. Chicagos plačioji visuomenė mažai turėjo progos ją girdėti koncertuojant.

Širvaitė, dabartinė Chicagos bepradedanti dainininkė, turinti skambų balselį. Medžiagos, energijos, drąsos yra, tik reikia darbo, daug darbo. Chicagos publika džiaugiasi p. Širvaitės dainelėmis.

A. Pocius, pianistas, chorų vedėjas ir kompozitorius. Gabus ir gerai žinomas chicagiečiams muzikas.

A. Kvedaras, dabartinis Birutės choro vedėjas ir jo mokytojas. Gabus, energingas ir pasišventęs dailei darbuotojas.

M. Juozavitas, pianistas, dabartinis Birutės pirmininkas ir jos nenuilstantis darbuotojas.

A. Olis, pianistas, didelis Birutės prietelis ir jos nepailstantis rėmėjas. Vienas pirmųjų naujosios gentkartės pionierių.

J. Bijauskas, pianistas ir muzikas. Irgi Birutės draugas ir darbuotojas. Naujosios gentkartės pionierius.

J. Mockienė, gabi komikė ir viena pirmųjų dramos artisčių Chicagoje. Ilgai linksmino chicagiečius. Kunigundos rolėje "šalaputryje" ji buvo ideališka.

M. Dundulienė, gabi artistė, nenuilstanti dramos darbuotoja, jos auklėtoja ir viena daugiausia pasidarbavusių moterų šioje srityje. Žinoma ir dabar kaipo geriausias režiserius Chicagoje ir jos apielinkėse.

B. Vaitekunas, komikas ir artistas. Be Vaitekuno nebuvo lošimo, kaipo be čigono turgaus.

J. Sankunas, švelnus kavalierius ir lietuviškos scenos butinas asmuo. Kartais, kaip koks meteoras, ir dabar dar pasirodo.

J. Grušas, mūzikantas ir chorų vedėjas. Gerai žinomas chicagiečiams žmogus. Tėvas trijų jaunų daug žadančių muzikantų — artistų.

Aldona Grušiutė, trijų muzikalių instrumentų specialistė ir dainininkė. Ji groja ant korneto, griežia smuiku ir skambina pianu ir dainuoja. Darbšti ir sugabi panaitė.

Eugenija Grušiutė, smuikuoja ir skambina pianu.

Edvardas Grušas, smuikuoja ir bubnuoja.

Arturas Grušas, smuikininkas.

Broliai Briedukai. V. Briedukas — pianistas, Algirdas — smuikininkas ir dainininkas. Keletas metų atgal nebuvo vakaro, kuriame jie nedalyvavo.

A. Kukutienė, artistė-lošėja. Kai dalyvavo scenoje, skaitoma buvo viena geruju artisčių.

J. J. Zolp, autorius, artistas, lošėjas ir režiserius, gerai žinomas ir publikos mylimas scenos darbuotojas. Gaila, kad pasitraukė.

J. Puišys, lošėjas, artistas, dainininkas ir Birutės rėmėjas.

Jokubas Briedis, vienas populiariškų artistų, irgi geras režiserius, deklamatorius ir meilės rolių amatninkas. Senas naujienietis.

M. Montviliutė, gabi artistė-lošėja, ne mažai smagumo suteikusi chicagiečiams. P-lės Montviliutė ir Žilvičiutė lošė Chicagos publikai, kuomet lietuvių scena stovėjo ant aukščiausio laipsnio.

MARIJONA RAKAUSKAITĖ
Dainininkė, dabar dainuoja Lietuvos Operoj, Kapne

L. Žilvičiutė, viena geruju Chicagos artisčių. Gabi, darbšti ir sena birutietė.

M. Lukoševičiutė, sumani lošėja, gerai žinoma Town of Lake lietuviams.

P-lė Aleksandravičiutė, gera lošėja ir savo laiku uoli dramos remėja.

Adomas Mickevičius, artistas lošėjas ir neblogas dainininkas. Uolus Birutės remėjas ir dailės srityje daug pasidarbavęs asmuo.

P. Širvinskas, vienas geresniųjų artistų. Buvo gabus, rimtas, geras ir uolus dramos rėmėjas; Dramatiško Ratelio narys ir vienas pirmiausių jo remėjų.

Aleksandras Misevičius, Birutės stulpas, dainininkas, lošėjas, flirtas ir visų geriausių artisčių kavalierius (scenoje). Birutė be jo, kaip piragas be razinkų.

K. Sarpalius, baritonas ir ristikas. Gabus ir žinomas, nors dar labai jaunas žmogus.

P. Sarpalius, smuikininkas, kompozitorius ir kapelmeisteris. Gabus, darbštus ir įžymus Chicagoje asmuo. Gaila, kad "keeps the back seat instead of jumping ahead." Reikėtų rustesniam tapti.

Vincas Sarpalius, pianistas ir muzikas.

J. Uktveris, dainininkas, lošėjas, komikas, baikų krėtėjas, etc., etc.

J. Pučkorius, geras, gabus dabartinių laikų lošėjas-komikas, gerai žinomas Roselando lietuviams veikėjas.

J. Šimkus, artistas lošėjas ir režiserius, vienas dramos remėjų Roselande.

W. Strygas, artistas lošėjas ir režiserius. Chicagiečiai gerai jį žino.

V. Pačkauskas, šio momento artistas-komikas. North Side lietuvių žvaigždė.

Stasiunas, liaurus sudėjęs artistas. Savo laiku meilės ir senių rolių specialistas.

J. Jankauskas, ponaitis iš stomens ir liemens. Visų panelių favoritas.

O. Maliorienė, viena geriausių visų laikų artisčių. Gabi, meili ir sumani. Moka gerai lošti ir gražiai atrodyti.

K. Rypkevičienė, gerą toną palaikanti scenoje artistė. Šių laikų lošėja.

F. Kemėžienė, monologistė ir artistė. Drąsi, atvira ir karakteringa savo rolėse. Vieną kartą matęs ją, niekuomet neužmirši.

Gulbienė, sugabi šių dienų lošėja. Gaila, kad lietuvių scena nebujoja, — p. Gulbienė butų jos papuošalu.

P-lė Bajorinaitė, gabi, jautri, atvira ir meili panelė — panelių rolėse. Gerai žinoma ir mėgiama chicagiečių.

Ona Milerienė, Brighton Parko gera lošėja ir scenos auklėtoja.

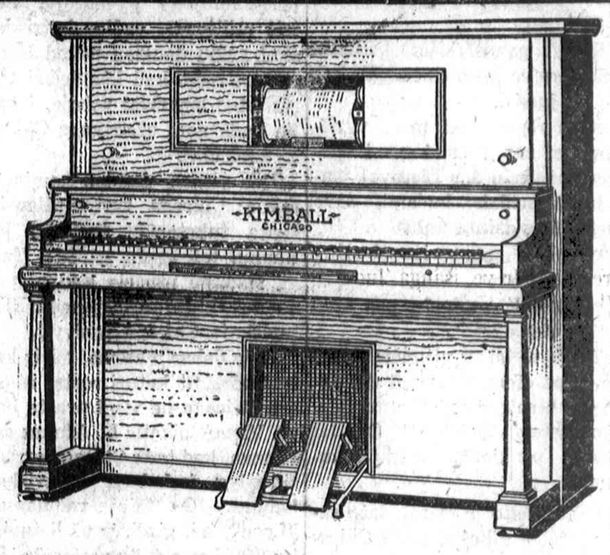
A. a. M. Damijonaitienė, artistė-tragikė. Kulturinga, įgabi, sumani ir visiems chicagiečiams gerai buvo žinoma. Viena pirmųjų Birutės narių ir jos remėjų.

A. a. B. Vargšas-Laucevičius, artistas lošėjas, režiserius, dailės kritikas ir Gorkio pasekėjas. Chicagos lietuviai neturėtų užmiršti a. a. B. Vargšo, nes jis buvo vienas pirmųjų scenos remėjų.

ZIFF BROS
1026-1044 W. 22 St., Chicago.
Butelių pristatytojai
Nesvaiginamų gėrimų buteliai
Flask buteliai
Pieno buteliai
Kamščiai
Akmeniniai džiugai ir puodynės
Jusų orderiai bus greit išpildyti

Pasveikinimas
ir geriausi linkėjimai iš priežasties
DEŠIMTIES METŲ SUKAKTUVIŲ
jusų neapkainuojamo patarnavimo liaudžiai
Louis Rosen Dairy
Pienas, Smetona ir Sviestas
1353-55 So. Sangamon St. Canal 1461

Real Estate Apdrauda
Paskola Apsaugos Skrynutės
KOCH & CO.
Cor. 26th & S. Halsted Sts.
Phone Victory 6590
CHICAGO

JEI NORI PIRKTI PIJANĄ
AR GRAMAFONĄ PIRK
KIMBALL
Iš The Peoples Furniture Co.
Už dirbtuvės kainą
Ant lengvų išmokėjimų

KIMBALL PIJANAI yra daromi per septynias dešimtis metų per žmones, kurie yra pašventę visą savo amžį del ištobulinimo augščiausios piano muzikos.

KIMBALL PIJANAI yra rekomenduojami per šimtus ir tukstančius didžiausius pasaulio pijanų artistus ir muzikos mokytojus.

KIMBALL PIJANUS rekomenduoja per šimtus ir tukstančius didžiausių pasaulio pijanų artistus ir muzikos mokytojus.

KIMBALL PIJANAI yra pilnai gvarantuoti ir parduodami už vienodą ir prieinamą kainą.

Pirkite Kimball Dabar!!!

Įmokėkite tik mažą dalį. Mes nuvešime KIMBALL į Jusų namus.

Krautuvės atdaros vakarais: Utarninke, Ketverge ir Subatoje

The Peoples Furniture Company Inc.

1930-32 S. Halsted st. — Furniture, Rugs, Stoves, Pianos, Phonographs, Paints, Hardware, and General Household Goods — 4177-79 Archer Ave. CORNER RICHMOND ST.

Sportas Chicagos lietuviuose

Berods, ant kiek galima surasti rekorduose, sportas Amerikos lietuviuose gyvuoja gana senai. Mes užtinkame sporto pradžią jau 1913 metuose, — ypatingai Chicagoje. Ir kadangi jis pasižymėjo ypatingai Chicagoje, todel tik apie Chicagos lietuvių sportą ir tekalbėsiu.

Esant reikalingumui sporto taip sakant žaismės, ir žaismės suteikiančios sveikatos kunui (ypatingai miestelėnams), pradėjo tvertis kliubai, kurių uždaviniu ir buvo apsirupinti kalbamuoju dalyku — sveikata. Ir kliubų susitvėrė net keletas. Jie pradėjo raginti savo narius imtis sporto.

Bet pasirodė, kad lietuviams sportas išsyk mažai rupėjo. Lietuviams, žmonėms atvykusiems iš sodžiaus, sportas išsyk buvo nereikalingas, ir jie mažai įdomavo juo. Kad šiam dalykui pagelbėjus, sugalvota dar prie to kio kliubo pridėti ką nors tokio kas patrauktų minių žingeidumą. Sugalvota — padaryta. O tuo naujuoju sumanymu buvo savitarpinė pašalpa, nes lietuviams, kaip ateiviams, savitarpinė pašalpa buvo labai reikalinga.

Ir šis sumanymas davė gerų pasekmių. Daugiau žmonių pradėjo rašytis į sutvertus kliubus, ir pasidarė galima jau lengviau juos pratinti sportui.

Pirmutiniu sporto amatoriumi buvo bene Antanas Baladinskas, kuris pamėgo jį išširdies ir ristynių skyrių bene labiau, kaip kurią kitą sporto rųšį. Jis pats lavinosi ir kitus ragino lavintis. Tokia, regis buvo lietuvių ristikų sporto pradžia.

Pradėjus Antanui Baladinskui veikti atsirado ir kitų lietuvių, kurie irgi pasijuto nėsantys pelų maišai. Pasijuto, kad ir jie gali ir turi spėkos tam reikalui. Ir ve, išauga Juozas Bancevičius, Pranas Delkus, Petras Katauskas, Grinius, Dudinskas, Pišnius, Yaras, Yuška, Ačas ir keletas kitų. Iš paminėtų aukščiau asmenų, Pišnius ir Yaras yra jaumirę.

Ristynių pradžia buvo nežymi, pasekmės ne kokios. Bet padarius pradžią, atsirado žmonių, kurie susidomėjo sportu pilnoj to žodžio prasmėj. Ir naturalu, kad atsiradus tulam skaičiui žmonių, įdomaujančių ta ar kita sporto šaka, atsiranda ir noras persitikrinti, kuris iš jų yra tvirtesnis, vikresnis, sumanesnis. Kitaip sakant, atsiranda noras įgyti čempiono vardą.

Na, ir pradėta rengti viešus pasirodymai. Bet, kaip minėjau, šitie pasirodymai lietuviškosios visuomenės neužinteresavo. O del to išdalies buvo kalti ir musų laikraščiai, kurie veik visai apie sportą nerašydavo, gi kai parašydavo, tai lyg iš bėdos, lyg prievartos spaudžiami.

Del šitų priežasčių lietuviai sporto mylėtojai turėjo jieškoti sau pastogės kur nors kitur. Daugelis jų nuėjo pas kitataučius. Pas mus, lietuvius, mat, buvo įprasta, kad kas yra lietuviška — negera, anot tos patarlės: "Sava duona namie negardi." Ir taip dalykai šlubavo: kiek sportas vienais metais pakildavo, tiek kitais metais jis nuslinkdavo atgal, arba dar toliau.

Bet štai įvyksta sporte kaip ir stebuklas. Ko pirmiau nepaisyta, kas ignoruota, tuo dabar nepaprastai susidomėta. Taip atsitiko labiausia todel, kad sportui pagelbon atėjo dienraštis. O tas dienraštis yra Naujienos. Šiuo atvėju didžiausias kreditas tenka Naujienoms ir tik Naujienoms, o ne kam kitam.

Štai faktas. Atvykus Amerikon pasauliniam atletui Karoliui Požėlai, Naujienos pirmutinės pradėjo apie tai rašyti. Ir kas pasidarė? Ristynių svetainės, ažuot buvę pustuštėmis ir tuščiomis, šiandien yra kupinos publikos. Publika pradeda rinkties prie svetainės durų visa valanda anksčiau, kuomet seniau ji susirinkdavo visa valanda vėliau, negu pažymėtas programo pradžiai laikas. Taip iš gyvo lavono išaugo bujojantis ir žydintis ristynių sportas.

Dabartiniu momentu ristynių sportas pakilo iki neregėtos Amerikos lietuviuose aukštumos. Mes turime vos keletą sporto mėgėjų, kuriuos Chicagos lietuviai galėtų lengvai paskaikyti, kad jie, ažuot kėlę svetimtaučių vardą, keltų musų, lietuvių vardą. O tai nesunku padaryti: reikia tik lietuvių spaudai ir visuomenei paremti sportą.

Base Ball.

Ši sporto rųšis bene bus pralėjusi vystytis pirmiau už kitas sporto rųšis, išskyrus ristynes. Bet jis pradėjo vystytis tik keletas metų atgal. Jo pralžiai vyčiai pasidarbavo gal daugiau, kaip kas kitas. Tai yra sveika sporto rųšis. Nereikėtų apleisti jos.

Šachmatai.

Labiausia susidomėję jais buvo musų inteligentai: daktarai, advokatai, dentistai. Matyti tečiaus, kad šachmatai jiems greitai įgrįso. Vienok šsyk, atsimenu, tie, kurie lošdavo šachmatais, tiesiog negaledavo naktimis ramiai miegoti. Jiems, anot jų pačių pasakojimų, sapnuodavosi "karaliai," "karalienės," "kumečiai," "armotos," "puškos." O tai jie imdavo lošti, tik rytmečio saulė tepajiegdavo juos nuo šachmatų stalelio nuvaryti. Šiandien tečiaus apie šachmatus negirdėti nieko.

Golf.

Golf berods įgijo lietuvių tarpe užuojautos tik kokia pora metų atgal. Juo labiausia domauja taipgi inteligentija. Pagalios, ir moterys golfą panėgo. Golf išverčia iš lovos net didžiausį žmogaus priešą, — dienginį. Mat golfui reikalinga ir anksčiau atsikelti ir visą laiką praleisti tyrame ore. Čia sudrutinama raumenys, nervai, regėjimas. Nesenai atsidarė dagi mokykla golfo.

Tennis.

Šis lošis dar, galima sakyti, tarp lietuvių ne madoj. Bet atsiranda pavienių asmenų, kurie mėgia jį. Ir net jau draugija, butent Socialistų Jaunuomenės Lyga paėmė tennisą savo globon. Tennis yra malonus, švelnus, sveikas sportas.

Biliardas.

Del bolių stumdymo lietuvių tarpe esama įvairių nuomonių. Boles bestumdydami parleidžia daug — gal perdaug — laiko didelis lietuvių skaičius. Kai kurie jų yra pusėtinai geri meistrai šiame "amate." Bet negirdėt, kad kas nors iš lietuvių stengtųs įgyti biliardo čempionatą.

* * *

Mes turime ir daugiau sporto rųšių, kuriose lietuviai ima dalyvavimą. Reikia tečiaus joms organizacijos, sistemačio ir nuoširdaus darbo. Todel auginkime savąjį, lietuvių sportą, kuris atneš daug gero musų pačių tautai, ba kuo daugiau bus sporto mėgėjų, tuo daugiau bus sveikų, tvirtų žmonių; o juo daugiau sveikų žmonių, tuo daugiau sveiko proto. Juk ir patarlė sako: "sveikame kune dvasia sveika." Atletika reikalaują tobulumo, švaros ir sveikatos. Žmonėms, gyvenantiems sodžiuje, ji yra ne taip labai reikalinga, bet miestelėnams ji yra butinai reikalinga.

Beje, bučiau pamiršęs keletą vardų, pasižymėjusių atletikoj. Tarpe jų tenka pažymėti Pranas Norkus, Poškevičius, Freimantas ir keletas kitų vyrų.

—Ursus.

NORA GUGIENĖ
Dainininkė

Patėmijimas

Pirm keleto metų lietuviai visai kitaip mąstė apie Naujienas, bet laikui bėgant jie taip pamėgo jas, kad šiandien vargiai galima užtikti šiek tiek protaujantį žmogų, kuris neskaitytų jų: nuo raudoniausio bolševiko iki juodžiausio klerikalo visi skaito jas. Tuli įbauginti fanatiškų vadovų žmonės nenori viešai pasirodyti, kad jie skaito Naujienas. Ne sykį betgi teko patėmyti, kaip, nusipirkę Naujienas, jie suvinioja jas į savo partijos laikraštį ir nešasi namo skaityti. Matyt, žmonės gerai žino, kad kituose laikraščiuose jie negali gauti tokių neiškraipytų ir teisingų žinių kaip Naujienose.

Kai Haringtonas ir Bishofas viliojo lietuvių pinigus, Naujienos tuojaus patėmijo, jog lietuviai buvo prigaudinėjami. Ir daug-daug savo skaitytojų Naujienos persergėjo nuo pražudimo sunkiai sutaupytų skatikų.

Šiandien Chicaga yra Amerikos lietuvių širdis. O mes gerai žinome, kad Naujienos daug pasidarbavo Chicagos lietuvių pastumėjimui pirmyn. Todel musų priderystė yra remti Naujienas ne vien del to, kad jos teikia teisingas informacijas, bet dar labiau todel, kad Naujienos yra vienas švariausių laikraščių, kuriame nesiranda jokių plepalų ir keiksmų ir kurį gali skaityti visa šeimyna.

Felix Manelis, D. N.
3267 So. Halsted St.

SIUSKIT PER
NAUJIENAS
PINIGUS LIETUVON
To prašo Lietuvos žmonės ir taip pataria Lietuvos bankai

Keatings Quality Shoe Store
3514 So. Halsted St.

Siunčiame geriausius linkėjimus musų kaimynams lietuviams ir užprašome jumis į musų ką tik atidarytą naują krautuvę.

Mes turime pilną pasirinkimą vyrų ir vaikų čeverykų tokiomis kainomis kurios yra teisingos.

Tik biskį į pietus nuo 35tos gatvės.

Demling Brothers
712 Federal Street
Chicago
Phones: Harrison 3198-3199
Electrotypers and Nickel-Steeltypers

Carr Bros. Wrecking Co.,
Inc.
Užlaikytojai Visokių Rušių
Antrarankių Namų Materijolų
Naujos Lentos ir Plumbingas
3003-3039 So. Halsted St.
Telefonai Yards 1294, Boulevard 1921

Veskit Savo Bankinius Reikalus su Savo Kaimynišku Banku

Brighton Park State BANK of Chicago

4342 Archer Ave
Netoli Kedzie Avenue

VALSTIJOS PRIEŽIUROJE

Šis bankas yra vedamas žmonių patyrusių finansų reikaluose, kas yra dadėčkas ir apsaugojimas jusų pinigų.

3% už Taupymus
Paskola ant Real Estate

Pažvelgus Atgal

Kadangi Naujienos per dešimtį savo gyvavimo metų sulošė labai svarbią rolę Amerikos lietuvių gyvenime, o socialistiniam judėjime ypatingai, tai kartu su Naujienų dešimties metų sukaktuvėmis man norisi padaryti trumpą socialistinio ir, išdalies, visuomeninio judėjimo abelnai, apžvalgą pirm, negu Naujienos atsirado ir pradėjo lankyti darbininkų grinteles.

Keliolika metų atgal Amerikos lietuviai, jau nemažai laikraščių turėjo. Vienok visuomeninis lietuvių judėjimas buvo menkas. Įvairių pakraipų organizacijos buvo silpnos, neskaitlingos nariais, o veikime joms labai stokavo nuosaikumo. Tuomet lietuvių liaudžiai socializmas, galima sakyti, buvo svetimas, nesuprantamas daiktas. Dagi patys socialistai, ir netiktai nariai, bet didžiuma vadų, stovėjusių prie organizacijos vairo, nesuprato pakankamai mokslinio socializmo teorijos. Pats gyvenimas tai parodė.

Tuo laiku Lietuvių Socialistų Sąjunga atrodė daugiau panaši į teatrališką, ar kokią nors kitokią meno ir pasilinksminimo draugiją, negu į politinę partiją. Beveik visas jos veikimas susidėjo iš rengimo teatrų, koncertų, balių ir agitatyvių prakalbų. Rengti lavinimosi susirinkimus, steigti narių lavinimui socializmo kursus, šviesti narius, kad jie galėtų orientuotis įvairiuose gyvenimo iškeltuose klausimuose, padaryti juos socialistais iš persitikrinimo, o ne tik iš vardo, visai mažai tesirupinta.

Blogas dalykas L.S.S. buvo ir tas, kad agitatoriai-kalbėtojai didelėje didžiumoje savo pareigas atlikdavo labai nevykusiai. Pasakę keletą karštų žodžių apie tai, kad kapitalistai važinėja automobiliais ir serga nuo persivalgymo, o darbininkai vaikšto pėsti ir serga nuo nedavalgymo, pradėdavo riebiais žodžiais "garbinti" kunigus, jųjų gaspadines ir net pačiam dievui smarkiai užvažiuodavo. Reikia pasakyti, kad praeityje socialistai tokių "spykerių" turėjo daugiau, negu jų reikėjo. Bet jie jau apleido socialistų eiles. Dar daugiau: jie pasidarė aršiausi socialistų priešai ir socializmo mokslo niekintojai.

Aišku, kad šitokios rušies agitatoriai darbininkų klasei naudos neatnešdavo, o socialistiniam judėjimui blėdį darė. Nes kunigams, kurie labai nekulturiškus kovos budus vartojo prieš socialistus, tokie socialistų kalbėtojai duodavo progos susiundyti ir tamsius parapijonus ant socialistų, o patiems likti nekaltais avinėliais. Iš kitos pusės, karšto budo ir mažai išsilavinę socialistai, prisiklausę beprasmių prakalbų, užsikrėsdavo neapykanta prieš tikinčius darbininkus. Jie manė, kad kiekvienas tikintis žmogus yra toks pat, kartais net didesnis, darbininkų priešas, kaip kapitalistas.

Tiesa, tuose agitatyviuose L. S. S. laikuose kalbėtojai savo gražiomis frazėmis sukeldavo klausytojų upą ir gaudavo Sąjungai naujų narių. Bet naudos iš jų ji turėjo tiek, kiek neregys iš šviesos. Jie ne įsitikinimo, bet upo vedami vieną dieną stojo į socialistų eiles, kitą — apleisdavo jas. O jeigu kai kurie ir užsilikdavo kiek ilgesnį laiką, tai tik delto, kad laikė sau už garbę buti socialistais. Mat, tuomet kiekvienas, kuris tik netikėjo į dievą, nors nebuvo socialistų organizacijoes narys, vis tiek vadino save socialistu.

Be to, įvairioms sriovėms priklausantys darbininkai ginčijosi del tikėjimo, Dievo ir visų kitų dangaus ir peklos gyventojų visai užmiršdami, kad jie gyvena ant šios griešnos žemės kamuolio. Tuose ginčiuose ir socialistai nebuvo paskutiniai. Didžiuma jų, vietoj stengtis susipažinti su pamatiniais socializmo dėsniais ir apskritai su visuomeniniais klausimais, riedavosi su tikinčiais darbininkais del šventųjų gyvenimo. Tie ginčai kartais taip toli nucidavo, kad net ir darbavietėje skirtingų įsitikinimų darbininkai viens į kitą šnairomis, su neapykanta žiurėjo.

Ką-gi tuolaikiniai laikraščiai darė? Ar jie stengėsi darbininkų tarpe degančią ugnį-neapykantą gesinti, mažinti? Tautininkų ir klerikalų leidžiami laikraščiai netik kad nesistengė gesinti, bet dar karts nuo karto malkų užmesdavo ant degančio laužo. Socialistiniai laikraščiai nors ir nekurstė, bet gesytojai irgi prasti buvo. LSS organas "Kova," kuri turėjo buti kelrodžiu visiems socialistiniams laikraščiams, buvo užpildoma menkos vertės raštais. Moksliškų straipsnių tilpdavo visai mažai. O straipsnių, raginančių rajonus ir kuopas steigti kursus eiliniams nariams ir abelnai visiems darbininkams lavinti; straipsnių, perspėjančių eilinius socialistus, kad jie neeikvotų energijos ir laiko ginčiuose del religijos ir tuomi neerzintų tikinčių darbininkų; straipsnių, kurie kritikuotų, nurodinėtų aukščiau minėtos rušies agitatorių-kalbėtojų nenuosaikumą, — tokių straipsnių ir su žiburiu dienos šviesoje sunku buvo surasti. Kiti tuo laiku ėjusieji socialistiniai laikraščiai savo turiniu nei kiek nebuvo geresni (jei ne blogesni) už "Kovą."

Beje, reikia pastebėti, kad tuomet LSS dar nebuvo prisidėjusi prie Amerikos Socialistų Partijos. Ji veikė atskirai, nelyginant koks tautiškas kliubas.

Šitokio lietuvių socialistinio judėjimo laiku, kurį trumpai ir paviršutiniai nurodžiau, gimė Naujienos. Pirmas Naujienų numeris užtiko mane Elizabeth, N. J. Nors buvo linksma, kad dar vienu socialistiniu laikraščiu pasidarė turtingesnis lietuviškas pasaulis, bet perdaug nesidžiaugiau, nes iš pirmo numerio sunku buvo spręsti, ar jos bus kiek geresnės, turiniu turtingesnės už kitus, jau ėjusius laikraščius. Tečiaus neprisiėjo ilgai laukti, kad pamačius, kokį barą Naujienos varys visuomeniniame judėjime. Gavęs dar kelis numerius buvau tikras, kad Naujienos yra rimtos ir vedamos socialistinėj dvasioj tikroje to žodžio prasmėje.

Kadangi iš pradžios Naujienos" ėjo savaitraščiu, tai, prabėgus kokiai pusei metų, gavęs numerį su užrašu: "Pirmas Lietuvių Dienraštis Amerikoje," labai nustebau. Nes, mat, Naujienos iš savaitraščio į dienraštį pavirto visai netikėtai, be jokio pranešimo skaitytojams. Pesimistiškai žiurėjau į tą naujieniečių padarytą žingsnį. Maniau, kad išleidūs keletą numerių jos sustos ėjusios ant visados. Bet ačiu draugų naujieniečių darbštumui, taip nejvyko. Priešingai, Naujienos išaugo į didžiausį lietuvių dienraštį ne tik Amerikoje, bet ir visam pasaulyje.

ONA POCIENĖ
Dainininkė, dabar dainuoja Lietuvos Operoj, Kaune

Naujienos skyrėsi ir dabar skiriasi nuo kitų laikraščių tuo, kad jos daugiau domės kreipė ir kreipia į liaudies švietimo reikalą. Nuo pat savo gimimo dienos jos pradėjo raginti LSS darbuotojus daugiau rupintis švietimo reikalais, negu žvejojimu naujų narių; įrodinėjo, kad organizacijos bujojimas priklauso ne tiek nuo daugumo narių, kiek nuo jų susipratimo; skatino rajonus ir kuopas steigti socializmo mokslo studijavimui mokyklas ir perspėjo eilinius socialistus, kad jie nesiginčytų su tikinčiais darbininkais del Dievo buvimo, ar nebuvimo, bet stengtųsi plačiau apsipažinti su visuomeniniais moklais, idant vėliau galėtų nesikarščiuodami, nekliudydami Dievo skleisti socializmo idejas tarpe skirtingų įsitikinimų darbininkų.

Naujienose tilpo ir dabar tilpsta labai daug straipsnių iš įvairių mokslo šakų, o socializmo klausimais ypatingai. Jie (straipsniai) visi, išskyrus vieno kito bendradarbio straipsnius, rašomi visiems suprantama kalba, be jokių "pagražinimų" nesuprantamais žodžiais, taip kad ir mažai apsišvietę darbininkai suprastų. Taipgi dienos klausimus jos riša ne tuščiomis frazėmis ir skambiais žodžiais, bet ieškodamos pamatinių priežasčių, kurių delei dalykai vyksta vienaip arba kitaip.

Be to, Naujienos pirmutinės įvedė skyrių: "Skaitytojų Balsai." Tame skyriuje skaitytojai netiktai galėjo pasidalinti savo nuomonėmis, bet ir išmoko tinkamai išreikšti savo mintis raštu. Žodžiu sakant, Naujienos visur, visuomet, pirm visko rupinosi liaudies švietimu. Todel jos ir išaugo į didžiausį lietuvių dienraštį pasaulyje.

Laike didžiojo karo, kilus revoliucijai Rusijoj ir įsivėlus Amerikai į karą, lietuviai darbininkai pradėjo šimtais rašytis į LSS. Vieni užsikrėtę revoliuciniu upu stojo į socialistų eiles, kiti — manydami, kad pastarieji apsaugos juos nuo paėmimo į kariuomenę.

Rimtesni ir toliau nužiurintys socialistai matė, kad toks nepaprastas narių augimas netiktai naudos neatneš, bet dar blėdį padarys socialistiniam judėjimui, jeigu jų apšvietimu niekas nesirupins. Todel jie visas savo jėgas sunaudojo švietimo darbui. Naujienos ir čia buvo pirmutinės. Jos atkartotinai nurodė, kad neišmintinga yra verbuoti naujokus, kuomet jau įstojusieji į kovotojų eiles nėra išlavinti, prirengti, kad kovos lauke ir didžiausiai audrai iškilus galėtų išsilaikyti vienybėje, neiškriktų į visas puses.

Ką-gi darė LSS vadai, stovėjusieji prie organizacijos vairo? Ar jie kreipė nors kiek domės į švietimo reikalą? Ne. Jie netik patys nieko neveikė švietimo reikale, bet dar kitus trukdė tame darbe. Tyčiomis, kaip iš maišo, paleido po visas lietuviais apgyventas kolionijas "kalbėtojus," kurie susiriesdami rėkė, kad už mėnesio-kito kils visam pasaulyje revoliucija; jie krėtė ir kitokias komedijas, kad daugiau apmulkinus savo sekėjų. Bet "revoliucionieriams" tas dar buvo permažai. Jie pareiškė, kad mokslas yra buržuazijos išmislas, ir kad gyvenime kilančius klausimus jie išrišę penkios dešimtys metų atgal, ir pagalios nuslinko į dumblyną, kuriame ir šiandien tebesibasto.

Iš skaitlingos LSS nariais, socialistų tikroje to žodžio prasmėje, kurie išlaikė socializmo mokslo kvotimus, pasiliko tiktai dešimtis nuošimčių. Tokiai mažai dalelei veik nebutų buvę galima pradėti Sąjungos atstatymo darbą, jeigu jie nebutų turėję savo rankose dienraščio Naujienų. Šiek tiek sustiprinę savo organizaciją, socialistai su Naujienomis priešakyje, pirmieji pradėjo švietimo darbą. Nežiurint to, kad socialistų organizacija yra neskaitlinga nariais, ji, turėdama nemažai intelektualių jėgų, didelį dienraštį, savo rimtu darbu ji daug daugiau nuveikia švietimo srityje, negu visos kitos organizacijos sudėtos į daiktą.

Naujienos, nors ir partyvis dienraštis, nežiurėjo į savo užduotis per siaurus partyvius akinius. Jos, kaipo socialistinis dienraštis, per visą dešimtį metų savo gyvavimo tarnavo visiems darbininkams, nors daugelis jų turėjo kitokius įsitikinimus. Naujienos mokino įvairių pažvalgų darbininkus, aiškino blėdingumą savitarpių rietenų ir ragino visus vienytis prieš bendrą priešą — kapitalizmą. Tokiu budu jos žymiai prisidėjo prie sumažinimo darbininkų tarpe neapykantos, kuria buvo užkrėtę įvairių partijų agitatoriai.

Naujienos visuomet laikėsi socializmo principų, nekrypo ten, kur vėjas putė. Jos tarnavo liaudžiai ir skelbė tiesą, nežiurint kad ji kam nors ir labai karti buvo. Todel jos turėjo ir dabar turi daug priešų. Bet praeityje visi jų priešai suklupo. Nėra abejonės, kad ir šiandieniniai suklups. Nes, reikalui esant, draugams Naujienų vedėjams ateis į pagelbą galinga spėka rimtų veikėjų, kurie dabar stovi nuošaliai, ir neleis jokiems egojistams Naujienas nugalėti.

Naujienos per dešimtį metų leido šviesos kibirkštis į darbininkų tarpą ir leis tol, kol jos bus socialistų rankose.

Lai gyvuoja Naujienos!

Lai gyvuoja mokslinis socializmas! —J. J. Čeponis.

South West Trust & Savings Bank

A STATE BANK

Po Chicago Clearing House priežiuros

35th, Archer ir Hoyne Avenues

Atdara utarninko ir subatos vakarais nuo 6:00 iki 8:00 val. vak.

Resursų daugiau kaip penki milijonai dolerių

Apsaugos skrynutės, $3 į metus

Čekių accountas priimamas.

Suteikiama paskola del namų.

3% už taupymus

VALDYBA:

THOMAS J. HEALY ..... President
EDWARD R. LITSINGER ..... Vice-President
ANDREW H. WOLSKI ..... Cashier
GEORGE A. KALSCH ..... Asst. Cashier and Secretary

PATARIMŲ KOMITETAS:

THOMAS E. WILSON
President, Wilson & Co., Packers
RALPH VAN VECHTEN
Vice-President, Continental & Commercial National Bank
ABEL DAVIS
Vice-President, Chicago Title & Trust Co.

Jourdans Retail Market

814 W. Cullerton St.

(20 St.)

Pilnas pasirinkimas augštos rųšies mėsos, dešrų ir tt. Musų pačių išdirbimo ROSE BRAND produktų užtikrina pilną užganėdinimą. Kainos labai prieinamos

Telefonas Canal 3848

Tel. Monroe 2728-2729

Didžiausia Čekų Mesinyčia ir Commission Biznis Amerikoj

"I WILL BRAND"

KUMPIAI, RUKYTA MĖSA, TAUKAI, MUSŲ SPECIALUMAS

Fr. Zahrobsky, Prezidentas
Josef Liska, Sekretorius,
Ant. Camsky, Kasierius
P. T. Smidl, Biznio Manageris

Chicago Butchers Packing Co.

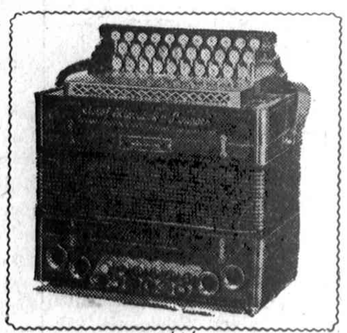
216-218-220-222 N. Peoria St., Chicago, Ill.

Georgi & Vitak Music Co.

4639 So. Ashland Ave.

Štai kur jųs galite gauti gerą patarnavimą kuomet jųs perkate Victrolą arba kokį kitą muzikalį instrumentą.

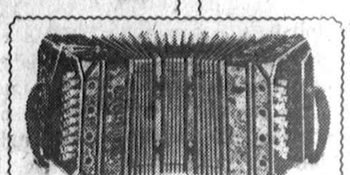

Mes turime Victrolas nuo $25
iki $250
Lietuviški rekordai iš abiejų pusių 75c

PEARL QUEEN KONCERTINOS

76 ir 102 raktų, dvieilės ir trieilės ..... $70 ir augščiau
PIANAI ..... $100 ir augščiau
Visokių rųšių benams instrumentų.
ARMONIKOS BOHEMIAN išdirbystės ..... $45 ir augščiau
Lietuvių Orkestros šokiai knygutė 50c
Lietuvių piano solo knygutė, .. 75c

Georgi & Vitak Music Co.

4639 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Mano Atsiminimai apie "Naujienas"

Atvažiavau į Suvienytas Valstijas 1912-se metuose neturėdamas pilnai 19-kos metų. Apsistojau Chicagoje, didžiausioje lietuvių kolonijoje pasaulyje. Apsigyvenau toje pačioje kolonijoje, kurioje šiandien leidžiama Naujiencs, didžiausias lietuvių dienraštis, — Naujienos, kuriomis lietuviai gali didžiuotis; Naujienos, kurios apvaikščioja dešimties metų sukaktuves kovo 9-tą, 1924.

Tuo laiku, kai aš atvykau Amerikon, butent 1912-se metuose, lietuvių tarpe labiausia mėgiami buvo šie laikraščiai: "Keleivis", "Lietuva" ir "Vienybė Lietuvninkų". Apie Naujienas dar nebuvo nieko girdėti.

Pagyvenęs kurį laiką ant Bridgeporto, persikėliau į Roseland'ą ir pradėjau dirbti Pullmano karų dirbtuvėse. Roselande teko susipažinti su kai-kuriais pažangiaisiais lietuviais. Kai kada aplankydavau "Aušros" knygyną, kur ateidavo visi lietuviškieji laikraščiai.

"Aušros" knygyną tarpe kitų atlankydavo ir pil. Laukis. Tuli "Aušros" lankytojų diskusuodavo su Laukiu įvairiais klausimais, o ypač apie politiką. Aš gi neturėjau drąsos užkalbinti tokį vyrą, kadangi jaučiaus esąs silpnas politikas. Su mažiau gi pasižymėjusiais lietuviais, kurie atsilankydavosi, mėgau pasikalbėti apie šį ir apie tą. Bet mane vis persekiojo klausimas: kodel Amerikos lietuviai neišleidžia savo dienraščio? Ypatingai kreipdavau akis į "Lietuvą". Aš manydavau: rodosi, bankininkai turi pakankamai pinigų, skaitytojų irgi esama visoje Amerikoje, — kodel "Lietuvos" neleidžiama dienraščiu?

Dienraščio tečiaus kaip nebuvo, taip nebuvo. Ir dienraščio stoką atjaučiau labai: savaitinius laikraščius galima greitai perskaityti, o perskaičius, vėl nebėra ko skaityti. Ot, maniau, kad butų dienraštis! Kasdien naujos žinios, kiek smagumo! Atsilankydavau krautuvėlėn pas pil. Žalį ir klausdavau jo: "Kada gi Amerikos lietuviai išleis savo dienraštį?" Atsakymą gaudavau daug maž tokį: "O, brolau, dar daug laiko ims, iki jie įsigys dienraštį".

Netrukus ilgai, likimas nubloškė mane kiton vieton. Prieš rinkimus, kuriuose Woodrow Wilson pateko Baltąjan Naman, užėjo bedarbės. Dirbtuvės stapčiojo, užsidarinėjo. Pullmano kompanija paleido iš darbo apie pusę savo darbininkų. Pavarė ir mane. Prisiėjo pirkti darbas per agentus Canal gatvėj, kur esama agentijų prastesnės rųšies darbams parupinti.

Na, išvažiavau su gerb. Bakučiu į Wisconsin valstiją. Mano draugas, nuvažiavęs vieton, neiškentė biaurių darbo sąlygų ir sugrįžo atgal. Pasilikau vienas. Bet kelioms savaitėms praslinkus ir aš netekau darbo. Dasigavau ant ukės Shakopee, Minnesota valstijoje. Padirbėjau pas ukininkus kelis mėnesius ir prasidėjo pasaulinis karas.

Kilus karui ir vėl pajutau stoką lietuviško dienraščio: juk įdomu buvo gauti juo daugiau žinių apie karą. O vienam gyvenant pas svetimtaučius, be skaitymo labai nuobodu. Ir štai, kaip tik tuo laiku pasirodė "Lietuvos" lapelis. Užsiprenumeravau jį vienam mėnesiui. Buvau tečiaus juo nepatenkintas: tai buvo tik lapelis: man jo neužteko.

Sužinojau per "Keleivį", kad Chicagoje pasirodė didžiausias lietuvių dienraštis Naujienos. Perskaičiau tą žinią su dideliu džiaugsmu. Tuojaus pasiunčiau laišką Naujienų administracijai prašydamas atsiųsti man vieną ekzempliorį pasižiurėti. Aplaikiau Naujienų numerį dvylikos puslapių. Pamatęs nustebau. Dienraštis pripildytas žinių, straipsnių, pranešimų, padalintas į skyrius.

Džiaugiaus skaitydamas pirmą tokį įdomų lietuvių dienraštį. Džiaugiaus, kad lietuviai susilaukė tokią skaisčią žvaigždę. Naujienos sukėlė lietuviuose didelio džiaugsmo: ve, ir mes, lietuviai turime savo dienraštį! Ir, be abejonės, yra kuo džiaugtis tokiu dienraščiu, kaip Naujienos!

Sulaukęs subatos vakaro, pasiliuosavęs nuo ukės darbų, nuėjau į Shakopee miestelį paštan, kuris radosi vaistinėje. Padaviau "money orderį" Naujienoms užprenumeruoti. Čia kaip tik pataikiau į lietuviškos dvasios žmogų, poną Laske, aptiekos savininką. Jis, perskaitęs orderį, balsiai išt̃arė: "Naujienos — tai lietuviško laikraščio vardas".

"Taip", atsakiau aš jam, "tai lietuviškas dienraštis".

P-nas Laske, linksmai nusišypsojęs, paklausė:

"Ar jau lietuviai ir savo dienraštį turi?"

"Taip", atsakiau aš.

"I want to see the Lithuanian Daily News".

Padaviau jam Naujienas. Jis pavartė, perskaitė angliską užrašą: "The First and Greatest Lithuanian Daily in America".

"Labai gerai, kad lietuviai gali išlaikyti tokį didelį dienraštį, kaip Naujienos", tarė pagalios jis.

Paklausė, kas Naujienas redaguoja. Atsakiau, kad p. Grigaitis. Paklausė, kokios jis profesijos. Pasakiau, kad juristas.

Paskiau p. Laske pasipasakojo apie save. Jis paeinąs iš Tilžės. Jo motina — lietuvė, o tėvas vokietis, iš amato žuvininkas. Jis pats mokėjęs lietuviškai kalbėti. Atvykęs į Suvienytas valstijas 13 metų amžiaus. Dėdė leidęs mokytis vaistininko profesijos. Išgyvenęs 40 metų šioje šalyje, pamiršęs lietuvių kalbą ir mažai besuprantąs lietuviškai.

Paklausė, kiek lietuvių Chicagoje gyvena. Atsakiau, kad apie 60 tukstančių. Nusistebėjo:

"Jau 60 tukstančių lietuvių Chicagoje, — tiek daug!

Nuo tos dienos, kai pradėjau gauti Naujienas, jos tapo mano draugu ir šiandien aš nepersiskiriu su jomis. Kada tik kreipiaus į Naujienas, visuomet jos man kiek galėdamos patarnavo. Esu taipgi ir Naujienoms per dešimtį metų patarnavęs. Gavau joms 23 prenumeratorius. Manau, jog nesuklysiu pasakęs, kad Naujienos visiems savo draugams ir geros valios žmonėms sąžiningai patarnauja. Todel, mes naujieniečiai, patarnaukime Naujienoms, idant jos, sulaukusios dvidešimties metų sukaktuvių, butų trigubai didesnė jėga.

Skaitydamas Naujienas per dešimtį metų pramokau suprasti daug dalykų. Jas beskaitydami pramoko protauti ir suprasti daug dalykų tukstančiai lietuvių darbininkų. Naujienos mokino ir auklėjo tukstančius lietuvių darbininkų, gvildendamos ir rišdamos įvairiausius politinius ir ekonominius klausimus. Naujienos daug mažiau, kaip kiti laikraščiai apsilenkė su teisybe, nes, mat, kiekvienam laikraščiui pasitaiko apsilenkti su teisybe.

Naujienoms lietuvių liaudis visuomet bus dėkinga, kadangi Naujienos bešališkai, niekam nepataikaudamos, stovėjo darbo žmonių reikalų sargyboje.

Naujienos pirmutinės 1917 metuose iškėlė aikštėn klerikalų vado, kunigo Karevičiaus užmačias pasodinti ant sosto Lietuvoje kaizerio sunų Urachą. Naujienos šluo reikalu žmonėse sukėlė tiesiog audrą, kuri išblaškė monarchistines klerikalų skemas.

S. STANIULIUTĖ-ČERIENĖ
Dainininkė

Naujienos, teikdamos kasdien savo skaitytojams žinių, atsiliepdamos į kiekvieną opesnį Lietuvos (ir kitų šalių) gyvenimo klausimą, formavo žmonių opiniją ir tuo budu vertė ypatingai Lietuvos valdonus skaitytis su liaudies, su žmonių balsu ir reikalavimais. Tiesiog negalima trumpame dienraščio straipsnyje tinkamai nušviesti visą, ką yra jos gero padariusios. Ir niekas neužginčys, kad tarpe visų lietuviškų laikraščių Naujienoms priklauso didžiausias kreditas.

Naujienos sutraukė aplink save didžiausias pažangiųjų lietuvių minias. Nors, tiesa, skilimai darbininkų tarpe, įvykusieji sulyg paliepimų iš Maskvos, užgavo ir Naujienas, jos betgi išsilaikė, atrėmė visas atakas ir šiandien apvaikščioja dešimties metų sukaktuves ir stovi visais žvilgsniais tvirčiau, negu jų priešai. Daugelis gi tų žmonių, kurie kasė Naujienoms duobę, patys suvirto į ją.

Naujienos ėjo su liaudimi, o liaudis su Naujienomis. Tegul sulaukia Naujienos dvidešimties metų sukaktuvių daug tvirtesnės budamos, daug didesnį skaitytojų skaičių turėdamos!

Jeigu Naujienų priešams pavyktų sugriauti Naujienas, — kas tuomet atsitiktų? Tuomet nukentėtų visas progresyvis lietuvių judėjimas ir demokratiškos partijos. Juodąjai gi armijai didžiausio džiaugsmo butų, ir visi juodieji demagogai užgriebtų pozicijas, kurias turėjo pažangieji. Del to nukentėtų Lietuvos darbo žmonės, nukentėtų visa Lietuvos liaudis.

Reikia tečiaus tikėtis, kad musiškiai atžagareiviai niekuomet to nesulauks. Tokiais vyrais, kaip dabartiniai Naujienų vedėjai, visuomet galima pasitikėti. Šie gi vyrai yra: P. Grigaitis, Kl. Jurgelionis ir K. Gugis. Todel, draugai darbininkai, neaikvokime savo jėgų, neskaldykime jų, bet organizuokimės juo tvirčiau. Vienykimės prieš bendrą kapitalistų frontą visi geros valios lietuviai su Naujienomis.

Lai gyvuoja dienraštis NAUJIENOS!

Pav. J. Latvėnas,
Minersville, Pa.

Garsinkitės Naujienose

Linkime

Pasisekimo link progreso

NAUJIENOMS

LITHUANIAN DAILY NEWS
nuo

Liberty Dairy Products Co.,
851 N. California Ave.,
Phone Humboldt 0075

Wohl's Dept. Store

3645 So. Halsted St.
netoli 37th St.

Paveldėtojas

BACK DEPT. STORE

Pilnas pasirinkimas naujų tavorų labai žemomis kainomis. Ateikite ir susipažinkite su mumis.

Pasisekimo ir geriausių linkėjimų lietuviams, nes jie rengia čionai didelę lietuvių koloniją.

Jei jieškote musų — Štai kur mes esame

SEFCIK DAIRY CO.

Faktoriai kas link produkcijos, išdirbinėjimo ir dastatymo jusų kasdieninio pieno, kuris yra grynas, švarus, saugus ir užtenkamai gaminamas per

SEFCIK DAIRY CO.

1. Mes turime pieninyčias kur sveikos karvės yra tinkamai užlaikomos.
2. Saugus, kompetentiškas dastatymas nuo farmų iki išdirbystės.
3. Moderniškas prirengimas del tikro sveikumo.
4. Tikras virinimas.
5. Kasdieniniai išbandymai.
6. Tikras refrigeravimas.
7. Ekspertų peržiurėjimas.
8. Atsakomas dastatymo patarnavimas.
9. Maloniai prašome atsilankyti ir apžiurėti musų pirmos rųšies išdirbystę.
10. Mes esame pasirengę jums patarnauti. Duokite mums išbandyti.

SEFCIK DAIRY CO.

1602-04 So. Union Ave. Tel. Canal 1625

West Thirty First State Bank

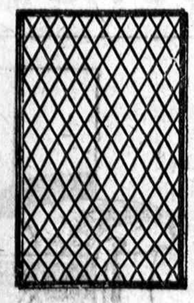
31st prie Wallace St.

Po priežiura valstijos auditoriaus.

Duodamos dovanos už kiekvieną naują accountą.

Mes priimame jusų komercines ir taupymo sąskaitas. Apsaugos skrynutės $3 į metus. Tos skrynutės yra saugojamos dieną ir naktį.

6% Auksiniai Pirmi Morgičiai Pardavimui nuo $1,000 iki $15,000

A WIRE GUARD

Basement windows
Burglar protection
Belt & Pulley protection
Skylights
Store windows
Office railings
Factory partitions

Manufactured for sale by the

WESTERN WIRE & IRON WORKS, Inc.

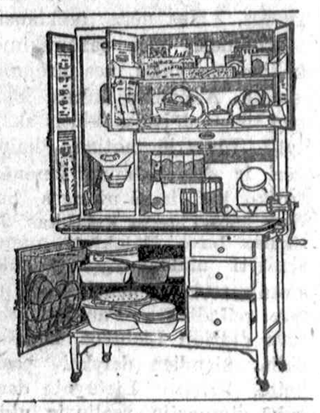
947-51 W. 18th Place., Chicago, Illinois
Telephone Canal 6442-6443

KOVO MĖNESIO RAKANDŲ IŠPARDAVIMAS PAS

HENRY STUCKART

2515-17-19 Archer Avenue, Kampas Halsted Street

Balti virtuvės kabinetai, šiame išpardavime **$29.00**
Geležinės lovos, pilnos mieros, riešutinio užbaigimo **$9.75**
Lovos springsai **$4.75**
Vatiniai matrasai su gražiais prikimšimais **$6.80**
Gasiniai pečiai nuo **$30** iki **$90**, pritaisymas dykai.

Malevos ir varnišius
Karpetai 9x12, **$30** ir iki **$150**
Mano pavasarinis stakas jau čia. Gaukite jusų transferį ant Halsted karo ir užeikite pas mane, tas jums apsimokės.

Mano Mokykla

Naujienos šiemet apvaikščioja dešimties metų sukaktuves. Jos tur-but daugiau kaip kuris kitas lietuvių laikraštis pasidarbavo lietuvių darbininkų apšvietai, lietuvių darbininkų žengimui pirmyn. Kur mes stovime šiandie, ką esame pasiekę jau daug-maž matome. Bet parodymui, kaip toli esame nužengę, manau, bus neprošalį palyginti dabartį su netolima, kokių trijų-keturių dešimčių metų praeitimi. Ir tam palyginimui duosiu keletą ruožų iš praeities.

Lietuva ilgus laikus buvo valdoma carinės Rusijos činauninkų-biurokratų. Lietuviai, kaipo Rusijos pavergtos šalies gyventojai, buvo apkrauti daug didesniais mokesčiais, negu tikrosios Rusijos gyventojai.

Lietuvoje nebuvo zemstvų (žemietijų), kurios butų lietuvių ukio pagerinimu besirupinusios, kurios butų teikusios nemokamos medikalės pagelbos ir kitokių patarnavimų žmonėms, ypač ukininkams.

Mokyklose lietuviai taipgi negaudavo valdiškos paramos. O baigusius mokslą lietuvius, mokytojus ir kitų profesijų žmones, caro valdžia stengdavosi išsiųsti kur nors toliau nuo Lietuvos, pasodinti kokiame užmirštame kampelyje. Tai daryta todel, kad nedavus progos lietuviškai inteligentijai varyti propagandos, platinti pasiliuosavimo iš cariškojo jungo idejų. Rusai gi mokytojai ir įvairus valdininkai gabenta į Lietuvą iš gilumos Rusijos. Lietuvos jaunuomenė, paimta kariuomenėn, buvo siunčiama tarnauti Kaukazan arba Sibiran, o iš ten jaunuomenė buvo gabenama tarnauti Lietuvon. Šitie gi nemokantys lietuvių kalbos jaunuoliai, svetimi lietuviams, visuomet buvo paklusnūs caro valdžios įsakymų pildytojai. Ir nė vienas lietuvis, gabenęs iš Prusų per rubežių lietuviškas knygas, prarado gyvastį nuo paklusnių valdžiai kareivių rankos.

Žinoma, ir kitų tautų pavaldinius caro valdžia slėgdavo. Bet lietuviams tekdavo sunkesnė našta pakelti, negu pav. lenkams, latviams arba suomiams. Iš kitos pusės, Lietuvos dvarponiai, kunigai ir visa tų laikų buržuazija skaitė save lenkais. Šie sulenkėjusieji lietuviški gaivalai norėjo, kad ir "chlopai" mokintųsi lenkų kalbos ir persiimtų lenkų dvasia. Ir daug lietuvių, budami tikrais lietuviais, dirbo lenkų kulturos labui. Taigi, iš vienos pusės caro valdžia, o iš kitos — lenkai varė Lietuvoje vieni sulenkinimo, kiti surusinimo darbą.

Šiandien dalykai pasikeitė. Lietuva tapo nepriklausoma respublika. Tiesa, ir šiandien Lietuvoje nėra rojaus. O kad jo nėra, mes visi puikiai žinome. Bet nebesistengiama jau butinai paversti lietuvius lenkais arba rusais.

Imkime toliaus Lietuvos mokyklas. Jos nėra puikiausia tvarkomos. Bet pažiurėkime, kokias mokyklas mes turėjome seniau. Atsimenu laikus, kuomet tik pradėjau mokintis skaityti. Tėvas ir motina, kaipo geri ir dievobaimingi žmonės, troško kad ir aš užaugęs bučiau taipgi geras katalikas. Jų tikslas buvo išmokinti mane skaityti maldaknygę, o aukštesnis mokslas jiems išrodė ne taip reikalingas. Panašiai protavo didžioji Lietuvos liaudies dalis. Šiandien dalykai pasikeitė. Privilso Lietuvoje daugybė gimnazijų, realių ir ukio mokyklų. Tiesa, tos mokyklos toli gražu nėra pavyzdingos; tiesa, jas norima paversti į klebonijų diendaržius, ir visgi jos yra geresnės už tą mokyklą, kurioje man teko mokintis. O koki buvo manoji mokykla?

Ji buvo toki: išsyk elementorius, paskui poteriai, toliaus naldos ir litanijos. Ir kaip mus mokino? Gi štai kaip: išsyk mama arba bobutė prie verptuvo, paskui — kas kitas, ne laug ką "aukštesnio mokslo" asmuo. Prisimenu, musų kaime mano tėvas ir keletas kitų ukininkų nutarė susidėti ir bendrai nusamdyti "profesorių." Na, gerai, nusamdė jį. Žiemos pradžioje, kai vaikai pasiliuosavo nuo darbų, musų lietuviška mokykla atsidarė. Mokyklos vieta mainėsi kasdien: vieną dieną ji buvo pas vieną ukininką, kitą dieną — pas kitą. Ir tas ukininkas, kurio grįčioje mokyta, tą dieną valgidindavo mokytoją.

Bet musų mokykla gyvavo neilgai. Vienas lietuvis L. įskundė ją valdžiai. Iš Vilkaviškio atvažiavo žemsargiai ir Šaltyšio lydimi netikėtai užklupo mus mokykloje. Tuojaus atėmė iš visų vaikų elementorius, surašė musų tėvų vardus, pavardes. Mokytoją išsivežė su savim į valsčiaus raštinę, o iš ten į Vilkaviškį — tardyti. Musų mokytojas kelioms dienoms praslinkus buvo paleistas iš kalėjimo, pasirančijus keliems kaimo gyventojams, kad jis nepabėgs.

Musų lietuviškoji mokykla tapo suardyta ant visados. Žemsargių viršininkas visus įbaugino pareikšdamas, kad tie, kurie steigs tokias mokyklas, kaip kad musiškė, — kad visi bus ištremiami iš Lietuvos. Mokytojas taipgi buvo susirupinęs, nes nežinojo, kokios bausmės jis iš caro valdžios gausilauks. Senyvas ir silpnos sveikatos žmogus, jis del to rupesčio susirgo, ir keletą savaičių pasirgęs, mirė.

Ir šiandien Lietuvos mokyklose yra persekiojimų. Ir šiandien milicininkai neretai įsiveržia į Lietuvos mokyklas. Bet tokių nuožmių persekiojimų Lietuvos mokyklos visgi nebejaučia.

Paimkime dar lietuvių spaudos ir kalbos varžymą. Man prisimena, kaip mes susitarusių jaunuolių burelis, pagavę kokią iš užsienio aplaikytą knygą, turėdavome slapstytis ne tik nuo caro žandarų, bet ir nuo saviškių, nes kuomet Vokietijoje ir Amerikoje pirmeivių leidžiami laikraščiai pradėjo rodytis Lietuvoje ir žmonės ėmė domėtis, musų kunigai per pamokslus apšaukė bedieviais tuos žmones, kurie šiuos laikraščius skaitė. O sulenkėjusieji miesčionys ėmė šaukti, kad tie lietuviški laikraščiai ir toji lietuviška dvasia padarę lietuvius ne katalikais, bet pagonimis, garbinančiais ne Kristų, bet senovės lietuvių dievus.

Kunigų pamokslai sukėlė žmonėse visokių kalbų. Vieni kalbėdavo, kad reikia visus "bedievius" atiduoti į caro žandarų rankas, kiti kalbėdavo, kad jie "prieš vėją nepapus."

Šiandien Lietuva yra nepriklausoma respublika. Turi mokyklas, ne tik pradines, bet ir aukštesnes. Turi savo spaudą. Tik reikia dar kovoti prieš klerikalizmą; o drauge su tuo reikia kovoti, kad padėjus Lietuvai eiti lengviausiu ir tiesiausiu keliu prie socializmo.

A. Kabardinas.

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

ONA RUDAUSKAITĖ-BIEŽIENĖ
Dainininkė

Spauda žmonijos gyvenime

Studijuodami istorija, prisižiurėdami kaip gyveno žmonės keletą šimtų metų atgal, mes patiriame, kad ir tais laikais žmonija žengė pirmyn. Vienok tais laikais mokslas neįstengė pasiekti taip aukšto laipsnio, kaip šiandien. Tečiaus ir tais laikais žmonės stengėsi atrasti ką nors naujo, ką nors geresnio, idant pagerinus savo buvį. Ir vienas, bene svarbiausias bandymas, buvo rašto tobulinimas.

Kad jau žiloje senovėje žmonės mėgino "rašyti," aišku yra iš surandamų ženklų. Ir tokių ženklų šių dienų mokslas suranda daug. Tik, deja, ne visus juos galima suprasti. Rašybos ženklai užtinkama iškirsti akmenyse, kieto molio gabaluose ir kitokiose liekanose. Ir nors, kaip minėjau, dažnai negalima suprasti, kas ten yra parašyta, visgi tie ženklai mums rodo, kad senovės žmonės progresavo ir stengėsi palikti įvairius padavimus ateities gentkartėms. Jeigu butų mokėję rašyti, jie, be abejonės, butų palikę mums daugybę žinių apie tų laikų įvykius.

Pažvelgę į dabartinį musų gyvenimą ir senovės laikus, mes aiškiai suprantame, jog senovės žmonės gyveno nežinioje. Jau nekalbant apie tai, kad jie nežinojo, kas dedasi toliau nuo jų, jie turėdavo labai menką nuovoką ir apie tai, kas dedasi artimose jiems vietose.

Šiandien žmonija gali džiauktis savo išradimais, gali džiauktis ištobulinta spauda, kuri teikia mums žinių iš viso pasaulio. Mes panaudojame spaudą susižinojimui vienas su kitu, panaudojame ją kiekvienam reikalui, ir jau nebereikia leisti kreivą lazdą iš rankų į rankas, idant sušaukus susirinkimą, kaip kad buvo praeityje daroma Lietuvoje ir kitose šalyse. Šiandien visa tai atlieka musų laikraščiai, musų spauda.

Todel mokėkime ją branginti ir gerbti.

Kaip įvairus kiti geri žmonijos gyvenimui dalykai sutinka priešų, taip sutinka jų darbininkų spauda. Kuomet burys pasišventusių žmonių pradeda skleisti idejas, naudingas darbininkų klasei, pradeda budinti darbininkus iš miego, — žiurėk, pasirodo visa eilė priešų, kurie bando tam darbui pakenkti, visokiais budais sutrukdyti, suklaidinti darbininkus, atitraukti juos nuo skaitymo, privesti darbininkų spaudą prie bankruto.

Bet darbo žmonės turėtų jau susiprasti ir atskirti gerą nuo blogo ir nesiduoti save suklaidinti. Jie turėtų remti savąją spaudą, savuosius laikraščius, kurie teikia rimto ir teisingo pamokinimo žmonėms.

Vienas tokių laikraščių, kurie tiesia ir valo mums kelią, vedantį prie galutino pasiliuosavimo, yra Naujienos. Jos per dešimtį metų be paliovos mokino mus, kaip geriausia yra kovoti už savo reikalus, už reikalus darbininkų klasės ir visos žmonijos. Ir šiais metais, kovo 8-tą, sukanka dešimtis metų nuo pasirodymo pirmo Naujienų numerio. Todel mes sveikiname brangų ir nepailstantį dienraštį Naujienas ir linkime joms geriausio pasisekimo jų darbe visos žmonijos labui ir ateičiai.

S. Naudžius,
Grand Rapids, Mich.

Garden City Cleaner

Namų šeimininkių didelis darbo ir laiko taupintojas. Gali buti vartojamas del daugelio dalykų. Pardavimui pas visus geresnius hardware ir malevos krautuvininkus. Garden City Paints and Varnishes yra geriausi, persitikrinkite patys.

Prašykite savo krautuvininko sampelio.

Garden City Paint & Varnish Company
3125 West 25th Street
A. J. NEPIL, Manager
Phone Lawndale 0519

Tel. Lafayette 0600

Anglys

John Bigane and Sons
3596-98 Archer Ave.

KANNE'S FAIR

Pasiulo specialiai del pavasario išvalymo

Geriausia maišyta maleva,	$1.75 už galioną
St. Louis balta cina,	$14.50 už 100 svarų
Virtas lininis alyvas,	$1.15 už galioną
Sienų popierų valytojas,	3 kianai už 25c
3 kvortų alumininiai virduliai,	39c
10 kvortų galvanizuoti indai,	18c
Mop kotai	10c
Veidui muilas, 3 dideli šmotai,	25c

Mes turime pilną pasirinkimą lovų, springsų ir matrasų labai žemomis kainomis.

3345-49 So. Halsted St.

DISTRICT MARKET
3523 So. Halsted St.

Mes turime šviežią mėsą, žema kaina ir geras patarnavimas.

GEO. GERULES
Savininkas

Phone Roosevelt 8128

Anton C. Mezlaiszkis

GENERALIS KONTRAKTORIUS IR NAMŲ STATYTOJAS

2154 W. 23rd St., Chicago, Ill.

Phone Canal 6138 Įsteigta 1912

J. L. TELSER

"FURNITURE AND VARIETY MAN"
2107-11 West 22nd Street, Chicago, Illinois

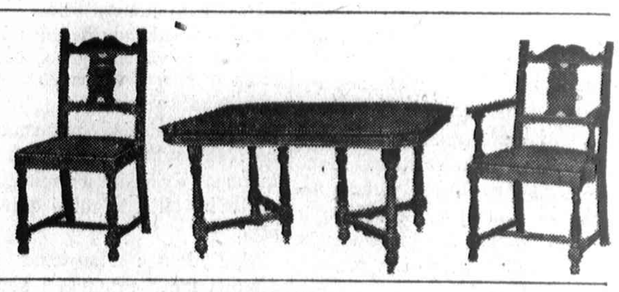

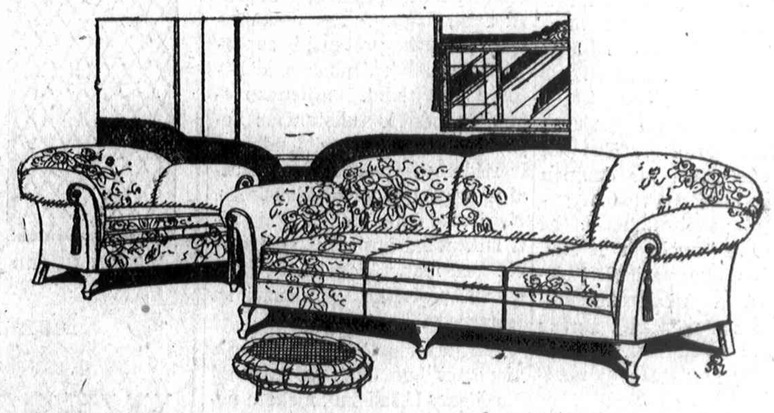

Išsirinktas tavoras bus laikomas del tolimesnio dastatymo. Per šiuos mėnesius labai didelė vertė tavorų yra pasiuloma visai žemomis kainomis. Jums labai apsimokės apžiurėti tuos tavorus.

Šis aržuolinis Tudor stalas, 5 krėslai ir arm krėslas, pritaikintos spalvos, labai gražiai užbaigta, užmokėsite bile kada. Krėslai apdirbti su uoda.

$67.50

2 šmotų didelės vertės velour, svečių kambario setas. Liuosos paduškaitės. Davenport, pilnos mieros, su 3 kojomis, labai paranki kedė, rakeris arba su ramščiais kedė, pritaikintos spalvos **$89.50**

Simmon riešuto medžio lovos, geri springsai ir matrasas, paprasta jų kaina $29.50, šiame mėnesyje už **$19.75**

West Englewood National Bank
1610 West 63rd Street
Vienatinis Nacionalis Bankas West Englewoode

Jusu Patarnavimui

Wholesale *and* Retail

PIENO PRODUKTAI

International Dairy Company
1908-12 So. Ashland Ave.
Phone Canal 2183

Musų žemės kamuolis beveik galėtų apsijuosti Naujienų suvartota popiera

Didžiausias rinkinys geriausių raštų sutilpęs Naujienose per paskutinius devynetą metų.

Jau desėtkas metų, kaip pradėjo vyniotis į spaudos presą dideli popieros volai lietuvių dienraščiui Naujienoms spausdinti.

Iš tų volų kasdien pasidaro tukstančiai Naujienų su daugybe naujienų-žinių, kurias greit sužino ir priima savo žinijon tukstančiai Amerikos lietuvių.

Kaip tie volai pradėjo vyniotis 1914 metais, taip tebesivynioja iki šiol — vis sparčiau ir vis daugiau.

Ach, tik įsivaizdinkit — kokia tai didelė plati juosta popieros tapo suvartota Naujienoms spausdinti, idant jomis galėtų pasidžiaugti ir pasinaudoti Amerikos lietuviai!

Du ištiesti Naujienų lapai užima 35 colius. Šešių puslapių ištiestos Naujienos užima 52½ colių.

Skaitant, kad vidutiniškai pereitais devyniais suviršum metais Naujienos išeidavo kasdien šešių puslapių (jos išeidavo keturių, šešių ir aštuonių puslapių), o numerių į metus išeidavo 305, vidutiniškai kasmet buvo suvartota 160,125,000 colių popieros.

Per 9 metus suvartota 1,441,125,000 colių popieros.

Tas sudaro 120,093,000 pėdų popieros.

O tas sudaro 22,745 mylių ilgio popieros juostą.

Tokia juosta musų žemės kamuolys jau kone apsijuostų per savo storiausią vietą, kurioj jis turi 24, 899 mylių storio.

Tokia juosta galėtum nutiesti 24 sykius nuo New Yorko iki Chicagos.

Tokia juosta nutiestum kelią nuo Chicagos iki Kauno, nuo Kauno iki Vladivostoko, nuo Vladivostoko iki St. Francisco, ir dar liktų.

Tokia juosta nutiestum nuo New Yorko iki Singapore ir atgal ir dar liktų.

Tokia juosta nutiestum nuo New Yorko iki Odessos ir nuo Odessos iki St. Francisco važiuojant vien vandeniu ir niekad neimant geležinkelio.

O kas toje juostoje buvo prirašyta?

Ką geriausio galėjo parašyti Amerikos lietuviai — viskas tilpo toje ilgoje Naujienų popieroje: tukstančiai straipsnių, šimtai tukstančių žinių.

Tai didžiausias lietuvių istorijos rekordas.

Į devynis suviršum metus Naujienose tilpo ne mažiau kaip 225,000 įvairių žinių; ne mažiau kaip 12,000 bendradarbių straipsnių; ne mažiau kaip 15,000 redakcijos straipsnių; ne mažiau kaip 500,000 įvairiausių skelbimų, kurie yra lietuvių bizniško gyvenimo atspindžiu.

Geresnieji P. Grigaičio straipsniai tilpę Naujienose per šį laiką vos galima butų sutalpinti į šešis didelius tomus po 300 suviršum puslapių kožnas.

Kitų redakcijos narių ir bendradarbių geresniems straipsniams atspausti reikėtų ne mažiaus kaip kita tiek tokių tomų.

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

Korespondento balsas

Man, kaip žinučių rašytojui iš Racino lietuvių kolionijos, beveik nuo pat Naujienų dienraščio gimimo, teko nemaža į Naujienas rašynėti daugiausiai iš vietinių draugijų veikimo. Per tą dešimties metų laikotarpį paduodant žinutes prisėjo nemažai ir nemalonumų išgirsti. Mat, dar negimė pasaulyje toks žmogus, kuris visiems įtiktų. Taip ir su manimi buvo. Daleiskime pav., kad kuopa ar dr-stė ruošia kokį perstatymą iš kurio išeina nei "velnias nei gegutė". Bandai kritikuoti, kad ir atsargiai, — žiurėk, rengėjai, lošėjai ir beveik visi dr-stės nariai stačiai sakant "siunta." Keikia Naujienas, o jau korespondentą gatavi ant laužo deginti. Bet po kiek laiko viskas nutila.

Ta ar kita draugija vėl, žiurėk, ruošia parengimą. Nueini kaipo žinučių rašėjas, tėmiji kas įvyksta. Na, manau sau, aną sykį parašiau nurodydamas blogasias puses ir dar pridėjau kritikos tuo tikslu, kad ateityje ta ar kita dr-stė bei kuopa taip nedarytų. Už tai visiems nepatiko parašytas teisybės žodis ir vietoje duotos pastabos. Nusprendžiu rašyti žinutę jau visai kitokioje dvasioje. Rašai apie tą, kas vertas ar nevertas; visus pagiri, visiems po glėbį garbės teiki; aktorius ir pačius rengėjus į padanges iškeli; apie publiką papasakoji maloniausiais žodžiais. Taip sulipdęs žinutę pasiunti ją į Naujienas ir manai: "Na dabar jau turės visiems patikti." Už savaitės laiko pasirodo patalpinta Naujienose iš Racino korespondencija. Klausau ausis ištempęs ką-gi dabar vietos lietuviai kalba. Ir štai kas atsitinka: ažuot buvus patenkintais, tik pyksta, keršija, žada kritiką rašyti, kad, girdi, "ne taip jau gerai buvo, nei ką; tiktai, sako, vieni pagirimai — be vertės. Teisingai aprašęs draugystės parengimą, sulauki pasipriešinimo vien tik nuo tos dr-stės ar kuopos, apie kurią parašai. Visi kiti rimtesni lietuviai gerėsi ir džiaugiasi.

Kai aprašai kuopos bei dr-stės parengimą girdamas jos darbuotę, o blogas puses suvyniojęs pasilieki namie, tokios dvasios žinutė daugiaus pasipriešinimo iššaukia.

Išbandęs žmonių nusistatymą, pasirinkau pirmąjį rašymo budą, ir jo laikaus per dešimtį metų. Paduodamas į Naujienas žinutes laikysiuos tos krypties ir toliaus, nepaisydamas, ar kam patinka, tai ar nepatinka. Su teisybe, su geromis pastabomis, su nurodymu blogų pusių, yra vilties gero tikslo atsiekti, yra galimybės tobulinti, kulturinti brolius lietuvius, gyvenančius Amerikoje.

Tokia mano darbuotė per dešimtį metų nenuėjo veltui, bet daro įtakos vietos lietuviuose. Ir jau jeigu kartais kas nors bandytų ką tokio kenksmingo ar negero veikti, tuojaus atsiranda pastebėtojų, kurie ir pasako: "Draugai, taip ir taip negalima daryti; jei mes neteisingai apsieisime, tuomet visuose laikraščiuose ilgiausiomis špaltomis tie musų negerumai bus aprašomi su pridėjimais; geriaus taip nedarykime, dirbkime prideramai, teisingai; nekliudykime kitiems, o tuomet, kad ir mažiaus laimėsime, visgi busime ramus nuo korespondentų pastabų."

Nemažai teko prisiklausyti įvairių gązdinimų. Vieni jų baugino teismu, kiti kvietė į diskusijas, o sykį pasitaikė ir taip, kad tuli žmonės pasirengė šonkaulius laužyti. Tik mano laimė, kad tą vakarą turėjau buti namie ir tik ačiu tam išvengiau fanatikų keršto. Kaip jau minėjau, esu pasirinkęs tiesos kelią tikslu broliui lietuviui gero daryti nurodant kai kurias jo ydas. Eidamas tiesos keliu nesuklupau per dešimtį metų, eisiu juo

BROLIAI BRIEDUKAI
Muzikai

ir toliau, nepaisydamas kad ir didžiausio priešų burio. Kurie bandys man kliudyti ar persekioti mane visokiais bauginimais, su tokiais esiu pasirengęs visuomet į kovą stoti. Su plunksna rankoje ir šaltu protu, remdamasis teisingumo pamatais turiu vilti ir daugybę priešų įveikti!

Norėsi trumpai prisiminti ir apie pačias Naujienas, o ypač leidėjus to gerbiamo lietuvių visuomenės dienraščio. Man, užimančiam jų korespondento vietą, prisėjo liudnų ir karčių valandų pergyventi. Ką jau bekalbėti apie tuos vyrus, kurie Naujienas rėdo. Iš dienos dienon ant Naujienų puola iš visų pusių priešai, tikslu jas pražudyti. Visi priešų smugius Naujienos atremia taip tinkamai, jog tuli tų priešų, lyg kokie avinai, mušdami galvas į murines sienas, sau kaktoje padaro skylę, bet sienos nesugriauna. Tai toks Naujienų vedėjų tvirtumas. Jie išlaikė sunkiąsias dienraščio dienas. Dabar, kuomet Naujienos tvirtai stovi dideliu skaitliumi prenumeratorių ir finansais, nėra mažiausios abejonės, kad jos gyvuos ir augs juo tolyn, tuo didyn, nes rimti vyrai tą dienraštį redaguoja, o geri biznieriai vedėjai prižiuri jo finansų stovį.

Aš savo principais esu sandarietis, bet Naujienas gerbiu todel, kad jos mane gerbia. Kada tik ką rašau apie sandariečius, Naujienos visuomet suteikė man pilnai vietos. Kituose lietuvių leidžiamuose dienraščiuose esti ne taip. Štai kad ir "Draugas" arba "Laisvė." Bandyk parašyti jiems kadir svarbiausią žinią: jei tik ne apie šventojo draugystę rašai, vieta žiniai bus gurbas (kalbu apie "Draugą"). Tą patį galima pasakyti ir apie "Laisvę": jei paduosi rimtą pranešimą kaipo žinią, kurioj nebus prisiminta apie Rusijos degutą, — ir jai vieta gurbe.

Naujienos todel tapo rimtų lietuvių mylimu, remiamu ir gerbiamu dienraščiu, kad jose randa vietos visi: ir draugas, ir priešas. Naujienos paguodžia vargdienį, remia beturtį. Visokių įsitikinimų lietuviai todel ir skaito Naujienas, kad jos visiems duoda vietos išreikšti rimtoj formoj savo mintis ir teikia vietos aprašymams visuomenės gyvenimo. Šiuo laiku pas mus į Racine ateina Naujienų daugiau, kaip kurio kito dienraščio kopijų, ir kasdien Naujienų ėmėjų skaičius didinasi. Skaito jas katalikas, bepartyvis, socialistas, sandarietis ir komunistas.

Racine Naujienos padarė į lietuvius didelę įtaką. Tie, kurie jas skaito, tampa laisvo manymo žmonėmis, veda rimtą šeimininį gyvenimą, auklėja gražiai vaikelius, turi gerus namelius. Vis ačiu Naujienoms už teikimą gyvenimui reikalingiausių pamokinančių straipsnių, kurių pagelba mažai žinantis žmogus tampa protaujančiu, tinkamu draugijiniam gyvenimui asmeniu.

Pats draugijų ir kuopų veikimas sukasi apie Naujienas; jose, kaipo dienraštyje, greitai galima išgarsinti visokius parengimus, kas patiems parengimams atneša daug naudos.

Kai dar ėjo mirusioji "Lietuva", tuomet "Lietuva" pas mus lošė svarbią rolę. Užsidarius "Lietuvai", apsirinkome Naujienas, kurios (negiriant jų, tik ačiuojant joms), pasakysiu, mums, Racine lietuviams, yra labai prielankios, ir už tai mes esame dėkingi, ir Naujienas remsime netik prenumerata, bet ir skelbimais.

Leiskite man, gerbiami Racino lietuviai, jusų vardė tarti Naujienų leidėjams, vedėjams ir visiems darbininkams gilų ir nuoširdų ačiu!

Velijame Naujienoms dar daug sykių apvaikščioti dešimtmetines sukaktuves. Tegyvuoja Naujienos! Tegul nepailsta Naujienų vedėjai, leidėjai ir darbininkai.

Neškite apšvietą, tėvynės Lietuvos meilę ir sątaiką broliams lietuviams, gyvenantiems Amerikoje ir Lietuvoje. Bukite ir ateityje visiems lietuviams sargu, sulaikančiu juos nuo blogo. Rodykite teisybės kelią, rengkite lietuvius šviesesniai ir malonesniai ateičiai. To mes laukiame iš Naujienų ateityje.

Martynas Kasparaitis,
Racine, Wis.

SIUSKIT PER NAUJIENAS PINIGUS LIETUVON

To prašo Lietuvos žmonės ir taip pataria Lietuvos bankai

Brighton Coal & Building Material Co. (Not Inc.)

3721 So. Maplewood Ave.,

Phones: Lafayette 6204 Prospect 4204

VARTOKIT PREMIUM ANGLIS

Kuomet jums reikia vartoti pečiuje, furnace arba del garo. Nežiurint kiek jums kainuoja apšildymas ir greitumas darbo priguli nuo to kokias anglis jųs vartojate. Jusų apšildymo bilos priguli nuo to kokį rųšį jųs vartojate. Štai kur yra miera ir rųšis kurį suteiks jums geriausius rezultatus už mažai pinigų. PREMIUM anglys atlieka gerą darbą apšildyme, nes jos turi daug karščio, bet mažai kainuoja.

Ar žinai!

Kad pirmutinis, didžiausis ir stipriausis Lietuvių Valstijinis bankas Amerikoje yra METROPOLITAN STATE BANK.

Kad jo kapitalas yra $200,000.00; perviršis su neišdalintu pelnu pelnu virš $80,000.00; turtas virš $2,700,000.00.

Kad turi pilnai patenkintų kostumerių virš 16,000.

Kad yra narys Chicago Clearing House Association — kas taip-gi liudija šio banko stiprumą bei saugumą.

Kad METROPOLITAN STATE BANKAS atlieka visas bankines pareigas, kaip tai:

Priima pinigus ant taupymo mokėdama 3% į metus;

Priima pinigus ant "checking account";

Apdraudžia nuo ugnies ar audros, namus, rakandus, automobilius, etc.;

Parduoda namus, lotus, farmas etc.;

Išrendavoja "Safety Deposit" dėžutes kur gali apsaugoti savo brangius dokumentus, ir kitus dalykus.

Parduoda augštos rųšies morgičius ir auksinius bonus, kurie neša 6% ir 7%.

Siunčia pinigus Lietuvon ir į kitas pasaulio dalis;

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų ir sutvarko visą kelionę Lietuvon arba iš Lietuvos.

METROPOLITAN STATE BANKAS duoda veltui naudingus patarimus visuose pinigiškuose klausimuose.

Jei dar neturi musų bankinės knygutės tai tuojaus išsiimk nors su $1.00.

Kreipkitės ypatiškai arba laiškais:

Metropolitan State Bank

2201 W. 22nd KAMPAS LEAVITT ST.

CHICAGO.

Banko Valandos: Kasdien nuo 9:00 val. ryto iki 4:00 val. vakare.
Utarninkais ir Subatomis iki 8:30 val. va.

Wurzberger Malt Extract Co.

732 W. 31 St.

Delei tikro užganėdinimo vartokite

Bohemian Cream of Malt Extract

arba

Wurzberger Malt Extract

Pilnas pasirinkimas namams butelių
Joe. Denend, Savininkas
Telefonas Boulevard 9013

Švarus Šlapias Skalbimas ir Užbaigtas Darbas

Mes skalbiame visus šeimynų skalbinius. Flat darbas ir iškrakmolinimas.

Mattmiller

IT'S THE NAME OF A GOOD LAUNDRY

1891

1637 West 22nd Street
Phone Canal 3352

Blackstone Pilsner Scout Brand

Grynas maistas suteiks jums geriausį užsiganėdinimą. Jis parodo, kad galima pilnai pasitikėti.

Išduotas miltų patentas — už gerus rezultatus.

Seyk's ruginiai miltai — geriausi ruginiai miltai ant marketo.

Prašykit jusų groserninko.

John F. Lalla Co

809-821 W. Randolph St., Chicago, Ill.
Telefonas į visus departamentus Monroe 0150

Oremus Chemical Labaratory

K. S. Ramashauskas, Savininkas

Šita laboratorija įsikurė tik penki metai atgal, bet per tą trumpą laiką ji įsigijo žmonių simpatiją ir jų paramą. Neperdėsime, kad šiandie ji yra vienatinė vaistų išdirbystė, turinti vietos ir dagi tolimųjų Amerikos lietuvių kolonijų pasitikėjimo.

Musų laboratorijoj išdirbama sekami dalykai:

Garsus vaistas nuo sumišimo proto, nuomario ir išgąščio; nuo inkstų ligų, krutinės skaudėjimo, puslės ligų, kosulio, gerklės ligų, pilvelio, paliuosavimo ir užkietėjimo vidurių, reumatizmo, influenzos, dusulio ir t.t.

Beto, mes užlaikome įvairių šaknelių ir šiaip vaistų, kokių tik kas reikalauja. Taipgi turime pranešti, kad mes išdirbame įvairias mostis bei vaistus nuo akių ligų, dantų skaudėjimo ir t.t.

Kas ko reikalingas, tegul kreipiasi į mus. Musų patarnavimas ir vaistai yra geriausias liudijimas musų laboratorijai.

3313 South Halsted Street, Chicago, Ill.

Ruožai iš praeities

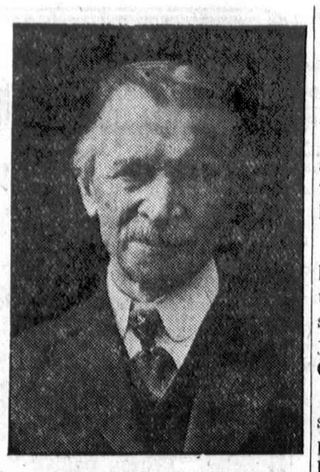
Tai buvo senai. Dar 1913 metų vidury, kaip ir dauguma Lietuvos jaunikaičių, gelbėdamas savo kailį nuo caro kariuomenės, atvykau į šią laisvės ir dolerių šalį. Atvykau pilnas ambicijų, bet su labai menku praktinio gyvenimo patyrimu. Ir kaip juokingas ir menkas pats sau atrodžiau, kuomet negailestingo realio gyvenimo vėjai daužė mano svajonių laivelį ir grąsino paskandinti jį nusivylimo jurų berybėje... Draugų neturėjau. Nebuvo kam suteikti protingas patarimas. Ir tamsios, ukanotos buvo tuomet gyvenimo dienos... Šiela troško skverbtis šviesos linkui, bet niekur nesimatė prošvaistos...

Dar budamas Lietuvoje vaiku, Požėlos-Kapsuko mokykloje jau buvau įsigijęs šiokios tokios miglotos socializmo nuovokos. Bet nežiurint to, socialistų laikraštis "Kova" man nepatiko. Persiauruose rėmeliuose jį buvo įsprausta ir per daug ten viskas kvepėjo "po zakazu." Bandžiau savo mintis derinti prie josios, bet tai man kuomažiausiai vyko. Ant galo pakliuvo man į rankas poras numerių "Pirmyn." Ypač metėsi akysna "Pirmyn" vedamieji straipsniai. Jų geležinė logika, jų aiški nesupinta mintis, jų gilus dalyko analizas, jų nepermaldaujamas tonas mane žavėte žavėjo. Jau tada savo sieloje pajutau, kad už tų straipsnių slepiasi kas nos galingas ir didis. Su dideliu nekantrumu laukiau ir gaudžiau kiekvieną "Pirmyn" numerį. Tečiaus neilgai tai buvo. Atėjo pranešimas, kad "Pirmyn" sustos ėjęs ir kad jo vietoje bus leidžiamos Chicagoje "Naujienos." Ar bus jose tas smarkusis rašytojas? — tukstantį sykių stačiau sau klausimą, ir laukiau pasirodant "Naujienų."

Pagaliaus atėjo pirmas Naujienų numeris. Ir — o džiaugsmas! — jos visais žvilgsniais buvo ne tik ne menkesnės už "Pirmyn", bet ir už visus kitus lietuvių laikraščius daug aukščiau stovėjo.

"Naujienų" pasirodymas pradėjo naują Amerikos lietuvių laikraštijoj erą.

Beskaitydamas toliau "Naujienas" jas dar labiau pamėgau. Pamėgau jų "smarkųjį" vedamųjų straipsnių rašytoją, kuris tiesiai paliko mano dvasinio gyvenimo keliarodžiu. Pradėjau apie jį teirautis, klausinėti ir kuomet patyriau apie jo mokslą, nuopelnus ir pasi-

A. a. JUOZAS ADOMAITIS ("Dėdė" L. Šernas) rašytojas

šventimą, tas tik pagilino mano pagarbą jam.

Jeigu aš bučiau istorikas, tai sekamai trumpai apibudinčiau lietuvių išeivijos istoriją Amerikoje: Lietuvių išeivija nuveikė tris didelius kulturos darbus: suorganizavo Lietuvių Socialistų Sąjungą, įkurė Lietuvių Susivienijimą Amerikoje ir išleido "Naujienas." "Naujienoms" berods tenka svarbiausi vieta tarpe tų trijų kulturinės kurybos darbų.

Butų da daug kas prisiminti apie "Naujienas", bet kad ilgą pasaką padarius trumpa, aš sveikinu "Naujienų" skaitytojus, rašytojus ir leidėjus, susilaukusius 10-metinio jubilejo, ir skaitau sau už didelį malonumą buti narys skaitlingosios "Naujienų" šeimynos.

P. K—as.
Newark, N. J.

Pirm dešimties metų

Pirm dešimties metų mes, Amerikos darbininkai, buvom pusėtina jėga, Netik pusėtina: lietuvių judėjime buvome užėmę vadovaujančią vietą. Lietuvių Socialistų Sąjunga turėjo 5,000 narių, Lietuvių Darbininkų Literaturos Draugija — 2,000 narių. Socialistiškų laikraščių skaitytojų turėjome apie 35,000. Susivienijime Lietuvių Amerikoje turėjome apie 4,000 narių.

Ir kaip įvairiose SLA kuopose, taip daugelyje pašalpinių draugysčių socialistai vadovavo, ėjo sekretorių ir pirmininkų pareigas. Socialistai budavo išrenkami jei ne absoliute dauguma, tai bent pusė delegatais į seimus, konferencijas ir kitokius susirinkimus. Ir taip socialistai vadovavo tąsyk kuone visu lietuvišku judėjimu ir didžiavosi ir džiaugės tuo. O tautininkai ir klerikalai pyko ir pavydėjo. Kai kurie jų buvo gatavi iš kailio nertis del pavydo. Aš pats pamenu, kaip kunigas Kemėšius rašė "Darbininke" saviškiams pažymėdamas socialistus, kaipo pavyzdį organizavimosi, apšvietoje ir skaityme laikraščių.

Tai tokie buvo socialistams laikai prieš dešimtį metų. Ir tais laikais socialistų tarpe pasirodė dar viena žvaigždė, naujas švietėjas,, naujas pranašas. O tai buvo Naujienos.

Naujienos pradėjo eiti kaipo savaitraštis, o šiandien jos yra puikus didelis ir pilnai atsakantis lietuvių darbininkų reikalams dienraštis. Ir kaip tąsyk, prieš dešimtį metų, mes, socialistai, nudžiugome, kuomet gavome dar vieną stiprų ginklą kovai su darbininkų priešais, taip aš šiandien džiaugiuosi, kad musų Naujienos su "Keleiviu" išlaikė savo pozicijas ir veda mus vėl prie tos pačios pozicijos, kur mes buvome pirm dešimties metų.

Mes žinome kokį biaurų, kokį šlykštų ir pragaištingą darbą atliko darbininkiškame judėjime komunistai; kaip jie suardė, sudraskė musų sutvertas darbininkiškas organizacijas: kaip jie suėdė kitus ir patys save. Jie paliko socialstams kelis šimtus, o su savimi nusivedė kelis tukstančius narių; šiandie gi jie teturi tik apie 500 narių.

Komunistai gal nebutų nič nieko palikę iš senobinės Socialistų Sąjungos, jei ne Naujienos. Jos nepraleido vieno užpuolimo ant socialistų, neatremdamos jo. Jos visuomet buvo darbininkų reikalų sargyboj ir visada gynė darbininkų reikalus nuosaikiai, ištikimai, su pasišventimu.

A. a. BRONISLAVAS LAUCEVIČIUS (Br. Vargšas) dramaturgas

Štai kodel mes, lietuviai darbininkai, turime visuomet Naujienas remti, patys jas skaityti ir kitiems patarti jas skaityti, taip kad kitai dešimčiai metų praslinkus mes sulauktume Naujienas turint daug daugiau tukstančių skaitytojų, kaip kad jos turi šiandien.

—J. P. Raulinaitis.
So. Boston, Mass.

Didžiausi lietuvių lizdai randasi Chicagoj, New Yorke ir Shenandoah

O mat lietuviškas svietelis į Chicagą traukia vis daugiau ir daugiau. Paskutinį desėtką metų Chicaga buvo didžiausiu lietuvių lizdu. (Ne tik didžiausiu, bet ir smagiausiu).

Kitais laikais Brooklynas buvo lietuvių sutupymo vieta. Daugelis ten prie dokų ir iki šiol pasiliko. Ir Brooklynas iki šiandien pasilieka antru didžiausui lizdu Amerikoje, (jeigu Shenandoah jo neviršytų).

Ar kitame labai sename lietuvių centre, butent Shenandoah, Pa., yra daugiau lietuvių negu Brooklyne negalima tikrai žinoti.

Mes spėjame, kad gali buti daugiau, nes ten lietuviai, sako, net savo majorus ir valdžią išsirenka. Jeigu trečdalis Shenandoah miesto gyventojų yra lietuviai, tai jų ten turėtų buti suvirš 8,000.

Tokiu pat budu sprendžiame, kad Mahanoy City, Pa. galėtų turėti suvirš 5,000 lietuvių.

Sulig 1920 metų žmonių surašu Amerikoje štai kokie čia yra didžiausi lietuvių lizdai (paduodant gyvenančių juose lietuvių skaičių, neskaitant čiagimusių lietuvių):

1. Chicago, Ill. 18,923.
2. Shenandoah, Pa. 8000(?)
3. New York (ir Brooklyn) 7,475
4. Mahanoy City, Pa. 5,000 (?)
5. Philadelphia, Pa. 4,392.
6. Worcester, Mass. 4,220
7. Boston, Mass. 4,127
8. Westville, Ill. 2,800
9. Cleveland, Ohio 2,776
10. Detroit, Mich. 2,653
11. Pittsburgh, Pa. 2,242
12. Baltimore, Md. 2,038
13. Scranton, Pa. 1,948
14. Newark, Pa. 1549
15. West Frankfort, Ill 1,500 (?)
16. Cambridge, Mass. 1346
17. Hartford, Conn. 1260
18. Grand Rapids, Mich. 1120

Daugiau statistiškų žinių apie gyvenančius Amerikoje lietuvius rasite METRAŠTYJE arba "Lietuvių Biznio Rodyklėje," kurią kasmet išleidžia NAUJIENOS ir dykai išdalina visiems savo skaitytojams. Toj knygoj yra didelė daugybė kitų naudingų informacijų, kurių dažnai prireikia kožnam žmogui.

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

LIETUVON— užrašykite savo giminėms ir pažįstamiems NAUJIENAS. — Lietuvos žmonės Amerikos Naujienas labiausia mėgsta.

Sabath Desk & Safe Co.

Pilnas pasirinkimas ofiso reikmenų
Seifų ir voltų durys

172 West Lake Street, Chicago, Ill.

Telefonas Franklin 0301

Vien tik svetimšaliai dalyvauja šiame biznyje.

Chas. K. Kinder

Auksorius ir Juvelirius
4641 So. Ashland Ave.
Telephone Boulevard 3386

Ekspertas taisyme laikrodėlių

Užlaiko augščiausios rųšies laikrodėlius ir visokių auksinių daiktų, įvairios rųšies žiedų nuo pigiausių iki brangiausių. Kas turite reikalą pirkti kokių auksinių daiktų, kreipkitės prie lietuvio, kuris maloniai ir teisingai patarnaus.

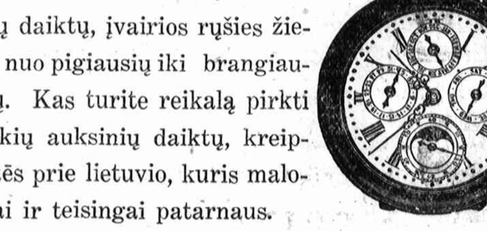

TĖMYKITE

Geriausia vieta del pirkimo muzikališkų instrumentų ir

Namu Rakandai

Mes užlaikome Columbia Grafonolas ir Player Pianus. Mes turime didelį pasirinkimą Lietuviškų rekordų ir Pianui volelių su žodžiais.

Didžiausis pasirinkimas naminių rakandų.
Kam yra reikalinga namus papuošti, tai atsilankykite pas mus. Mes suteiksime teisingą patarnavimą kiekvienam.

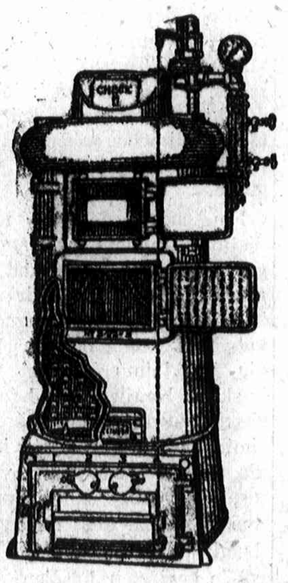
Nepamirškite antrašo

Peter Barškis
RAKANDŲ KRAUTUVĖ
1748-50 W. 47th St.
Telefonas Yards 5069

PIRKITE

Savo Naują Plumberį ir Apšildymo Įrengimus Pas KLEINĄ Ta Pačia Kaina Kokią Mokate Kur Kitur Už Antrarankius Įrengimus

Musų Stakas Yra Kuopilniausias

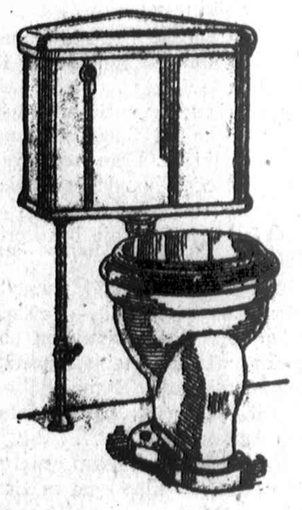
ATEIKITE!

Į musų krautuvę ir pasirinkite reikalingų daigtų, kokių reikalaujate žemiausiomis kainomis mieste.

Mažais Iškaščiais

Mes pirkome savo apšildymo įrengimus kol kainos dar nebuvo taip augštai pakilusios, todel galime suteikti tokias kainas, kurios tiesiog nustebins jus.
Parodysime jums planą apšildymo be jokio iškaščio.
Pasimatykite su mumis — esame expertai tame dalyke.

Jei negalite patįs ateiti, tai telefonuokite del kainų
Drexel 3407

Musų Obalsis: Kaina, Vertė, Patarnavimas

Pristatome į visas dalis miesto ir priemiesčius dykai

Atdara kasdien nedėlioj iki 1 valandai po pietų

J. Klein & Co.

4544-48 Cottage Grove Ave., Chicago, Ill.

LAIKE panikų ir neramumų, geruose ir prastuose laikuose daugiau kaip keturiasdešimts metų

The Drovers

pasekmingai išsilaikė su sunkiomis finansinėmis problemomis. Tas turtas praktiško žinojimo, yra gautas patyrimu per eilę metų yra visuomet suteikiamas musų kostumeriams. Mes kviečiame jus pasinauduoti Drovers patarnavimu visu pilnumu.

Sujungtų resursų virš $25,000,000

Drovers National Bank
Drovers Trust & Savings Bank
42nd and Halsted Streets Chicago, Illinois

Part Four

NAUJIENOS

Ketvirta Dalis

VOL. XI. Chicago, Ill., šeštadienis, Kovas-March 8 d., 1924 No. 58

Kast. August.

CHARLES P. STEINMETZ

I.

Praeitų metų pabaigoje numirė vienas didžiausių mokslininkų pasaulyje — Charles Proteus Steinmetz. Plačiajai visuomenei jis buvo žinomas kaipo elektros burtininkas. Populerus jis pasidarė tik nuo to laiko, kai laikraščiai paskelbė, jog jam pasisekė laboratorijoje griausmą padaryti. Tai atsitiko 1922 metais kovo mėnesyje. Nežiurint betgi to fakto, kad Steinmetz'o vardas pasidarė žinomas visuomenei, vienok apie jo gyvenimą nedaug kas tebuvo rašoma. Amerikos spauda jį lyg ir ignoravo. Ir tai suprantama. Steinmetz buvo socialistas ir nesidrovėjo tiesos sakyti apie esamąją tvarką.

Tuo tarpu Steinmetz ne tik kaipo mokslininkas, o ir kaipo žmogus buvo nepaprastai įdomus. Tad skaitau busiant ne pro šalį kiek plačiau apie jį parašyti.

Steinmetz gimė Vokietijoje, mieste Breslau, balandžio 9 d. 1865 m. Tėvas jo dirbo prie geležinkelio. Nors ta tarnyba ir neperdaugiausia buvo apmokama, bet Steinmetz'ų šeimynai didelio vargo kęsti nereikėjo. Rytojaus diena buvo aprupinta, nes nusenėjusiems geležinkeliečiams buvo pensija skiriama. Per tai visa alga buvo galima pragyvenimui išleisti. Steinmetzo motina numirė, kai jam buvo tik vieni metai. Tuo budu jis tapo paliktas tėvo ir bobutės globai. Pastaroji pilnai pavadavo motiną.

Iš pat mažens Steinmetz rodė palinkimą į mokslą. Nemažai prisidėjo ir tėvas, skatindamas jį domėtis mokslo dalykais ir išradimais. Štai ką jis sako apie tėvą: "Aš daug esu skolingas savo tėvui; jis pasiryžo suteikti man pirm visko vieną dalyką, butent, apšvietą. Labai galima, kad daug kas parėjo nuo paveldėjimo. Tėvas domėjosi mokslu ir išradimais. Jis pirko ir skaitė tais klausimais knygas. Jis kalbėjo man apie tai. Ir kai tik aš išmokau skaityti, aš turėjau tėvo knygas, kurios akstino mane mokytis."

1883 metais Steinmetz baigė klasinę gimnaziją ir stojo Breslau universitetan astronomijos ir matematikos studijuoti. Jau tuo laiku jis rodė nepaprastų gabumų matematikos srityje ir buvo pasiryžęs ruoštis astronomijos profesoriaus katedrai. Bet laimei ar nelaimei jis susipažino su vienu studentu, kuris buvo žinomas socialistų rateliams pramanytu vardu Lux. Didelis Lux'o entuziazmas įtraukė į socialistų eiles ir Steinmetz'ą. O reikia žinoti, kad tuo laiku Vokietijoje siautė baisi reakcija. "Geležinis" kancleris Bismarckas buvo pasiryžęs nuslopinti kiekvieną laisvesnę mintį. Į tą "dešimties metų karą" su Bismarcku tapo įtraukta nemažas burys studentų.

Policija ėmė akyliai sekti studentų veikimą, 1888 m. keli Breslau universiteto studentai tapo areštuoti. Jų skaičiuje buvo ir Lux. Prasidėjo tyrinėjimai. Policija nors ir nužiurėjo areštuotuosius priklausymu socialdemokratams, bet tikrų įrodymų neturėjo. Artinosi pavasaris. Steinmetz parašė desertaciją, kuri tapo priimta. Už keliolikos dienų jis turėjo gauti filosofijos daktaro diplomą. Bet kaip tik apie tą laiką policija surinko pakankamai įrodymų studentų apkaltinimui. Steinmetzui, kaipo socialdemokratui, grumojo areštas ir, labai galima, kalėjimas. Tad jis nieko nelaukdamas nutarė bėgti iš Vokietijos į Šveicariją.

II.

Šveicarijoje Steinmetz sustojo Zuricho mieste. Pinigų jis nedaug teturėjo. Iškalno už visą mėnesį užmokėjo už butą, kad turėjus nors pastogę. Tam tikslui jis išleido pusę visų savo pinigų. O už likusius pinigus jis iškėlė savo naujiems draugams puotą. "Sekamas kelias dienas", sako Steinmetz, "aš gyvenau nuo puotos likusiais trupiniais".

Kaip Steinmetz paskui gyveno Zuriche, bus aišku iš jo paties pasakojimo:

"Zuriche aš norėjau mechanikos inžinierystę studijuoti, bet tuo pačiu laiku man reikėjo ir pragyvenimas pasidaryti. Tad su vietos laikraščiu aš padariau sutartį, kuria einant už straipsnius is astronomijos srities aš gaudavau du doleriu savaitei! Dar Vokietijoje budamas aš parašiau populerę knygą iš astronomijos srities. Knygą išleido vienas socialistas leidėjas. Bet jis nieko neužmokėjo už knygos parašymą, nes pats niekuomet pinigų neturėjo. Dabar aš padariau sutartį su kitu leidėju, kuris sutiko užmokėti man 400 markių su viršum. Pinigus jis sumokėjo man ne susyk, bet po 40 markių kas mėnesį. Viso įplaukų mėnesiui aš turėjau keturiolika dolerių, kurių šiaip taip pakako mano išlaidų padengimui. Vėliau aš šiek tiek dar užsidirbau mokinimu.

"Vokietijon grįžti aš negalėjau, nes tai reiškė eiti į kalėjimą. Šveicarijoje irgi buvo sunku ko nors gera tikėtis. Tuo budu mano mintys ėmė į Ameriką kripti. Vienas mano Zuricho draugų buvo, kuris buvo atvažiavęs iš San Francisco. Aš dar nebuvau pilnai vienų metų Zuriche išgyvenęs, kai mano draugui prisėjo Amerikon grįžti. Jis ragino ir mane važiuoti. Aš pinigų neturėjau; bet jis savo pinigais galėjo mudviejų kelionę apmokėti ir dar jam liko $20. Mudviem reikėjo turėti po $10, kad įvažiavus į Jungtines Valstijas.

"Aš žinojau, kad negreit galėsiu sutaupyti kelionei pinigų, ir todel priėmiau jo pasiulymą. 1889 m. birželio mėnesyj aš pasiekiau Castle Garden. Bet visai mažai betruko, kad mane butų grąžinę! Kelionėje, draugui padedant, aš pradėjau anglų kalbos mokytis. Bet, žinoma, bėgia vienos savaitės didelio progreso aš nepadariau. Pasiekęs šią šalį aš visai negalėjau angliškai kalbėti.

"Į New Yorką mes atvažiavome šeštadienio vakare ir turėjome laukti egzaminavimo iki pirmadienio. Naktis buvo šilta ir aš atsiguliau prie atdaro lango. Tąsyk aš pirmą kartą paragavau Amerikos klimatą, nes prieš auštant staigu atvėso ir aš nušalau. Pirmadienį mano veidas buvo ištinęs ir tokiame atvėjyje aš pasirodžiau egzaminuotojams.

"Man buvo aišku, kad į egzaminuotojus aš nekokį įspudį tedarau, vienok aš negalėjau paaiškinti jiems, jog mano veidas yra ištinęs nuo nušalimo. Jeigu mano draugas laiku nebutų atėjęs išgelbėti manęs, aš esu tikras, kad mane butų grąžinę atgal. Bet jis perstatė jiems tikrąją dalykų padėtį ir parodė reikiamus dvidešimt dolerių. O kadangi tais laikais imigracija buvo liuosesnė, tai jie pasitenkino draugo paaiškinimu ir išleido mane."

III

Atvažiavęs Amerikon, Steinmetz sustojo New Yorke. Zuricho profesorius įdavė jam du rekomendacijos laišku. Laiškai buvo asmeninio pobudžio ir adresuoti elektros įrankių išdirbimo fabrikų užveizdoms. Su vienu tų laiškų Steinmetz nuėjo į New Yorko fabriką. Užveizda perskaitė laišką ir pareiškė, kad elektros inžinieriui vietos jis neturįs. Esą tiek daug privažiavę iš Europos inžinierių, jog kas dieną po kelis pas jį ateiną.

Keliems metams prabėgus Steinmetz priminė tam užveizdai tą incidentą. Bet... pastarasis "užmiršo," jog jis atsisakė Steinmetz'ui darbo duoti.

Kitas laiškas buvo adresuotas Eickemeyerui, kuris Yonkerse (New Yorko priemiestyje) turėjo dirbtuvę. Steinmetz priruošė mažą prakalbėlę angliškai. Bet nespėjo jis ir kelių žodžių pratarti, kaip Eickemeyer kreipėsi į jį vokiškai. "Tai buvo man giliukis," sako Steinmetz, "nes aš galėjau tinkamai persistatyti ir gauti nors pažadėjimą darbui. Bet, matomai, jis užmiršo apie mane, kaip tik aš apleidau jo ofisą. Praėjus savaitei aš vėl nuvykau į jį. Šį kartą jis man davė Yonkerso fabrike braižytojo vietą. Algos man buvo paskirta dvylika dolerių savaitei."

Amerikon Steinmetz atvažiavo visai nemokėdamas anglų kalbos. Bet trims mėnesiams prabėgus jis jau parašė anglų kalba straipsnį, kuris tilpo žurnale "Electrical World." Metams praėjus jis jau laikė anglų kalba inžinieriams paskaitą. Praėjo dar metai ir Steinmetzo dviejų šimtų puslapių raštas sukėlė tikrą sensaciją Amerikos mokslininkų tarpe. Nuo tos dienos Steinmetzo vardas pasidarė žinomas ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje. Bet jis buvo žinomas tik nedidelei žmonių grupei, kuri studijavo elektrą ir jos pritaikymą industrijai.

IV

1892 m. General Electric Co. paėmė savo globon Eickemeyero fabriką. Kartu su įstaiga kompanijai teko ir Steinmetz. Štai ką sako kompanijos prezidentas, E. W. Rice, apie pirmą pasimatymą su Steinmetzu: "Aš niekuomet neužmiršiu mudviejų pirmą susitikimą Yonkers fabrike. Aš buvau nustebintas ir nepatenkintas reginiu mažos, silpnutės figuros su nepaprastai didele galva ir ilgais plaukais. Iš burnos kyšojo ilgas cigaras, ir jis kojas sudėjęs sėdėjo prie laboratorijos stalo. Bet mano nepasitenkinimas tuoj pranyko, kaip tik jis ėmė kalbėti. Aš tuoj pajutau keistą spėką jo veriančių, bet malonių akių. Jam bekalbant jo entuziazmas, jo nuoširdumas, jo nepaprastas supratimas inžinierystės problemų įtikino mane, kad jo asmenyje mes turime tikrą radinį. Nereikėjo pranašo gabumų turėti, kad suprasti, jog jis yra didelis žmogus, kuris kalbėjo autoritetingai, ir kuris musų industrijai galėjo nepaprastai daug gera padaryti. Man buvo nepaprastai smagu, kuomet jis be jokio dvejojimo priėmė mano pasiulymą dirbti musų kompanijai."

Taigi savo išvaizda Steinmetz nekokį įspudį tedarė: jis buvo kuprotas, mažo ugio, sukoneveiktas fiziniai. Nežiurint vienok to, jis patraukdavo žmones savo nepaprastai maloniomis akimis, nuoširdumu ir širdies gerumu. Jo gerumo charakterizavimui pakaks sekamas prietikis paminėti. Jis su savo draugu nusisamdė porą kambarių. Kartą bevakarieniaujant pasirodė kambaryje pelė. Steinmetz numetė jai maisto trupinių. Sekama vakarą vėl pasirodė pelė. Ir kadangi Steinmetz numesdavo jai maisto, tai tolyn pelė derėsi vis drąsesnė. Ji jau nebe viena atsilankydavo, bet pradėjo atsivesti ir daugiau pelių. Ant galo, pelės tiek įprato, jog jos sunaikindavo Steinmetzo ir jo draugo maistą. Liko viena išeitis — stvertis persekiojimo: spąstų pagalba nuo pelių atsikratyti. Bet Steinmetz negalėjo to daryti; jis negalėjo persekioti gyvunėlio, kurį pripratino prie savęs. Todel jis susikrovė savo daiktus ir išsikraustė į kitą butą.

V

Vienus metus Steinmetz praleido Lynn, Mass. Bet 1894 m. jis apsigyveno Schenectady, N. Y., kur ir praleido visą savo gyvenimą.

Tankiai laikraščiai skelbdavo, kad Steinmetz gaunąs $100 000 metams algos. Bet štai ką Steinmetz apie tai sako: "Faktas yra tas, jog aš visai negaunu nustatytos algos. Mano sutartis gal kiek ir keista yra. Aš išleidžiu tiek pinigų, kiek man reikia; kompanija visas išlaidas padengia. Aš, taip sakant, nustatau metinį biudžetą. Kitaip sakant, aš apytikriai apskaitau, kiek aš turėsiu išlaidų metams. Kartais aš išleidžiu daugiau, negu apskaičiuoju metų pradžioje; trukumą kompanija padengia. O jeigu aš mažiau išleidžiu, negu apskaičiuoju, tai perviršis kompanijai tenka. Tiesa, yra metų, kuomet mano išlaidos siekia daugiau nei šimtą tukstančių dolerių. Bet didesnė pusė tų pinigų yra suvartojama kompanijos labui — įrengimui laboratorijos. Jeigu aš gaučiau šimtą tukstančių dolerių savo asmeniniams reikalams, tai man reikėtų daug laiko sugaišti tų pinigų praleidimui arba jų investinimui."

Kai buvo paklausta, ar kompanija sutiktų jam šimtą tukstančių dolerių metams mokėti, Steinmetz teigiamai atsakė, pridurdamas: "Bet tai butų įkyru, ar jųs nemanote taip? Aš gaunu, kiek man reikia. Tad kam man bekvaršinti galvą, kad daugiau gavus?"

Steinmetz ne tik domėjosi mokslu, bet ir politika. Jis keliais atvėjais socialistų sąrašu buvo į miesto tarybą išrinktas, kur jis tankiai pavaduodavo socialistų majorą George R. Lunn. Mat, Lunn buvo kongreso atstovas, tad jam tankiai tekdavo ilgesniam ar trumpesniam laikui apsigyventi Washingtone.

Švietimo reikalams Steinmetz irgi nemažai laiko pašvęsdavo, tarnaudamas mokyklų taryboje. Vieną sekmadienį Steinmetz kalbėjo didžiuliame Schenectady teatre. Žmonių buvo pilnas teatras. Savo kalboje Steinmetz pabrėžė tą mintį, jog mokyklos turėtų daugiau domės kreipti į mokinių sveikatą.

Kai tik jis užbaigė savo kalbą, tuoj pasipylė klausimai. Vienas žmogus prabilo: "P-as Steinmetz, jųs kalbate apie viešąsias mokyklas. Aš norėčiau tik tiek pasakyti, jog mano vaikas nedaug ko ten teišmoko. Ar tie žmonės, kurie valdo viską, pasakys jam, jog jis nieko neturės, ne visuomet net dirbti galės. Ne, jie to jam nesakys. Ką jis išmoksta mokykloje? Prisiklauso kvailių pasakų. Jie papasakoja jam pasakaitę apie George Washingtoną, kuris niekuomet nemelavo, ir pasakaitę apie Abraham Lincolną, kuris radęs kelyje paukštuką įdėjo jį į lizdą. Ką gera tos pasakaitės suteiks jam, kuomet jis apleis mokyklą?"

Steinmetz į tai atsakė:

"Aš manau, kad jusų vaikas daug ko mokykloje išmoksta. Jis išmoksta pasakaitę apie George Washingtoną, kuris niekuomet nemelavo. Vienok kuomet jusų vaikas mokyklą apleis, jis kiekviename žingsnyje sutiks neteisingų žmonių — biznyje, politikoje, unijoje. Jis išmoksta pasakaitę apie Abraham Lincolną. Pasakaitės pagrindinė mintis yra ta, jog gyvastis yra šventa. Bet kuomet jusų vaikas apleis mokyklą, jis pastebės, jog žmonės žudo vieni kitus. Jis gal net į kariuomenę bus paimtas žudyti kitus. Gal but skirtumas tarp to, ką jis mokykloje išmoks, ir to, ką jis gyvenime pastebės, privers jį susimąstyti. O tai yra svarbiausias dalykas žmogaus gyvenime."

VI

Šiame rašte Steinmetzo nuveiktus darbus mokslo srityje sunku apibudinti: tam reikėtų pašvęsti bent kelis straipsnius. Todel aš tik suglaustoje formoje paduosiu šiek tiek žinių apie Steinmetzo mokslinius darbus.

Reikia pasakyti, jog iki 1890 metų mainioji elektros srovė (alternating current) industrijoje beveik visai nebuvo vartojama. O tai parėjo nuo to, jog apskaičiavimai buvo labai sunkus. Steinmetzo didžiausias nuopelnas ir buvo tas, jog jis pritaikė matematiką prie elektros skaičiavimų. O kokį vaidmenį apskaičiavimas vaidina elektros pritaikyme industrijai, gali suprasti tik tie, kuriems teko elektrą studijuoti. Čia galima tik tiek pasakyti, jog be tokio apskaičiavimo išradimas prietaisų elektrai gaminti butų neįmanomas.

Bet tai ne visa. Steinmetz padarė 200 suviršum išradimų. Patentai daugumoje buvo išimti kompanijos vardu.

Elektros industrijos išvystyme Steinmetz, be jokio abejojimo, užima pirmą vietą. Jokis kitas žmogus pasaulyje nenuveikė toje srityje tiek daug, kiek Steinmetz.

VII

Steinmetz buvo ir svajotojas. Jis svajojo apie tuos laikus, kada žmonijai tik keturias valandas dienoje tereikės dirbti. Savo raštuose ne kartą jis pabrėžė tą faktą, jog išradimai yra pralenkę industriją. Jis tvirtino, jog prie anglies kasyklų galima įsteigti didžiausias elektros gaminimo stotis. Iš tų stočių lengvai galima elektrą perduoti ir už šimtus mylių. O tai reikštų nepaprastą ekonomiją: pasiliuosuotų pusė visų vagonų, kuriais dabar vežama anglys.

Tos idejos, žinoma, nebuvo perdaug populerios... Žurnalai anketų pagalba bandydavo karts nuo karto sužinoti žmonių opiniją kai del žymiausių Amerikos žmonių. Stenmetz'ui į "žymiausiųjų" kompaniją nevykdavo patekti. Tuo tarpu T. Roosevelt ten visuomet figuruodavo... Net žydai, ir tie nepriskaitė Steinmetzo prie didžiausių savo tautos žmonių (Steinmetz paėjo iš žydų).

Populerus Steinmetz pasidarė tik nuo 1922 m. kovo mėnesio, kai savo laboratorijoje jis demonstravo griausmą. Elektros pagalba jis padarė lyginai tokį pat griausmą, kokis pasireiškia gamtoje. Nuo tada tai Steinmetz ir tapo žinomas kaipo elektros burtininkas.

Per daugelį metų Steinmetz profesoriavo Schenectady Union kolegijoje. Jis pasižymėjo nepaprastu mokėjimu aiškinti, ir jo lekcijų klausyti suvažiuodavo studentų iš visų pasaulio dalių.

Praeitų metų pabaigoje jis sumanė Pacifiko pakrantę atlankyti. Kelionėje jis privargo. Grįžo namo nebesijausdamas gerai. O spalių 26 d. nustojo plakusi viena prakilniausių širdžių pasaulyje.

Taip numirė mažas burtininkas, apie kurį žymus inžinierius J. H. Gleason pasakė: "Aš manau, kad Steinmetz buvo didžiausias matematikas pasaulyje. Elektros industrija neteko geriausio savo darbininko. Jis buvo didžiausias genijus elektros srityje, daugeliu žvilgsnių nepalyginamai didesnis už Edisoną."

1922 m. žurnale "Harper's Magazine" jis rašė: "Visos pastangos mokslo pagalba įrodyti Dievo, nemarumo, sielos ir viršgamtinių esybių buvimą nuėjo niekais. Ir jeigu mes norime buti sąžiningi, mes turime pripažinti, jog moksle nėra tokių dalykų, kaip Dievas, nemarumas, siela. Bet ar mokslo sanprotavimai yra galutini ir viską aprėpiantys, o gal ir jie turi rubežių, kurio negali peržengti?"

Tą klausimą jis paliko atviru. Gi, tariant Goethe's žodžiais, žvaigždės viršuje musų tyli; tyli taipgi po kojomis ir kapai...

Geresni Laikai

Žiurėdami į praeitį žmonės paprastai sako, jog seniau laikai buvę daug geresni negu dabar. Pergyventi skausmai — jau pimiršti; buvusios sunkenybės —jau numestos, ir žmogui, žiurinčiam šiandien į tą viską, rodosi tarytum taip reikėjo buti. Toks manymas yra naudingas kai kada pavienam asmeniui. Bet tautos gyvenime tuo labai retai tegalim vadovauties. Jieškoti geresnių laikų praeity ir dusauti kodel jie nesugrįžta, yra kenksmingas dalykas. Tai atimtų nora darbuotis, veikti ateičiai, busimosioms kartoms.

Kuomet Lietuva buvo suskaldyta, kuomet jos žmones valdė svetimi, neduodami laisvės, ne stebėtina, kad musų susipratusi inteligentija jieškojo įkvėpimo praeityje ir garbino ją visu karštumu. Tuomet buvo reikalinga. Dabar viskas pakitėjo. Musų kraštas, nors ne pilnai, visgi yra laisvas. Sutvėrėm savo valstybę, apie kurią taip svajojom ir už kurią kentėjom. Ir laimės ašis reikia pasukti kiton pusėn — iš praeities į dabartį ir į ateitį. Tiktai tauta kuri išsėmė savo gyvasias jėgas, savo energiją; tauta, kuri nebesitiki nieko gero atsiekti žiuri vien į prabėgusius šimtmečius ir didžiuojasi jais, nesiklausdama, kas yra šiandien ir kas bus rytoj.

Mes lietuviai, budami seniausia Europos tauta, esame vienok ir jaunesnėji. Valstybės gyvenime pražydo mums pavasaris; atbudo užmigusi energija, noras ir troškimai darbuotis, padaryti savo kraštą laimingesniu už kitus. Kaip jaunuolis mes žiurim į nežinomą ateitį pasiryžę kovoti ir kovoti su visomis sunkenybėmis. Nepriklausomybė mums gali patarnauti pastumėjimui musų krašto pirmyn kulturiniu ir ekonominiu žvilgsniu. Sąlygos tam šiandien yra patogios, tik reikėtų prieiti prie įsitikinimo kad laimė, jeigu ji ant žemės randasi, nepasiekiama vienais arba dvejais metais. Ne visada apsimoka buti romantiku ir svajotoju, ir manyti, kad palaiminti laikai jau praėjo ir nebesugrįž, nes neliko senųjų didvyrių ,kunigaikščių, šventosios ugnies arba stebuklingo ąžuolo.

Visa tai yra tik paviršutiniai dalykai, kuriuos perdavė mums istorija, gerokai pagražinusi. Jie neturi daug bendro su tais geresniais laikais, už kuriuos mes kovojam ir del kurių mes darbuojamės. Geresni laikai stovi prieš mus. Sapnai, kuriuos mes sapnuojam; idealai, kuriuos mes sapnuojam; idealai, kuriuos mes auklėjam ir rengiamės įvykdinti, — yra rytojaus, o ne vakarykštė Lietuva. Jeigu mes veikiam, jeigu skiriam savo aukas, tai tik tam tikslui. Tegul busimosios kartos paveldės Lietuvą laimingesnę, kulturingesnę ne kad mes ją radom. Dirbdami savo žmonių gerui, turėsime nuraminimo, jog prakaitu ir aukomis pakėlėm Lietuvą ir pagreitinom atėjimą geresnių laikų.—**M. V.**

Pittsburgh, Pa.

Prohibicija

Tie šnapso naikintojai, mano supratimu, yra visai nereikalingi žmonės. Jie yra ką ne blogesni už pačius didžiuosius girtuoklius. Girtuoklis irgi yra šnapso naikintojas, lygus prohibicijoninkui, tik skirtumas tame, kad girtuoklis radęs kur šnapso rupinasi jį išgert ir tuo budu sunaikinti; o prohibicijoninkas — konfiskuoti ir parduot. Na, koks čia skirtumas?

* * *

Ponai prohibicijoninkai dirba išsijuosę, kad šnapso pas žmones neliktų; jie panaikino visas vietas, kur šnapsas buvo sukrautas, kur reikalui esant žmogus galėjo nusipirkti ir pasigerti; ir žmonės pirkdavo ir gerdavo tik retkarčiais. O žmonės nori gerti. Dabar kai prohibicija įvykinta, žmonės patįs daro šnapsą ir nuolat geria. Na, koks čia skirtumas?

* * *

Šnapsas man nereikalingas, o prohibicijos aš nekenčiu! Jau kartą aš turėjau didelio nesusipratimo del tos nelemtos prohibicijos: kartą veik visi pečiai užgeso.

* * *

Atsimenat tą didelį šaltį? Parvažiuoju namo visas sustyręs, o troba šalta; pečiai baigia gesti.

— Motin, kodel troba šalta? — sakau savo pačiai.

— Anglių nebėra ir į sklepą negaliu įeiti! — piktai atkerta pati.

Pasiėmiau vėdrus ir bėgu greit sklepan anglių atnešt — uždarytas!

— Kiba bėsas čia užrakino! — šokau ir einu pas "bosus" paklaust.

— Kam sklepą užrakinot? — užkeikiau — tokia šalta, o mano visas štopas tenai!

— Nepyk kaimyne, mes ir štopą verdame. Žinai dabar tokie laikai reikia but atsargiems....

— Bet aš baigiu šalti! — rektelėjau aš.

— Tik jau nesikarščiuok....

— Eiva duosiu kokį galioną....

— Galioną! Kur tau, man reikia poros viedrų!

— Eik jau, eik, juokdary: dabar viedrais nieks nemieruoja.

— Tik prašau atidaryk duris! Mano pečiai baigia gesti! — sušukau netekęs kantrybės.

Tai nesusipratimas ir vis del tos nelemtos prohibicijos!

— **Juozas Pupa.**

NAUJAS IŠRADIMAS.

— Žinai, išradau naują, gerą budą, kaip nusikratyt nemylimą pačią.

— Nagi?

— Nupirk jai tuziną gražių rožių, o delto ji taip susijudins, kad arba pabėgs, arba numirs. Jei numirs, tąsyk tas rožes galėsi vartot grabo papuošimui, o jei pabėgs, tegu bėga.

Mikas Petrauskas.

DAILES GURUTIS

Naujieji filosofai sako: žmogus skiriasi nuo žemesnių gyvunų jau ir tuo, kad jis sugeba užlaikyti praeities patyrimus. Tų-gi įvairių patyrimų žmogus atmintin prisikrauna labai daug: tai patologiški, tai atavistiški, tai gyvenimo eisenos delei susidoravę.

Žmogaus gyvenimas neilgas, neproporcionalus neigi žmogaus augimo laikui. Žmogus auga ilgai, vystosi ilgai, o gyvena palyginamai trumpai. Taigi, per tą trumpą gyvenimo laikotarpį žmogaus dirgsnių sistema turi dirbti labai intensyviai, kad žmogus galėtų šiek tiek orientuotis pasaulinėje tvarkoje.

Kuomet žmogus gyvena tik dalele pasaulinio gyvenimo, jis nesikamuoja daug, bet užtai ir neišmano to, kas reiškia buti žmogumi. Žmogaus, tik kaip žmogaus, bet ne kaip gyvuno, pildyt pasaulyje prideriamas pareigas nėra lengva. Bet-gi žmogui, norinčiam tik patenkinti savąjį medžiaginį gerbuvį — neprisieina delei to nei daug sieluotis: eina pilvo reikalavimo pareigas ir jaučiasi, drauge su kitais, laimingu ir dar tokiu laimingu, kad net anas žmogus, kuris kiltų minčių pilnas apie tobulybę žmonių, kaipo padermės, kaipo jų proto ir sielos prakilnios pasaulėžvalgos, neprilygsta laimingumu.

Pasaulyje žmonių skaitlius apstus, bet žmonių tikraja prasme, nedaug. Žmogus, kaipo pasaulio karalius, privalo žinot apie tai, kas jo karalystėje dedasi: turi turėt nuovoką apie viską ir nors vieną dalyką suprast visai patenkinančiai. Privalėtų turėti gerą nuovoką apie grynos kulturos apraiškas ir civilizacijos eiseną,— žmogus turi but giminingas su mokslu ir dailė.

Kad žmogaus geresniam išsivystymui pravartu mokslas ir dailė, tą jau žinojo visi kultūros žmonės senai, o ypač graikų senieji filosofai, ir pas pastaruosius tas viskas buvo gražioj harmonijoj, pilnuoju garsmu buvo sudoruotą ir suderinta. Graikai mokslu buvo panteistai, tokie kaip kad ir tų laikų tikybojie. Moderniškieji laikai, pasidavę materializmui; materializmas šokiruoja dvasinėmis išraiškomis. To delei ir dailė taip plačiai nesivysto minioje ir, kas apgailėtina, dailę statoma pastumdėlės vieton, profanuojama ją.

Dailė, o ypač muzika, tai jau paversta į pilniausią verge-pastumdėlę. Su muzika mažiausiai tesistengiama atsiekti kąnors subtiliško, kadangi permažai suprantama muzikos substancija tiems, kurie, labai tankiai, muziką laiko pasikinkę kokiam nors utilitariam tikslui.

Apgailėtinas daiktas, kad labai mažai žmonių nusimano apie dailę, o dar mažiau apie muziką. Bet su nežinėliais tai ir vargas tuomet, kuomet nežino, jog nežino, ir dar ima tuomi menu vadovaut.

Kuomet žmogus nemoka skaityti, tai šiandien jį tiesiai vadina — švelniai sakant — bemoksliu. Bet-gi bemokslis gali daugelyje dalykų — jam prieinamų — orientuotis, vienok jis tik tiek žino, kiek jam pasitaikys girdėt ir suprast kito burna iškrestus žodžius. Bemokslis ir kartais pretenduoja viską žinąs muzikoje, o žiurėk: žmogus nei vienos gaidos nežino, vienok jis turės tiek drąsos sakyt, kad tas ar anas dalykas geras arba niekai. Bemoksliui parodyk knygą, jeigu ji bus didelė ir jo skoniui pritaikyti apdarai — tai knyga ir padarys į jį įspudį. Bemoksliui muzikui geriausiai tinka štai kas: jeigu garsu, jeigu muzikalis modelis įprasto jam šokio formoj, jeigu trumputis muzikalis sakinys, einąs tokioje jau progresijoje, jeigu motivas negilus, nekomplikuota harmonija ir jeigu muzika su žodžiu — tai turi but prieinama jo psychiniam sąstatui — bus geriausia. Panorėjus buti demagogu, reikėtų išdėstytus dalykus imt atydon, o pažangai — išgraužk! Žmogus mokytas, pažįstantys raštą, knygą jau skaito pats, ir ką naujesnio joje radęs, persvarsto: gerėjasi ar piktinasi; jo protas veikia. Mokytas muzikas skaito muzikos veikalą irgi: gerėjasi ar piktinasi jo garsmais ir skambėjimo upu, nepaisikalaudamas tam jokių instrumentų. Žmogus, nemokantis rašto, moksle ar dailėje, yra lygus aklam, kuriam galima daug pasakoti apie gražumą ir skaistumą saulės šviesos, bet jis saulės šviesos pats matyt negali, tik jaučia josios šilumą; tikroji gražna neprieinama, tik utilitarė jam skranda jaučiama.

Praeities žmogaus patyrimų, užsilikusių atmintyje linkui muzikos — nėra daug. Tas, kas laikosi žmogaus atmintyje, yra tik trumpo muzikos sakinio branduolis. Vienok tas viskas vystėsi ir modifikavosi per tukstančius metų ir užlaikė išvystytus tik mažus dailės guručius, kuriuos liaudis sutaupinusi laikė ir dar laiko dalinai iki šių dienų. Tų visų guručių, muzikos modelių branduolį, galima surašyti į vieną puslapį, apleidus indentiškumus. Reiškia: be rašto joks mokslas sparčiai nesivysto. Gaidų raštas — vaidentuvės padaras — pasireiškė tuomet, kai žmogus jau pradėjo apie viską filosofuoti.

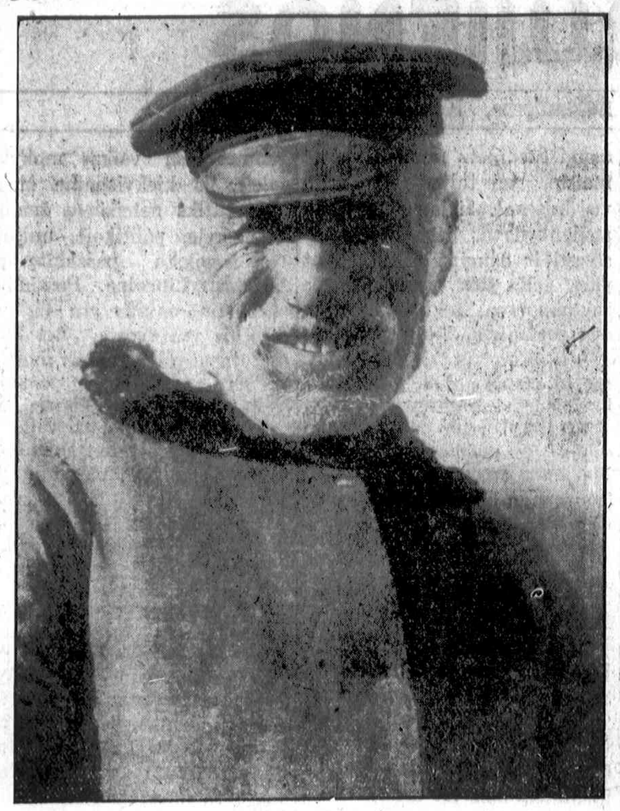
Žmogui mokslas reikalingas, idant jis tikrai pasirodytų žmogumi, o dailė abelnai reikalinga, idant jis tobulintųsi nuo gyvuliškumų, nuo žemojo gyvulio skirtųsi jau nors ir tuo, jog pasirėdytų rubu ne vien tam, kad nebutų šalta ar kuiseliai nekandžiotų, bet ir tam, kad parodžius juk moka už, daryti tas institucijas, kurios tuo ar kitu budu nebutų likiomis draugijai, — reiškia priedermę prie išsidirbusios formos kulturingų žmonių buvi tikslu.

Žmogus žmogumi bus tuomet, kuomet jis bus persiėmęs ne tik mokslu, bet ir daile, ir ie du dalykai privalo but žmogui pilnai suprantama prasme. Privalome sugyvent su mokslu ir daile, ir tie dalykai lai stato blogui tarpą, kaip kad kareivių apsaugai tarnauja tvirtovės eksplanada.

Nėra tas mokslinčium, kuris pasiėmęs knygą gali tik žolžius tankiai bert skaitydamas, taip nėra neigi tas pilnai muzikas, kuris moka greit gaidas špildyt. Visiems žinoma, kad reikia abelno gilesnio išsivysymo. Abelnam žmogaus tobulėjimui reikia mokslo ir dailės. Jei tų dviejų dalykų žmoguje nebus, tai nė vienas dalykas žmogaus prie tobulojo taško neprives. Musų gyvenime svarbiausi du taškai: mokslas ir dailė, ir nuo tų taškų tik eis linijos prie tobulojo žmogaus išsivystymo taško; tokiu tik budu bus nustatyta teisingas paraltaksas ir bus nuteita prakilnesnin čiukuran.

Lietuvai, turim gabumų, nenaikinkim jų, bet dirbkim abelnai apšvietai. Ex nihilo nihil, pasakė Lukretius.

SIUSKIT PER
NAUJIENAS
PINIGUS LIETUVON
To prašo Lietuvos žmonės ir taip pataria Lietuvos bankai

Dėdė su skrandute

Kaledninkai

Aną vakarą sėdžiu pas pečių ir rukau pypkę. Kaž-kas beldžias į duris. Atidarau.

"Kalėdninkai atėjo", prašneko vyras ant porčių, "ar laukiat?"

"Galit įeiti" atsakiau.

Ir suburbėjo trobon trys druti vyrai.

"Meldžiu sėstis", sakau.

Susėdo mano svečiai ir sako: "Mes kalėdojame. Renkame pinigus kas sau, o kas del bažnyčios."

"Geras jusų amatas," pastebėjau. — "O ar daug pinigų randate?"

"Kiek kas duoda", atsako vienas.

"O kur jųs dedat pinigus, kai surinkate?" paklausiau.

"Visokiems reikalams", sako vienas.

"Daleiskim", sakau, "Kur Tamsta daug-maž dedi pinigus?" paklausiau atsikreipęs į jauną vaikinėlį.

"Abelnam pragyvenimui", atsakė tas, "Šventa dvasia šiais laikais negali gyvent."

"O Tamstai kam reikalingi pinigai?" paklausiau antro.

"Matot", teisinosi jis, "mano alga menka, iš jos pragyventi butų labai sunku, jei nebutų gerų žmonių, kurie rupintusi ir paaukuotų dolerį, kitą bažnyčios tarnams."

"Na, o Tamstai?" paklausiau trečiojo.

"Aš renku ant bažnyčios ir Dievui ant garbės," išdidžiai atsakė jis.

"Gerai," sakau, "tekit judviem po dolerį. Dievui pinigų nereikia, o bažnyčia tegul sau riogso tuščia."

Ir mano kalėdninkai išėjo.

— Juozas Pupa.

Staigi Atmaina

Aš kartą turėjau apsirinkęs merginą. Ji buvo graži, raudona, skaisti, ir meili. Ir aš ją mylėjau. Ji man buvo taip labai patikusi, kad aš pažindavau ją net iš jos drabužių, jos eisena, jos balsas buvo man išskiriamas iš visų kitų moterų.

Vieną subatvakarį išėjau pasivaikščioti į netolimas miesto parkutes ir štai, netikėtai, ties maudynių budinku sutinku moteriškę su mano mylimosios dresėmis.

"Ak viešpatie! Apsivogė!" surikau.

"Gerą vakarą, — su kuo čia kalbi?" — ji atsikreipusi į mane paklausė.

"Ar čia tu Petronėle, ar ne tu?" netikėdamas teiravaus.

"Tai aš, tai aš Juozuti", ramino ji mane.

"Ak kokia tai staigi atmaina! visai nebepažinau", stebėjaus aš.

"Mat, maudynėje buvau — nusiploviau," aiškinasi ji.

Dabar ji atrodė pasenusi, surukusi, nublankusi ir negraži. Atsisveikinau ir daugiau nenorėjau jos nė matyt.

— Juozas Pupa.

Telephone Boulevard 8778
Time Payments if Desired
Sherman Auto Sales
Not Incorporated
Augštos rųšies vartoti karai
Perka, parduodą ir maino
4614 So. Ashland Ave.
Chicago, Ill.

C. P. Suromskis Co.
REAL ESTATE
Perkam, parduodam namus, farmas, visokius biznius.
Padarom greitai, pigiai ir gerai.
Ofisas atdaras: Nuo 9:00 ryto iki 9:00 vakare. Nedėlioms nuo 9:00 ryto iki 3:00 po pietų.
C. P. SUROMSKIS CO.
3352 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel. Boulevard 9641

Fine Furniture for Better Homes

Šis parloro setas tiktai
$145
3 šmotų overstuffed parloro setas, liuosos paduškaites, su springsais. Padarytas iš geriausios rųšies materijolo iš Jackard velour, iš keleto gražių spalvų.
Mes turime pilną pasirinkimą geriausios rųšies rakandų prieinamomis kainomis. Ateikite ir pamatykite musų didelį išparodymą.
HARRY FINE FURNITURE CO.
5012-14 So. Ashland Ave.

Istoriškas Išpardavimas

Geros knygos niekad neparsidavė taip pigiai kaip kad dabar. Nedaugel jų yra; ir kai jos išsibaigs niekas jų daugiau nebespaudins. Tad pasinaudokite šia proga.
Kas pirks šių knygų už $5 ant syk, tam duosiu priedo britvą vertės $1.
Kas pirks šių knygų už $10.00, ant syk, tam duosiu priedo auksinę plunksną vertės $2.50.
Pinigus siųskite Money Order'iu, kartu su užsakymu.

Štai kokiomis kainomis mes šias knygas parduodame:

No.		Kaina
4	Andersono Pasakos, 82 pusl.	$ .25 už .15
11	Biurokratai. Iš Liet. Biurokr. Viešpatavimo	.25 už .12
28	Fabijola. 353 puslapių didelė knyga	1.00 už .50
27	Gyvenimas Genovaitės. Moralė apysaka	.75 už .50
37	Istorija Septynių Mokytojų. 158 pusl.	.75 už .50
56	Laisvės Metu. Istorija iš Liet. žmonių gyvenimo	.75 už .35
57	Lietuviškos Pasakos Įvairios. I dalis. Apdaryta	1.75 už .90
58	Lietuviškos Pasakos Įvairios. II dalis. Apdaryta	1.75 už .90
59	Lietuviškos Pasakos Įvairios. III dalis. Apdaryta	1.75 už .90
67	Minyška Marijona. Meiliški laiškai ir tt.	.75 už .35
69	Mythai, Pasakos ir Legendos, 194 pusl.	.60 už .30
77	Naujas Savizrolas. Juokingas apsakymas	.40 už .25
94	Pasaka apie Kantrią Aleną	.30 už .15
95	Pažvelgus atgal. Žmonių gyvenimas metouse 2000	1.00 už .50
96	Pritruko Kantrybės. Apysaka musų gyvenimo	.30 už .15
97	Pradžia ir Pabaiga Romanovų Viešpatavimo	.20 už .10
108	Revoliucijos žmonės. 8 žingeidųs apsakymai	.25 už .15
110	Rymas. Labai kliasiškas romanas. Apdaryta	2.00 už 1.00
117	Sidabrinis Kryželis. Apysaka iš Kristaus gyvenimo	.65 už .30
125	Tukstantis Naktų ir Viena. Arabiškos pasakos. Apdaryta	2.50 už 1.75
128	Vaikų Draugas. Vaikams skaitymėliai	.25 už .15
131	Vaikų Skaitymėliai, 259 puslapių	.75 už .35
136	Žemės Giesmė. Apysaka šių dienų, 2-se knygose	2.00 už 1.00
137	Žemių Dulkės. Labai užimanti pasakaitė	.60 už .30

Dramos, Komedijos

151	Amerika Pirtyje, 3 veiksmų komedija	.20 už .10
155	Aukso Veršis. Vieno veiksmo komedija	.15 už .10
166	Deklematorius. Monologų ir eilių rinkinys	.60 už .30
170	Eglė, žalčių Karalienė. 5 veiksmų drama	.20 už .10
179	Išgriovimas Kauno Pilies 1362 metuose	.20 už .10
182	Jonas Krikštytojas. 5 veiksmų drama	.35 už .18
186	Keistutis. 5 aktų tragedija. Istorinis veikalas	.45 už .25
193	Macbeth. Shakespearo 5 aktų tragedija	.75 už .40
196	Mindaugis, Lietuvos Karalius. 5 aktų tragedija	.35 už .15
205	Pavogtas Kudikis. 3 aktų tragedija	.25 už .15

Dainos, Eilės

230	Dainos Vasaros Grožybių	.20 už .10
233	Prano Vaičaičio Eilės	.60 už .30
235	Girtuoklių Gadzinkos. Juokaunos eilės	.20 už .10
242	Naujausios ir visokios dainos	.50 už .25
247	Strazdo Raštai. Telpa 37 dainelės	.45 už .25
248	Sielos Balsai. Eilės, dainos ir balandos. Apdaryta	1.25 už .75
252	Įvairios Dainos. Surinktos iš laikraščių	.50 už .25

Istorija, Etnologija ir Kultura

306	Etnologija, arba istorija apie įvairias žmonių rases, su paveikslais, 667 pusl, apdar.	4.00 už 2.00
307	Francijos Revoliucijos Istorija	.35 už .20
310	Gyvenimo Mokykla. Labai naudinga knygelė kiekvienam. Apdaryta	2.00 už 1.00
315	Chicagos Lietuvių Istorija, 580 puslapių	1.00 už .50
316	Suvienytų Valstijų Istorija su Konstitucija. Apdaryta	2.00 už 1.00
317	Istorija Abelna. Nuo seniausių gadynių. 498 puslapių. Apdaryta	2.25 už 1.00
319	Iš Mano Atsiminimų. D-ro Pietario. 300 puslapių. Apdaryta	1.50 už .75
327	Kultura ir Spauda. 153 puslapių	.50 už .25
330	Kas Slepiasi už Žmonių Pasakų?	.75 už .35
335	Lietuvos Istorija, nuo Gedimino iki Liublino Unijos	2.00 už 1.00
336	Lietuvių Tauta Senovėje ir Šinadie. 563 puslapių	2.00 už 1.00
337	Rašto Istorija. Kokiu budu žmonės rašyti išmoko. Apdaryta	2.00 už 1.00

Sveikata, Hygiena

366	Lyties Mokslas. Supratimui kaip baisios yra lytiškos ligos ir kaip nuo jų apsisaugoti. Su paveikslais. 412 puslapių. Apdaryta	7.00 už 2.50
360	Daktaras Kišeniuje. 167 pusl. Apdartya	1.00 už .50
363	Hygiena, arba Mokslas apie sveikatą	.50 už .25
370	Patarimas Moterims ir Merginoms apie lyties dalykus. Apdaryta	2.00 už 1.00
371	Patarimas Vyrams apie lyties dalykus. Apdaryta	2.75 už 1.50
375	Sveikata, arba tiesus kelias į sveikatą	2.00 už 1.00

Rankvedžiai, Žodynai

400	Angliškai-Lietuviškas Žodynas. Audimo apdarais	.75 už .35
402	Kaip Rašyti Laiškus, lietuviškai ir angliškai. Apdaryta	2.00 už 1.00
403	Kišeninis Žodynėlis, liet.-angl. ir angliškai-lietuviškas	1.00 už .50
406	Parankus Budas mokintis anglų kalbos	.50 už .25
408	Pradinės Aritmetikos Vadovėlis. Sutaisė M. S.	.50 už .25
409	Rankvedis Angliškos Kalbos. 310 puslapių. Apdarytas	2.50 už 1.25
411	Trumpa Lietuviška Gramatika. J. Damijonaičio	.50 už .25
412	Vadovėlis Esperanto Kalbos. 170 puslapių. Audimo apdarai	1.25 už .75
413	Žodynas Lietuviškai-Angliškas, I dalis. Apdarytas	4.00 už 2.00
414	Žodynas Lietuviškai-Angliškas, II dalis. Apdarytas	6.00 už 3.00

Muzika: Dainos ir Šokiai su Gaidomis

	Pamylėjau Vakar; Vai Varge, Varge; Vai Putė, Putė. 3 dainos viename sąsiuviny. Vienam Balsui su pijanu. Stasio Šimkaus	.75 už .40
67	Dainos Surinktos Eremino. Apdaryta	1.50 už .90
20	Lietuviškų Šokių Pijanui. Parašė Nickus	1.00 už .60
	Lietuviški Šokiai Smuikui	.40
	Albumas Lietuviškų Šokių: pijanui, smuikui ir kornetui	2.00 už 1.00

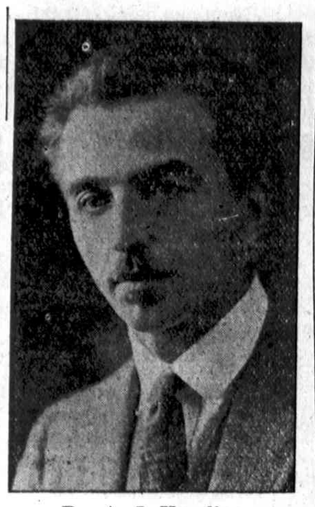
Žiurėdami ant šių atpiginimų, įsidomėkite šias milžiniškas knygas:
Lyties Mokslas 7.00 už 2.25

JOS. F. BUDRIK
3343 So. Halsted Street, Chicago, Ill.

Brangieji Akmenys

(Sekta Thompsonu)
Rašo **Dr. A. J. Karalius.**

Brangiausiais akmenimis vadiname gražiai susikristalizavusius mineralus. Aplamai imant, brangiųjų akmenų ypatybės bus šitos: tyrumas, permatomybė, žibėjimas, kietumas; brangieji akmenys turi buti nesuskilę, retai užeinami. Jei kokių nors mineralų, kad ir gražių, yra daug, tai, žinoma, jų vertybė nebus didelė. Nesvarbu kokia jų sudėtis: brangieji akmenys prasideda nuo deimanto ir eina, galbut, iki turmalino, kurio cheminė sudėtis, anot Ruskino, "kai viduramžinio daktaro receptas..." Nesvarbu kiek panašių mineralų gamtoje randama: pv. ametistas yra tiktai paprastas kvarcas, vienok turi savo vertybę. Arba emeraldas, kurio sudėtinių šioje žemėje sunku rasti.

Dr. A. J. Karalius.

Tuli akmenys — kieti, žibantys ir retai randami — pv. deimantas, rubinas ir safiras, visuomet branginami. Pigesnius, mažesnės vertės mineralus kartais branginama tiktai delto, kad užeina tam tikra mada. Pigesni akmenys dažniausiai sudaryti iš kvarco.

Silikono deginis arba silika dažniausia randama kokioj nors kvarco formoj. Granite jisai paprastai be tvarkos susikristalizavęs. Uolose randama didelių skylių, o jose gražių kristalų. Paprastas kvarcas neturi vertės, bet ametistas ir kairngormas priklauso brangiems akmenims. Skirtumas tiktai kristaluose: paprasto kvarco kristalai susigrudę be tvarkos, o ametisto ir kt. akmenų kristalai stebėtinu tvarkingumu sudaryti. Uolų plyšiuose dar randama ir kitokių kristaluotų mineralų. Reikia paminėti garsųjį topazą, kuris gali buti baltas, gelsvas, žalias ir tt. — dažnai nudažoma bet kokia spalva. Ten randama ir turmalinas — maišytas akmuo, bet turįs savo vertę. Turmalinas žalios spalvos labiausia branginamas; randama dviejų spalvų turmalinas. Topazas ir turmalinas turi stebėtinų ypatybių; įšildyti jiedu pritraukia popierą ir kitus lengvus daiktus kaip gintaras.

Opalų vadiname siliką sujungtą su vandeniu. Opalas kartais madon įeina, bet didelės vertės neturi. Paprastai gana gražiai išrodo; žmonės kartais sako, kad opalas suteikia laimę. Agatas irgi sudarytas iš kvarco, taippat oniksas ir daug kitų pusiau brangiųjų akmenų.

Perlai.

Kreidos formoje kalkio karbonatas neturi didelės vertybės, bet formoje perlų toji pati medžiaga labai brangi. Perlai — tai kreidos šmoteliai sukrauti osterėjų (oisters) arba kitų gyvunų aplinkui kokį nors svetimą kunelį jų kevaluose. Perlai, kaip matote, yra paprasta kreida, tiktai gražiais sluogsneliais sukrauta ir retai randama. Perlai buvo jau ir senovėje žinomi Egipte, Indijoj, Chinijoj ir kitur. Perlus visuomet dėvėdavo aukštųjų luomų asmenys. O vienok perlai minkšti, greitai sutruksta ir dar greičiau susigadina. Perlų jieškojo ir tebejieško visuose kraštuose, augina moluskus, bando visokiais budais pradėti perlų krovimą ir dirba perlus laboratorijose. Dirbtiniai perlai, aplamai imant, labai gražus ir dažnai nė kiek neblogesni už tikruosius.

Svarbieji akmenys.

Apart perlų sekami akmenys bene bus aristokratai brangiųjų akmenų tarpe: emeraldas, safiras, rubinas ir deimantas. Deimantas toli gražu nėra brangiausias akmuo. Tiktai deimantų yra labai didelių — tokie, žinoma, turi didelę vertę. Emeraldas mineralo berilo žalioji rųšis. Akvamarinas irgi iš to paties mineralo pasidaręs. Didelių emeraldų labai mažai terandama; mažai tėra ir nedidelių tyrų emeraldų. Tikras emeraldas gana brangus akmuo; krautuvėse vietoj emeraldų labai dažnai gaunama garnetai, turmalinai ir kt. mineralai.

Rubinas ir safiras abu pasidarę iš to paties mineralo corundum — tai aluminio deginis (aluminium oxide). Rubinai tamsiai raudoni, o safirai gana kieti akmenys. Brangiausi rubinai gražiai raudoni. Rubinas tris kartus brangesnis už deimantą. Krautuvėse sunku gauti tikrų rubinų; paprastai parduodama dirbtiniai rubinai, kurie, reikia pasakyti, dažnai labai gražus.

Deimantas.

Deimantas — brangiųjų akmenų karalius. Deimanto ypatybės suteikia jam pirmutinę vietą brangakmenių tarpe. Deimantas galbut gražiausia spindi, žiba, kartais prietamsėj. Deimantas kiečiausias akmuo— jau vien delto jisai už visus geriausias ir naudingiausias. Elektros pagamintoj šilumoj deimantas trunyja ir dega, bet netirpsta jokioj mums žinomoj šilumoj. Seniaus deimantą vadindavo adamantu (neįveikiamu), nes neturėta elektrinio karščio, kuris musų laikuose jį jau įveikia. Kemiškai imant, deimantas yra gryna anglis (karbonas). Galima stebėtis, kad brangiųjų akmenų karalius sudarytas iš tos pačios medegos, kaip lempos suodžiai, grafitas ir anglis, tiktai jo molekulai kitokioj tvarkoj supinti. Anglis randama visoje gyvoje medžiagoje. Anglies junginių skaičius labai didelis. Mes kas valandą iškvėpuojame užtektinai anglies angliarukšties formoje, kad pasidarytų 100 karatų deimantas, vertės mažiausia 100 tukstančių dolerių, suprantama, jei galėtume iš tos anglies deimantą padaryti.

Norėtusi žinoti kokiu budu paprasta anglis (karbonas) pagamina deimantą. Bandymai aiškiai įrodė, kad dideliu slėgimu galima iš anglies deimantą padaryti, bet padarymas perbrangus. Afrikoje deimantų randama apie vulkanus. Spėjama, kad vulkanuotose vietose, žemei auštant ir slėgiant uolas, pasidaro deimantai. Sakoma, kad deimantas galėjo pasidaryti iš organinių junginių ir kitokiais budais. Tikrai nežinome. Tik tiek žinome, kad dideliu slėgimu deimantą galima padaryti iš anglies. Deimantų randama uolose įlipusių ir smėly liuosų šmotų.

Naturiniam stovy deimantas nepergražiausias, nes nekažin kaip žiba. Užtai deimantus tekina, piausto. Juos pirmiausia piauja deimantiniais peiliais, o paskui tekina deimantuotais (deimanto dulkėmis apklotais) tekiniais. Deimantus nutekina į įvairias formas. Tinkamai nutekinti deimantai labai gražiai žiba. Dažnai deimanto nutekinimas brangiau kainuoja, negu patsai deimantas. Ne visi deimantai balti: yra juodų, geltonų, žalsvų ir kt. Užtinkama ir raudonų deimantų. Deimanto brangumas pareina nuo tyrumo; plieno spalvos deimantai brangiausi. Suskilę arba angliuoti (karbono šmoteliai) deimantai neturi didelės vertės.

Iš deimantų istorijos.

Deimantai turi savo ypatingą istoriją. Pirmieji Brazilijos deimantai buvo vartojami prie kazyravimo — apie jų vertę niekas nepaisė. Afrikoje deimanto šmoteliais vaikai žaisdavo. Deimantų rasta sienose ir paukščių skilviuose. Daugybė deimantų numesta be jokios atodairos.

Apie atskirus deimantus dar keistesnių dalykų nupasakojama. Didysai deimantas mogulas, nuosavybę Hindustano imperatorių, pranyko nežinia kaip ir kur; kitas deimantas (kohinuras) ilgus laikus klajojo visame sviete, bet dabar, sakoma, apsistojo Anglijoj. Už didesnius deimantus daug kraujo pralieta; ypatingai didis kraugeringumas surišta su regentu vadinamu deimantu.

Didžiausi pasauly deimantai yra ekscelsioras ir kulinanas, kuriedu dabar laikoma saugioj vietoj. Kulinanas rasta Transvaly 1905 metais; jisai svėrė 3,250 karatų, apie pusantro svaro. Šitas deimantas dabar britų sostui priklauso.

Rusų carai turėjo daug didelių ir puikių deimantų; rusų kunigaikščiai irgi jų turėjo. Dabar, žinoma, tie deimantai išsiskirstė po visą pasaulį. Sakoma, jų didesnė dalis atkeliavo į Ameriką.

O jau visokių pasakų apie visus brangiuosius akmenis tai be galo daug pripasakota. Žmonės tiki, kad deimantas ir kiti brangieji akmenys ligas gydo, velnius iš vidurių išveja ir šiaip šimtus visokių stebuklų padaro. Brangieji akmenys, anot pasakų, privilioja merginas ir sutvarko meilės dalykus. Dar ir musų laikuose kalbama apie brangiųjų akmenų stebukliugumą. Auksas, žemčiugai, tymas perlai ir musų tautosakoje užima nemenką vietą.

Chicagos miesto mayorai ir subway

Sakysiu, tas Chicagos miestas ištikrųjų turi gerus viršininkus! Laike rinkimų jie taip geri, kaip angelai. Jie tau kilčiausių prižadėjimų duoda ir ketina padaryt ką gali ir ko negali. O mes balsuojam už juos ir išrenkame. O po to — šššš...

§

Paimkim, kad ir subway: majoras Thompsonas kasė per ašuonis metus, mayoras Dever kasė per tris metus, o subway'o kaip nėra, taip nėra! Mes, kurie važinėjame strytkariu ir tankiai nuvažiuojame darban ar parkeliaujame namo su aplamdytais šonkauliais, numyndžiotomis kojomis, išpešiotais sagučiais ir tuščiomis kišenėmis — mes, naktį ir dieną svajojame ir sapnuojame apie subway.

§

Aną dien einu namo ir negaliu parkeliauti: visi mano vežimai, kuriuos vadiname "Chicago Surface Lines", pripakuoti nepažįstamų žmonių, kupini kuniausi. Atvažiuoja vienas — kupinas, atvažiuoja kitas — kupinas, atvažiuoja trečias — kupinas; o aš vis stoviu ir laukiu jau kuone ištisą valandą. Pagalios užsikabinau ant platformos, padėjau vieną koją ant prielaipčio ir švilpiu namo, net purvai taškosi. Ir gal taip bučiau parvažiavęs, jei ne tie nigeriai!... Kai stos vienas ant kaliošo — sprukt ir pasijutau išsitempęs gatvėje kai silkė!

§

Pagalios, sulaukęs tuštesnio vežimo, įsirioglinau ir važiuoju. Pavažiavau keletą mylių, kažkoks biesas palindo po vežimu— brinkt! Ir išmetė iš vėžių! Sustojome ir laukiame, o belaukiant užsnudau ir sapnuoju.

§

Puikus, platus, šviesus Chicagos subway, o traukiniai lekia, švilpia pro kits kitą, kai vėjas. Niekas jų netrukdo, niekas ant kelio nesipainioja, nieks po jais nelenda ir iš vėžių nemeta, švilpi sau nuo stoties iki stoties ir svajoji, kad štai už kelių minučių busi namie ir valgysi gardžią vakarienę. Vagonų vidus irgi puikiai išpuoštas: visur švaru ir šviesu; beto, sėdynės patogios ir minkštos minkštutės, taip, kad štai nuvažiavus keliolika mylių jauti, kaip tik atsisėdęs. Taigi važiuoju ir gėriuosi, o gėrėdamos garbinu musų gerbiamus majorus už jų atidėtas pastangas tokiam puikiam subway iškasti.

"Farest we go!", kažkas rėktelėjo; o aš pabudau ir žiuriu besėdįs tame pačiam "Chicago Surface Lines Strytkaryje", o tas strytkaris veik skersai kelio užsisukęs!

§

Apleidau nelaimingą vežimą ir dumiu pėsčias kitos "lines" ieškoti. Vėl laukiu vežimo, vėl šalu nuo vėjo ir sniego ir garbinu ponus majorus, kam prižadų nepildo ir subway nekasa.

§

Dabar, sako miesto taryba nutarusi, kad subway tuojaus butų pradėta kast. Visi, sako, nori subway: ir ponai aldermanai, ir ponas majoras, ir ponai inžinieriai, ir publika — viskas rodos tvarkoj... Pažurėsim ar tie ponai pagalios kas subway, ar nekas?

—Juozas Pupa.

Phone Yards 5469

CLARENCE P. RABE AND SON

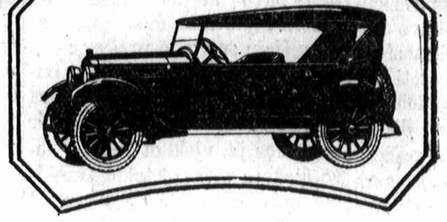
5003 So. Ashland Ave.

Seniausia Real Estate firma prie Ashland Ave.

Del tikrų bargenų, pasimatykit su mumis. Maloniai patarnausime jums.

3 flatų murinis namas, geros įplaukos $9800
3 flatų murinis namas, geros įplaukos $12000
9 kambarių rezidencija, į pietus nuo 71, išmokėjimais $8500
3 flatų murinis namas ir frame, geros įplaukos $8500

John H. Evers ir Ed. Kurzawski, Agentai

Hupmobilius visuomet buvo didžiai brangintinas gero investmento žvilgsniu. Naujuose Hupmobiliuose yra ta ypatybė, jog jų motorų ekonomiškumas yra labai augštas; kaip nebutų jųs turit supsipažinti su tais naujais modeliais.

BALZEKAS BROS. MOTOR SALES

6012-41 So. Kedzie Ave.

Phone Republic 3733

The New **Hupmobile**

Bankas Del Visų Žmonių

— ne del vienos kokios grupės ar tautos, bet del VISŲ žmonių — įskaitant ir Lietuvius — kas nori.

(1) Saugus Bankas
(2) Senas Bankas
(3) Clearing House Bankas
(4) Bankas su patyrusiais vyrais jo viršunėse
(5) Bankas su dideliu investuotu kapialu.

Randasi geriausioje vietoje ant svarbiausių gatvių. Šis saugus bankas yra parankiausias bankas del Lietuvių Northwest Sidėje.
Atdaras Utarninko ir Subatos vakarais iki 8 vakaro. Visa kitas dienas iki 4 po piet.

Noel State Bank
MILWAUKEE AND NORTH AVENUES

"Bankas del visų žmonių".

Velykų Mąstymai

Atsiminkite savo gimines už vandenyno su Velykų dovanomis.

Iš priežasties nesmagumų išmainyme į lietuviškus pinigus Lietuvoje, šis bankas yra pasirengęs išmokėti Amerikos Doleriais. Kad jusų siųstieji pinigai pasiektų Velykas, jie turi but pasiųsti tuojau.
Laivakortės visų didžiųjų kompanijų yra parduodamos musų Užsienio Departamento Skyriui.

NORTH-WESTERN TRUST & SAVINGS BANK

Milwaukee Ave. prie Division St.

Resursų daugiau kaip $20,000,000.00

Reguliariai nariai Chicago Clearing Association
Nariai Federal Reserve Systemos

Inteligentiškas Patarnavimas yra Teikiamas per šį Banką Visų Tautų Žmonėms

Jei jųs gyvenate šioje apielinkėje arba jųs manote čia atsikraustyti, mes visuomet esame pasirengę suteikti geriausį patarimą kas link piniginių reikalų ir t. t.
Jei jųs jieškote investmento, kurie yra saugųs ir suteikia didelį nuošimtį už jusų pinigus, ateikite ir pasimatykite su mumis.
Kuomet jųs turėsite reikalus su šiuo banku, jųs jausitės, kad esate apsaugotas, nes mes čionai jau esame vienuoliką metų ir visuomet buvome teisingi kiekvienam—klauskite bile vieno musų kaimyno.

Resursai $1,500,000.00

Marquette Park State Bank

63rd Street ir S. Western Avenue

CLEARING HOUSE BANKAS

Wm. Brietzke, Prezidentas — B. M. O'Connell, Kasierius

Protestas Pavergtos Žmogaus Sielos

Arba Kunigo Ežausko Meilės Prietikiai.

Parašė **Juozas Pupa**

Jau raudonavo rytuose aušros pašvaistė, kai kunigas Ežauskas išleido paskutinį svečią, užsilikusį nuo vakarykščios dienos bankieto, kuris buvo surengtas paminėjimui jo vardo dienos.

Jiedu išėjo ant klebonijos prieangio, apsižvalgė, pažiurėjo į kits kitą ir pamažėl nusielido laiptais žemyn, ant šalygatvio: dar sykį apsižvalgė aplink, prisiglaudė prie kits kito, pasibučiavo ir persiskyrė.

Svyruodamas, lyg svaigalų išgėręs, kunigas Ežauskas užlipo laiptais augštyn ant prieangio ir atsišliejęs į prieangio piliorių ilgai stovėjo ir žiurėjo į raudonuojančią aušros pašvaistę, kuri, rodos, plėtėsi ir augo su kiekviena minute. Miestas dar miegojo. Visur buvo tylu ir ramu; tik kaszinkur toli, toli lėtai barškėjo plytomis grįstomis gatvėmis, tur-but pieniaus vežimas. Jis matė, kaip beaušt**ant rytui palengva temo žvaigždės plačiam dangaus skliaute; kaip kur nekur pasirodydavo vienas, kitas paraudęs debesėlis ir vėl pranykdavo, pasislėpdavo. Malonu jam čia buvo stovėti, pasidžiaugti brėkštančios aušros spinduliais, palydėti pasilsin slenkančias žvaigždeles ir pasitikti besiartinančią dieną.** Bet jau laikas buvo ir pačiam eiti pasilsėti. Reikėjo nors biskį prisnausti, besiblaškančias po galvą įvairiás svajones pašalinti.

Jis įėjęs į savo miegamąjį kambarį, pamažėl nusirengė ir atsigulė. Ilgai gulėjo užmerkęs akis, ilgai bandė užmigti, bet miegas nėjo. Galvoj siautė visokios mintys, svajonės, kaip įsisiubavusios jurės bangos. Veltui jis bandė nemąstyt, veltui stengėsi užmiršti visus pergyventus dienos įspudžius, jos paskutinį "sudie". Visa tai lindo į jo galvą, ir pagalios virto jo svajonių branduoliu.

Ilgainiui tos jo svajonės pasidarė lyg ir koks kankinantis slogutis. Jį apėmė karštis. Galva pradėjo svaigti; burnoje darėsi sausa; smilkiniuose veržėsi kraujas, krutinėje širdis ėmė plakti, tartum paukštė pažeistais sparnais norėdama ir negalėdama palėkti. Niekuomet pirmiau savo sieloje jis nejautė tokios audros ir tokio vidujinio skausmo! Dabar pirmą sykį savo gyvenime jis pajuto nepasitenkinimą savimi, tuštumą savo gyvenimo ir didžiausį nepasietnkinimą savo likimu.

—Ne! — drebančiu balsu tarė jis.

—Ne — atsiliepė balsas ties langu.

Jis nusigando. — Aidas — pašnabždomis tarė pats sau, lyg norėdamas numalšinti kąnors kitą, kuris čia, su juo kartu butų ir kartu kentėtų.

Diena jau pilnai išaušo. Gatvėse girdėjosi žmonių balsai, bildesys braškančių vežimų; pirmi saulės spinduliai įsiveržė jo kambaryn pro lango užlaidos kraštus. O jis vis dar budėjo ir vartėsi nuo vieno šono ant kito.

Atsikėlė kunigas ir išėjo bažnyčion kasdieninių mišių laikyti.

Už trijų dienų atėjo šeštadienis. Kun. Ežauskas nusiramino, pasikėlusi jo sieloje audra jau buvo lyg ir užgesusi ir jis vėl pildė savo kunigo pareigas, tartum nieko nebutų atsitikę ir niekuomet jo pavergta siela nebutų savo žodžio sakiusi, savo protesto kėlusi...

Bet, štai ir vėl užsiliepsnojo jojo krutinėje gaisras. Kai jis, laikydamas mišias, atsisuko į žmones "Dominus Vobiscum" giedoti, jo akys susitiko su jos akimis, ir nepaprastas tų akių žvilgesys it žaibas pervėrė jo širdį, ir uždegė užtroškintą ugnelę.

Jo balsas nutruko. Jį apėmė noras palikti altorių ir bėgti pas ją, prisiglausti, apsikabinti ir pasišlėpti nuo ilgesio, kuris toje minutėje prislėgė ir suspaudė jį. Bet, iš kitos pusės, kokia tai šalta, galinga jėga sulaikė jį ir vėl prikalė prie altoriaus.

Jis, kiek galėdamas, ėmė skubėti pamaldas: mišiose padarė daugybę klaidų; pamokslas nesisekė; nepaprastai skubino mišparus, ir šaip-taip, apgraibomis užbaigęs svarbiausias, išbėgo klebonijon.

Visi pastebėjo didelį kunigėlio susijudinimą, visi žingeidavo kas pasidarė, o dievotosios parapijonkos ėmė poteriauti už jo sveikatą ir prašyt Dievulio, kad ligą nuo jo atitolintų ir ramumą jam sugrąžintų.

O jis, sugrįžęs klebonijon ir įėjęs savo kabinetan, prisišliejo prie sienos ties langu, įsmeigė akis gatvėn ir su didžiausiu intempimu dabojo ir laukė, ar nepamatys ją gatvėje, ar nepažvelgs jį dar sykį jin, ar nenusišypsos jam, ar neužeis vieną kitą žodelį pratarti. Nekartą jisai buvo kalbėjęs su ja, nekartą ji buvo atėjus klebonijon kortelės gauti, ar mišias užpirkti ar šiaip sulyg jo prašymu pasismaginti. Kiek kartų jis buvo jos išpažinties klausęs, jos nuodėmes atleides, pabaręs ir paguodęs ją, niekuot tečiaus savo širdyje nejautė tokio traukimo prie jos, tokio noro matyti ją, kaip dabar. Ir tas jausmas pagavo jį nuo praėjusios jo varduvių puotos.

Jau rodos visi išėjo iš bažnyčios. Kai kurie dar šnekučiavosi gatvėje, kiti ėjo kas sau: bureliais, poromis ar po vieną, bet jos nesimatė.

—Ak! sušuko jis. — Visi laimingi: eina sau poromis, juokauja, šnekasi ir nebijo nė Dievo, nė žmonių. O aš?.. Aš, kai niekšas slapstaus ir tykau pavokti nors menką laimės dalelę! Aš vagis!.. Aš vagiu laimę iš kitų, kad užganėdinti save; ir vagiu laimę pats nuo savęs, kad tos laimės neturėjus ir ant toliaus pasilikus vagimi, ir vėl kitų laimę vogus! Kunigo gyvenimas aršesnis niekad šuns!..

Ilgai dar aimanavo kunigas Ežauskas, ilgai kartojo pats sau piktus išmėtinėjimus. Pagalios, kai pasirodė jam, kad jau pakankamai save nubaudė, ėmė ramintis:

—Bet— mąstė kunigas — visi žmonės yra daugiau ar mažiau nuodėmingi. Šventieji tankiai papildydavo dideles nuodėmes. Jėzaus apaštalai visi buvo nusidėjėliai... Dievas atleidžia ir priglaudžia kiekvieną, kuris jo prašo... Jo Mielaširdystė neišsemiama... Tai kam čia man taip krimstis?

—Meilė, — tęsė jis — nėra piktas. Štai aš myliu, taip! Bet pats Dievas liepia mylėti. Tiesa, daug kliučių stovi ant mano kelio, vienok... galima įveikti... Tai kas, kad aš bučiau ir paprastas vyras? Kad ir pilną laisvę turėčiau? Nieko saldesnio už meilę nėra... Uždraustas vaisius visuomet gardesnis... Visi turi kliučių ir ydų ir gal dar daugiau...

Apgalvojęs padėtį, kunigas Ežauskas visiškai nusiramino, o kilusią jo sieloj audrą jis stengėsi užmiršti.

Ne sykį jis matėsi su ja akis į akį, ne sykį teko vieną kitą žodį jai pasakyti, patarimą duoti, bet kiekvieną sykį jis užsilaikė šaltai ir ramiai, kaip ir su kiekvienu žmogumi, su kuriuo turėjo reikalo matytis.

* * *

Praėjo vasara.

Gražioji Mariutė, kuri visuomet budavo linksma ir gyva, dabar persimainė. Ji nubalo, tankiai sirguliavo, pradėjo slėptis nuo žmonių; visuomet nuliudusi ir nuleidusi žemyn akis, visa jos išvaizda persimainė ir atrodė kažkaip keistai, juokingai.

Daug kartų ji norėjo eiti klebonijon ir pasakyti kunigui apie savo bėdą, kokį nors patarimą gauti, bet nedrįso. Ji matė, kaip šaltai kunigas žiurėdavo į ją, kai netyčiomis sutikdavo ją kur nors; kaip rusčiai jis su ją kalbėdavos — ji matė, rodos, tartum didelę neapykantą link jos verda kunigo sieloj, ir tas jausmas slėgė ir lyg peiliu varstė jos širdį. Keletą kartų ji buvo pasiryžusi eiti pas kunigą ir sugrįžo nuo pusiaukelio. Porą sykių buvo jau pridėjusi pirštą prie skambučio guziko, bet vėl susigėdo, atsitraukė ir greitai nubėgo.

Ji gerbė kunigus. Ji mylėjo kunigą Ežauską ir gerbė jį kaipo Dievo tarną ir šventą žmogų. Ji iš pat kudikystės buvo išmokinta gerbti kunigus ir klausyti jų, tat kaip dabar ji gali eit pas jį ir pasakyt ką nors nemalonaus jam?

Pagalios, kai jau žmonės ėmė įspėti, kai ji ėmė jausti savyje kitą gyvybę, joje gimė drąsa, tokia tvirta, tokia didelė, kokios ji niekad pirmiau nežinojo. Ją tartum stumte stumė kokia tai nematoma jėga eiti pas kunigą ir pareikalauti, kad jis išgelbėtų ją iš gėdos ir iš bėdos.

* * *

Sulaukęs šeštadienio, kunigas Ežauskas rengė pamokslą sekamam sekmadienui apie nekaltybę, ir tuo tarpu suskambėjo jo durių varpelis. Jis pravėrė duris ir už durių pamatė Mariutę. Jis matė ją kas nedėldienis bažnyčioje; ji budavo nuliudusi ir nuleidusi žemyn akis; bet dabar ji išrodė drąsi ir žerinčiomis akimis, pilnomis skausmo ir pikčio žiurėjo tiesiai į jį ir tartum verte jį pervėrė. Dabar jis vėl atsiminė ją. Visos valandėlės pergyventos su ja pakilo jo vaidintuvėje pilnu aiškumu. Jis ir vėl pajuto protestą savo sieloj ir skausmą širdyj, bet stengėsi nusiraminti ir užsilaikyt šaltai.

—Aš atėjau pas tave pasikalbėti, —pradėjo Mariutė,— apie dalykus, kurie liečia tave ir mane.

—Dabar aš labai užimtas, — atsakė kunigas. — Negaliu.

—O aš toliau laukti negaliu! —garsiai sušuko ji.—Aš noriu užbaigti dalykus tuojaus!

Jis nusigando. Nemalonu jam buvo priešintis jai, o dar nemaloniau sugadinti rengiamą rytojui pamokslą apie nekaltybę, o drauge ir savo upą.

—Matai dabar mane? — ji pakalusė jo, kada jie įėjo jo kabinetan. — Vaisius musų nuodėmės jau pasirodo. Aš kenčiu nuo gėdos ir nežinau, ką daryti?

Jis tylėjo.

—Netik gėdos, aš turėsiu skriaudos, — tęsė ji. Ką manai daryt?

Jis nieko neatsakė.

—Tu tyli, — tarė ji. — Tai aš tau pasakysiu: mesk kunigystę ir apsiveskim.

—Ką tu kalbi?!—sušuko jis.

—Mesk kunigystę ir apsiveskim, — pakartojo ji.

—Ne! Negalima...

—Ak tau negalima?! Dabar tau negalima, kai aš apvilta, paniekinta ir nuskriausta!

—Aš duosiu tau pinigų, važiuk kur nors toli, kur niekas tavęs nepažins, ir gyvenk... Aš tavęs neužmiršiu.

—Tu manęs neužmiršiu... Melagystė! Tu jau dabar mane užmiršai. Mačiau aš, kaip tu vengi susitikti su manim! Mačiau kaip tu nekentei manęs— ir dar sakai, neužmiršiu?! Važiuok kur nors... — tęsė ji, — juk tas išvažiavimas nieko nepadės. Nė gėdos, nė nuodėmės niekam kitam palikti negaliu. Aš nuskriausta ir apvilta...

Ji ėmė raudoti. Jos rauda, ašaros ir išmėtinėjimai griebė jam už širdies. Priėjo prie jos, padėjo ranką jai ant galvos ir ėmė guosti ir raminti. O ji vis raudojo ir kukčiojo tartum įsiverkęs kudikis. Jis atsiklaupė prie jos, apkabino ją abiem rankomis, priglaudė prie savo krutinės ir pats ėmė verkti. Jis pajuto kaip skauda jo širdyje; besakomas žodis sustojo jo gerklėje ir ilgai jis negalėjo vieną žodį ištarti. Dabar jis pajuto meilę prie jos — meilę, maišytą su gailesčiu ir skausmu; meilę didelę ir neįveikiamą. Ir jei toje valandoje kas butų bandęs surišti jį moterystės ryšiu su ja, jis nebutų protestavęs, nebutų atsisakęs.

—Ak!—tarė jis pagalios vos girdimu balsu, — aš myliu tave, Mariute — myliu!... Atleisk man, Mariute! Aš tave užgavau—atleisk!...

—Tai bėkiva abu ! Palik viską ir važiuokim kur nors toli, kur niekas musų nepažins. Apsivesime ir gyvensime. Nebus tuomet nė nuodėmės prieš Dievą, nė gėdos prieš žmones.

—Leisk man pamąstyti, Mariute. Dabar aš negaliu... Pasikalbėsime kitą sykį.

Ji sutiko tam.

Ji apleido kleboniją daug linksmesnė ir nuėjo namo, o jis pasiėmė baigti rytojaus dienai pamokslą, tik jau ne apie nekaltybę, bet apie kantrybę.

Už poros dienų jis nuvažiavo pas vyskupą tuo reikalu pasitarti, o kai parvažiavo, buvo kietus, kaip akmuo.

Po to jis bandė kokiu nors budu susitaikinti su mergina, bet ji nepriėmė jokių kitų pasiulymų apart to, ko ji troško, o jis negalėjo išpildyti.

Praėjus kiek laiko, Marytei gimė sunelis ir jau visas miestas žinojo kas buvo jo tėvas. Bet kunigas Ežauskas dingo, ir niekas nežino iki šiai dienai, kur jis yra.

Be abejonės, jis gailėjosi Mariutės, nes per tam tikrus žmones jis prisiuntė penkis šimtus dolerių jos vargams palengvinti.

Viskas palengva nutylo. Bet ar kunigui pavyko nurimti ir savo sielos balsą užslopinti — jis vienas težino.

Naujienos lietuvių visuomenės dienraštis

Gerb. Naujienų vedėjui
Adv. Kl. Jurgelioniui.
Gerbiamas Tamsta:

Tamstos laiškelį vos šiandien (8 vas.) tegavau. Juo esmi kviečiamas tarti savo žodį Naujienų dešimties metų jubilejiniame numery. Atsakydamas štai ką pareiškiu:

Nors aš Naujienų nerėmiau ir nors Naujienos savo bendradarbiams leido daug sykių mane pažeminti, pašiepti, — visgi aš noriu bešališkai pareikšti, jog visų kitų lietuviškų laikraščių ėmėjų skaičius Chicagoj yra mažesnis, negu Naujienų sakitytojų skaičius. Taigi didžiumos Chicagos lietuvių pritarimas ir palaikymas yra tikriausias argumentas, kad Naujienos — lietuvių visuomenės dienraštis.

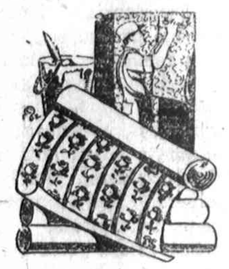
Naujienos spausdina ir skelbia žinias iš visų lietuvių srovių veikimo bešaliai, o socialistams pataikauja. Naujienų įsteigėjai yra pažangiausieji Chicagos lietuvių kulturintojai, nes jie (Naujienų darbuotojai) pramynė takus kitiems Chicagos lietuviškiems laikraščiams ir dienraščiams. Be patyrimo, be pinigų, be bendradarbių, be suorganizuotų dienraščio platintojų, pasišventimo idejos vedami jie viską pagirtinai atliko. Naujienų įsteigėjų pasišventimas Chicagoje labai tiksliai lietuvių vardą svetimųjų tautų tarpe išgarsino.

Naujienų konkurentai — ne žmonių švietimo noru, ir ne meilės raginami, o ne! — pavydo dilginami steigė kitus lietuvių dienraščius ir sekė Naujienų pramintais takais. Taip, Naujienos musų visuomenei tarnavo ne vien kaipo dienraštis, bet dar pagamino kitus dienraščius Chicagoje. Visi lietuvių laikraščiai Chicagoj mainė savo redaktorius, keitėsi ir net žuvo, o Naujienos savo pirmenybę garbingai išlaikė per dešimtį metų.

Linkėtina Naujienoms musų tautos kovose už gyvybę prieš "melting pot," o taipgi prieš ku kluksus irgi buti visų lietuviškų laikraščių prieky ir ištvermingai, drąsiai ir garbingai lietuvių tautos teises ginti.

Lai gyvuoja Chicagos lietuvių kulturintojos — Naujienos!

Ant. Kaz. Rutkauskas, M. D.
Chicago, Ill.

Bukit tikri pamatykit musų ekspertus malevotojus ir popieruotojus vyrus.

Mes turime pilną pasirinkimą sienoms popierių, malevų ir hardware, elektrinių prirengimų, stiklų ir langų užlaidų.

4611 So. Ashland Ave.

Wolk Studio

Labiausiai moderniška ir puiki
FOTOGRAFIJŲ STUDIJA
Chicagoje

Dirbėjai prizų laimėjimo fotografijų
Vestuvių fotografijos — musų specialumas

1945 W. 35th St.

Išpardavimas del
Panedėlio, Kovo 10
Utarninko, Kovo 11
Seredos, Kovo 12

Parodymas Nauju Pavasariniu KOTU IR SIUTU

Naujausi pavasariniai kautai Radio kvaldutėmis — Angliškomis driuželėmis ir švelniomis vienodomis spalvomis. Biege, Grays Tans, Reindeer an Blues. Materijolai: polais ir downy coatings. 16 iki 20 mieros del mergaičių; 36 iki 44 del moterų. Stebėtinos vertės po

$25

Ready-to-Wear Section
Second Floor

Nauji Vaikams Siutai

Pencil Sripes — English Twills — Ypatingo pasiuvimo modelio, kaip ir vaikiškos išvaizdos. Labai brangus. Mieros 16 iki 42. Specialiai

$25

KITOKIE PUIKUS IŠEIGINIAI SIUTAI PO $29.75 IR $35.00

Spalvos Psichologija

Rašo dail. M. J. Šileikis.

Kas yra spalva, lengva suprasti. Spalva yra padaras cheminių elementų, kuriuos sujungus vienaip, gaunasi vienokis rezultatas, o kitaip — kitokis. Spalvą galima padaryti labai stipria, aštria ir galima ją padaryti pusiauspalve, monokromine.

Iš ko spalva yra padirbama, aš čia nekalbėsiu. Kalbėsiu tiktai kokį skonį žmonės turi apie spalvas.

Žinome, kad rusai myli raudoną spalvą, anglai mėlyną ir žalią, ispanai ir slavai taipjau myli stiprias spalvas. Spalva priklauso nuo žmonių įgyventų papročių. Viena tauta myli stiprias, kontrastingas spalvas, o kita tik paprastas, švelnias, realistines.

Imkime pavyzdį iš gamtos. Pavasarį spalva esti skaisti, bet lengvutė ir šviesi saulės spindulių įtekmė palengva keičia spalvą. Žiedui ima daug laiko kol jis išsivysto iš pumpuro ir išduoda ružavai skaisčią spalvą. Imant kitą laipsnį žiedas, kuris pirma buvo skaisčiai ružavas, pasidaro raudonas arba rudas ir pradeda vysti. Vasaros spalva yra geltona ir jau stipresnė negu pavasary. Saulės spinduliai yra stipresni ir karštis didesnis, kas verčia spalvą darytis geltona. Žolė ir žiedai jau daug kuo skiriasi nuo ankstyvaus pavasario žiedų. Grįžtant atgal į rudenį, spalva jau labai daug pasikeičia. Pasidaro veik visai raudona ir labai kontrastinga — stipri.

Tokis spalvos besikeitimas sudaro taip vadinamą metinį ratą. Spalvos ratas visuomet laikosi savo kelio; tik saulės įtaka į spalvą daro variaciją — paskirstymą: į ružavą, geltoną ir raudoną spalvas. Šitie trys laipsniai yra ta pati spalva, tik saulė per ilgą vasaros laikotarpį ją pakeičia. Rudenį, kada baigiasi vasaros sezonas, spalva darosi tamsesnė. O tamsesne darosi todel, kad įgauna jau žymią dalį mėlynos spalvos. Pavasarinė žalia spalva taipjau turi dalį mėlynos, bet nuolat didėjant saulės skaistumui ir šilumai, ji įgauna palinkimą prie geltonos, o geltona turi dar didesnį palinkimą į raudoną. Raudonoji jau visu kuo persiima violetine ir pagalios mėlynoji spalva suneutralizuoja ją tiek daug, kad galų gale spalva visai išnyksta. Gamtoje yra trys pamatinės spalvos: raudona, geltona ir mėlyna, o visos kitos spalvos yra niekas daugiau kaip tiktai šitų trijų spalvų atspalviai. Jungiant mėlyną spalvą su geltona — gauname žalią, o žalioji spalva yra niekas daugiau, kaip tik dviejų spalvų junginys. Sujungus dvi lygias dalis raudonos su mėlynąja, gauname violetinę (vyšniavą) ir tt. Taip jungiant spalvas galima padaryti tukstančius skirtingų atspalvių, bet tokių atspalviu negalima vadinti tyrąja spalva. Mes tik ir gauname gerąją arba realistinę spalvą iš ne tyrųjų spalvų, o antrinių, kurios jau turi maišytą junginį su kitomis spalvomis. Juoda ir balta "spalva" — nėra jokia spalva, o tik neprigulmingi metalai. Vienok tie metalai yra geriausias priemaišas padaryti švelnioms realistinėms spalvoms. Jie gerai jungiasi su visom spalvom. Bet, suprantama, spalvas reikia jungti chemišku budu sulig tam tikra proporcija, kad gavus reikiamą rezultatą.

Spalvas galima pagaminti iš labai daug visokių medžiagų: smalos, anglio, žolės, uogų ir tt. Bet aš nekalbėsiu kaip jąs pagaminti, o eisiu prie temos.

Tyram ore gyvenanti žmonės turi gilesnius jausmus, geresnę girdą ir geresnį spalvos skonį. Visa bėda tame, kad kaimo žmonės didžiumoje neturi supratimo apie chemiją ir negali spalvos taisyklingai sujungti. Jie vaduojasi savo skoniu. Paimkime indionus. Indionai arba kiti puslaukiniai gyventojai turi labai gerą skonį spalvai. Dailės žvilgsniu gal ir nėra labai reikalinga žinoti spalvos cheminį padarą, bet nežinant jo, spalvą galima padaryti taip blogai, kad per kelis metus arba mėnesius nublanksta. Nežinant kas yra spalva, galima išmaliavoti drėgnas sienas, kur po kelių dienų ji dingsta. O žinant kaip jas sutaisyti, galima malevoti bile kas ir spalvai nekenks jokis šlapumas arba saulės šviesa. Senovės žmonės pridarė daug gražių rankų dirbinių sutaikant spalvas, bet jie nustojo vertės del blogo sutaisymo spalvų. Netikęs spalvos mišinys sunaikina spalvas, taip kaip netikęs spalvų mišinys sugadina skonį rubų ar dekoracijų. Spalva nevietoje yra aršiau, negu skylėtas švarkas.

Susipažinę su spalva, mes galime pastudijuoti ir kokį įspudį spalva daro į mus. Didmiesčiuose žmonės gyvendami nemyli stiprių spalvų. Nemyli todel, kad aplinkybės supuola taip, jog oro niaukumas, butų tamsumas verčia juos prie tam tikro balanso (proporcijos). Saulėtoj šaly, kai Italijoj arba Ispanijoj ar kad ir kitur, kur saulės spinduliai palaiko šviesą gan aukštame laipsnyje, ten ir spalva reikalinga skaistesnė.

Be to spalvos skonis priklauso nuo žmonių upo. Kur upas yra smagus, ten spalva, muzika ir daina turi savo lygsvarą. Nebereikalo pas rusus, žodžiu sakant, viskas viskas raudona, viskas temperamentinga ir viskas sudaro savo ryšies psichologiniai įsigyvenusį paprotį, kas kitoj tautoj kaip tik priešingai pasireiškia.

Senokos žmonės per šimtmečius neturėjo palinkimo prie stiprios spalvos. Vienok jie turi labai gerą skonį spalvai. Pas rusus spalvos, kaip augščiau minėjau, yra tyros ir didžiumoj raudonos. Tyram ore sušukus miške atsiliepia aidas. Aidas visada esti trečdaliu dominuotas. Amerika ir Anglija prisilaiko vienokių taisyklių. Amerika spalvose vaduojasi trečdaliu sumažintu stiprumu spalvos, t. y. kone monokromine. Dabar ir Amerika pradėjo pasekti Francijos renesansą, o ypač meno kuryboje.

Jeigu mes išpopieruosime kambarius raudonomis popieromis, tai naujai įėjusiam atrodys, kad aplink jį ugnis liepsnoja. Tokis stiprumas spalvos tik erzins žmogų ir kuogreičiausia jis norės pabėgti iš tokio kambario. Buvo malevojama kalėjimų kambariai kuoraudoniausiomis spalvomis, kur rezultatė dauguma kalinių greičiau išeidavo iš proto, negu tuose kambariuose, kur buvo pilkos sienos, Pilkos sienos stovi nuošaliai nuo visko ir nesimaišo po akių. Nuo stiprių spalvų žmogus gali apakti. Man pačiam mokykloje teko daug sykių tulam laikui paliauti studijuot spalvas del akių nusilpnėjimo.

Be to reikia žinoti, kai popieruoji sienas, kiek tam kambary yra išorinės šviesos. Jeigu kambarin įeina saulės šviesa, tai kad ir nestipri spalva — degte degs, nes saulės šviesa iš oro dominuoja šiltąja spalva, kas dar labiau padidina jautimą šiltumo ir erzinančio atkarumo. Jeigu kambarys bus išpopieruotas ar išmalevotas mėlyna spalva, tai saulės šviesa iš oro arba lempos šviesa kambarį dar malonesniu padarys. Bet aš čia nerekomenduoju mėlyną spalvą kaipo tyrąją spalvą, o su geltonai-žaliu junginiu, tik tada bus malonus efektas. Geltona spalva netinka jokiam kambariui. Niekur nerasite, kad kambarius puoštų raudona arba geltona spalva arba tonu, jei bent nežinėliai taip gali daryti.

Nuo senai priimta taisyklė, tai pussiauspalvis tonas puošimui kambarių. Spalvų kontrastas turi buti nedidelis ir iš sekamų spalvų sukombinuotas tonas: pilkai-melsvas, pilkai-žalsvas, pilkai-ružavas arba visai pilkas. Juodas tonas negali buti, nes ir šviesiausį kambarį padarys tamsiu. Reikia taikyti spalvų toną dargi pagal to: ar šilta (pietinė) šviesa arba šalta (šiaurinė) kambarį apšviečia. Žinojimas ir prastą kambarį gali labai daug papuošti. Nereikia dėti šviesių apikraščių apie palubes, jeigu sienos yra tamsokos. Taikyti reikia, kad proporcija dalintųsi vis vienu trečdaliu, o ne ant pusės. Pav., juodas nuo balto skiriasi lygiai ant pusės, daro aiškų kontrastą, bet užtai tarp tų dviejų šviesų nėra surišimo. Taip gali atsitikti ir su sienų popieravimu. Kartais apačia kambario esti tamsi, jeigu langai yra aukštai nuo žemės, tada jau reikia tik suprantančio žmogaus tam darbui atlikti.

Jeigu kambarys yra tamsus, tai sienos gali but vidutiniai šviesios, bet ne perdaug. Jeigu kambarys labai šviesus, tai sienas reikia popieruoti šviesiom popierom, bet niekad tamsiom. Tada nebus surišimo tarp oro, ir kambarys bus nuobodus.

Drapanos taipjau nemažiau svarbos turi kaip ir kambariai. Drapanas nešiojant reikia žinoti kokias nešioti, ir kokiam laike jos tinka. Aš nekalbėsiu apie "stailas", nes stailoje niekad nėra dailės. Nėra todel, kad jos keičiasi labai greitai; niekas negali tikrai pasakyti kokia "staila" yra geriausia. Pavasarį ir vasarą reikia nešioti šviesias drapanas. Tas yra naturališka: kai saulė gamina daugiau šviesos, tai ir žmogus jaučiasi lengviau. Jeigu supratus skirtumą, lai vyrai vietoje "evening dress" apsirengia pilkais drabužiais vakare, tai juokingai atrodys. Tas yra gamtiškai įgyventas paprotys ir jis yra visai geras.

"Jaunimas." — Karo meto Lietuvos vaikučių burys. Kad ir basi, kad ir nuplyšę ir gal alkani, jie vis tik linksmi — kai vaikai.

Linkėjimai Najienoms

Gerbiamos Naujienos,—

Naujienoms sukanka dešimts metų amžiaus. Ne labai ilgas laikas dienraščiui. Bet Naujienos šiandien yra išsiplatinusios netik Suvienytose Valstijose. Jos yra išsiplatinusios dagi Europoj — Lietuvoj. Jas mėgsta skaityti plačioji visuomenė: ir darbininkai, ir inteligentai, ir biznieriai.

Aš žinau tai. Aš gyvenu Chicagoj jau penkioliką metų. Man tenka susitikti su daugybe žmonių. Man tenka su jais įsikalbėti, ir todel, kai aš sakau, jog Naujienos yra labiausia mėgiamas lietuviškos visuomenės dienraštis, aš sakau tai turėdamas gerų patyrimų.

Man asmeniškai, kaipo fotografui, Naujienos yra atnešusios didžiausios naudos. Nes pasekmingam bizniui yra reikalinga pirmon galvon bent du dalyku: vienas — tinkamas darbo atlikimas, o kitas — geras pagarsinimas. Pirmasis dalykas yra biznio užduotis. Ir nesigirdamas, aš turiu pasakyti, kad stengiuosi, kaipo fotografas, patarnauti savo tautiečiams juo geriau, atlikti darbą juo dailiau ir greičiau. Geras artistiškas darbas, žinoma, yra pats savimi ir garsinimas. Bet dažnai to neužtenka. Todel prisieina ir laikraščiuose garsintis. Ir čia Naujienos patarnavo mano bizniui puikiai.

Tečiaus garsinimai pasilieka garsinimais. Jie patarnauja kostumieriams ir biznieriams kasdieniniame jų gyvenime. Tuo tarpu Naujienos per dešimts savo gyvenimo metų sulošė nepaprastai svarbią rolę lietuvių progresavime, lietuvių žengime pirmyn, kėlime lietuvių kulturos. Jos savo darbą varė nepaliaujamai, sistematiškai, nesviruodamos.

Ir lietuviškoji visuomenė šiandien suprato, kad gerb. Kl. Jurgelionis ir P. Grigaitis ir jų padėjėjai yra stiprintojai pažangiojo lietuvių judėjimo, kad jie rodo tikrąjį pažangos kelią.

Todel aš, P. Conrad, ir mano manadžeris A. Miškunas sveikiname Naujienas ir jų vedėjus ir sistematį jų darbą. Lai gyvuoja Naujienos tarp lietuvių, kur tik jų randasi. Lai skelbia jos mokslo ir pažangos idejas.

P. Conrad Art Studio.
P. Conrad.
Chicago, Ill

Siųskit pinigus per NAUJIENAS

LIETUVON— užrašykite savo giminėms ir pažįstamiems NAUJIENAS. — Lietuvos žmonės Amerikos Naujienas labiausia mėgsta.

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

Phone Lawndale 0222-1230

SNOW WHITE WET WASH LAUNDRY

ir

Šeimynų Skalbinių Laundrė

Paprastas skalbimas ir prosinimas žemomis kainomis.
"Musų tikslas yra dalaikyti savo žodį"

1232-38 So. Crawford Ave.

GLOWA DEPARTMENT STORE

"Viskas del namų vartojimo"
Rubai, čeverykai, moterims apautuvai, vyrams smulkmenos, hardware.
Žemos Kainos
Mes kalbame lietuviškai

4257-63 Archer Ave.
kampas Whipple St.

Kam rupintis apie Jusų income taksus?

Nedaro skirtumo ar jųs darote biznį su musų banku ar ne, mes norime pagelbėti jums su jusų income taksų problemomis dykai.

Musų noru yra suteikti jums patarnavimą maloniai. Ir buvo šios bankos svarbiausia užduotis ir bankas nuolat augo ir įgijo gerą vardą už gerą patarnavimą.

Ateikite į musų banką ir pasiliuosuokite nuo rupesčio apie jusų income taksus.

Peoples Stock Yards State Bank

DIDELIS BANKAS
ant kampo
47 St. ir Ashland Ave.
CHICAGO

Gerai žinomas bankas tarpe lietuvių visoje Amerikoje savo stiprumu ir geru patarnavimu.

Bankas Kuris Leidžia Jus Ilsetis Namie

Mes Užkviečiame Jus Atidaryt Čia Taupymo Sąskaitą Čekių Sąskaitą

Nusisamdyt Saugiąją Skrynutę ar Investuoti į musų 100% saugius Auksinius Bonus. Tie Bonai yra apsaugoti per dvigubą vertybę kylančiomis Chicagos savastimis.

HOME BANK AND TRUST CO.
A STATE - SAVINGS BANK
Milwaukee and Ashland Ave.
Chicagos Clearing House Bankas

Mes Turime Gerą Pasiulymą Pardavimui

Pirmą Morgičių ir Pirmo Morgičio Auksinių Bonų

Paremtų gerai įrengtais namais apielinkėje musų bankos vertėjo $100.00 ir daugiau.

Mes suteikiame paskolas del Chicagos įtaisytų namų, su mažais iškaščiais skolintojų. Namų paskolos priimamos. Musų patarnavimas šiame departamente yra pilnas ir mes užtikriname pilną užganėdinimą musų klijentams.

Jųs maloniai esate kviečiami pasikalbėti su mumis apie finansinius reikalus ir pasinaudokite musų patarnavimu.

Ateikite bile kada. Ateikite bile dieną arba utarninko ir subatos vakarais nuo 6 iki 8.

Chicago Lawn State Bank

63rd St. ir Kedzie Ave., Chicago.

Telephone Republic 0610
Nariai Chicago Clearing House Association

Lietuvių Socialistinio Judėjimo Amerikoje Peržvalga

Nuo pradžios lietuvių socialistinio judėjimo Amerikoj, tariant, nuo įsikurimo L. S. Sąjungos iki 1914 metų, kada įsikurė Naujienos, neturėjom autoritetingo socialistinio laikraščio, apart Keleivio, bet tada Keleivis stovėjo nuo L. S. S-gos nuošaliai (apie tai žemiau paaiškinsiu). Vienintėlis socialistus atstovaujantis laikraštis buvo "Kova". Ant kiek "Kova" galėjo but autoritetingas laikraštis, galima spręsti iš jos buvusių redaktorių: J. O. Širvydo, J. Baltrušaičio, J. B. Smelstoriaus ir K. Vidiko, kurie kaip dabar matom, nežinojo patys kas jie buvo ir kur jie buvo. Su panašiais redaktoriais netik priešingos srovės nenorėdavo skaitytis, bet net ir socialistai literatai nenorėjo panašiam laikraščiui sandarbininkaut. O kuomet laikraštis menkos literatinės vertės, niekas nesiprenumeravo, apart sąjungiečių, kurie gaudavo veltui. Kuomet laikraštis, kaipo propagandos įrankis, nesiplatino tarp pašaliniu žmonių, L. S. S-ga neaugo, o iš buvusių narių mokesties nebuvo galima padengti laikraščio leidimo lėšas. Tokiu budu skurdom ir dvasiniai ir materialiniai. Kaip iš skurdo išeit svarstydavom kiekvienam LSS suvažiavime, kiekvienoj konferencijoj, bet jokių priemonių nesurasdavom, kaip iš to užburto rato išeiti. Pagalios net literaturos fondą įsteigėm apmokėjimui bendradarbiams, bet ir tas nieko negelbėjo.

Visa viltis buvo dedama ant d. P. Grigaičio, kad jis užbaigęs mokslą sugryš į Ameriką. Pagalios, bene 1923 metais susilaukėm ir senai laukiamą d. P. Grigaitį. Bet dėja! Prie "Kovos" už redaktorių tuo kart nebuvo vietos, o kaipo rašytoją, arba antrą red-rių neturėjom iš ko užlaikytt. Tokiu budu d. P. Grigaitis nuėjo dirbti prie pašalinio laikraščio, "Pirmyn". Šiam už kiek laiko sustojus ėjus, 1914 metais įsikurė Naujienos ir d. P. Grigaitis nuėjo jas redaguoti. Taigi, kaip matom, mes, L. L. S-ga, d. Grigaičio vėl netekom ir musų viltis vėl apsiniaukė.

Pagalios, jeigu d. Grigaitis ir butų gavęs vietą prie "Kovos" už redaktorių, vistiek neilgai ten butų galėjęs dirbti, nes jo pažiuros į socialius klausimus atrodė perdaug oportinistinės, perdaug sudešinėję. Mat per devynis metus L. S. S-gos gyvenimo, nesant žmogaus, kuris butų pravedęs aiškų socialiams klausimams rišt pagrindą, sąjungiečiai išsidirbo kiekvienas sau originalį nusistatymą kaip teoretiniuose, taip lygiai ir praktikos klausimuose. Bet tuluose klausimuose didžiumos buvo susikristalizavęs vienodas supratimas, kaip pav.: neapkęsti kitų srovių žmones, laikraščius, organizacijas, unijas, žodžiu tariant, kas nesocialistiška. Kad įvykdžius socializmą, tuolaikiniu supratimu, pirmiausia reikia išnaikinti kapitalistus ir sugriauti kapitalą. Panašią mintį daugiausia sąjungiečiams skiepydavo tų laikų kalbėtojai —J. Šukys, J. Griniuš, J. Perkunas, L. Pruseika ir visa eilė kitų. Mat kad publikai įtikti, tai reikia kraštą trukšmingą prakalbą pasakyti. Pirmiausia išniekinama viskas, kas nesocialistiška; paskui išdėstoma smulkmeniškai kapitalistų suktybės, šunybės, darbininkų skriaudos ir skurdas, o del pagražinimo kalbos nurodoma, kad jau tuojau įvyks socializmas, o tada pistatys Rooseveltą bulvių skusti, Morganą malkas skaldyti ir t. p.; bet nieko rimto nepaaiškindavo, nes patys kalbėtojai nežinodavo. Tokios tai maždaug buvo tų laikų prakalbos ir tokio turinio buvo strtaipsniai, kurie nieko rimto, nieko realio neišmokino, tik sufanatizavo narius.

Su šitokiu didžiumos sąjungiečių fanatišku nusistatymp d. P. Grigaitis nesutiko ir be jokių apdailinimų jį kritikavo, už ką šimtaprocentiniams sąjungiečiams d. Grigaitis pasirodė oportunistas ir sudešinėjęs. Žinoma, dalis sąjungiečių sutiko su d. P. Grigaičio teorija ir taktikos klausimų aiškinimu ir taipjau kilo neužsiganėdinimas kitų sąjungiečių fanatišku nusistatymu. Tai ir buvo vyriausiu faktorium L S. S-gos skilimo. Žinoma, jeigu ne V. Kapsukas butų pasimaišęs Amerikoje, kuris kaip tik fanatiškųjų s-čių pusę palaikė, ir jeigu ne Rusijos bolševikų revoliucijos laimėjimas, gal d. Grigaičio pažiuros but ėmę viršų, gal tą įsišaknėjusį fanatizmą butų išblaškęs. Kad tas viskas tiesa, apie kvailą sufanatikėjimą tulos dalies sąjungiečių, tai tą patį fanatizmą dabar, be jokio pakitėjimo, rasit pas komunistus, t. y. buvusius sąjungiečius.

Užtai ir "Keleivis" stovėjo nuošaliai nuo sąjungiečių, kad su jų nusistatymu nesutiko ir nematė galimybės juos pataisyti.

Šitokiam lietuvių darbininkų sriovės kritiškam chaose, Naujienos sulošė del proletariato laimėjimo neįkainuojamą rolę. Naujienos bėgy dešimties metų įskiepijo desėtkuos tukstančių skaitytojų aiškų supratimą socialių klausimų. Tie žmonės, išmušus valandai, taps puikus kovotojai už darbininkų klesos reikalus. Jie nesiduos save suvedžioti visokiems Jukeliams, Bimbams, Grikštams, Pruseikoms ir kitiems demagogams.

Sveikinu Naujienas del jų dešimties metų sukaktuvių ir linkiu sulaukti kitą dešimtį metų su šimtais tukstančių skaitytojų armija. —**J. S. Pruselaitis.**

Vieškelis iš Kauno į Vilnių.

Laikraštijos svarba

10 d. vasario.

Gerb. Kl. Jurgelionis:—

Vakar gavau Tamstos laišką, kuriame rašai, kad šį metą sukanka dešimts metų kaip gyvuoja dienraštis "Naujienos," ir kad paminėjimui sumanėt išleisti jubiliejinį numerį. Malonėkite įdėti ir mano geriausius linkėjimus už susispėtusių prie Jusų dienraščio tautos vyrų įštvermę ir pasišventimą apšvietos skleidimui tarp musų vargdienių žmonių, kurie ytin reikalauja teisingo kelio nurodymo šiuose nepastoviose gyvenimo dienose, kada įvairios pragaištį nešančios partijos iš visų pastangų sėja neapykantą, kad atsiekti savo tikslo. Kad jų tikslas nėra apsvarstytas ir neturi pamato gyvenime, parodo jų neišlaikymas ir smukimas, kaip neturinčio gyvybės grudo. Iš kitos pusės laikraščiai, kaip "Naujienos", kurios dabar stovi ant tvirto socialio, gyvenimo paremto, pamato, skaisčiai bujoja tautos gerovei ir jos išvystimui. Tegul ir toliaus jos neša tą pirmtakunų pakeltą šviesos kibirkštį, kurią uždegė Dr. Jonas Basanavičius, tik del musų apšviestunijos tais laikais pradėjusio ištautėjimo negalėjusios išsilaikyti. Tačiaus pasėtasai grūdas išaugo į Dr. Vinco Kudirko "Varpą," kuris sugaudė visoj Lietuvoj ir ėmė kelti ne tik jau sujudintą "Aušros" inteligentiją, bet ir liaudį. Tiesa, tai buvo sunkus Lietuvoje laikas tarp svetimų įtakų, vienok lietuvio siela yra tvirta, ji išlaikė per daugelį desėtkų metų nuožmiausius svetimtaučių persekiojimus iki atėjo laikas, kada turėjo progą nuversti nuo savo pečių vergijos jungą ir pasiliuosuoti nors dvidešimtame šimtmetyj. Taigi matome kokią svarbią rolę lošia žmonių ir tautos gyvenime laikraštija, nuo kurios priklauso net merdėjančios arba numirusios tautos prikėlimas.

Ištiesų yra linksma lietuvos sunui sulaukti apšvietos išsiplėtojimo, sulaukti Tėvynės atbudimo, sulaukti laiko, kada jo motina užreiškė pasauliui sunaus nepaliečiamybę ir jo priglaudimą. Lai gyvuoja laikraštija pilnoje skaistybėje.

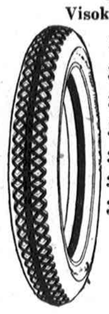
Dr. Ip. Bronušas.
Baltimore, Md.

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

Siųskit pinigus per NAUJIENAS

Didžigusias Pavasarinis Tajerų Išpardavimas

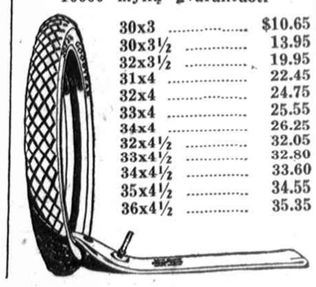
Cordai arba Fabrik Tajerai
Visokių išdirbysčių

30x3	$ 5.95
30x3½	6.95
32x3½	8.95
31x4	9.95
32x4	14.95
33x4	15.95
34x4	16.95

Šie tajerai yra nauji ir dirbtuvės garantuoti.

Goodyear all wether Cords
10000 mylių gvarantuoti

30x3	$10.65
30x3½	13.95
32x3½	19.95
31x4	22.45
32x4	24.75
33x4	25.55
34x4	26.25
32x4½	32.05
33x4½	32.80
34x4½	33.60
35x4½	34.55
36x4½	35.35

Mason Heavy Duty Tajerai
8000 mylių garantuoti

30x3	$ 8.80
30x3½	13.95
32x3½	19.95
31x4	21.85
32x4	22.35
33x4	23.00
34x4	23.65
32x4½	29.55
33x4½	30.25
34x4½	31.15
35x4½	31.85
36x4½	32.65
33x5	38.55
35x5	39.95
37x5	41.95

Daugybė žmonių perka nuo musų tajerus, delto, kad jiems patinka musų patarnavimas.

Balzekas Bros.
Auto Suplies, Tires, Batteries, Gas & Oil
6012-14 So. Kedzie Ave.
Phone Republic 3733
Mes perkam automobilius del senų parčių

Phone Yards 1008

GARDEN CITY BOTTLING WORKS

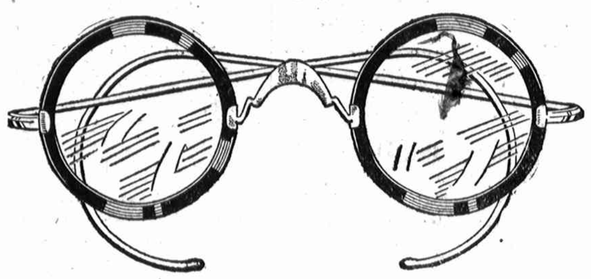
R. S. IWASZKIEWICZ

Mes esame butelių išdirbėjai geriausios rųšies del ginger ale ir visokių rųšių soda vandens.

4312 So. Paulina St.

Hankan Jewelry Co., Inc.

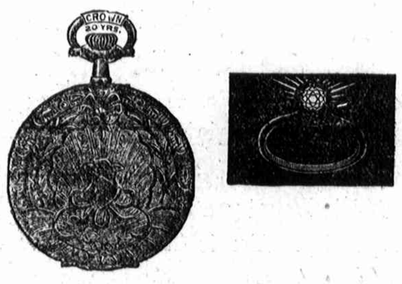
2209 West 22-nd Street arti Leavitt
Telefonas Canal 5496,
Chicago, Ill.

Mes pritaikome akinius sulyg mokslo reikalavimais.

Didelis pasirinkimas visokių rekordų.

Musų sandėlis Laikrodėlių, Deimontų ir Brangakmenių yra visados naujas, kadangi, mes parduodame daug.

Mes pritaikome Akinius ir Taipgi įdedame sudaužytas dalis.

Pirkite čia ir mokėkite sulyg jusų paties išgale.

MUSŲ KAINOS YRA PRIEINAMOS

A. F. Czesna Hotelis

Turkiškos sulphur vanos ir elektriškas gydymas

1657 W. 45th St., kampas S. Paulina St.
Phone Boulevard 4552
Chicago.

Dienomis ir Vakarais
Utarninkais del Moterų

SINUSOIDEL MAŠININIS GYDYMAS

Lumbago, reumatizmo, aciatica, paralyžio ir visų nervų ligų. Hydrosine elektra del cirkuliacijos, inkstų ir skilvio ligų. Taipgi violetiniai spinduliai, therapeutic liampa ir vibracijos gydymas.

Turkiškos vanos ir elektriškas gydymas

Elektrinis cabinet, karštas kambarys ir garo kambarys, masažų gydymas, elektriškas masažas ir swedish movements. Su musų pilnu įrengimu instrumentų, mes galime suteikti penkioliaką skirtingų gydymų.

Šitokios rųšies vienatinė maudynė yra Chicagoje. Pereitą metą atlankė daugiau kaip 20,000 kostumerių, vyrų ir moterų, kurie vėliau prisiuntė laiškais padėkavones suviršum 2000.

Del užganėdinimo savo kostumerių, turime 75 kambarius, su lovomis. Reikalui esant turime vietos ir lovų užtektinai del 150 ypatų.

G. Benošius ir S. Stones

Atidarė pirmos klesos naują Aptieką
4601 S. Ashland Ave.
ant Town of Lake

Išpildome receptus teisingiausiu budu, palei daktaro reikalavimą. Prie to užlaikome sallainių, Ice creamo ir šiaip ninkštų gerimų.

Be šios aptiekos G. Benošius uri dar dvi aptiekas 1616 W. 7th St., kur ir Naujienų Skyius randasi, o trečia aptieka, 220 Archer Ave.

Draugai ir pažistami malonėkite atsilankyti į musų Aptiekas, o mes suteiksime jums geisingiausį patarnavimą viems.

G. Benošius,
Registruotas Aptiekorius.

Naujienos—mano draugas

Trečias Naujienų numeris ant visados pasiliko pas mane namie. Ne todel, kad jis butų buvęs geresnis už kitus Naujienų numerius, bet todel, kad jis buvo pirmas Naujienų numeris, patekęs į mano rankas.

Šiaip gi turiu pasakyti, kad aš skaitau Naujienas per dešimtį metų ir norėčiau kad kiekvienas darbininkas tartų Naujienoms ačiui už prielankumą darbininkams ir pastangas palaikyti vienybę darbininkų tarpe.

Susipažinau su Naujienomis aš ve kokiu budu. Amerikon atkeliavau 1913 metuose (budamas vos 16 metų amžiaus vaikinas). Kadangi tečiaus buvau jau biskį pasimokinęs ir šliejaus prie laisvesnių žmonių, o taipgi labai mėgau laikraščius ir knygas, tai užsiprenumeravau "Lietuvą" ir "Kovą". Skaitydavau šiuos laikraščius atydžiai. Bet gyventi man teko tokioj vietoj, kur mane persekiodavo už laikraščių skaitymą. Todel reikėdavo žiemos laiku eiti į Davies Square Parko knygyną skaityti. Žinoma, knygynuose visuomet lankosi žmonės, kurie mėgia skaityti. Ve, čia ir susipažinau su vienu vaikinu, kuris turėjo atsinešęs Naujienas.

Aš užklausiau jo, kokį laikraštį jis turėjo?

— Tai yra tikras darbininkiškas laikraštis, — atsakė jis man. — Ve trečias numeris. Aš jau perskaičiau. Pasižiurėk.

Pasiėmiau Naujienas. Kai aš perskaičiau jas, pakrapščiau galvą: jei bučiau žinojęs, kad Naujienos išeina, nebučiau prenumeravęs "Lietuvos" arba "Kovos".

Tečiaus nusitariau: pamėginsiu užsisakyti. Ir tas mano draugas užrašė man Naujienas metams. Nuo to laiko aš jau nesilioviau skaitęs jas.

Kodel aš skaičiau Naujienas? Todel, kad Naujienos su atsidavimu tarnauja darbininkams. Jos duoda geriausius visiems, kas tik jų atsiklausia, patarimus. Naujienos suteikia patarimų netik savo skaitytojams, bet ir savo priešams. Naujienos yra motina visiems darbininkams: kaip motina myli savo vaikus, taip Naujienos myli visus darbininkus. Naujienos nedaro taip kaip kiti laikraščiai, kurie užstoja "savuosius" ir purvina kitokių pažiurų žmones.

Kaip žmogui yra reikalingas maistas, kad jis galėtų dirbti sunkų dienos darbą, taip Naujienos yra reikalingos jo proto ir sielos patenkinimui; Naujienos lietuviams šiandien yra geriausias patarėjas jų kasdieniniame gyvenime. Jos yra reikalingos netik darbininkams. Jos reikalingos taipgi profesionalams, o ir biznieriai be jų negali apsieiti.

Taigi, mielas lietuvi, kad ir bijodamas pamėgink paskaityti jas per vienus metus. Paskui pamatysi, kad jau nebenorėsi mesti jas. Man kartais pasitaiko diena, kad Naujienos neateina. Aš pasigendu jų tuojau. Aš jieškau jų. Aš geriau einu gulti be vakarienės, nekad neperskaitęs Naujienų dienraščio. Naujienos yra geriausias mano patarėjas, gydytojas, teisėjas.

Naujienos aplanko kasdieną lietuvius visuose pasaulio kampeliuose, kur tik jie gyvena.

Harborietis,
Indiana Harbor, Ind.

SIUSKIT PER
NAUJIENAS
PINIGUS LIETUVON
To prašo Lietuvos žmonės ir taip pataria Lietuvos bankai

Milžiniška Naujienų svarba visuomenei

Vargiai atsiras bent kur lietuvis ,kuris nebutų susidomėjęs Naujienomis. Naujienos yra pagarsėjusios netik kaipo dienraštis. Jos išsiskiria iš kitų lietuviškų dienraščių ir laikraščių. Ir kadangi jos išsiskiria lietuvikoji visuomenė todel ji domisi jomis. O kad visuomenė domisi jomis, matyti iš to, jog Naujienas mini, kritikuoja, cituoja, giria, kolioja netik musiškė lietuviškoji spauda; Naujienas minint dažnai tenka išgirsti ir tokius žmones, kurie jokių laikraščių neskaito ir apie laikraščius mažai nuovokos turi.

Kuo gi Naujienos skiriasi nuo kitų lietuviškų laikraščių? Skrtumas tarp Naujienų ir kitų musų laikraščių yra tame, kad Naujienos stovi dvasiniai, intelektualiai, jei taip galima išsirekšti, daug akuščiau, negu kiti lietuviški laikraščiai. Nuo pat įsikurimo Naujienos, neveidmainiaudamos ir nesitaikydamos prie minios upo tame ar kitame momente, neatlaidžiai skelbė tikrąjį socializmo mokslą ir skelbė jį taip nuosaikiai, taip įtikinančiai, kad, rodos, cementu tvirtino kelią socializmui. Per visą dešimtį metų Naujienų redakciniai straipsniai rodėsi tartum paties Karolio Markso atspindžiai. Skelbiamų šiuose straipsniuose minčių neįstengė ir neįstengia sumušti jokie Naujienų priešai. Pažymėtina, kad ir tai, kaip Naujienos puikiai įvertino bolševikišką epidemiją ir aiškino jos pragaištį, nepasydamos to, jog begalo sunku buvo prieš ją kovoti, jog pačioms Naujienoms reikėjo delto nemažai nukentėti. Net patys anarcho-komunistai, kad ir taip dar Naujienas plusdami, pripažįsta joms tiesą. O ir Lietuvos klausimais Naujienos geriau, kaip bile kuris kitas laikraštis arba dienraštis, orientavosi, ir šiandien joms už tai tenka ačiu tarti. Kai del paties Amerikos darbininkų judėjimo, tai reikia pasakyt, kad jos lošia nepalyginamai svarbesnę rolę, negu visi suimti kruvoje vadinamieji "darbininkų", t y. bolševikuojančių elementų laikraščiai.

Naujienos, stovėdamos tokioje dvasinėje auktšumoje, susilaukė nuožmių puolimų prieš save taip iš "kairės", kaip iš "dešinės" pusės. Priešai, nepajiegdami su Naujienomis rimtais argumentais kautis, griebiasi pludimų, koliojimo atskirų asmenų, ypatingai dr-go Grigaičio. Tik užtenka prisiminti Strazdo-Jamonto avantiura ir sielojimai prieš Naujienas. Na, o kur komunistai, klerikalai, tautininkai ir kiti? Juk visi jie dantimis griežia žiurėdami į Naujienas.

Paėmę domėn Naujienų raštus, jųjų rėmimą kiekvieno naudingo darbininkams ir lietuviams sumanymo, nuožmias iš visų pusių prieš Naujienas atakas, mes matome, kad Naujienos yra netik galva aukštesnės už visus kitus lietuviškus laikraščius, bet ir petimis. Ir štai kodel Naujienos yra populeriškos lietuvių visuomenėje ir lošia taip svarbią rolę. Nepaisydama Naujienų priešų zaunų, plačioji visuomenė, o ypač darbininkai, turi sveikinti Naujiejienas, joms sulaukus dešimties metų sukaktuvių.

Naujienos, kaipo dienraštis, per dešimtį metų augo ir bujojo. Linkėtina joms ir ateityje augti ir dar labiau bujoti. Naujienos per dešimtį metų vedė darbininkus Markso nurodytu keliu. Lai jos veda juos ir ateityje tuo pačiu keliu. Lai gyvuoja Naujienos ir jų idealas—Socializmas!

—Pasvirkainietis,
Brooklyn, N. Y.

NAUJIENAS
Skaitykit ir platinkit

Moterys Steigiamąjame Seime.
Penkios moterys, kurios dalyvavo Steigiamąjame Seime. Vidury sėdi paskilbusi rašytoja **Gabrielė Petkevičaitė** (Bitė), kuri Seimą atidarė.

Dešimts Metų

Del dešimties metų sukaktuvių norėtusi trumpai išreikšti savo įspudžius ir mintis apie sekmingą Naujienų darbuotę.

Skaitau Naujienas per dešimtį metų ir per tą laiką pilnai įsitikinau, kad Naujienos yra vienas rimčiausių ir nuosaikiausių lietuviškų laikraščių. Naujienų redakciniai straipsniai visuomet buvo man dieninės lekcijos, iš kurių teko daug kas pasimokinti, kadangi juose visuomet atspindi aiški tiesa su tikrai širdingu įrodymu ir įvertinimu to ar kito dalyko. Skaitančiam nuolatos Naujienas žmogui aišku, kad jų tikslas yra išdėstyti kuo aiškiausia kalbamus dalykus, o ne pravesti savoji politika su tam tikromis ambicijomis, kas pas visus musų redaktorius lengva pastebėti, kai jie kraipo savo oponentų mintis ir dengiasi melu ir demagogija. Naujienos nuo šito viso pikto yra liuosos, ir delto joms priklauso kreditas.

Reikia neužmiršti, kad pergyventas dešimtmetis buvo labai nepastovus audros laikas, kad kalbamuoju laiku kilo karas, paskiau revoliucijos, o tai iššaukė didžiausias nuomonių peštynės tarp draugų. Bet Naujienos ir šitame, taip sakyti, gyvenimo verpete mokėjo suktis ir teisingai gvildenti dalykus, nors jų priešai iš visų pusių ugnimi spiaudė ir varė visokias intrigas, kad tik dikreditavus Naujienas žmonių akyse ir tuo budu pakirtus jų gyvenimą. Tečiaus Naujienos pasidarė dar populariškesnės žmonėse, nes jų išreiškiamos mintys atatiko tiesai.

Su smagumu dar tenka pažymėti, kad Naujienų paramą išgelbėta LSS. nuo galutinos pražuties komunizmo bangose. Tik ačiu Naujienoms dalis lietuvių darbininkų nepateko į avantiuristų gaujas ir tuo pačiu laiku žymiai pagilino savo supratimą socializmo ir darbininkų klasės uždavinių.

Kulturos ir meno srityje Naujienos žymiai prisidėjo ragindamos lietuvių liaudį prie mokslo, padorumo ir apšvietos. Lietuvos tautiniuose klausimuose Naujienos visuomet pajiegė demokratijos teises paremti neauklėdamos šovinistinio patriotizmo.

Pažymėdamas čia tik trumpai Naujienų dešimties metų gyvavimo darbus, turiu garbės išreikšti jums, draugai, kuo širdingiausius sveikinimus, linkėdamas, idant jusų tikslai ir jusų taip kiltas darbas vyktų ateityje kuo sekmingiausia ir ilgas, ilgas metų eiles!

Kaz. Liutkus,
Baltimore, Md.

Dešimčiai metų sukakus

Ką turėjo Naujienos pergyventi į dešimtį metų, gerai žinoma yra tik tiems, kurie jose dirbo, kurie jas, taip sakyti, auklėjo. Sunku ir atminti visus įvykius. O visgi yra žinoma, kad Naujienos daug gero atliko patarimais, kas galima daryti, o ko ne. Yra juk žinoma, kad Naujienos buvo pirmos persergėtojos lietuviškos visuomenės nuo visokių Bischofų, Harringtonų ir jiems panašių ponų. Suprantama, atsirado ir tokių žmonių, kurie persergėjimo nepaklausė. Jie ir po šiai dienai, kaip girdėti, nusiskundžia, atsimena ir gailisi nepaklausę perspėjimų.

O reikia atsiminti, kiek Naujienos priešų turėjo. Štai buvo suorganizuota "Lietuvos" Bendrovė dienraščiui leisti; tikrenybėje tečiaus kalbamos bendrovės tikslas buvo Naujienas apgalėti. Paskui atsirado "Žinios". Jos irgi puolė Naujienas, tik del savo silpnybės greitai dingo nebutybėje. O Naujienos vis gyvavo. Nagi ir "Vilnis", — ir toji stengėsi savo bangomis nušluoti Naujienas, Jurgelionį ir Grigaitį nuo žemės paviršiaus. Bet veltui dėjo priešai pastangas. Naujienos gyvavo. Negalima tečiaus užmiršti nė tų žmonių, kurie vadina save dvasiškais tėveliais. Kokių jie atakų nedarė prieš Naujienas' Atsiminkime tik kunigą Maliauską. Vienok jis dingo, o Naujienos gyvuoja dar geriau, kaip kad jo laiku gyvavo. Štai ir dabar dar vienas davsiškas tėvelis, matoma, nieko kito ir negali pasakyti, kaip tik tai, kad Naujienos esančios "bedieviškos". Imkime kad ir atsitikimą su kunigu Brigmanu. Šis kunigas nieko blogo nemanė, tik žinodamas, kad daugiau katalikų skaito Naujienas, negu "Draugą", jis sumanė jiems gero biznio padaryti, įdėdamas Naujienose paskelbimą. Na, kas čia blogo? O betgi kokį lermą sukėlė "Draugas"!

Aš nuo savęs sakau, kad "šventas Draugas" žmonių neišganys, tik pražudys.

Naujienos yra kitoks dienraštis, jos yra visuomenės dienraštis. Tegul gyvuoja Naujienos! Tegul dauginasi Naujienų skaitytojai, o laikas parodys, kas laimės.

—V. Briedis,
Chicago, Ill.

REAL ESTATE
J. SINKUS & CO.
MORTGAGES

Norintieji gerų namų ir lotų South Sidėj, visuomet rasite pas mus gerų bargenų. Pirmiausiai užeikite pas mus.

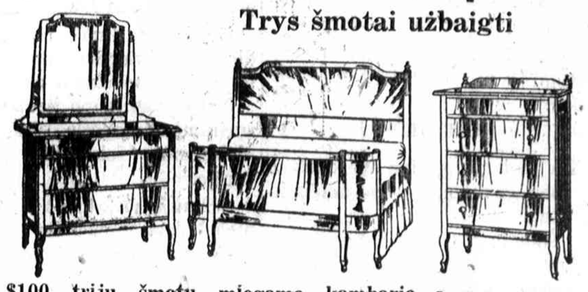
809 W. 69 St., prie Halsted
Tel. Normal 4400-4401

Yards 0444 Boulevard 9264

People's REGISTERED TRADE MARK ICE CREAM
THE CREAM OF ALL CREAMS
49th Place and South Racine Avenue
Chicago

Phone Prospect 0558
Pienas ir Smetona
"MUSŲ PIENAS YRA RIEBIAUSIAS"
Mes patarnaujame namams, restauracijoms, krautuvėms
Daleiskite patarnauti ir jums
SCHMITZ BROS.
4925 So. Marshfield Ave.

$100 Miegamo Kambario Setas $55
Trys šmotai užbaigti

$100 trijų šmotų miegamo kambario setas .....
Queen Anne išmarginimo, užbaigtas Amerikoniško riešuto medžio. Dreseris, ova ir spinta.
$1.00 į savaitę — be palukanų
$55

9x12 be silių vilnonis velvet divonas — didelis pasirinkimas Chiniškų ir oriental išmarginimų, specialiai po **$29**

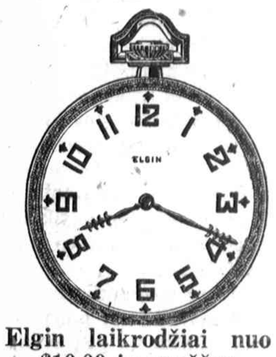
Lengvais išmokėjimais

REMEMBER OUR NAME AND LOCATION
KLEIN BROS 20th and Halsted St.
20 and Halsted St.

A. R. JUNEVICZ
Laikrodininkas ir Juvelerius
Deimantai ir visokio išdirbimo laikrodžiai parsiduoda už prieinamas kainas

Deimantai nuo $20.00 ir augščiau

Elgin laikrodžiai nuo $10.00 ir augščau

Wrist Watch nuo $10.00 ir augščiau

Junevičiaus krautuvė yra viena iš seniausių ant Bridgeporto. Visada suteikia teisingą patarnavimą

A. R. JUNEVICZ
3317 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 2183

Telephone Boulevard 0410
CZARNIK RELIGIOUS GOODS CO.
CORNER SO. ASHLAND AVE. & 49TH ST.
CHICAGO
Vadovaujama paveikslų įstaiga South Side
Paveikslai, religiški reikmenys
Sveikinimo korteles visokiems atsitikimams.

AUKSO GRUDELIAI

Rašo **Med. Stud. Al. Margeris**

Didžioji dešimtmetinė **"Naujienų** šventė!

"Todel", girdi, "parašyk kokį šimtą-kitą žodžių apie Naujienas, apie save, apie lietuvių gyvenimą ir progresą Chicagoje ir Amerikoje"...

Labai gerai. Parašysiu.

Tik "kokį šimtą-kitą". Vadinasi, trumpai.

Dar geriau. Tai tik aukso grudelius surašysiu, o pelus peludėj paliksiu.

Ir užtat čia rašysiu tik apie keturis, taip sakant, didelius daiktus:

(1) **Naujienas;**
(2) Grigaitį;
(3) Jurgelionį; ir
(4) Amerikos lietuvių kulturinį stovį pirmiau ir dabar.

O apie menkesnius daiktus,—at, tegu kiti rašo. Kas man galvoj...

NAUJIENOS

Tik padaryk geriau už kitus, o tau gyvenimas bus užtikrintas.

Šiandie jau ne be žingine, bet šuoliais vienas kitą vejame. Katras pavejame ir pralenkiame, tas laimime.

Tik kad ve šitame painių painėmis išpintame gyvenime kitą pralenkus, reikia ką nors tokio nepaprasto, **už kito geresnio savyje turėti.**

Tasai "nepaprastas", tasai "už kito geresnis" kartu su nekuriais (tiktai su nekuriais) daiktais gema. O tai reiškia, kad kaip tokis naujas daiktas į šį svietą ateina, tai ir tasai "nepaprastas", tasai "už kito geresnis" sykiu su juo ateina.

Tai naturalė, arba prigimta, daikto ypatybė, — už vis geriausia ypatybė. Ji, mat, yra priežastimi daikto kovos už buvį laimėjimo.

Vadinkime dabar tą "nepaprastą", tą "už kito geresnę," tiktai nekurių daiktų prigimtą ypatybę: GALIA.

Ir laimingi, ir galingi, ir savo jėgomis kelią prasiskinantys ir visados pirmyn einantys yra tie, kurie į šį svietą ateidami, kartu ir **galją** lenktynes laimėti su savim atsineša!

Tai jų atsineštinis turtas, kuriam nieko lygaus nėra.

Tai pamatas, ant kurio jie stovėdami, taip stipri esti, kad juo labiau žiaurios gyvenimo audros prieš juos siunta, tuo labiau jie stiprėja ir tiktai maloniu šypterėjimu savo priešininkams atsako.

O šitą visų geriausią ypatybę, šitą neįveikiamą galią lenktynes laimėti, — **į šį svietą ateidamos NAUJIENOS atsinešė.**

Tai brangiausias ir didžiausias **Naujienų** atsineštinis turtas.

Vadinasi, **Naujienos** gimė su galia: **geriau už visus kitus padaryti.**

Vadinasi, iš pirmos į šį svietą atėjimo dienos **Naujienos** atsistojo ant stipraus pamato, ant kurio per visą dešimtį metų jos bestovėdamos, prieš baisiausias gyvenimo audras atsilaikė ir į pikčiausius savo priešų grumojimus tiktai malonia šypsa atsakyti reikalo tematė.

Ir vis tik todel, kad į šį svietą ateinant, **Naujienos** atsinešė turtą, prieš kurį nieko lygaus nėra: **padaryti geriau už visus kitus.**

Naujienų kaimynai baisiai šito turto joms pavydėjo.

"Lietuva" bandė Naujienas pralenkti. Bet kelyje pavargo, suklupo, ištroško ir mirė..

"Katalikas" tą patį darė. Ir jo lenktynės labai liudnai užsibaigė: pavargo, sugriuvo ir užduso...

"Draugas" vijo ir veja. Bet juo labiau jis veja, juo toliau atsilieka.

"Laisvė" **Naujienas** vijosi. Bolševizmui užėjus ir žmonių protą praskiedus, "Laisvė" jau buvo bepradedanti šiek tiek arčiau **Naujienų** kulnis siekti; bet skystas bolševizmas iš žmonių proto išgaravo ir "Laisvė" dar toliau, negu pirma, lenktynėse atsiliko.

Taigi, dabar nesikasykite pausių ir nekamuokite savo proto, idant seną minklę išrišus: Kodel **Naujienos** ir puikiai gyvuoja, ir auga, ir bujoja, o kiti lietuvių dienraščiai mirti turėjo, o likusiuosius skursna kuono baigia visai užsėti?

Atsakymas tiktai vienas tėra: **Naujienos** gimė su galia: **geriau už visus kitus padaryti.**

Ir todel **Naujienos,** kaipo dienraštis, visados buvo geresniu dienraščiu už visus kitus lietuvių dienraščius.

Naujienos, kaipo dienraštis, visados davė savo skaitytojams geras, teisingas ir naujas žinias.

Naujienos, kapio socialistinis dienraštis, visados stipriai gynė ir išlaikė socializmo principus.

Naujienos, kaipo lietuvių kulturinimo dienraštis, visados pamokinančių skaitymų įvalias turėjo.

Naujienos, kaipo lietuvių mokslinimo dienraštis, mokslininiais raštais, ypač pastaruoju laiku, bene tik visus lietuvių laikraščius toli pralenkė.

Tai didelė kiltų užduočių bei darbų kruva, kuriuos tik **Naujienos** nudirbti galėjo ir galės, nes visa tai yra ŠVENTOS **NAUJIENŲ UŽDUOTYS, KURIOS GIMĖ KARTU SU JOMIS!** Vadinasi, kaip **Naujienos** į šį svietą atėjo, tai ir šitas kiltas užduotis bei darbus su savim atsinešė.

GRIGAITIS.

Grigaitis dar vis **Naujienose** ir su **Naujienomis.**

Tai ko-gi daugiau ir reikia?

Jis mokėjo į gerą kelią Naujienas įstatyti ir išlaikyti tada, kada dar jos silpnesnėmis, menkesnėmis buvo, tai mokės ir dabar, kada jos jau nepalyginamai stipresnėmis ir didesnėmis tapo.

Grigaitis, kaip idejinio socializmo (praktikinio dar nėra, nes nė viena valstybė pakol kas socializmo da nepraktikavo) pionierius, idealizavo socializmą kur kas sveikiau, giliau ir pastoviau, negu kuris nors kitas lietuvių socialistinis veikėjas. Jis savo idealingumą parodė kuostipriausiu pastovumu. Atsimenu, apie 17 metų atgal aš dar tik vaikiščiu budamas girdėjau Grigaitį Paežerių mokykloj apie socializmą kalbant. Kaip jis buvo gatavas už socializmą savo galvą paguldyti tada, taipjau ir šiandie.

O tai buvo, yra ir bus **Naujienoms** labai svarbu.

Naujienos augo, stiprėjo ir bujojo ačiu grynai socialistiniam protui jas vedant; augs, stiprės, bujos ir toliau, jeigu tik tas pats grynai socialistinis protas ir toliaus jas ves.

JURGELIONIS.

Ir Jurgelionis vis dar **Naujienose** ir su **Naujienomis.**

Ar ko dar geresnio galima del **Naujienų** šitame sviete surasti?

Atsimenu, keli metai atgal, kai dar Jurgelionis **Naujienoms** nevadovavo, budavo, nueini Naujienų ofisan, ir net koktu ir žiurėti: tas ofisiukas mažytis, ir tas pats visokiu kamšalu apverstas, už dratais aptverto langelio klerkas kiukso, — sarmata ir sakyti. Bet štai atėjo Jurgelionis. Tuoj viską permainė, pertaisė. O šiandie, **Naujienų** ofisas atrodo, kaip ir kokis didmiesčio ofisas. Nueini žmogus, tai net miela.

Jurgelionis ir ant grynai biznišku pamatų **Naujienas** pastatė. Ir šiandie **Naujienos** yra tikrai vienintėlis lietuvių dienraštis, ką švariais ir gyvais biznio principais verčiasi.

Jurgelionis buvo bene pirmutinis, kuris pradėjo per **Naujienas** biznio pamokas lietuviams duoti.

Jurgelionis per Naujienas paskelbė ir išplėtojo labai kiltas **Mokslo Draugų idėjas.**

Visa bėda su Jurgelioniu, kad jis perdaug šaltai į savo didelį talentą žiuri.

Puikioji Muza bene tik jau visai jo nebežavėja, kad ve daugiau eilių neberašo.

Ir **dailiojo rašto svarbiuosius dėsnius** net per septynetą metų kažinkur užkišęs laikė!

Ar tai maža "velnių" reikia už tai duoti?

O toliau jis sako, kad "turbut nebeteks man baigti". (Skaitykite **Gyvenimą** už Vasario mėnesį, pusl. 16:).

Na, kada jau žmogus šitaip šneka, tai iš tikrųjų ne tik "velnių", bet ir tiesiog lazdų jam reikėtų.

O kas-gi lietuvių dailiosios literaturos ir rašybos rumus išpuoš, jeigu tokie literatai, kaip Jurgelionis, ne tik naujų kurinių nepradės, bet ir pradėtų nedabaigs?

Bėda su Jurgelioniu, kad jis šiaušiasi prieš visų lietuvių profesionalų priimtą dėsnį, tai yra: jeigu paprastas darbininkas dirba 8 valandas per parą, tai lietuvis profesionalas turi dirbti mažiausia 16 valandų per parą. Ir tai dar yra gana daug paprastų darbininkų, kurie puikesniais automobiliais už profesionalus važinėja ir lietuvius inteligentus "buržujais" vadina.

O kaip tik Jurgelionis pradės 16 valandų per parą dirbti, tai tuoj mes gausime ne tik naujų eilių tomą, bet ir dailiojo rašto svarbiuosius dėsnius, na, pagaliaus ir biznio ir gyvųjų reikalų apžvalgas.

Aš pats jau septyni metai kaip kas dieną mažiausiai 18 valandų dirbu, — ir vis tik dar gyvenu. Tai kodel ir kiti— daug sveikesni ir stipresni — negali to padaryti?

Laukiame Jurgelionio prie Muzos ir dailiojo rašto svarbiųjų dėsnių sugrįžimo.

Jis jau pertoli iš gamtos (prigimties) jam skirto kelio iškrypo. Atrodo, lyg paklydęs butų...

Kam-gi čia gali buti malonu, kada žmogus savo talentą, tartum, palėpėn užkišęs laiko, kad vorai turėtų apie ką tinklus pinti.

Kulturinis Amerikos lietuvių stovis prieš 10 metų ir dabar.

Čia pasakysiu tik tai, ką patsai gyvenimas mane išmokino. O jis štai ko mane išmokino:

Laike pastarųjų dešimties metų lietuvių inteligentija, knygos, draugijos, draugijų nariai, laikraščiai, bizniai ir aplamai lietuvių judėjimas ir kulturoje pakilimas, iš tikrųjų, šimtais nuošimčių paaugo, padidėjo ir sustiprėjo.

Smagiausia pažymėti tą faktą, kad bėgyje pastarųjų 10 metų labai daug lietuvių į mokslo rumą įėjo, daug stambiais žingsniais linkui to rumo eiti pradėjo, daug jau visai arti to kilto rumo priėjo.

Ar reikia da geresnių lietuvių kulturiniame gyvenime ženklų?

Dėdės Šerno parašytos mokslinės knygos jau keliomis laidomis išėjo, ir vis tik nekurių jau ir vėl nebėra, o nekurių visai mažai teliko.

Knygomis ir lekcijomis apie per septynetą metų besiversdamas, praktiškai patyriau, kad daugiausiai lietuviai išperka mokslinių knygų, paskui aritmetikos, anglų kalbos ir lietuvių raštiškosios kalbos lekcijų. Tiesa, gal but, kad mano kostumeriai yra tokie žmonės, kurie daugiausiai mokslo knygas ir lekcijas perka; bet kiek teko ir su kitų knygynų vedėjais išsikalbėti, tai ir jie beveik tą patį sako.

Svarbu ir tai pastebėti, kad laike pastarųjų 10 metų lietuviai nemažai anglų kalbos pramoko. O tai yra raktas į gan aukštą Amerikos kulturinį gyvenimą.

Taip, bėgyje dešimties metų Amerikos lietuviai labai ilgą žingsnį pirmyn nužengė.

Linkėjimai ir patarimai.

Linkint Naujienoms geriausio pasisekimo svarbias užduotis atlikti ir didelius darbus nuveikti, lyg ir norėtųsi vienas kitas patarimas duoti.

Man regis, kadir šitokie patarimai galėtų Naujienų sveikatai išeiti:

1. **Naujienas lietuviuose tirščiau paskleisti.** O tai lengvai padaryti galima lietuvių laikraščiuose įspudingus skelbimus mainais dedant. Tiktai tokie skelbimai turi buti gabaus proto plunksna parašyti, kad jie į minios protą pataikytų. Skelbimai turi buti gan dažnai keičiami, vadinasi, kas kelios savaitės reikia senus skelbimus naujais pakeisti. Mat, seni skelbimai yra išsekę, suvytę ir žmonių akį patraukiančios jėgos nustoję. Jau pati žmogaus prigimtis reikalauja, kad vis naujus daiktus pamačius.

2. **Dienraštį kur kas tirščiau negu dabar iliustruoti.** Labai daug žmonių yra, kurie daug geriau mėgsta paveikslus, o ne raštą, skaityti. Kodel pavydėti jiems paveikslų? Reikia dienraščiui paveikslų iš politikos, istorijos, mokslo ir dailės sričių. Faktas yra faktu, kad kaip tik vienas didelis Chicagos dienraštis pradėjo tirščiau savo puslapius iliustruoti, tuojaus ir kiti pasekė. Vadinasi, iliustracijos daug laikraščiui padeda.

3. **Daugiau socializmo mokslą gvildenančių raštų dėti.** Tiesa, tokių raštų jau nemažai **Naujienose** tilpo, bet reikia galvoje turėti ir tą faktą, kad žmogus tik per tankų pakartojimą teoretinius dalykus išmoksta. Taigi, reikia tuos raštus (žinoma, kitais sakiniais parašytus) dažnai atkartoti.

4. **Butinai reikia trumpų ir sklaindžiai skaitomų apysakaičių.** Lietuvoje jau ne be tie laikai, ką pirmiau buvo. Dabar ten ganėtinai yra žmonių, kurie net ir visai gerų apysakaičių parašyti sugeba. Kodel nepakviesti į **Naujienas** rašyti?

5. **Butinai reikia sveikatos skyriaus.** Visi geriausi dienraščiai turi sveikatos skyrų, tai kodel ne **Naujienos?**

6. **Reikia juokų ir šiaip jau iš gyvenimo smagių ir sujudinančių dalykėlių.** Dienraštis neina vien preligento pareigas, taigi, jis ne privalo tik į vieną daiktą įsikibti ir jį visados dėstyti. Dienraštyj visokių įvairybių turi buti. Šeimynos klausimai, etc. turi buti kartas nuo karto išjudinami, kad ve kerpėmis neapaugtų, kaip šiandie lietuvių gyvenime kad yra.

7. **Baisiai reikia iš muzikos ri vaidinimų srities raštų ir pranešimų dėti.** Svetimtaučių dienraščiuose, dailės klausimams ytin didelės svarbos priduodama. Kodel ir mums lietuviams taip nedaryti? Daleiskime, daug yra iš lietuvių muzikos ir gerų vaidinių mėgėjų. Jie dažnai nueina ir muzikos pasiklausyti, ir gerų vaidinių pažiurėti. Ar nebutų gera, kad jie bent retkarčiais savo įspudžius į **Naujienas** parašytų? Skaitytojai gautų supratimo apie įvykius dailės srityj. Tik ve reikėtų užkviesti juos tokį darbą dirbti.

8. **Butinai reikia mokslo raštų.** Tiesa, jų **Naujienose** eina daugiau, negu kituose lietuvių laikraščiuose. Bet kaip šiandie tokie jau laikai, kad žmonės jieškote jieško mokslo raštų, tai ar nevertėtų da daugiau jų į **Naujienas** dėti?

9. **Visai neatidėliojant Naujienos turi buti arba ir sekmadieniais leidžiamos, arba šetadieniais padidintos.** Sekmadieniais daugiau nei kada nors žmonės turi laiko skaityti. Bet kaip dabar **Naujienos** eina, tai kartais subatos **Naujienose** tik skelbimus surasti galima. Vadinasi, kaip ateina nedėlia, tai žmogus visai neturi ką skaityti. Kodel neleisti **Naujienas** ir nedėldieniais arba bent jau padidintas subatomis?

10. **Kad ir čia kažinkas butų, bet BIZNIO IR GYVŲJŲ REIKALŲ APŽVALGA, tai bent vieną sykį į savaitę turi Naujienose tilpti.** Kada lietuviai taip smarkiai, kaip šiandie, aukštesnės kulturos siekia, butinai reikia, kad jie daugiau ir pramonės reikalus suprastų. Tokio supratimo **Naujienos** ytin daug savo skaitytojams duoti gali, nes jos turi savo personale žmonių, kurie labai atatinkamai gali visa tai padaryti.

"APIE SAVE"

Sako, ir "apie save" parašyk. Apie save rašyti, iš tiesų, kuomažiausiai smagu.

Todel ir nerašysiu.

Tel. Canal 3051

Popular Clothing Co.

Namas gerumo ir patarnavimo.
Naujas pavasarinis atidarymas del siutų ir viršutinių kautų.
$25 ir augščiau

1228 So. Halsted St., Chicago

Yra Galima

Sumažink pragyvenimo išlaidas

Perkant valgomus produktus iš

UNDERWOOD MARKET'O

2324 So. Halsted St. (prie tilto)

Swift Premmium Ham	22c lb.
Swift Premmium Bacon	26c lb.
Fresh Pork Loines	13c lb.
Beef Pot Roast	11c lb.
All Steaks	20c lb.

Teisingas, mandagus ir greitas patarnavimas. Trys lietuviai pardavėjai.

K. BLAUZDIS, Manageris,
J. A. MICKELIUNAS, Asst. Manageris.

Halsted Music Shop

1242 So. Halsted St.

Gulbransen Trade Mark

Grojikliai Pianai nuo $295 iki $1000

Už pinigus ir ant lengvų išmokėjimų žemiausiomis kainomis, ateikite ir persitikrinkite.

Phonographai nuo $35.00 iki $300

Naujausi Lietuviški Columbijos Rekordai

10 colių 75 centai
KOSTAS SABONIS, BARITONAS SU SMUIKU IR PIANA AK.
16000 F Į beržyną eina Ona.
" Atvažiavo sveteliai
JONAS RAMANAUSKAS, TENORAS SU PIANO AK.
16001 F Švintant aušrelei.
" Šeriai žirgelį.
Kostas Sabonis ir Jonas Ramanauskas yra gerai žinomi Lietuvių tarpe ir šios dainos yra viskas ką Lietuviai gali noret. Jos danuotos su tikra Lietuviška dvasia, kad net jaučiates, kad esate atgal tėvynėje, kur girdėjot šias dainas ilgi metai atgal.
J. PLIENIŪNAS IR P. LUŠNAKOJIS, KOMIŠKAS DIALOGAS.
*E 7616 Sibyro nelaisvėje.
" Lekcija ir biblijos. Lušnakojis.

KAS KIEKVIENAI MOTEREI REIKALINGA

Singer Siuvama Mašina

Naujos ir vartotos, žemiausiomis kainomis, lengvais išmokėjimais.
Senos mašinos pataisomos ir padaromos, kad siutų kaip naujos.
Darbas garantuojamas.
Pataisymas gerai atliekamas.
Mes turime mašinų dalis visų išdirbinių.

SINGER SEWING MACHINE CO.

4909 So. Ashland Ave.

Phone Yards 1954

Teters Shoe Store

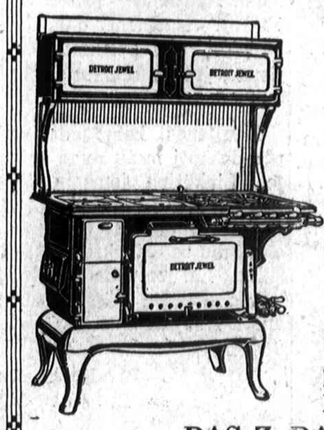
Pavasarinio Atidarymo Išpardavimas
Vėliausių Madų Čeverykai
Del Vyrų, Moterų ir Vaikų
Pilnutėlis parinkimas
Modingiausių avalynių del
Storų moterų, visuomet turime.

Teters

3415 So. Halsted St.

Įsteigtas 1896, Seniausia Čeverykų Krautuvė Bridgeporte.

Numažintos Rakandų Kainos

Pigiai galite pirkti parloro rakandus. Išmušti pliušu arba skura setai į valgomą ir miegamą kambarį, pigiai.

Pečiai virimui ir apšildymui, garantuoti, kurenami anglimis. Detroit Jewel, Garland, Moore, Alcazor, Laurel ir kiti.

Labai numažintos kainos ant linoleum, karpetų, gramafonų ir pianų.

PAS Z. BASINSKĮ
Rakandai, karpetai, kaurai, pečiai ir t. t.
4541 So. Ashland Ave.

Part Fifth

NAUJIENOS

Penkta Dalis

VOL. XI. Chicago, Ill., Šeštadienis, Kovas-March 8 d., 1924 No. 58

REFLEKSIJOS

(Keletas bruožų del Naujienų 10 metų sukaktuvių).

Rašo **Kleofas Jurgelionis.**

"And belts of blinding sand
show cruelly
Where once the river ran."
— R. Kipling.

1.

Man smagu, kad nežymiai diena po dienos, metai po metų Naujienoms gyvuojant ir su Naujienų pagelba mažutėlė dalelė mano palinkimų ir geismų regėti lietuvių bendrą dvasią prakilnėjant tapo dalinai įvykinta.

2.

Gal aš pats kaikada užsikrečiu pykčiu ir fanatizmu. Žinau, jaunesnis budamas, ne sykį buvau pykčio ir fanatizmo pagautas. Bet tai blogas daiktas. Abudu, ir pyktis ir fanatizmas, yra tamsių žmonijos praeities amžių liekana. Žmonės kitą syk mažiau susivaldė ir tuo žvilgsniu buvo daug panašesni į žvėris. Ir dabar kada užteri žmogui kraujas į galvą ir akių gįslės išsitempia ir paraudonuoja, jis yra panašus į žvėrį, ir civilizacija tąsyk yra tukstančius metų atstui nuo jo. Ištikro, suvaldymas pykčio ir fanatizmo savyje yra sužmonėjimo ir civilizacijos pirmutinis ženklas.

Aš džiaugiuos visu tuo, ką esu atlikęs per paskutinį dešimtmetį pykčio ir fanatizmo sumažinimui kaip savo asmenyje, taip ir asmenyse mano draugų ir viengenčių.

3.

Siekti didesnių dalykų, jieškoti, bandyti, lipdyti iš nebuto butą — tai mano gyvenimo laimė ir nelaimė. Gal but turėčiau buti svieto keliautoju ir nuolat jieškoti vis naujų nebutų sričių. Bet bunu Chicagoje su chicagiečiais lietuviais. Ir kada aš siekiu pertol, man mano kaimynai chicagiečiai nuolat sako: "palauk!" O aš vis noriu su visais chicagiečiais šokterėt į padanges.

4.

Chicago — čia geresnėji mano gyvenimo dalis prabėgo ir gal pasibaigs... Svečias miestas, kur dažnai teko jausties tik pakeleiviu nemielai priimtu į viešbutį. O vienok žmogus jauti kokią tai jungę, kuri tave riša su šituo stock-yardų ir javų elevatorių centru, plačiai nusidriekusiu balingoje Michigano ežero pakrantėje.

5.

Savo archivo lakštuose randu užrašyta aštuonetas metų atgal šios mintys iš Michigano ežero pakrantės:

"Sėdžiu prie ežero.

Ežero nesiliaujančiame užime ir šliuksėjime skęsta miesto balsai toli ir arti užpakalyje manęs.

Paežere eina darbininkas; jo švarko skvernai siekia iki kelių. Išlėto linguodamas jis eina kaip šešėlis. Jo nesigirdi, jis kaipir yra ir kaipir jo nėra. Praslinko. Jo nebėr. Nieko nebėr.

Tik ežeras blizga ir užia.

Jaučiu, kad esu vienas, nors arti ir toli užpakalyje girdžiu neaiškius miesto balsus.

Vienumas jaučiamas kaip tik gal del to, kad taip arti žinai esant pilną judėjimo miestą.

O neaiškus skystose miglose paskendęs ežero horizontas lyg kokiu ilgesiu pripildo sąmonę.

Kažinkas tokio yra atviram plotyje su jo tolimu horizontu. Visas ežeras taip vienodas ir taip vienodos jo bangos, o betgi kiekviena žmogystė atėjus pakrantėn ilgai žiuri į bangas ir į ežero tolį. Jau atitraukia akis, pasirengus eiti, bet ir vėl ir vėl atsigrįžta.

Aš pats sėdžiu jau visą valandą ir vis žiuriu į ežerą ir į jo šešėlius. Geltonomis dėmėmis nusikloja ežeras, greit jos prabėga vandens paviršium ir švelnutėm ilgom juostom pranyksta ties horizontu. Tad ežeras pasidaro kaip stiklinis, palšas, žalsvas, miglotas.

Umai vėjas pakįla, purto mano švarką ir nori nuplėšti nuo galvos kepurę. Aš prilaikau kepurę ir nepaisau vėjo. Tai vėjas ir nusiramina.

Aš inkvepiu oro pilnus plaučius ir netikėtai suuodžiu jaunutės žolės kvapsnį. A, tai pavasaris atbunda! Ir kažkas lyg nori atbusti manyje.

Vėl žiuriu į ežerą. Ežeras ties viduriu pasidaro žalsvesnis, prie horizonto atsiranda neaiški balsva juosta. Ar ne prieš audrą?

Noriu dar sėdėti ir buti vienas. Bet kažinkas traukia namo, atgal į miestą, kur visi kruta, bėga, rėkauja. Rodos kad bučiaus pasivogęs tą valandėlę, kad esu vienas, kad neesu tam sukuryj, kur kartu su kitais krutu, bėgu, rėkauju.

Atsikėliau, metu dar vieną greitą žvilgsnį į ežerą, ir greit neatsigrįždamas nueinu."

6.

Štai dar vienas Chicagos atspindėlis iš mano užrašų aštuonetas metų atgal:

"Bėga traukinys po traukinio viršutiniuoju Chicagos geležinkeliu. Bėga ir mano traukinys, kuriame važiuoju. Prabėgame po šimtą namų į minutę. Kiekvienuose namuose po kelias šeimynas gyvena, žmonės ramiai sėdi kambariuose ir nepaiso, kad traukiniai bėga. O traukiniai vis bėga, skubia, bėga skubia.

Reikia skubint. Reikia skubint gyventi, reikia greičiaus važiuoti, kad mažiaus laiko praleidus kelionei, kad trumpiausiu laiku juodidesnius plotus prašvilpus, kad kiekvieną gyvenimo valandą didesniu vaizdų skaičium pripildžius, kad vienoj valandoj suėmus ir pergyvenus tiek, kiek seniau metai tesuėmė ir kiek tik metų bėgyje galėjai pergyventi, reikia skubinti, kad vis turtingesniu darius musų senąjį gyvenimą, kad vis arčiaus prisivijus tolyn beskriejančią mintį, **kad tarp užmanomojo ir įvykinamojo vis mažesnį darius tarpą."**

7

Prabėgusieji dešimts metų, kuriais gyvavo Naujienos, daug atmainų padarė, daug iliuzijų sutriuškino. Musų įsivaizdinimas žmonių ateities buvo daug "drąsesnis" dešimts metų atgal ir yra visai "bailus" šiandien. Mes nebeturime teiktinos schemos, kaip svietą sutvarkyti. Mes jaučiame, kad schemas gaminti reikia palengva ir labai atsargiai.

8

Ateinantįs dešimts metų, — ar gal dvidešimts, ar gal trisdešimts, — turėtų mums atnešti kokį naują visuomenės gyvenime idealą. Jis turėtų subręsti musų ir musų vaikų jausmuose ir smegenyse. Tąsyk mes ar musų vaikai vėl turėsime drąsos, nes musų akys aiškiau matytų ateitį.

Iki šiol visos pastangos įsivaizduoti žmonių ateitį nepasiekė toliaus lordo More'o Utopijos, Bebelio socializmo ir Bogdanovo Raudonosios žvaigždės. Lenino Rusija siekė tų įsivaizdinimų inkunijimo, ir juos visiškai ir amžinai sudaužė, ir pati sudužo.

9

Mųsu gyvenimas yra tečiaus įsigijęs naujų galingų veiksnių. Dabartinis tyriamasis mokslas yra užvis galingiausias. Mokslininkų "klasė", jei tik mokslininkai norėtų save klase skaityti, galėtų ir pavergti ir išnaikinvisą svietą. Ant laimės, vienok, mokslininkai stovi labai toli nuo "klasinių" supratimų. Jau pats mokslininkų darbo pobudis turbut neleidžia jiems "klasiniai" galvoti. Jau turbut jų darbo "įrankiai" yra tokie, kad sutveria mokslininkų sąmonėje, individualėje ir kolektyvėje, tik vieną norą jieškoti tiesos, tikrenybės, idant tuo atsiekus vis didesnės žmogaus pergalės virš gamtos pajiegų.

10

Kada pyktis ir fanatizmas žmonėse mažėja, kada prietarai menkėja ir nyksta, tarytum juodi ir raudoni debesiai nupusti smarkaus vėjo, kada naujos spėkos, lyg nesitikėtieji rezervai, stoja žmonijai ir žmoniškumui pagelbon, — nėra abejonės, kad mes gal visai neužilgo pajusime naujos dienos brėkštą, visai nepanašios į musų senovinius įsivaizdinimus.

SIUSKIT PER
NAUJIENAS
PINIGUS LIETUVON
To prašo Lietuvos žmonės ir taip pataria Lietuvos bankai

Chicagiečių Lietuvių Giesmė

Valio, Lietuviai Chicagiečiai!
Judėkime, krutėkime visi!
Gyvenimą sutverkime sau naują
Kad but mus dabartis šviesi!

Gyvensim čia kol dar gyvenam,
Nors mums neaiški musų ateitis...
Gal mus vaikai nebus į mus panašus,
Tebun skaisti mus dabartis!

Akis jau savo kiek pratrynėm,
Jau galim dirbt vieni sutartinai —
Auginkim sau patiems didesnę garbę,
Ką dirbam dirbkim tobulai.

Naujienos traukia mus į kruvą,
Naujienos musų duoda mums drąsos!
Kitas tautas lengvai pralenkti galėsim,
Vienybėj stiprus visados!

Respubliką čia savo tveriam,
Chicagoj vis dar busim kol kas bus,
Tat savo trobą čia laikysim švarią,
Kad but gyvenimas gražus!

Gyvensim čia kol dar gyvenam,
Ką dirbam dirbsim viską tobulai,
Auginsim sau patiems didesnę garbę,
Ir neatsiliks nuo mus vaikai!

Valio, Lietuviai Chicagiečiai!
Gerovę bendrą didinkim visi!
Gyvenimą sutversim tobulesnį,
Ir bus mus dabartis šviesi!

BALYS SRUOGA

Vienas žymiausiųjų naujosios Lietuvos poetų. Naujienų bendradarbis.

INŽ. STEPONAS KAIRYS

Lietuvos Socialdemokratų Partijos pirmininkas, Seimo narys, Naujienų bendradarbis.

KIPRAS BIELINIS
(Kunigas)

Lietuvos Seimo narys. Naujienų bendradarbis.

Dešimčiai Metų Naujienų Gyvavimo sukakus

Dešimties metų Naujienų gyvavimo sukaktuvės primena mena daug netik tiems žmonėms, kurie artimųs ryšius turi ir turėjo su Naujienomis, bet visiems Chicagiečiams ir net aplamai lietuviams, kur tik jie gyvena, nes tai yra pirmas dienraštis Lietuvių kalboj, pirmas ženklas musų kulturiško subrendimo ir, kas svarbiausia, pirmas dienraštis tokios pažangios pakraipos.

Tegul bus man leista priminti keletą ruožų iš Naujienų gyvenimo. Laikas leisti dienraštį buvo parinktas tinkamas. Reikalavimai dienraščio buvo dideli. Man prisiėjo gelbėti išnešiotojams nuo pirmo dienraščio numerio. Pamenu tokią sceną. Keli vaikai su glebiais Naujienų eidami gatve šaukia: "Naujienos, pirmas dienraštis", o tik ir girdėti iš visų pusių "duok man", "duoka man". Gi prie manęs pribėgę žmonės sako: "Atneškite kasdien". Dviem gatvėmis parėjęs užrašiau apie 500 Naujienų prenumeratorių.

Naujienų dienraštis pasitikta su dideliu entuziazmu visų progresyvių lietuvių. Pasišventimas, energija ir darbštumas Naujienų darbininkų ir šėrininkų pagelbėjo Naujienoms užimti geriausias pozicijas. Progresyvi, o ne fanatiška pakraipa ir tinkamai prirengtas Naujienų turinis užkariavo visus lietuvius. Trumpu laiku pasirodė kiti dienraščiai, bet jie negalėjo konkuruoti su Naujienomis, ir pagyvenę trumpą amžėlį mirė.

Pinigiškai, Naujienų pradžia buvo labai sunki. Bet ačiu tam naujieniečių pasišventimui, del kurio vieni dirbo už visai menką atlyginimą, o dauguma visai dovanai, Naujienos poval sutvirtėjo ir pasiekė tvirto biznisko ant plačios papėdės stovio.

Toks pasekmingas Naujienų bujojimas pagimdė joms priešų, kurie kerštu ir neapykanta vadovaudamiesi kėsinosi net sugriauti Naujienas. Bet Naujienoms tai išėjo ant gero, padidino jų įtekmę ir galią

Naujienos paskutiniuoju laiku taip sustiprėjo, kad prie jų pradėjo glaustis ir kitos įstaigos, kaip "Aušros Bendrovė", draugija knygoms leisti, —tvirčiausia ir didžiausia šios rųšies draugija Amerikoje; Mokslo Draugai" su savo laikraščiu "Gyvenimas", "Naujienų spulka", — gryna finansinė įstaiga. Suminėtos įstaigos yra suorganizuotos ir vedamos Naujieniečių. Nors ir gyvuoja kaipo atskirai įstaigos, jos betgi yra labai tampriai surištos su Naujienomis.

Iš to, kas pasakyta aukščiau, matyti, kokią plačia dirvą apima Naujienos, ir duok Dieve joms dar plačiau, dar tvirčiau bujoti ir susilaukti 100 m. apvaikšjiojimo.—**V. Mišeika.**

Chicago, Ill.

Naujienos — progresyvių veidrodis

Kadangi aš neturiu jokių kitų ryšių su Naujienomis, kaip tik tokius, kad esu jų skaitytojas, todel teisėjai šio rašinėlio negalės primesti man pataikavimą davime kredito Naujienoms. Nėsu nė istorikas, todel negalėsiu aprašyti viso, ką Naujienos yra davusios progresyvei Lietuvos išeivijai Amerikoje. Pastebėsiu tik tulus įvykius, kuriuose mano manymu Naujienos sulošė svarbią rolę.

1. Kuomet Naujienos gimė, tuo laiku klerikalai triumfavo visame smarkume, todel Naujienoms nemažai teko energijos ir darbo padėti, kol galų gale klerikalizmas tapo nugalėtas ir progresyvė musų visuomenės dalis pradėjo vadovauti visuomeniniam judėjimui.

2. Naujienos atėmė pagrindą tautiškai-šovinistiniam agitatoriui, kuris mėgino sugauti lietuvišką visuomenę į šovinistinį tinklą. Tautiški šovinistai, nenorėdami pasiduoti, ar keršto tikslu, susidėjo su klerikalais, kad uždavus smugį progresyvei lietuvių daliai ir Naujienoms. Bet ir čia Naujienos išėjo pergalėtojos, ką aiškiai parodo Lietuvių Diena 1916 m. ir surinktų pinigų likimas.

3. Naujienoms susigincijus su "Kova" — V. Kapsuku del "tėvynės gynimo," Kapsukas buvo supliektas. Kapsukas paskelbė kryžiaus karą Naujienoms. Ir čia Naujienos išėjo pergalėtojos, nes paskutiniai pranešimai rodo, kad Kapsukas kaltina Lietuvos valdžią tuo, kad ši atidavusi Vilnių lenkams.

4. Tuliems tuščiagalviams paskelbus, kad Rusijoj tuč tuojau galima įvykinti socializmo tvarką, Naujienos pasipriešino įrodinėdamos, jog Rusijoj sąlygos nėra pribrendusios socializmo tvarkai, už ką susilaukė didžiausio nedraugingumo ir šlykščiausių kolionių iš komunistų pusės. Tečiaus šiandien mato visi, kas tik nori matyti, kad Naujienos sakė teisybę. Tat ir čia Naujienos išėjo pergalėtojos.

5. Naujienos teisingai įvertino komunistų darbus, kai įrodinėjo, kad savo ardymo darbu jie patarnaus tik valdančioms klasėms. Ir čia kiekvienas mato, jog Naujienų teisybė buvo.

Kai kilo klausimas, ar eiti su miniomis, ar minios turi eiti su partija, komunistai sakė kad jiems nereikia palšų minių, kad jie išaugins revoliucinę jėgą sklepuose be minių Naujienos argumentavo, kad be minių revoliucija negalima, nes stebuklų nėra, ir kad komunistai patys išnyks sklepuose betupėdami. Ir Naujienos sakė šventą tiesą, nes keletas išlikusių komunistėlių jau atsidurė buržuazijos glėbyje ir mokina buržujus "proletarinės" revoliucijos, kaip piragas mokino lapę suktinį šokti.

7. Klaipėdos prijungimo prie Lietuvos klausime Naujienos irgi teisingai orientavosi paskelbdamos obalsį: aukos apšvietai!

Akyvaizdoje aukščiau suminėtų ir daugelio nepaminėtų faktų, rodančių, kaip teisingai Naujienos gynė ir gina darbo žmonių ir abelnai progresyvės visuomenės reikalus, aš negaliu susilaikyti nepasakęs dešimties metų Naujienų sukaktuvėms prisiartinus: Naujienos — tai veidrodis teisybės progresyvei visuomenei kaip čia Amerikoje, taip ir Lietuvoje!

Gyvuokite, Naujienos, skelbdamos tiesos žodį, nesilenkdamos nė prieš vieną tamsybės apaštalą! —**Pius Kaušius.**

Detroit, Mich.

Naujienos — geriausias lietuvių dienraštis

Bet žmonės laikraščiais jau esą apsidžiaugę.

Malonu, kad Naujienos rengiasi išleisti jubilejinį numerį. Ir aš norėčiau del to įvykio atsiliepti.

Mano supratimu, Naujienos — geriausias lietuvių dienraštis visame pasauly. Visa bėda tik tame, kad dabar yra tokie laikai, jog žmonės "apsidžiaugė" su laikraščiais, kitaip sakant, prarado įdomavimą laikraščiais.

Musų mieste daugelis visai neskaito jokio laikraščio. Vadinamieji pirmeiviai skaito savo partijų ar grupių laikraščius, kiti konservatyviškieji elementai skaito savo pakraipos laikraščius arba dienraščius.

Ir visgi, nors jie skaito, turiu pasakyti, kad jie "apsidžiaugė." Ir štai faktas. Aš pats seniau turėjau "Naujienas," "Kovą," "Naująją Gadynę," "Moterų Balsą" ir "Kardą." Kiti vietos draugai turėjo "Laisvę" arba "Keleivį." Seniau, budavo, jie vaikšto prisikimšę kišenius laikraščių, nesisarmatydavo vienas kito, kad jie skaito tą ar kitą laikraštį. Dar vienas su kitu pasimainydavo. Rodos, viskas buvo taip gerai, kad geriau ir nereikėjo.

Tik štai atvažiavo iš Škotijos misionierius Kapsukas. Ir prasidėjo piovynės tarp laikraščių. Praslinko dar kiek laiko, ir pasidarė nebegalima su savo draugais nė susišnekėti. Aš pats nei nepasijutau, kaip apau "sociališdaviku," — tik odel, kad skaičiau Naujienas.

Na, o kiti laikraščiai, kaip kad buvęs Moterų Balsas, ar panaši jam, jie man netinka. Nes jie į Maskvą traukia. Netinka jie ir daugeliui kitų darbininkų. Ir jei kuris užsiprenumeruoja juos, jis laiko tuos laikraščius kur nors ant lentynos kelias dienas, kol pagalios pažiuri ar nepažiurėjęs išmeta laukan. Gi kišeniuose nešiojama angliški laikraščiai. O ir suvigose jau niekas laikraščių neskaito. Neskaito todel, kad gėdijasi. Jei aš skaitysiu Naujienas,— busiu apšauktas "buržujumi." O kitas, kuris skaito "Laisvę, — bolševiku. Na, didžiuma spiovė į laikraščius, nusikraustė į sklepus ir verda munšainą.

Laikraščius dabar musų komunistai siuntinėja nupigintomis kainomis, knygas pardavinėja už pusę kainos. Vienok jų niekas neperka. Pas mus, Montelloje, pereitais metais komunistinė ALDLD per visus metus tepardavė tik vieną knygą. Na, ir kas kaltas? Jie patys. Bet jie vis dar nesiliauja šmeižę Naujienas. Tik bėda jiems ta, kad argumentai jų yra padaryti iš melo, o Naujienų pozicija remiasi teisybe ir kulturingumu. Todel komunistų šoviniai muša juos pačius. Aš tikiu, kad Naujienoms ateina geresni laikai todel, kad Naujienos kovojo su kiekvienu blogumu, kuris tik darbininkams darė blėdies.

Aš esu labai patenkintas Naujienomis, jų vedėjais ir redaktoriais ir linkiu nuo savęs juo geriausio pasisekimo. Linkiu joms, kad kitą jubilejų, dvidešimties metų sukaktuves jos apvaikščiotų budamos dvigubai didesnės ir turėdamos keletą sykių daugiau skaitytojų, kad nebutų lietuvio, kuris neskaitytų Naujienų.

Antanas Barkauskas,
Montello, Mass.

UNĖ BABICKAITĖ
Artistė. Buvusi chicagietė, dabar lošia krutamiesiems paveikslams.

Chicagos Lietuvių Artistai ir Dailės Megėjai

Bet tų artistų ir dailės mėgėjų, kurie buvo paminėti trečioj šios Naujienų laidos daly, yra verti ir pilnai užsitarnavę paminėjimo ir šie chicagiečiai artistai, kurie veikė ar vis dar tebeveikia scenoje:

Ksaveras Strumskis, muzikas, chorvedys, 1909 metais "Birutės" chorą vedė. Dabar gyvena New Yorke.

Stasys Šimkus, kompozitorius-muzikas, "Birutės" exchorvedys. Chicagoje buvo tarpe 1916 ir 1919 metais. Pastatė "Čigonus", "Išeivį", "Pabaigą svieto"— savo kompozicijos ir keletą kitų. Dabar yra Lietuvoje.

Bronius K. Balutis, buvo geras komikas, atsižymėjo kaipo "Sabukas" "Kaminkrėty ir Malunininke". Dabar yra Lietuvos ministeris.

Simonas Danileviče, buvęs lošėjas, naturalus žmogus, dabar niekur nesirodo; apart lošimo dar buvo geras choristas.

Antanas Visbaras buvo, buvo, lošė ir lošė, bet šiądien jam tik Real Estate rupi.

O. Visockienė, dalyvaudavo lošime apie 11—12 metų atgal; šiandien nėr žinios kur randasi.

Kastas Sabonis. Dainininkas-baritonas, muzikos mokytojas taipgi ir lošėjas.

Povylas Maliorius, naturalus žandaras veikale "Dvi Sesers".

Kazys Širvys-Širvinskas, debiutavo budelio roiėj "Nihilistai"; šiandie dar dalyvauja kaip kur, bet pasidarė partyvus.

O. Makavieckaitė pagarsėjo Br. Vargšo veikale "Pirmi žingsniai". Kartą scenoje buvo sužeista, peršauta ranka; buvo gera lošėja: nėra žinios apie ją šiandie.

Jonas Augustinavičius geras savo rolėse lošėjas, dainininkas, buvo vienas iš pirmųjų lošėjų. Šiandie mažai lošimuose dalyvauja.

Emilija Algminavičiutė berods 1910 metais padarė debiutą Donutės rolėje veikale "Iš meilės".

Unė Babickaitė. Velesnės gadynės gana įžymi scenoje ypata. Gerų norų lydima sukurė Chicagoje dailės kursus, bet padirbėjus pavargo. Dabar, kaip girdėt, lošia New Yorke krutamųjų paveikslų kompanijai.

A. a. Jonas Prušinskas (nusižudė). Vienas gabiausių, geriausių ir tragingiausių dramos artistų, lietuvių tarpe. Savo laiku įžymus, darbštus ir pasišventęs scenai asmuo. Jo galas buvo taip tragingas, kaip ir jo gyvenimas.

Juozas Bekampis dramos lošėjas, autorius "Expropriocijos", dabar "biznio agentas "A. A. C. W. of A. unijos.

Jonas Buragas. Vienas pirmųjų dramos artistų, jos rėmėjas, palaikytojas ir charakteringųjų rolių specialistas. Nors ir gyvena Chicagoje, bet Chicagos publikai nebesirodo.

Dr. C. Kliauga. Bepradedąs lavintis baritonas; žmonės sako, kad Dr. Kliauga daug dirbąs savo balsui.

Justina Mengelaitė. Gera artistė meilės rolėse. Pasižymėjusi Roselande.

B. Liudkevičius. Vienas iš pirmųjų lošėjų, pionierių scenos Roselande.

Marė Galinskaitė — Zolpienė lošėja, monologų sakytoja, dabar pažymėtina ypata visuomeniškam darbe, ypatingai Lietuvos našlaičių šelpimo darbuotėj.

Steponas Dilis, dainininkas, basas, chorų vedėjas, lošėjas; dar ir šiandie netingi pasirodyti publikai.

Antanas Ripkevičia pasižymėjęs "Timotejaus" rolėje.

Kaminskienė—Cicero buvusi gera lošėja ir monologistė apie 8 metai atgal; šiandie nieko neveikia.

Kazys Jančius--Korniškas, debiutas Amerikono rolėje Stasio Šimkaus veikale "Išeivis". Dabartiniu laiku randasi Los Angeles prie Lasky paveikslų kompanijos.

Stasys Turskis dainininkas, kompozitorius, savo laiku Chicagoje vedė kelis chorus. Apie jį daugiau nieko nesigirdi.

Antanas Lekavičius. Senas scenos darbuotojas ir visuomenės veikėjas pasižymėjęs veikale "Ant Dugno".

Jonas Katilius, vienas iš pirmųjų chorvedžių. Vienu metu jis net 8 chorus vedė. Šiandien nesirodo niekur, įsigilinęs į partijas.

Juozas E. Bruzevičius. Savo laiku lošėjas-komikas — dabar aptiekorius Waukegan, Ill.

Juozas Longvinas. Dainininkas, basso, muzikas. Dalyvavęs tarpe chicagiečių. Važinėjęs su anglų operetės kompanija. Butų gerai, kad Juozas dar pas mus daugiau pasirodytų.

J. KUZMICKAS-UKTVERIS
Monologistas-komikas.

Butų dar daugiau galima prirašyti, bet kadangi vietos visgi stinga, tai turėsime pasikakinti su šiuo kas yra paduota. Kada Naujienos dar padidės, tai bus galima netik jų vardus paduoti, bet net ir paveikslus jų įdėti.

Dar butų verta pažymėjimo: Baltrus Šidiškis, Marė Janušauskaitė, Antanas Sidereviče, Antanina ir Monika Žemaičiutės, K. Paršiulaitė, Monkus Mankienė, V. Klimavičaitė-Audickienė, Vanda Mickevičiutė-Vilkevičienė, Antigona Dunduliutė, A. Grybiutė, J. Maura, J. Klevas, J. J. Petraitis, K. Vičas, T. Kislauskaitė, J. Mereckis, Ona Jakimiutė-Juozaitienė, K. Drangelis, J. Geštautas, Vitkevičius, Vitkauskas ir daugelis kitų.

Dar yra daugelis gerų lošėjų čia pat Chicagoje tebegyvenančių, tik vertėtų juos gerai pajudinus, kad jie atbustų ir sugrįžtų atgal prie scenos ir dar duotų to dailės meno.

(Sąraše Artistų-mėgėjų trečioj Naujienų daly yra šios taisytinos paklaidos. Ten minima gabi aktorė O. Maliorienė, turėtų gi buti Petronėlė Maliorienė. Taipjau vieton Adomo Mickevičiaus turėtų buti Adomas Misevičius).

MARĖ DUNDULIENĖ (Kalnų Duktė)
Aktorė ir Režiserė.

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

SIUSKIT PER NAUJIENAS PINIGUS LIETUVON

To prašo Lietuvos žmonės ir taip pataria Lietuvos bankai

DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS

muzikališkų instrumentų naujausios lėdirbystės: armonikų, koncertinų, akriplų, rekordų visokioms kalboms, gramafonų ir auksinių visokių daiktų: žiedų ir laikrodėlių, ir sutaisom viską, kam kas reikia, o ypač muzikališkus instrumentus ir prisiunčiam į kitus miestus kam ko reik. K. PIKELIS, 1816 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Phone Boulevard 6369

P. Conrad Fotografas

3130 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Gerbiamieji mano draugai ir draugės, aš kreipiuos į jumis pranešdamas jums, kad aš kaipo seniausias fotografas, jau praktikuoju per penkioliką metų ir aš galiu jums artistiškai darbą atlikti. Meldžiu visuomenės kreiptis į mano Studio su visokiais reikalais delei fotografijų. Aš jums padarysiu iš mažų didelius ir sudėsiu jusų giminės į vieną ir taip kitokius, kaip tai zerkoliukus ir guzikus, spilkas, kolionikus, medalikus ir į kryžius parcelinius ant kapinių ir kiekvienas, jeigu norėsit į Lietuvą galėsite pasiųsti savo giminems tuos parcelinius ir jie niekuomet nesuges ir per amžius stoves paminklas..

Jos. F. Budriko

Muzikos ir Gražnos Krautuvė

Gulbransen Trade Mark

GULBRANSEN
The Registering Piano

Kainos: $420, $495, $575, $650 ir $275. Pirmiau negu pijaną pirksite, ateikite, išgirskite ir palyginkite GULBRANSEN su kitais pijanais; tada pirksite tiktai GULBRANSEN.

Vienatinė lietuviška krautuvė kurioje parsiduoda geriausi Player-Pijanai, Fonografai, auksiniai ir sidabriniai daiktai. Kainos čia žemesnės, patarnavimas geresnis negu kur kitur. Viskas čia parsiduoda parankiais, lengvais išmokėjimais.

Brunswick
THE PHONOGRAPHS AND RECORDS

Žymųs kritikai, muzikai ir autoritetai Europos ir Amerikos, visi kuoaukščiausia atestuoja Brunswick Fonografo gerumui. Kainos $45 iki $450

D. K. L. GEDIMINO SKOLINIMO IR BUDAVOJIMO DRAUGIJA

Užděta Sausio 9, 1909
Ofisas 2342 South Leavitt Street
CHICAGO, ILLINOIS

VALDYBA:

MIKE JASNAUSKAS, Prez. S. A. SZYMKEWICZ, Kas.
FRANK CEPAUSKIS, V. Prez. JUSTIN MACKIEWICZ, Sekr.

DIREKTORIAI:

MIKE JASNAUSKAS — JOHN KROTKUS
FRANK CEPAUSKAS — JOHN GRIGAS
S. A. SZYMKEWICZ — DEONIZ JANKEWICZ
JOHN KRUMAS — ANTON BUCHAS
JUSTIN MACKIEWICZ

ĮPLAUKOS:		IŠMOKĖJIMAI:	
Ant Akcijų	$151.857.17	Paskolinta ant namų ir akcijų	$136,795.00
Nuošimčio	$20,325.30	Užbaigta mokėti iš. ištrauktų	$132,328.14
Komišino (primum)	$1,983.00	Uždarbis ir nuoš. išmokėta	$16,302.95
Įstojimų	$965.00	Insurance	$84.14
Perrašymų	$47.00	Depozitų	$117,908.91
Bausmių	$254.00	Nuošimčio	$1,231.05
Atmokėta paskolos	$120,860.00	Visokios išlaidos	$1,102.80
Insurance	$315.33	Alga	$600.00
Depositų	$140,615.00	Spauda ir paštas	$155.00
W. S. S. ir Bonai	$920.00	Randasi Banko	$3,680.54
Buvo kasoj	$2,046.23	Padalinta ant atsargos kapitalo ir nuoš.	$3,200.00
Padėta ant atsargos kapitalo	$3,000.00		
Padėta ant nuoš. Det.	$200.00		
Viso	$443,388.53	Viso	$443,388.53

TURTAS:		ATSAKOMYBĖ	
Paskolinta ant namų	$355,500.00	Sumokėta ant akcijų	$272,169.16
Paskolinta ant akcijų	$8,635.00	Permokėta ant akcijų	$3,075.69
Nedamokėta ant akcijų	$6,546.34	Nedamokėta ant akcijų	$6,546.34
Rakandai	$278.00	Depozitų	$51,569.09
Bankoj	$3,680.54	Nuoš. rezervuotas del depoz.	$2,003.00
		Atsargos kapitalas	$6,723.00
		Uždarbis padalintas	$32,037.35
		Uždarbis nepadalintas	$516.25
Išviso Turtas	$374,639.88	Išviso atsakomybės	$374,639.88

Rašykitės į šią Milžinišką Draugiją, kuri auga ir teisingai patarnauja.

Pirkim nuosavybes. Per 15 metų visiems išmokėjo ant pareikalavimo ir išmokės.

Galima prisirayti, užsimokėti ir ištraukti kasdiena.

Draugija skolina pinigus tik ant pirmų morgičių, nariams už 1½% komišinas. Draugija D. K. L. GEDIMINO yra po Illinojaus Valstijos priežiura.

Galima tapti nariu mokant sekančiai:

12½c į savaitę	100 dol. po 11 metų
25c į savaitę	100 dol. po 6¼ metų
50c į savaitę	100 dol. po 3½ metų
$75.00 įmokant sykiu	100 dol. po 4½ metų

$100.00 Draugija moka 4% (nuoš.) ir galima ištraukti ant pareikalavimo.

Mokslas sučėdyti pinigus yra reikalingas vaikučiams. Taigi šita Dr-ja yra tam tikslui. Mokyklai uždirbti pinigus. Visi gali sučėdyti, tik reikia žinoti kaip ir gauti gerą nuošimtį. DRAUGIJA D. K. L. GEDIMINO tamstai pagelbės likti savininku namo. Nieko nelaukes prisirašyk ir Dr-ja mokės tamstai algą už tamstų pinigus, pridėk prie savo algos ir rasies turtingesnis kasdieną. Kiekvienas žmogus jieško geresnio darbo ale pamiršta, kad reikia pajieškoti savo centams geresnio nuošimčio ir kad į saugią vietą juos padėjus taip visi sako. Taigi yra D. K. L. GEDIMINO DRAUGIJA Saugiausia, Didžiausia ir Tvirčiausia Chicagoje.

Randasi mokamų akcijų	7,991
Narių yra	704

SEVEROS GYDUOLES UŽLAIKO SEIMYNOS SVEIKATA.

Nuo nežtančių išberimų vartojant

SEVERA'S ESKO

Antiseptiškas Mostis

Vartojamas nuo nežų, išberimai ir kitokių odinės ligos.

KAINA 50c

Klauskite pas aptiekorius.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Lietuviški Player Pijano Roleliai

MUZIKA SU ŽODŽIAIS
Kaina po $1.00

No.		
70	Ant Marių Krašto	
69	Kur Bėga Šešupė.	Sasnausko
68	Kur Bakužė Samanota.	Šimkaus
67	Prirodino Seni Žmonės.	Petrausko
66	Oi Tu Jieva, Jievuže.	Petrausko
65	Ant Kalno Karklai Siubavo	
77	Strazdelis	
76	Paukšteliui	
75	Valu-Valuže	
74	Atneša Diedas Kukulių Viedrą	
73	Eisiu Mamei Pasakysiu	
72	Mielaširdystė	
71	Jausk ir Mylėk: Spragilų Daina	
64	Esu Ant Šio Svieto.	Žemaičio
63	Sudiev,Gimtine.	Žemaičio
62	Kas Man Darbo.	Žemaičio
61	Kas Nuramins Man Širdelę.	Žemaičio
60	Laiškas pas Tėvelį.	Žemaičio

Lietuviški Šokiai

No.			Kaina
93	Linksmi Berneliai.	Polka	$ .75
92	IšdykusMergaitė.	Polka-Mazurka	.85
91	Dangaus Grožybė.	Valcas	.85
90	Vierna Meilė.	Valcas	.85
88	Kauno Grožybė.	Polka-Mazurka	.85
87	Kvietkelė Lietuvos.	Polka-Mazurka	.85
86	Raudonom Lupom.	Polka	.85
85	Mėlynom Akelėm.	Polka-Mazurka	.85
84	Saldi Meilė.	Valcas	.75
83	Kaip Linksma.	Polka-Mazurka	.75
82	Linksmybė.	Polka	.75
81	Linksma Lietuvaitė.	Polka	.75
80	Meilės Bučkis.	Polka	.75
79	Raudonais Veideliais.	Polka-Mazurka	.85
78	Širdis ir Kvietkos.	Valcas	.85
94	Žvaigždelių Lietus		.75
75	Karvelėlis.	Kaimo Polka	.75
72	Gegutės Valcas		.75
71	Balta Peteliškė .	Polka	.75

Nauji Lietuviški Rekordai po 75c.

1247—O kur buvai, dieduk mano.
Vengriškas Šokis.

2393—Sveiki Broliai, Dainininkai.
Ko liudit, sveteliai.

2392—Jojau Dieną.
Saulėlė Raudona.

3242—Oželis.
Mes Padainuosim.

3189—Motuž, Motuž.
Oi Motute.

4474—Girtuoklio Metavonė.
Pasakos ir Stebuklai.

2395—Dėdienė Polak.
Bum-Čik-Čik, Mazurka

2651—Vilniaus Maršas.
Audra Mazurka

4914—Pulkim ant Kelių.
Likimo diena mums nušvito

4915—Darželį Alyvų.
Jėzau, Kristau, Malonlausis.

16001—Švinta Aušrelė.
Kam šėriai žirgelį.

1600—Atvažiavo Sveteliai.
Į Beržiną eina Ona.

26025—Mažas Yra Mano Stonas.
Sudiev, Tu brangi mano Tėvynė.

26021—Oi Žiba Žiburėlis.
Ant Kalno Karklai Siubavo.

26020—Kur Bėga Šešupė.
Lietuva, Tėvynė Musų.

26002—Eikit, Seniai į Kampus.
Šok, mergytę per virvutę.

26012—Širdužė Valcas, Jaunimo šokis
Schuberto Serenada, kaina 25c

Didelis pasirinkimas Waterman's auksinių plunksnų, Parker's ir Wahl's "eversharp" paišelių.

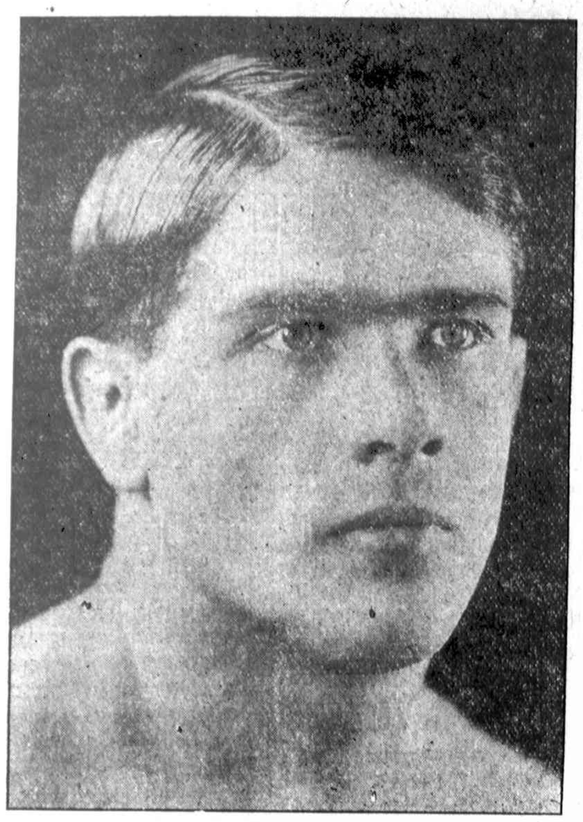

¼ karato deimantinis žiedas kaip ant paveikslo, 18 k. aukso, tiktai už $75.00. Kiti deimantai nuo $15.00 iki $500.00.

Branzalietinis laikrodėlis, kaip ant paveikslo, 14 k. balto aukso, 15 akmenų, specialė kaina $18.00. Kiti laikrodėliai nuo $5.00 iki $100.00.

JOS. F. BUDRIK

3343 So. Halsted St., Chicago, Ill.

KAROLIS POŽĖLA

Rašo K. Sėjikas.

Vos keli mėnesiai praėjo, kaip atvyko Amerikon Karolis Požėla, o betgi lietuviams jis plačiai jau yra žinomas. Tečiau visos žinios susiveda prie to, kad K. Požėla yra neįmanomai vikrus ristikas, kuris Europoje laimėjo vidutinio svorio pasaulio čempionatą greko-romanų ristynių stiliumi.

Platesnių žinių apie Požėlą iki šiol dar niekur paskelbta nebuvo. O tuo tarpu sporto mėgėjai tuo naują "geležiniu žmogumi" yra labai susidomėję. Taip dalykams esant, aš imuosi nors dalinai tą spragą užpildyti: suteikti "Naujienų" skaitytojams daugiau žinių apie Karolį Požėlą. Vienok čia jau turiu pažymėti, kad trumpoje ateityje bus išleista K. Požėlos platesnė biografija knygos formoje. Tai biografijai aš jau turiu nemažai medžiagos surinkęs. Ir dabar jau galiu tik pasakyti, jog Požėlos gyvenimas yra nepaprastai įdomus ir turiningas įvairių įvairiausiais prietikiais. Jis gerokai pasivažinėjo po pasaulį ir visako matė — šilto ir šalto, juodo ir balto. Bet apie tai bus jo platesnėje biografijoje parašyta, o šį kartą aš pasitenkinsiu padavęs tik aplamų žinių apie Požėlos gyvenimą.

Karolis Požėla paeina iš Steigvilių kaimo, Žeimelių valsčiaus, Biržų apskričio. Jo tėvas buvo gan turtingas ukininkas. Jis pasiryžo savo sunus į mokyklą leisti. Karolis dar nedideliis berniukas buvo, kai jo vyresnis brolis baigė farmaceutikos mokslą ir apsigyveno Petropilyje. Vos 14 metų turėdamas Karolis nuvažiavo į Petrapilį. Pas jį gimė noras platųjį pasaulį pamatyti. Jis viską metęs stoja ant laivo dirbti ir plaukia į Finlandiją. Pavendravojęs ketvertą mėnesių Karolis sugrįžta į tėviškę. Bet čia jau nebegali nurimti: jį traukia, vilioja platusis pasaulis. Pagyvenęs tėviškėje ketverius mėnesius, jis vėl išsirengė į Petrapilį. Petrapilyj jis pradėjo sportu domėtis. Manau, įdomu bus skaitytojams sužinoti, kad išpradžių Požėla pasižymėjo ne ristynėmis, o kitos rųšies sportu. Jis buvo geras bėgikas, atsisėdęs ant dviračio galėjo visokių štukų daryti, etc. Žodžiu sakant, jis buvo abelnas atletas (all around athlete). Tuo pačiu laiku jis ėmė lavintis viename geriausių Petrapilio atletikos kliubų, kuris buvo paskilbusio sportsspėdavo Čeplinskis pasišalinti, Čeplinskis ryžosi iš Požėlos sunkiųjų vogų atletą padaryti. Mat, jam labai pasidabojo Požėlos gražus darbas. Bet matrasas Požėlą labiau traukė. Nespėjo Čeplinskis pasišalinti, kaip Karolis jau ant matraso tąsosi-ritasi su kuo nors. "Čeplinskis," sako Požėla, "vilkdavo mane nuo matraso, kad aš dirbčiau prie sunkiųjų vogų kilnojimo. Bet nors aš praėjau sunkiosios atletikos kursą, vienok ristynės mane labiau traukė." Matydamas mano patraukimą prie ristynių, Čeplinskis, ant galo, nebesipriešino, kad aš tuo sportu užsiimčiau."

Nuo to laiko ir prasidėjo Požėlos triumfas. Po trijų mėnesių lavinimosi, Požėla laimėjo netvirtą vietą Petrapilio miesto ristynėse. Praėjo dar pusantro mėnesio ir jis visos Rusijos ristikų ristynėse laimėjo antrą vietą. Neužilgo po to Dorpate (Jurjeve) įvyko Pabaltijos krašto čempionatas. Požėla jau išeina pergalėtojas, laimėdamas pirmą vietą. Dorpate dalyvavo viso 36 ristikai. Čiek anksčiau prieš tai Požėla jau buvo laimėjęs Petrapilio čempiono vardą.

Finlandijos mieste Kotko Skandinavijos ir Pabaltijos šalys surengė čempionatą. Dalyvauja ten ir Požėla. Pirmas rizas tenka jam ir dar dviem ristikam. Jie nepralaimėjo nė vienų ristynių. Jų gražus ristynių budas labai patiko žiurėtojams.

Nespėjo Požėla sugrįžti iš Finlandijos, kaip prasidėjo visos Rusijos čempionatas. Požėla ir čia laimėjo pirmą vietą.

Geriausi Rusijos ristikai siunčiama į Vokietijos miestą Breslau, kur įvyko pasaulinė parodą ir pasaulinis čempionatas. Rusiją atstovauja K. Požėla, M. Klein ir G. Bauman. Požėla nepralaimėjo ten nei vienų ristynių. Padarinyje Rusijos ristikai laimėjo pirmą, ketvirtą ir penktą vietą.

Pirmoje Kijevo visos Rusijos Olimpiadoje Požėla laimėjo pirmą vietą ir už tai gavo nuo caro pasižymėjimo ženklą.

Prie viso to bėgiu septynerių metų Požėla laike kliubo "Sanitas" čempionatą ir paskutinius ketverius metus prieš Rusijos apleidimą skaitėsi kliubo "Gerkules" čempionu.

Neužilgo prieš karą Požėla dalyvavo Kopenhageno tarptautiniame čempionate laimėdamas ten pirmą vietą. Gi vienoj (Austro-Vengrijoje) jis laimėjo pirmą prizą pasaulio čempionate už ristynių techniką.

Karo išvakare Rygoj įvyksta antroji Rusijos olimpiada. Požėla laimėjo vidutinio svorio čempionatą.

Nuo to laiko prasideda antras reikšmingas periodas K. Požėlos gyvenime. Paskelbiama karas. Požėla tiesiai iš Rygos olimpiados patenka į karo lauką, kur jam prisiėjo vargą vargti apie penkerius metus. Du kartu buvo sužeistas, ir už pasižymėjimą karo lauke gavo Šv. Jurgio kryžių ir Šv. Jurgio medalių. Taipgi gavo medalių už gerą važinėjimą kariniu automobiliu. Paskutinius karo metus jis tarnavo oviacijoje ir buvo inž. Grigorjevo padėjėjas. Iš armijos 1915 m. ir 1916 m. jis buvo komandiruotas į Petrapilį, kur abu kartu laimėjo čempionatą.

Pasiliuosavęs iš armijos, K. Požėla apvažiavo visą Rusiją, Sibirą, Tolimus Rytus, Mandžiuriją, Mongolija, Chiniją ir Japoniją. Kiekviename didesniame mieste jis sustodavo su buriu ristikų ir per kelias dienas rengdavo ristynes. Ką jam teko per tą laiką pergyventi ir matyti, žinoma, čia sunku surašyti. O pergyventi prietikiai buvo labai įdomųs: sakysime, jis su savo dviem draugais jojo per tyrlaukį 18 dienų. Jiems taipgi mažu laivuku teko 10 dienų plaukt Baikalo ežeru. Plaukti tuo laiku, kai iš kranto į juos buvo šaudoma... Bet ypač jis daug įdomių dalykų patyrė begyvendamas tarp puslaukinių žmonių apie Baikalą. "Tie žmonės", sako Požėla, "yra labai svetingi ir geros širdies. Su jais tankiai geriau reikalas turėti nei su kai kuriais, taip vadinamais, civilizuotais žmonėmis."

Kadangi Požėla yra labai gražaus kuno sudėjimo, tai gan tankiai jis pozuodavo paskilbusiam skulptoriui Benuo Petrapilio Dailės Akademijoje. Delei to įvykdavo kartais ir juokingų dalykų. Požėlos gražumas ir jo neįmanomas vikrumas paraukdavo moterų akį. Paskui į visuomet sekdavo pulkas gražuolių. Vienam juokų laikraščyj tatai labai vaizdžiai nupasakota. Esą viena senukė beširėdama į Požėlą pametusi savo dirbtinius dantis, o jaunosios panelės, — tai kaip peteliškės skraidžiusios apie jį... Kartu su Požėla po Aziją važinėjosi buvusis pasaulio čempianos Martinovas, sveriąs arti keturių šimtų svarų. Požėlai su tuo galijotu tankiai tekdavę susikibti. Martinovas nieku budu negalėdavęs jo įveikti. Nėra reikalo sakyti, kad Požėla atrodydavo prieš tą milžiną lyg vaikas. Martinovui suprantama, pikta budavo, kad jis negali įveikti daug menkesnį priešą. Ir kaip tik Požėla išsisukdavo iš kiek pavojingesnės padėties, Martinovas tuoj garsiai šaukdavęs: "Ach, ty babskij čempion!" (Ak, tu bobų čempione!). Tai buvo priminimas to, jog Požėlai lengvai sekasi moterų širdis nugalėti... Ant galo, Požėlai įkyrėjo tų komplimentų bosiklausyti. Tad jis sumanė iškirsti Martinovui šposą. Tapo surasta 350 svarų boba, kuri formaliai iššaukė Martinovą ristis. Visa buvo taip padaryta, jog Martinovui noroms nenoroms iššaukimą prisiėjo priimti. Žinoma, jis tą bobą nugalėjo, bet per tai pats įgijo bobų čempiono vardą. O publikai juoko buvo daugiau nei reikia. Po to įvykio Martinovas jau nebevadindavo Požėlos "bobų čempionu".

Pabaigoje pereitų metų Požėla atvažiavo į Ameriką. Išpradžių jis buvo sustojęs Seattle, o iš ten jau atvyko į Chicagą, kur ir dabar tebegyvena. Amerikoje jis dar nei vienų ristynių nepralaimėjo. Čia jis jau irgi publikos favoritu spėjo pasidaryti, kadangi jis labai gražiai ritasi ir niekuomet ristynių taisyklių nelaužo.

Spėjo Požėla ir priešų įsigyti, kurie lyg bobos visokiais pletkais užsiima. Bet Požėla nekreipia į tai domės ir modamas ranka lyg nori pasakyti: "Vyriš kosios lyties bobos liežuvis ne botag'as,—man šonų nepraplaks".

Tai tiek šiuo tarpu apie Karolį Požėlą, kuriuo Amerikos lietuviai taip labai susidomėjo. Nors neilgai Požėla dar tėra Amerikoje, bet jis jau spėjo pasižymėti ir tarp amerikonų. Laikraščiuose daug jau apei jį buvo rašyta. Rimtai pranašaujm, kad trumpoje ateityje savo svoryje Pažėla laimės pasaulio čempionatą ir amerikonišku ristynių stiliumi. Reikia tik palinkėti, kad tatai kuogreičiausia įvyktų.

Aldona Narmontaitė--šokėja

Aldona Narmontaitė, — pirmutinė ir gal vienintėlė lietuvaitė klasinių šokių šokėja Chicagoje, pasirodė pirmą sykį lietuvių publikai prieš penkis metus žemaitės naudai surengtame vakare. Nors Aldona labai daug dalyvauja tarp amerikiečių ir yra augštai savo profesijoj iškylus; vienok tarp lietuvių pasirodo tik kokį vieną kartą į metus, galbut dėl lietuvių nesirupinimo remti savuosius menininkus, taip kad lietuvių publika ją gana mažai pažysta.

Aldona pradėjo mokintis klasinius šokius dar maža budama. Jau 17 metų ji jų lavinasi prie geriausių mokytojų. Išpradžių mokinosi privačiai, paskui Chicagos Musical College, paskui mokinosi ilgą laiką prie paskilbusių rusų baletų mokytojų, kaip Kosloff, Pavley — Oukrainsky ir k., taip kad ji gerai pažysta rusų baletą. 1921 m. ji su pagyrimu užbaigė Chicago Normal School of Physical Education visuose skyriuose ir su pasižymėjimu išlaikė Civil Service kvotimus, nors juose dalyvavo ir prityrę mokytojai.

Po to Aldona vienus metus mokino šokių ir gimnastikos Chicagos parkuose ir per dvi vasaras vadovavo mergaičių "camps", kur ji jas lavino įvairaus sporto ir gamtos šokių. Ji ten išgelbėjo dviejų mergaičių gyvastis ir gavo už tą atsižymėjimus (medalius).

Dabar Aldona mokytojauja viešose mokyklose, kur perleidžia per savo rankas 2,150 mokinių į savaitę, taipjau duoda privatines lekcijas.

Ji be to sugabiai prirengia vakarų programus ir yra pati parašiusi keletą pantomimų. Reikėtų, kad lietuviai jąja labiau susidomėtų, nes butų bloga, kad mes užmirštumėm savo artistus.

* * *

Narmontų šeimyna yra viena seniausių lietuvių šeimynų Amerikoj. Aldonos tėvas Louis Narmontas gyvena Amerikoj netoli 50 metų, iš jų virš 40 metų Chicagoj, kur per 25 metus užsiėmė biznių. Jo žmona, Marė, atkeliavo Amerikon kokie 38 metai atgal. Išpradžių Narmontienė kokius penkis metus praleido rytuose, kur organizavo pažangias draugijas, dalyvavo choruose ir dainuodavo lietuvių vakaruose; taipjau rašė eiles ir straipsnius į laikraščius, daugiausia "Garsą", "Vienybę" ir "Lietuvą", pasirašydama slapyvarde "Bonuta". Abudu Narmontai lošė pirmam lietuvių teatre Chicagoje "Kova po Gruenwaldu".

Narmontienė tą dvasią mokintis, lavintis ir veikti įkvėpė ir savo trims dukterims. Louise Narmontaitė yra žinoma veikėja, Aldona — šokėja, o Isabella mokinasi muzikos.

Ateitis parodys ką šios trys mergaitės nuveiks.

—Amerikos Lietuvis.

P-lė Kudulaitė
IŠ
The Stock Yards Savings Bank

Ši jauną panelė, jusų pačių tautos, yra svarbi nerė musų organizacijos. Ji čionai yra del svarbaus tikslo, patarnavimui musų lietuviškai kalbantiems kostumeriams.

Ji remiasi visais turtais šio stipraus valstijinio banko.

Ateikite į banką, pasikalbėkite su panele Kudulaite ir daleiskit jai pasakyti jums, jusų prigimtoje kalboje, kaip mes esame pasirengę patarnauti jums.

The Stock Yards Savings Bank
4162-72 So. Halsted Street, Chicago.
CLEARING HOUSE BANKAS.

UŽGANĖDINIMAS ARBA PINIGAI GRĄŽINAMI
SKAITYKIT ŠĮ LAIŠKĄ

WONDERFUL HOME REMEDIES CO., (not inc.)
c/o MRES. HELEN SCHYMANSKI, Įsteigėja
1959 Cortland, kampas Robey St., Chicago, Ill.

GERBIAMOJI PONĖ:—

Apie pusė sausio, ač atėjau į jusų ofisą sirgdamas viduriais, nuo stokos atgavimo kvapo, nusilpimo, galvos skaudėjimo, gestritis ir smarkaus širdies plakimo. Parsinešiau namo 2 butelius jusų WONDERFUL HOME REMEDY į mėnesį laiko aš jaučiau geriau. Galiu dirbti darbą ir pasveikimas yra geras. Ačiu už tokias puikias pasekmes, ir jųs turite pilną tiesą paskelbti šį mano laišką.

Su pagarba MRS. ANNA HENDS.

Tai yra vienas iš tukstančių užganėdintų vartotojų musų WONDERFUL HOME REMEDY. Tos geriausios GYDUOLĖS išvalo jusų kraują ir pataiso visą organišką systemą. Taipgi geros nuo skausmų nugaros, galvos skaudėjimo, užkietėjimo vidurių, inkstų, reumatizmo, ir t. t.

Pardavinėjamos publikai iš lupų į lupas rekomenduojant per paskutinius trisdešimts metų su ABSOLIUTIŠKU PASISEKIMU.

Jei jųs esate tikrai biednas, ateikite su tuščiu buteliu ir gaukite musų HOME REMEDY visai dykai. $1.25 už butelį miesto orderiams. $2.00 už butelį už miesto orderiams.

ATEIKITE Į MUSŲ SVEIKATOS KRAUTUVĘ DABAR

WONDERFUL HOME REMEDIES CO., (Not Inc.)
Helen Schymanski, Įsteigėja
Armitage 4913 S. E. Cor. Cortland & Robey Sts., Chicago, Ill.

Reumatizmas išgydomas

Daeina iki kaulų Persišaldymas prašalinamas. Tos yra labai pavojingos ligos, naikinančios sveikatą, stiprumą žmogaus, naikinančios energiją. Daugelio atsitikimų jos kenkia visam gyvenimui.

Skaitykite šį laišką:
Polo Chemical Company, Chicago, Ill.

Gerbiamieji: — Aš esu labai dėkingas už jusų gyduoles. Jos padarė daug gero mano motinai. Aš negaliu išreikšti minties raštu, bet jei susitiksiu asmeniškai, aš žinosiu kaip jums ačiuoti. Meldžiu atsiųsti vieną butelį Sapomentol, ir t. t. Su pagarba F. Greszkowiak, Philadelphia, Pa.

Tokie laiškai kalba patys už save, mes turime šimtus jų. Sekite jų pavizdį ir gaukite nuo musų gyduoles kurios pagelbės jums nuo reumatizmo ir jųs daugiau nekentėsite. Kuomet pasensite reumatizmo negalima bus išgydyti. NEATIDĖLIOKITE, BET PIRKITE ŠIANDIEN. Kaina didelio slo viko $1.50, mažo 75c. Klauskite jusų aptiekoriaus arba agento, arba rašykite tiesiai mums ir jųs užmokėsite kaip atneš.

POLO CHEMICAL CO.,
2824 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.
Reikia Agentų

Prižiurėjimas jusų akių
Yra labai svarbus dalykas

Tikras išegzaminavimas
Butinai reikia datirti teisingą priežastį
Nauji Ofiso įrengimai

Labiausiai moderniško ir mokslinio pabudžio, geriausi kokius galima nupirkti už pinigus, suteikia man progą duoti jums geriausį akių prižiurėjimą.

Mano kainos yra vidutinės
ir kiekvienas gali išmokėti iš savo kišeniaus

DR. P. O. PEEMUELLER,
OPTOMETRIST
1536 West 47th Street, Tel. Yards 1624

BEST BUILT PERMANENT GARAGES
Pinigais arba mėnesiniais išmokėjimais

Tai yra jusų proga geram investmentui kad turėjus geriausiai pastatytą garadžių ant jusų pareikalavimo, mažai įmokėjus, lengvais mėnesiniais išmokėjimais. Jis apsimokės jums ar jųs turite karą ar ne, nes renda užsimokės už jusų mėnesinius mokesčius. Geriausi garadžiai yra statomi ekspertų mechanikų ir yra garantuoti iš visų atžvilgių.

KAINOS SEKAMOS:

Vieno karo garadžius $195.00 ir augščiau
Dviejų karų garadžius $260.00 ir augščiau
Šis 2 karų garadžius pastatytas jusų pareikalavimui, visas naujas materijolas $30.00 ĮMOKĖJUS kitus į 12 mėnesių išmokėjimais

Rašykite del Katalogo arba telefonuokite del sutarimo su musų atstovu

Mes taipgi suteikiame visų materijolų del budavojimo garadžiaus, tik praleisdami hardware ir jųs pasidarysite duris, mes suteiksime materijolą del jų.

KAINOS YRA SEKAMOS:

Vieno karo garadžius $80.00 ir augščiau
Dviejų karų garadžius $100.00 ir augščiau
Už kitus pagal didumą.

Mes turime savo jarde visų naujų namų materijolą, lentas visokiems reikalams, taipgi sienoms lentas, stogų popierų, pliasterio lenteles, garadžių duris, sash, millwork, ir t. t. labai žema kaina.

NORTH WEST SIDE LUMBER CO.
Abe I. Lurya, Pres.
4440 W. North Avenue Albany 7800

Dastatome į visas dalis miesto ir apielinkės
Atdara nuo 7 ryto iki 6 v. v. Nedėlioj nuo 8 iki 1 val.

SALUTARO RYTAS
Salutaro rytas teviečia gražus;
Sveikata atgyja, kaip aušta dangus.

KODEL?
1) — RYTAS —
2) — PIETUS —
3) — VAKARAS. } TRYS DIENOS LAIKAI.

TODEL, KAD:
Diena be ryto, žmogus be Salutaro negali but!
1) — Salutaras priduoda apetitą;
2) — Salutaras vidurius išvalo;
3) — Salutaras pataiso sveikatą. } SVEIKATA

Tik vienas doleris ir kvoteris bonkai.
Klauskite aptiekose arba prie
SALUTARAS DRUG & CHEMICAL CO.,
1707 S. Halsted St., Chicago, Illinois.

Garsinkities "Naujienose"

Moksleiviu Keliai

Lietuvių Moksleivių Susivienijimo Amerikoje Organas

REDAKTORIUS
M. J. ŠILEIKIS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.
REDAKCIJOS NARIAI:
P-lė L. Narmontaitė, 3223 Parnell Ave., Chicago, Ill. (veda anglų skyrių).
J. Aurila, 25 E. 23th St., Chicago, Ill.
J. Keserauskas, 1439 So. 49th Ct., Cicero.

CENTRO VALDYBA:
P-lė L. Narmontaitė, Pirm., 3223 S. Parnell Av., Chicago.
B. Simokaitis, Raštininkas, 3210 Arthington St., Chicago
J. Lazdauskas, Iždininkas, 6044 So. Peoria St. Chicago.

Mikas Šileikis

Braižiniai

Mergos myli tiktai rožę,
Da labiaus jos pumpurėlį
Kai jaunystėj atsivožia;
Nors viduj ir kirminėlis
Tarp lapelių pasišliaužia...

* * *

Tavo lupos—tiktai burtai,
Susiburė-susikurė...
Kai nežemiškieji turtai
Žmogui sielą apibėrė!

* * *

Pilkumėlis žemės mano,
Vandenyje siauras takas,
Išmatavęs nesugrįši...

* * *

Iš dangaus su ukanomis
Palytėjus žiedą gelsvą,
Priešais langą pasijojai
Daug šmotelių sniego melsvo.

* * *

Mano meilė susirupus
Tavo išgąsčiui gesinti,
Bet nė karto nepavyko.

* * *

O močiute, kodel tu suverpiai
Mano gyvenimo siulą
Taip trumputį?

* * *

Saule, tu užteki skaisti,
Laisdemos labiau kaisti,
O nakty gal dar skaistesnė?

* * *

Knygos gyvenimo veidrodis:
Teisybę parodot senam,
O jaunam ir skaistų rytojų.

* * *

Prisikimšęs kabaretas,
Tenai linksminasi svietas
Ir praeitį apgailauja...

* * *

Kiekviena gyvybė myli
Matyt saulės veidą,
Ir beširdis akmuo saulei
Apšvietus yra malonus...

M. GORKI — Vertė J. Lapas.

BOLESLOVAS

(Pasakaitė)

Vienas pažįstamas man kartą pasakojo:

—Kada aš buvau Maskvoj sudentu, man prisiėjo netoliese gyventi su viena iš "tų"... žinai? Jinai buvo lenkė ir ją vadino Teresa. Aukšta, stipri briunėta, su tamsiais ir įdubusiais žandais, su dideliu ir storu tartum kirviu iškirstu veidu — jinai įvarė man baimę žvėrišku žibėjimu savo tamsių akių, storu baso balsu, vežėjo graibštumu ir savo rinkos prekybos miližiniška figura..... Aš gyvenau bėninge, o jos durys buvo priešais mano durų. Aš budavo niekad neatidarydavau savo durų, jeigu žinodavau, kad jinai namie. Bet tai, žinoma, pasitaikydavo retai. Kai kada tekdavo ją sutikti lauke gatvėj, kame ji šypsodavos tokia šypsa, kurią aš skaitydavau godžia ir ciniška. Nekartą aš mačiau ją girtą su paniurusiomis akimis, susidarkiusią, besijuokiančią kažkokiu ypatingu juoku... Tokiuose atsitikimuose jinai man sakydavo:

—"Sveikas gyvas, ponas studente!" ir kvailai kvatojo, stengdamosi pakreipti mano domę link savęs. Aš apleisčiau butą, idant išvengus tokių susitikimų ir sveikinimų, bet mano kambarėlis buvo toks mažytis, tačiau su dideliu langu, o toj gatvėj nuolat buvo tylu... Aš kentėjau.

—Bet štai vieną rytą aš rangaus ant lovos, stengdamasis rasti kokias nors priežastis, kad nėjus ant pamokų, — atsidaro durys ir ta nekenčiamoji Teresa baso balsu taria:

—"Sveikas gyvas, pons studente!"

—"Ko jums reikia?" klausiu. Žiuriu — jos veidas nusiminęs, prašantis... Jos veidas nepaprastas.

—"Matote, ponaiti, aš jusų noriu prašyti vieno dalyko... Jųs man tatai padarysite!"

—Aš guliu, tyliu ir mąstau:

—Užmačia! Pasikėsinimas ant mano nekaltybės ir daugiau nieko!

—Laikykis, Egorai.

—"Man reikia, matote, laišką į tėviškę parašyti," sako jinai maldaujančiai, tyliai ir bailiai.

—E, mąstau, velnias tave imtų! Atsikėliau, atsisėdau prie stalelio, paėmiau popierą ir sakau:

—"Ateikite čionai, pasisėskite ir sakykite kas rašyti....."

—Jinai ateina, atsargiai atsisėda ant suolelio ir su kaltu žvilgsniu į mane žiuri.

—"Na, kam rašyti laišką?"

—"Varšuvos keliu, į švenčionių miestelį, Boleslovui Kašputui"...

—"Ką rašyti? Sakykite...

—"Mielas mano Bolesai... širdelė mano... Tikriausis mano mylimasis... Tegul gelbsti tave Motina Dievo! Mano auksо širdelė, kodel tamsta taip ilgai nerašei savo vargstančiam balandėliui Teresai..

—Aš tik-tik nepasileidau juokais. Dvylikos verškų ugio, pudo svorio kumštėm, juodu, tartum visą gyvenimą kaminus valiusi ir nė kartą nesipraususiu veidu "vargstančioji balandėlė"! Kaž-kaip susilaikiau ir klausiu:

—"Kasgi jis, tas Liga?

—"Bolesas, pons studente", pasakė jinai lyg įsižeidusi delei mano darkymo jo vardo. "Jis, Bolesas, jaunavedis, mano...

—"Jaunavedis?

—"Kodel ponaitis taip nusistebėjai? Argi aš, mergaitė, negaliu turėti jaunavedį?

—Jinai, mergaitė?!... Gerai.

—"Kodel gi ne! Visko buna... Ar senai kai jis yra jusų jaunavedžiu?...

—"Šeštas metas...

Tegu jį! — mąstau aš. Na, parašėva mudu laišką. Tokį, aš jums pasakysiu, malonų ir meilišką, jog aš pats sutikčiau pasikeisti su tuo Bolesu, jeigu korespondente butų ne Teresa, o kas nors kita, mažesnė už ją.

—"Nuo pat širdies ačiu jums, ponaiti, už patarnavimą!" pasakė man nusižemindama Teresa. "Gal but ir aš galiu jums kuo nors patarnauti?

—"Nereikia, labai dėkuoju!

—"O gal ponaičiui marškiniai ar kelinės skylėtos?

—Jaučiu, kad tas mastodontas su suknia privertė mane rausti, ir gan trumpai pareiškiau, jog aš jos patarnavimo nereikalingas.

—Išėjo.

—Praėjo savaitė ir antra..... Sėdžiu prie lango ir švilpauju, mąstydamas kaip atplėšti save nuo savęs. Liudna, o oras blogas, eiti niekur nesinori, ir del ilgėsio aš užsiėmiau savaanalyzu. Tas irgi pakankamai liudna, bet nieko kito daryti nesinorėjo. Atsidaro durys — ačiu Dievui! Kaž-kas atėjo...

—"O ką, pons studentas neužsiima nė jokiu skubiu darbu?

—"Teresa! Gm...

—"Norėčiau ponaičio prašyti dar laišką parašyti..

—"Atleiskite... Bolesui?...

—"Ne, dabar jau nuo jo...

—"Ką-ą?

—"O kvaila moteriškė! Ne taip aš, ponaiti pasakiau, atsiprašau! Dabar jau, matote, reikia ne man, bet vienai draugei.. tai yra ne draugei, o... vienam pažįstamam... Jis rašyti nemoka... Jis turi mylimąją, tai aš ve... Teresa.., Gal but ponaitis parašysi tai Teresai laišką?

—Žiuriu aš į ją — jos veidas liudnas, pirštai dreba, kaž-kо nerimastauja — ir įspėlioju:

—"Štai ką, panelė, — pasakiau — jokių Bolesų ir Teresų jųs neturitė ir visa tai meluojate. Plaktis prie manęs jums nevieta ir eiti su jumis į pažintį aš nenoriu... Supratote?

Jinai kaž-kaip nepaprastai išsigando susimaišė, pradėjo ant vienos vietos trypti ir ėmė juokingai kraipyti lupas, norėdama ką-tai sakyti, bet nieko nepasakė. Aš laukiu kas iš viso to išeis. Aš matau ir jaučiu, kad, rodos, biskį apsirikau, įtardamas ją noru išvesti mane iš gero kelio. Čionai, rodos, turėtų buti kas nors kito.

—"Pons studente, — pradėjo jinai, ir mojusi ranka, skubiai nusigrįžo prie durų ir išėjo. Aš palikau su labai neramiu jausmu ant širdies, girdžiu — trenkė jos durys, taip garsiai — supyko, matomai, mergaitė... Pamąsčiau ir nusprendžiau — eisiu pas ją ir, pasikvietęs čionai, parašysiu viską, kas jai reikia.

—Įėjau stubon — matau, ji sėdi prie stalo pasirėmusi ir galvą rankomis susispaudusi.

—"Klausykite, — pasakiau.

—Visada, kai aš pasakoju šią istoriją ir ateinu iki šios vietos, man pasidaro baisu ir nejauku... kokia tai kvailybė! Taip-p...

—"Klausykite, — pasakiau.

—Jinai pašoka iš vietos, eina prie manęs kraipydamą akis ir padėjusi rankas man ant pečių ima šnibždėti, teisingiau — skambinti savo basu:

—"Nu ką-gi? Nu? Taip! Nėra jokio Boleso, nėra... Teresos irgi nėra! O jums kas? Jums šunku pavadžioti plunksna ant popieros, taip? Ak, jųs! Ir dar toks... baltutėlis! Nieko nėra, nė Boleso, nė Teresos, tiktai aš viena esu! —Nu ką-gi, nu?

—"Pavelykite, — pasakiau aš sujaudintas tokiu priėmimu, — kame dalykas? — Boleso nėra?

—"Taip, nėra! Tai kasgi?

—"O Teresos — irgi nėra?

—"Ir Teresos nėra! Aš Teresa!

—Nieko nesuprantu! Išplėčiau akis prieš ją ir prašau nuspręsti kurs mudviejų išėjo iš proto. Jinai nuėjo atgal prie stalo, pasinaršė tenai, atėjo prie manęs ir rusčiai pasakė:

—"Jeigu jums jau taip sunku buvo Bolesui parašyti, tai štai jis, jusų laiškas, imkite! O man ir kiti parašys...

—Žiuriu — mano rankoje Bolesui rašytas laiškas. T-fu!

—"Klausykite, Teresa! Ką visa tai reiškia? Kam reikia kad kiti rašytų, jeigu aš ve parašiau, o jųs jo nepasiuntėt?

—"Kur?

—"Ogi jam.. Bolesui.

—"Bet juk jo nėra!

—Tikrai nieko nesuprantu! Liko tiktai nusispiauti ir išeiti. Bet jinai pasiaiškino:

—"Ką-gi? — piktai prakalbėjo jinai — nėra jo, taip ir nėra! Jinai išskėtė rankas lyg nesuprasdama kodel jo nėra.

—"Man gi norisi kad jis butų... Argi aš ne žmogus, kai ir visi? Suprantama, aš... aš žinau... Bet juk niekam nėra skriaudos, jeigu aš jam rašau...

—"Atleiskite — kam?

—"Nagi Bolesui!

—"Bet juk jo nėra?

—"Ak, Jėzus-Marija! Nu tai kasgi, jei nėra, — nu? Nėra, bet išrodo kad yra!... Aš rašau jam, nu, ir išrodo kad yra... O Teresa — tai aš, ir jis man atsako, o aš atgal jam...

—Aš supratau... Man pasidarė taip skaudu, taip neramu, taip kaž-ko gėdinga. Prieš mane už trijų žingsnių gyvena žmogus, kuris neturi ant žemės nieko, kas galėtų atsinešti link jo meiliai, širdingai, ir tas žmogus įsivaizduoja sau draugą!

—"Štai jus man parašėte Bolesui laišką, o aš jį daviau kitam perskaityti, ir kada man skaito, aš klausau ir manau, kad Bolesas yra! Ir prašau parašyti laišką nuo Boleso Teresai... man. Kada tokį laišką man parašo ir skaito, aš jau visai manau, kad Bolesas yra. Ir delei to man lengviau gyventi...

—Tegul velnias ima! Ir nuo to laiko aš nuolat pradėjau rašyti du kartu į savaitę laiškus Bolesui ir atsakymus nuo jo Teresai. Gerai aš rašydavau tuos atsakymus... Jinai, budavo, klausosi ir verkia... tokiu basu ji verkė. Ir delei to, kad aš išsaukdavau ją laiškais nuo jos įsivaizduoto Boleso, jinai užtaisė man visas nosinaičių, marškinių ir visur kur skyles... Vėliaus už kokių trijų mėnesių po šios istorijos, pasodino ją už kaž-ką kalėjiman. O dabar jinai veikiausia yra mirus.

Mano pažįstamas nukratė pelenus nuo papiroso, susimąstęs pažiurėjo į dangų ir baigė:

—Taip... Kuo daugiau žmogus kando kartaus, tuo didesniu troškimu jisai laukia saldaus. Prisidengę savo senovės geradarybe ir žiurėdami viens į kitą per sausprendybės ir sautikrybės dumus į savo visišką neklaidingumą, mes to nesuprantame...

—Išeina gana kvaila ir... gailestinga. Pasikelkite, puolę žmonės... O kas tie puolę žmonės? Pirm visko—žmonės, tas pats kaulas, kraujas, ta pati mėsa ir tie nervai kai ir musų. Apie tai mums pasakoja per amžius iš dienos į dieną. O mes klausomės ir... velnias žino kaip visa tai paiku! Argi mes jau visai apkurtome nuo garsių gumanizmo pamokslų?... Tikrenybėj mes patys irgi puolę ir, atleiskite, dagi labai giliai puolę žmonės... į prapulį visokios saumanybės ir sausprendybės apie viršenybę savo nervų ir proto, palyginus protą ir nervus tų žmonių, kurie mažiau gudrų negu mes, blogiau moka nuduoti gerais, negu mes nuduodame. Taip visa tai sena, kad gėda ir pasakoti... Labai sena...taip!

L. NARMONTAITĖ
Lietuvių Moksleivių Susiviennijimo Amerikoje Centro Pirmininkė.

Prie Upelio

Vaikinas ir mergaitė kartą sutarė eiti pasivaikščiot. Diena buvo graži, skaisti, saulutė švietė, lengvas vėjalis pureno med žių lapelius ir gėlių žiedelius. Jaunuoliai linksmai keliavo džiaugdamiesi gamtos gražumu.

Jų pasivaikščiojimas tęsėsi apie valandą laiko ir buvo malonus. Jie apleido miestelį ir ėjo keliu per laukus, kur javai žaliavo, dobilai žydėjo ir kurnekur stuksojo butai. Jaunuoliai žingsniavo tolyn net nepajuto, kai užėjo mažą tiltelį, kur juodu ir sustojo, dairėsi tai į vieną, kitą pusę. Apylinkė išrodė stebėtinai graži. Žemyn pažvelgus matėsi sriauniai bėgąs upelis. Tas upelis vyliojo juodu arčiaus prisiartinti, pabraidyti po tyrą vandenėlį, pasidžiaugti juo. Pagalios vaikinas mergaitei sako:

—Žengkime arčiau prie upelio — taip juodu ir padarė.

Juodu nuo tiltelio nulipo žemyn, priėjo prie upelio ir ilgai stovėjo žiurėdami vandenin, kuris buvo sriaunus ir sėklus. Matėsi daugelis mažų žuvelių nardančių apie krumelius, šildančiusi prieš saulės kaitrą apie pakraščius. O upelio pakraščiai gražiai apaugę karklais ir kvėpenčiais žolynais. Vėjaliui pučiant karklai lenkė savo šakeles ir sveikino upelį.

Jaunuoliai budami ant kranto negalėjo užmatyti viso to gamtos gražumo, todel jie sutarė lipti ant akmenėlio, kuris stovėjo viduryje upelio. Vaikinas atsargiai mergaitę prilaikydamas už rankos pagelbėjo jai užlipti ant aukšto akmenio, o paskui ir pats užšoko ant jo. Čia jie matė daug geriau, daug skardžiau skambėjo paukštelių balseliai ir upelis čiurleno nesuprantama kalba, rodosi, liejosi paukščių nesuskaitoma meliodija su upelio burbuliavimu. Viskas išrodė nežemiška, muzika gražesnė negu teatre ir ta muzika daug švelnesnė, malonesnė ir tokia, kokia ją gamta sukurė, —nieko nebuvo dirbtino...

Juodu ilgą laiką sėdėjo prie upelio ir gerėjosi gamtos gražumu. Čia juodu pamiršo kasdieninius vargus ir jautėsi esą laimingais ant visados. Bet taip jiems besvajojant umai persimainė oras: skaisti saulutė pasislėpė už debesų, pasirodė juodas debesys ir pasigirdo griaustinis. Tai buvo jaunuoliam priminimu, kad juodu turės apleisti tą upelį, paukštelius ir zirzenančias museles, kurios skraidė lyg nujausdamos prisiartinančią audrą, Jiems buvo šunku skirtis su tuo dangiškuoju momentu. Jie vis sėdėjo ir nesiskubino keliauti iš ten, vilkino laiką lyg nieko nepaisydami.

Akies mirksniu žaibas sušvytavo, sutrenkė griaustinis, juodu skubiai apleido tą puikų upelį ir kalbėdamiesi apie taip smagiai praleistą valandėlę skubinosi namų link. —**Ig. Perminas.**

Dail. A. Žemaitis

Del jo paveikslų parodos.

Man, kaipo dailininkui, gal ir nepriderėtų rašyti, ką jųs žemiau skaitysit, bet daraū todel, jog žinau, kad niekas kitas tai nepadarys.

Žodžiu sakant, dailininkas prisitraukia mus į save, atidaro musų dvasios gelmes ir nedrąsiai į mus prabyla:

"Raginamas dailės mėgėjų surengti Chicagoje mano paveikslų parodą, kas galėtų buti naudinga ir tautos žvilgsniu"—

Kaip čia giliai atjausta siluečių, minčių, norų ir siekimų vienybė. O platus smulkmenų išskirstymas priklauso nuo jusų, gerbiamoji visuomene!

Žmogus reaguoja pasauliui keleriopai: grynąja mintimi, etikos bei estetikos mąstymais ir tikybos gyvenimu. Šitie reakcijos budai galima pavadinti keliomis pasaulėžvalgos rųšimis, kurias mes pergyvename mintimis, estetikos, etikos arba pagaliaus tikybos jausmais. Kitaip sakant, įspudžius, mums pasaulio daromus, skirstome ir dėstome sintėzėn. Dėstome ne vien tik mintimis, bet dar pasišaukiame pagalbon savo etiką, estetiką ir tikybos skonį. Tikybos skonį mes vadiname įgautą savo sielon visą išvirščiai musų jaučiamą pasaulį. Mums ateina pagalbon estetai ir duoda nurodymus į platesnę pasaulėžvalgą, etikos mokytojai — žiuri mums į akis kaskart su platesniu, gilesniu dvasios gyvenimu, o mes atjaustą gamtos dvasią bei grožę išrodome dailės formoje.

Yra daug estetų kurie nori, kad dailininkai rodytų jų pačių pergyventus jausmus ir jiems suprantamą estetiką. Bet dailininkas labai dažnai atspėja netik garsiųjų estetų jausmus, bet ir visos tautos. Imkime gerb. dailininko A. Žemaičio (Žmuidzinavičiaus) istorinį lietuvių paveikslą **"Regėjimas"**. Mes matome jame **senovę**, žirgvaikį blandėjantį, neaiškų vakaro tolumoj, lyg dangaus horizontu slenkantį. Man neteko matyt to paveikslo spalvų simbolikos. Užtat man teko gerėtis dail. A. Žemaičio paveikslu **"Nelaimūga šalis"** ir kt. Spalvos jo paveiksluose aiškiais ruožais piešia gamtą. Misterizmo nėra spalvose kaip kad čiurlionies vaizduose jis yra. Bet užtat čiurlionies ir pasaulėžvalga buvo skirtinga, jo ir tik jo individybė virpina musų sielos jausmus.

Mes, žiurėdami į dailininko paveikslus, netik kad pergyvename tą-pat, ką jis pats gamindamas savo kurinį, bet jo kurinys dažnai dar pažadina mumyse iš miego ištisą pasaulį naujų minčių ir jausmų estetikos grožę ir mąstymą. Žiuri ir kaskart gilesniu ir platesniu gyvenimu gyveni, nes dailininko dvasios turinys auga ir lobsta musų dvasios augštybėse ir jaučiamės gyveną pilnu, kulturiniu gyvenimu.

Kalbėti sausa teorijos kalba nepakanka. Reikia pasakyti, kad reikia mums iškelti dail. A. Žemaičio kurybą į visuomenės akis, kad netik lietuviai estetai, dailės ir meno mėgėjai galėtų reaguoti jais, bet ir svetimtaučiai įvertintų Lietuvos kulturinį stovį.

Dail. A. Žemaitis yra augęs ir mitęs lietuvių atmosfėroj. Tatai jo kurybos dvasia yra grynai lietuviška ir jis ją, be abejo, moka išreikšti. Jis svajoja pavesti savo kurybą lietuvių tautai ir lietuviai ypač amerikiečiai, turi auksinę progą dabar surengti jo paveikslų parodą.

Gal butų vienas iš praktiškiausių budų, tai sukurimas Dailės Draugijos arba tam tikro komiteto, kuris rupintųs dailininko A. Žemaičio ir kitų, paveikslus arba skulpturą siųsti į parodas per visą Ameriką ir kt. Galėtų surengti prelekcijas dailės ir meno srityse.

Į Dailės Draugiją galėtų priklausyti netik dailininkai, dailės studentai, bet ir visi žmonės, kurie remtų lietuvių labui dirbamą kulturos darbą.

—**Dail. Mikas Šileikis.**

MOKSLEIVIŲ BALIUS

Įvyksta šįvakarą 8 vai., Mildos Svetainėje, 3142 So. Halsted St. — **Dalyvauja Justas Kudirka, tenoras** ir p-lė **Aldona Narmontaitė — baleto šokėja**

Chicagos moksleivių kuopos rengiamas "Leap Year" balius įvyksta šiandie.

Kuopa surengė vakarą centro naudai. Vėliau žadama parengti maskaradų balius. Taipjau kuopa žada prisidėti prie LSJ Lygos surengti ekskursiją į Dailės Institutą.

PASTABA REDAKCIJAI.

Gerbiamoji Redakcija:

Pirmos kuopos laikytame susirinkime nutarta patalpinti į "Moksleivių Kelius" sekančią pastabą:

LMSA 1 kuopa, žinodama, kad narių užgauliojimas kenkia musų Susivienijimui, tatai reiškia savo norą, kad atetyje nebutų talpinama "Moksleivių Keliuose" tokios korespondencijos, kaip kad pereitam numeryje (lapkričio 14 d., 1923 m. **Red.**), tilpo p-no Šakoto korespondencija, kuris visai be reikalo užsipuola ant drg. A. A. Tulio.

Su pagarba, valdyba:
Ona Krasauskaitė, pirm.
Ig. Perminas, raštininkas.

Redakcijos prierašas. Šis protesto laiškas prieš redakciją yra senai gautas ir buvo pasiųstas 1-mai kuopai trumpas paaiškinimas, kad nėra reikalo dėti į "Moksleivių Kelius", bet kuopai reikalaujant mes jį įdėjome dabar. Iki šiol jo nedėjome, kad kuopa ne prieš korespondentą protestuoja, bet redakciją, o redakcijai prisiųsta pastaba ir pasiliko jos žinioje.

—Šilas.

PAVASARIO BALADA.

Zuikis margas
Miško sargas,
Pagiriuose tuntuliuoja
Ir pašyno pakrumyne
Sau dainelę padainuoja:
Tu-liu-liu....
Trum-tu-liu
Ir vėl žingsnį
Pasryguoja,
Apsidairo atsargiai.
Usus kraipo,
Pažvairuoja:
Ar neeina kas keliu,
Tu-liu-liu čiu-liu-liu
Ar neeina kas keliu.
Ir vėl plonu
balseliu:
Trum-tu-liu,
Dar nieks neina
šiuom keliu.
Tiktai miškas
Pasišiaušęs
Saldžiai šneka,
šakoms moja
Ir vilioja
Giesmininkus paukštelius.
Vėju plaukia
Kvietkų kvapas
Plaukia, plaukia
Vis labiau....

The Students' Corner.

Editor — **Louise Narmonta.**

A Reminder

May we remind you, dear reader, that as an organization cannot exist without any members, neither can this corner maintain its life without contributions. This corner is maintained for the express purpose that you may express your ideas herein, that you may send in news of interest to the student and to all others, and, also that you may accustom yourself to writing in English both prose and poetry.

Any endeavor when supported by all can develop beyond the greated expectations. If every member of our organization and every interested reader should send in a contribution once in a while, that contribution no matter how small when added to the rest will help us make this corner more interesting. We cannot succeed without your help

Dear reader, our reminder is but a modest appeal to you. You may be assured that your contribution shall be received with open arms. Don't postpone your writing until some vague future date. Your inspiration may pass. Do it now! Don't wait to be inspired. Write about anything that interests you or that you think may be of interest to others. Don't hesitate because you think you lack literary style. Your individual style of writing may be just the thing to make you famous. So, contribute now.

We hope this appeal will result in the expansion of this column. If we have the material. Naujienos will let us cover all the space we want. Here's your chance. Don't let it slip out of your grasp.

Become a contributor to the Students Corner. By so doing, you will be boosting the Lithuanian students' organization. We need more boosters. Lithuanians, their descendants and others interested in the Lithuanian people have not been sufficiently interested as a group in stimulating education, in upholding the arts and sciences, or in providing encouragement to those few who were desirous of getting an education. The efforts of a few individuals have not made much headway. An organization devoted to students and educational needs of the people is the instrument whereby we, as Lithuanians, can make an impression in the progress of our times. Use this corner as a clearing house for your ideas. Let us know what your suggestions are as to how we can accomplish our purpose. Whether you agree with us or not, write to us, anyway." We want to know what you do and about what you think. Write! Write!

Our Leap Year Dance

Don't forget to attend our Leap Year dance which will be held at **Milda Hall, 3142 S. Halsted St., Saturday March 8, 1924 at 8 P. M.** From indications thus for the committee promises us that this is to be a very successful evening. As this is Leap Year, the ladies will have the privilege of asking the men to dance. Oh, bashful boys, here's your chance! We understand that a very good orchestra has been engaged. We shall we treated to the best syncopated music you ever heard. And wonder of all wonders, this orchestra plays for the Lithuanian folk dances with the real Lithuanian spirit. Come and hear the Briedis' boys play.

Aside from the dancing, we are pleased to announce that Mr. Justas Kudirka the well-known Lithuanian tenor has consented to sing for us. Mr. Kudirka has studied in Italy, and has sung in the Lithuanian Opera. Mr. Kudirka is among the few well-known people who believes in encouraging our student organization. Words fail us in expressing our appreciation in that such a well-known artist as Mr. Kudirka sympathizes and recognizes our young organization and our slender effort.

We are also pleased to announce that Miss Aldona Narmonta, an accomplished classical dancer and teacher has promised to participate in the evenings program. She will present two semi-character dances, "a Rainy Day" and "Rustic Orchard". This is the first time this your that Miss Aldona will appear at a Lithuanian affair.

Besides Mr. Kudirka and Miss Narmonta the program will consist of some minor presentations. Bring your friends. Come and dance with us. Refreshments will be served.

So, don't forget Milda Hall, Saturday March 8, 1924, 8. P. M.

Seven of life's great mistakes

1. The delusion that individual advancement is made by crushing down others.
2. The tendency of worrying about things that cannot be changed or corrected.
3. Insisting that a thing is impossible because we cannot accomplish it.
4. Attempting to compel others to believe and live as we do.
5. Neglecting development and refinement of the mind by not acquiring the habit of reading fine literature.
6. Refusing to set aside trivial preferences in order that important things may be accomplished.
7 The failure to establish the habit of saving money.

Contributions

[Editor's Note: — Once before we appealed for contributions. Our appeal was heeded by a few. Hence to-day, we can present material sent in by some of our students. We hope that every student can boast of an article in this column.]

In the Realm of Electricity

The Electrical Power in The United States and Chicago According to the annual report the total Electrical Power used in the United States in 1922 is 47,659,004,000 killowatt-hours.

The most powerful Electric) dynamo is being built by the General-Electric Company for the Niagara Falls Power Company, and one for the Commonweatlh Edison Company of Chicago for the Crawford Ave. Central Station. These dynamos will be the two largest machines in the world, aggregating from 500,000, to 600,000 kilowatts.

The Commonwealth Edison Company of Chicago uses about 3,000,000 tons of coal in a year, and about 250,000,000 gallons condensing water.

The transmission and distribution of the Eletrical energy transmitted from the generators in the City of Chicago, are as follows: 9,000, 12,000 and 20,000 volts.

In 1922 the Commonwealth Edison Company had a total out put of the Electrical power in the City of Chicago, 2,225,443,000 kilowatt-hours.

Which city in the world has the largest Eletrical-Power output in relation to its size? (From the "Statistics of Electrical-Power".

—**B. Simokaitis,**
Stud. Elect. Engineering.

Effiecency

The most powerful weapon on the battle-field of life is efficiency. Every mans life is a battle ground with fate and effiecency struggling for possesion, fate is against him, effiecency for him.

Efficiency is not a mechanical process of reducing either merchandise or humanity to the utmost spasmodic gain, but it is the science of proper application of what you know. Any man can overcharge on whatever commodity he has, be it service, merchandise or advice, but it will not insure a permanent success, for even the chance of fair dealing may become more difficult. Any man calling himself a manager can exploit a group of workmen — but, it will be short lived, and a constantly changing stream of help does not produce the work either as cheap or as well.

This is an age of specialization, and no effort of concentration is too great to acquire efficiency. It provides our only freedom, that of shaping circumstances to suit ourselves, and an evolution from a world of chance into a realm of choice. **Isabelle Kramer.**
Valparaiso University.

Heard at School

A word governed by another word is called its regiment.

Rhythm is a horse trotting on a road.

A verb is something to eat.

A. balance of power is making a poker stand up straight in your hand.

A weeping birch is that kind of a stick that makes you weep.

Eating cares are troubles you have because you are tired of eating.

Greece is a country noted for its handsome people. They are all sculptures.

Cleopatra's death was caused by an asp which she dissolved in a cup of wine.

Julius Caesar was a great soldier who wrote a book for beginners in Latin.

The history of Rome is wrapped in antiquity.

Contributed by
Marie Jakimas.

Announcement

The Chicago chapter of the Lithuanian Students' Association of America is giving a Leap Year Dance and Musical Program at Milda Hall 3142 So. Halsted St., Chicago, Saturday March 8, 1924 at 8 P. M.

The proceeds of this evening will be turned over to the grand Chapter to the used for administrative purposes.

—**Dance Committee.**

Smiles and Laughs

X. — "Miss Clark is a clever girl. She has brains enuf for two."

Y. — "Then she's the one for you to marry".

"Joe married a cool million I understand".

"Yes, and his wife acts as if she were afraid to let him get his fingers chilled".

Did you ever see a company of women perfectly silent?"

"Yes, once; one had asked which of those present was the eldest."

With a young man, a meal is a meal.

At middle age, it is something after which one may smoke.

In old age it is something to take medicine before and after.

Phone Victory 7070 Phone Victory 7070

HUB CAB CO.

2929 So. Halsted St., Chicago, Ill.

20c. už mylią yra tai žemiausia kaina Taxi Cab Chicagoje suteikiama per

The Hub Cab Co.

Mes esame vienatinė lietuvių kompanija. Operuojame 50 geriausių automobilių (Cabs) Chicagoje.

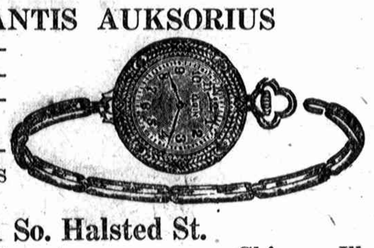
Visi šoferiai unijistai

Phone Victory 7070 Phone Victory 7070

P. K. BRUCHAS

ATSAKANTIS AUKSORIUS

Deimantai, Laikrodžiai, Laikrodėliai ir auksiniai dalykai. Taisymas gerai atliekamas žemomis kainomis.

3321 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 9687, Chicago, Ill.

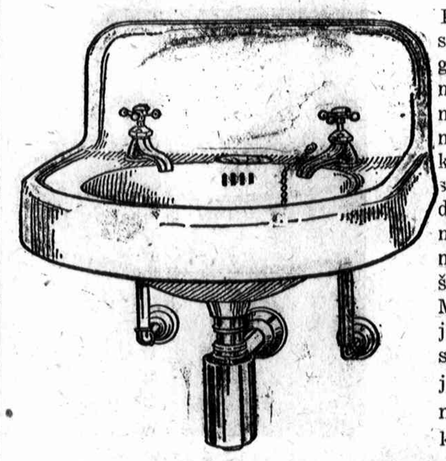
Trys Geros Priežastys

Kodel Jųs Turite Pirkti Sau Plumbingus ir Apšildymo Reikmenis nuo Musų:

I Mes nedarome misreprezentacijos ant musų tavorų.

II Kuomet jųs pirksite plumbingo arba apšildymo materijolą nuo musų, jei jųs nebusite užganedintas, tai mes permainysime arba jusų pinigai bus grąžinami bile kada.

III Kuomet mes aprokuojame apšildymo arba plumbingo reikmenis del jusų namų, mes nepriimsime jusų biznio kol mes nematysime, ir kol jųs nedaleisite dėti užtektinai didelio boilerio, užtektinai radiatorių, kad jųs pilnai butumėt apsaugoti nuo šalčio.

Kad patvirtinus, jogei sakome jums tiesą, mes galime nurodyti jums žmones jusų apielinkėje, kur mes esame įdėję apšildymo reikmenis del jų. Viskas ko mes norime nuo jusų, tai paduoti mums bandymą, kol jųs pirksite kur nors kitur. Apskaitliavimai ant plumbingo ir apšildymo suteikiama dykai. Mes taipgi paskoliname jums visus reikalingus instrumentus, kad įtaisius jusų plumbingo ir apšildymo įrengimus, be mokesčio.

Bukite tikras žiurėkite tikro vardo ir vietos

MUSŲ VIETA YRA DIDELIS MEDINIS NAMAS SU DILELE IŠKABA ANT VIRŠAUS.

M. LEVY & CO.

Kampas State ir 22os Gatvių

Telefonai Calumet 0645-1692

Atdara vakarais iki 7 val. Nedėliomis iki 1 val. po pietų.
Mes kalbame lietuviškai

Tel. Boulevard 0696

LIETUVIŲ APTIEKA

New City Pharmacy
3327 So. Halsted St.

Turiu garbės pranešti Lietuviams ir visuomenei apskritai, kad metai tam atgal aš atidariau aptieką vardu NEW CITY PHARMACY prie So. Halsted gatvės num. 3327 ir kviečiu visą visuomenę ir Lietuvius atsilankyti ir pasimatyti su manim, jei butų reikalas namuose, kadangi aš esu ištikimas visais žvilgsniais.

Aš turiu pakankamai prityrimo vaistus sutaisyti ir patarti visuose pasaulio kraštuose.

Mano kainos yra žemesnės negu kitur kur.

Su pagarba,
JONAS MALACHAUSKAS.

Phone Boulevard 7589

Dr. William Blanchard

1545 W. 47th St.,
netoli Ashland Ave.

(Pirmiau buvęs extra-ordinary profesorius patalogijos Berlino Universiteto)

SPECIALISTAS

Nuo visų skilvio ligų ir žarnų (specialiai prašalina tape-worm), Inkstų, reumatizmo ir nervų nesveikumus.

Geriausia egzaminacija X-Ray ir electronic, kuomet reikalinga.

Valandos kasdien nuo 8 ryto iki 8 valandai vakare.

REUMATIZMAS SKAUSMAI SANARIUOSE. TRAŠKĖJIMAS KAULŲ
Prašalins šiandien kuomet vartosit musų gerą gyduolę

POLO SAPOMENTOL

Del trinimo, kuris prašalins skausmus iš skaudamų muskulų, sustyrusių sujungimų, išnirimų, skaudėjimo nugarkaulio ir persišaldymo. Jei turite simptomus reumatizmo ar šalčio, eikite aptiekon ir prašykite SAPOMENTOL, persitikrinsit, kad yra geras. Kaina 75c.
POLO CHEMICAL CO.
Išdirbėjai.

Akinių pritaisymo mene
20 metų prityrimo

SIMPTOMAI PAREIŠKIA AKIŲ LIGAS

Ar jums skauda galvą?
Ar jusų akys ašaroja?
Ar yra uždegtos?
Degina ar niežti?
Ar skaitant akys greit pavargsta?
Ar kvaista galva?
Ar matote kaip ir plunkančius taškus
Ar atmintis po truputi mažėja?
Ar akys opios šviesai?
Ar jaučiate kaip ir smiltis akyse?
Ar yra balta dėmė ant vokų?
Ar turit kataraktą?
Ar turi žvairas akis?

John J. Smetona

AKINIŲ SPECIALISTAS

1801 S. Ashland Ave.,
Kampas 18 gatvės

Ant trečio augšto virš Platto aptiekos, kambariai 14, 15, 16 ir 17. Valandos nuo 9 ryto iki 9 vakare. Nedėlioj nuo 9 iki 11:30 val. ryto.

Paino Tablets

Prašalina skaudėjimus galvoj, nugaroj, strėnose, muskuluose; geras staigiame ir chroniškame reumatizme, neuralgijoj ir tt. Geriausias vaistas nuo slogų ir influenzos. Liuosuoja vidurius. Pabandykite ir visada vartokite. Gaunamas visose aptiekose ir pas išdirbėjus. Kaina 50 centų.

PAINO CHEMICAL CO.
1824 Wabansia Ave.,
Chicago, Ill.

DEL VYRŲ TIKTAI

Visą šį mėnesį gydysiu visus pacientus, kurie tik ateis, numažinta kaina už kiekvieną skirtingą ligą.

Visi kenčianti nuo chroniškų ir užsisenėjusių ligų arba negalėjimų, gali pasinaudoti ta nužeminta gydymo kaina. — Atsiminkite, kad gausite tą patį prižiurėjimą ir gydymą kaip mokėtumėt paprastą kainą. Gydymas ligų yra specialumas mano viso gyvenimo. Žinau, kad galiu jumis gydyti geriausiu budu kokis yra žinomas medicinoje.

Daktaras del vyrų
Praktikuoja 25 metus — tai yra geriausias darodymas, kad turiu pasisekimą ir kad galima pasitikėti. Ar ne taip?

DR. M. G. MARTIN
337 W. Madison St.,
Chicago, Ill.

Suteikiame Europiškas Gyduoles

SUŽINOK TIESĄ. Wasarmano bandymai jusų kraujo, ar mikroskopinis egzaminavimas jusų slaptybių suranda, ar jus esate liuosas nuo ligos, ar ne. Persitikrinkit! Gyvastis yra perdaug brangi, kad rizikuoti. Naujas gyduolių sutaisymas, perkeičia praktiką medicinoje ligos ligšiol skaitomos neįveikiamomis, lengvai pasiduoda šitam moksliškam gydymo metodui. Aš naudoju mano praktikoj visus vėliausius serumus, čiepus., antitoksinus, bakterinas ir naujausias, ypatingas gyduoles ir vėliausius ir geriausius budus gydymui užsisenėjusių negalių. Stok prie burio dėkingų užganėdintų pacijentų, kurie plaukte plaukia į mano gydymo kambarius kasdien. Ateik tuojau del dyka apžiurėjimo ir slapto egzaminavimo.

X—RAY EGZAMINACIJA $1.

Nelauk lig paskutinių dienų, kad del perdaug svieto mano ofise negalėtumet pasikalbėti su manim. Teisingas gydymas. Nėra apgavingų apvylimų ar prižadėjimų. Pasekmės yra tokios, kokių norite.

Valandos: 9 ryte lig 5:30 po p. Seredomis ir subatomis: 9 ryte lig 8 vakare, Nedėliomis: 9 lig 1.

DR. H. G. MARTIN
337 W. Madison St.
(Kampas Madison ir So. Market)
Chicago, Ill.

Pilnas žmonių Dr. Ross' ofisas kasdien, del gydymo chroniškų, nervų, kraujo, inkstų, puslės ir šlapumo ligų.

10
privatiškų gydymui kambarių

Čia atėję gauna geriausį Amerikoniška ir Europiškų gydymo. Didžia skaičius žmonių ligydomų kasdien per Dr. Ross, suteikia progą duoti geriausį medikalį patarnavimą žemiausia kaina. To ką mokestį gali kiekvienas išlesėti mokėti, taip kad nei vienas nereikalauja užmesti savo ligą.

Patarimas dykai.

Žinokite apie save tiesą. Visiška paslaptis yra užtikrinta.

Dr. B. M. Ross,
35 So. Dearborn Street,
kampas Dearborn ir Monroe St.
Crilly Building. Imkite elevatorių iki 5 augšto.

Trisdešimt metų toje pačioje vietoje.
Priėmimo kambarys 506 del vyrų.
Priėmimo kambarys 508 del moterų.

Valandos: Kasdien nuo 10 ryto iki 5 val. vakare. Nedėlioj nuo 10 val. ryto iki 1 val. dieną. Panedėlyj, seredoj ir subatoje nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakare.

NAUJIENŲ KONCERTAS IR X METŲ JUBILIEJUS BALIUS

Dainuos Naujienų Jubiliejaus Koncerte Operoj Traviata

Vladimir Svietlov

Dainuos Naujienų Jubiliejaus Koncerte

Nora Gugienė

Dainuos Traviatoj Naujienų Koncerte

Gabriel Hrzanowski

Ji žavės akis ir širdis Naujienų Jubiliejaus Koncerte

P-lė Julija Tučkovska

P. Stogis

Dainuos Naujienų Koncerte

Justas Kudirka

Julija Širvaitė

Dainuos Naujienų Jubiliejaus Koncerte

Ina Dean

Visa lietuviškoji Chicaga ir visos lietuviškos Amerikos mieli svečiai yra širdingai laukiami į bendrą visų linksmybę NAUJIENŲ DEŠIMTMETINIŲ SUKAKTUVIŲ KONCERTE IR BALIUJE.

ASHLAND AUDITORIUM

Kampas Van Buren ir Ashland Blvd.

Nedelioj, Kovo 9tą diena 1924

Durys atsidarys 6 val. vak. Prasidės lygiai 7 val. vak.

Pasirupinkit tikietus iškalno. Parsiduoda Naujienų Ofise ir kitur.

Vieša padėka Naujienoms

Nėra laikraščio, kuris butų tiek daug pasidarbavęs žmonijos labui, kiek "Naujienos". Jos nuo pat pradžios savo gyvavimo yra musų gelbėtojos. Jos teikė mums dvasinį peną ir skelbė musų draugijų veikimą pakėlimui ir praplėtimui jų ribų. Musų tvirtėjime ir pasisekime mes pripažystame nuopelnus "Naujienoms."

Delei to Susivienijimas Lietuvių Draugijų ant Bridgeporto, susirinkime vasario 26 dieną, Mildos svetainėje, matydamos reikalą, delei daug gero padaryto netik "Susivienijimui," jo draugijoms, bet ir budavojamam Lietuvių Auditoriumui, vienbalsiai nutarė tarti padėkos žodį "Naujienoms".

Susivienijimo Lietuvių Draugijų ant Bridgeporto Valdyba, pildydama 36 draugijų atstovų nutarimą tariame "Naujienoms" ir jų vedėjams širdingą ačiu.

Susivienijimas Lietuvių Draugijų ant Bridgeporto.
Prez. Ben. M. Butkus
Rašt. A. J. Lazauskas.

Pasveikinimas nuo moksleivių

Liet. Moksl. Susiv. Amerikoj sveikina "Naujienas" apvaikščiojant 10-ties metų jubiliejų.

Sutapus "Naujienų" gyvavimo dešimčiai metų, kurios kaipo vienintėlis žmonių laikraštis, kulturos kėlėjas ir patarnautojas, apvaikščioja savo gyvavimo dešimties metų sukaktuves. "Naujienos" kaip visiems žmonėms taip ir moksleiviams leidžia naudotis savo skiltimis. Trejetas metų atgal ir dabar, yra leidžiamas per "Naujienas" Liet. Moksl. Susiv. Am. organas —"Moksleivių Kelias".

Moksleiviai žinodami, kad "Naujienos" duoda jiems užtektinai vietos ir taip dažnai leisti organą kaip jie išsigali, tat LMSA. reiškia "Naujienoms" savo širdingą ačiu ir linki joms ir toliaus veikti ir skleisti visų žmonių naudai apšvietos darbą.

Tikėdamies, kad ateity "Naujienos" irgi nepasigailės moksleiviams vietos talpinti iš savo veikimo pranešimus ir žinutes, kuomet moksleivių tikslai yra siektis prie apšvietos — šviesti save ir kitus žmones.

Su pagarba,
LMSA. vardu
L. Narmontaitė, Centro Pirm.

Linkėjimai dešimtjes metų sukaktuvėms

Turiu garbės išreikšti savo mintį sulaukus dienos dešimties metų Naujienų gyvavimo.

Naujienos į dešimtį metų daug ką nuveikė visų Amerikos lietuvių labui. Daug biznierių praturtėjo skelbdami savo biznius Naujienose, daug žmonių apsisaugojo nuo įvairių prigavikų klausydami Naujienų patarimo. Trumpai kalbant, Naujienos nesuteikė naudos tik tam, kas nenorėjo susipažinti su jomis.

Naujienos — tai žibanti lietuvių žvaigždutė.

Neužmirštu, kad ir man Naujienos daug patarnavo skelbdamos mano biznį jau per septynius metus. Manau, kad ir ateity man Naujienos patarnaus mano užsiėmime.

Aš veliju Naujienoms per ateinančią dešimtį metų šimtą sykių tiek paaugti, kiek išaugo jos per pirmąją dešimtį metų.

August Saldukas,
4340 California Ave., Chicago.

Skaitykit ir platinkit NAUJIENAS

PROF. V. ČEPINSKAS
Lietuvos Universiteto, Kaune, Rektorius.

Dešimties metų progresas

Bėga dienos iš dienos, metai iš metų, bėga ir nyksta praeities bedugnėn. Daug metų prabėgo užpildydami tuščias žmonijos gyvenimo spragas, palikdami prakilnesnių minčių, darbų ir įvairių įvairiausių nuotikių glėbius. Pastarasis dešimtmetis ytin turėtų pasilikti ilgam laikui žmonių atminty, nes jis yra ypatingas netik mums chicagiečiams, bet ir visiems lietuviams.

Pastaruoju dešimtmečiu pergyvenom baisųjį pasaulinį karą. Lietuva įgyjo nepriklausomybę. Daugybės dolerių sudėta įvairiems kulturos, labdarybės ir politikos reikalams. Susilaukėme visokių profesionalų, artistų dainininkų, muzikų ir tt. Daug literaturos knygų, žurnalų ir laikraščių, tarp kurių bene svarbiausiąją vietą užima Chicagos dienraštis "Naujienos". Da susikurė daug naujų draugijų ir organizacijų. Ypatingai pasigerėtina jaunuolių vaikų draugijėlės, kurių chicagiečiai turi net keletą, apie kurių įsikurimą prieš pastarąjį dešimtmetį niekas ir nekalbėjo. Taipgi labdarybės draugija "Chicagos Komitetas Lietuvos Našlaičiams Šelpti" kuris savo rimtu nenuilstančiu darbu laike pastarųjų nepilnų trijų metų pasidėkojant prakilnios širdies žmonėms apie porą tukstančių Amerikos dolerių sušelpė keletą šimtų Kauno ir Vilniaus prieglaudose vargstančių Lietuvos našlaičių.

Iš seniau gyvuojančių dr-jų ytin reikia reikšti didelio pagarbos musų mylimąjai muzikalei meno draugijai Birutei, kuri pastaruoju dešimtmečiu energingai darbuodamosi dailės srityje padarė didelio progreso. Taipjau pasigerėtina ir Lietuvių Moterų "Apšvietos" dr-ja, kuri pirmutinė chicagiečių moterų tarpe pastaruoju dešimtmečiu atliko žymią dalį kulturos ir švietimo darbo, steigdama moterims mokyklas, rengdama paskaitas ir tt. Chicagiečiai turi ir daugybes kitų pasigėrėtinų draugijų, bet aš kalbu apie geriausia man žinomas.

Taigi švenčiant "Naujienų" dešimtmetinį Jubiliejų, man smagu yra pastebėti, kad prie minėtų ir neminėtų čion draugijų bei pavienių ypatų progreso ir jų darbo duodamų naudingų vaisių, "Naujienos" labai daug prisidėjo. Nuo pirmo Naujienų num. esu jų skaitytoja ir turiu pasakyti, kad Naujienų nusistatymas (su mažais išėmimais) man yra pasigerėtinas, nes apart įvairių pasaulinių žinių, plačiai gvildenama ekonomijos ir politikos klausimai. Taipgi talpinama visokių pažvalgų bei insitikinimų visi rimtesni sumanymai. Žodžiu sakant, "Naujienos" tai šviesi kulturos žvaigždė Amerikos lietuviams, ypatingai mums chicagiečiams, kuri pastaruoju dešimtmečiu visados švietė musų takus. Besigėrint pastarojo dešimtmečio progresu, visgi tenka nemažai apgailėti musų partijų bei asmenų visoki nesusipratimai ir tušti ginčai, kurių nemokėdami išvengti nors ir svarbiausiuose klausymuose negalime prieiti prie susitarimo. Taipgi negaliu praeiti nepastebėjus ir nekurių chicagiečių moterų pastarojo dešimtmečio progresą. Turiu omeny profesionalų ir stambiųjų biznierių (suprantama kur kas ne visų) moteris, kurių svarbiausiu progresu yra skaitoma nepriimti net SLA. 208-ton kuopon, be jokios priežasties, lygių joms bei aukščiau už jas stovinčių žinojimų narių ir varoma šlykšti agitacija prieš nares, rimtai žiurinčias į organizacijos reikalus. Taipgi jokiu budu nenorėjimas susitaikinti net tokiam lbdarybės darbe, kaip šelpimas Našlaičių ir tt. Šitoks pastarojo dešimtmečio chicagiečių moterų "progresas" netik apgailėtinas, bet dvidešimtam šimtmečiui da demokratingoje Amerikoje, visai netinkamas.

Neatsižvelgiant į kitus negeistinus musų tarpe apsireiškimus, man labai smagu šiuomi paminėti Naujienų dešimtmetinį Jubiliejų ir šioj valandoje Naujienoms ir Naujieniečiams reikšti dėkingumo už jų prielankumą visuose reikaluose, ypačiai kuomet Chicagos Komiteto Lietuvos Našlaičius šelpti labdarybės darbu tankiai Naujienose besikreipiant visuomet radau netik malonų Naujieniečių palankumą, bet ir medžiagišką paramą, ko ikišiol kitų laikraščių įstaigose bei redakcijose neradau.

Gyvuokit "Naujienos" ilgiausius metus, šviesdamos varguolių tamsius takus!

—K. Katkevičienė.

VLADAS POŽĖLA
Vienas žymiausiųjų Lietuvos Socialdemokratų Partijos darbuotojų.

Apie Naujienas

Naujienos — darbininkiškas dienraštis.

Naujienos suteikia teisingas žinias.

Naujienos pasiekia tolimus kampelius.

Naujienų laukia kiekvienas.

A. a. JULE ŽYMONTIENĖ
(Žemaitė)
rašytoja

Naujienas mielai skaito visi. Naujienų prašo Lietuvos žmonės.

Naujienos aprašo viską, kas įvyksta čia, Amerikoje, ir tėvynėje Lietuvoje.

Žodžiu, Naujienos — geriausias lietuvių dienraštis.

Naujienos yra kiekvienam žmogui prieinamos ir daugiau patarnauja visuomenei, negu bile kuris kitas lietuvių laikraštis.

Todel linkiu Naujienoms bujoti ir dar geriaus platintis musų vargšų darbininkų tarpe, susilaukti milioną skaitytojų ir tapti dar pigesniu. Nuoširdžiai linkiu joms to.

Daug žmonių apie Naujienas atsiliepia prielankiai. Yra mažas burelis tokių, kuriems jos nepatinka. Jų neverta nė minėti.

Pasiuntus į Lietuvą įvairius laikraščius, gauni atsakymą: sunau, ar brolau... atsiųsk mums Naujienas. Taigi aišku, kad Naujienos yra geras ir tinkąs dienraštis kiekvienam žmogui, kokio sluogsnio jis nebutų.

Lai gyvuoja Naujienos!

Esama dar daug tokių žmonių, kurie apie Naujienas jokio supratimo neturi. Tai patyriau besidarbuodamas Naujienų kontestui.

Patarčiau baltimoriečiams pasidarbuoti tarp Curtis Bay, So. Baltimore. Ir Kenoshoje yra daug tokių, kurie jokio laikraščio neskaito, o pasikalbėk su jais: jie "viską žino." Dar daug laiko praeis, iki plačiosios lietuvių minios proto įgys, ir tik tada mes tapsime tobulesni ir suprasime, kad be laikraščio žmogus, tartum be galvos.

Kazys Brazevičius.
Kenosha, Wis.

Pasisekimas su jumis, Naujieniečiai!

Kadangi sukanka jau 10 metelių nuo to pradėto sunkaus triuso—pradėjimo Naujienų, lai bus ir man leista pasveikinti jumis visus, draugai, jusų kovoj, ištvermėj ir sugabume įstatant Naujienas į remus pasaulio laikraštijos ir išauginant Naujienas į vieną didžiausių lietuvių dienraščių pasaulyje!

Lai Naujienos dar pakyla! Lai Naujienos dar daugiau sau užkariauja vietos lietuviuose. Lai buna pasisekimas su Naujienomis. Taipgi, sveiki ištvermingi pionieriai. Jųs džiaugiatės ir mes kartu džiaugiamės su jumis, kad Naujienos jus padarėte tokiomis, kokios jos dabar yra. Jusų P. Grigaičio, Kl. Jurgelionio, K. Gugio, J. Šmotelio, P. Galskio yra tame didžiausias nuopelnas. Sveikiname Jus. J. Kuzmickas-Uktveris

ATYDOS
Jacobsen & Deveika Co.
Malevotojai ir Dekoratoriai
Augštos rųšies darbas, vidutinės kainos. Pradėkite pavasario apsivalymą anksti. Popieravimas — musų specialumas.
Phone Cicero 7602
Rezidencija
1805 So. 49th Ave.

Generalis Kontraktorius
LIETUVIS

Budavoju visokius namus, murinius ir medinius, didelius ir mažus, kaip tai: Apartmentus, svetaines, bizniavus, garadžius ir del paprasto šeiminiško gyvenimo namus. Darbą atlieku kuogeriausiai, už prieinamą kainą. Kurie norite įsigyti savo namą, pirmiausiai pasitarkite su

JOHN G. MEŽLAIŠKIS
2319 W. 24 St., Chicago, Ill.
Tel. Canal 5395

Specialis Pasiulymas

Viskas del plumbingo, apšildymo ir elektros įrengimai

Geležinė balta maudynė, užbaigta su nikeliniais trimingais	$26.00
Kombinacijos gasinis boileris, užbaigtas	$22.50
Geležinė, balta, tiesi, vieno šmoto sinka	$24.00
Specialiai augšta tanka kloseto prirengimas, pilnai užbaigta	$17.00
Beržinės mahogany užbaigimo kloseto sėdynės	$1.90

Dastatymas dykai. Patarnavimas į 24 valandas
Atdara kas dieną iki 8 v. v. Nedėlioms nuo 8 ryto iki 12 dieną

Sol Ellis & Sons
2112-14-18-20-22 So. State St.
CHICAGO, ILL.
Vakarinėj pusėj gatvės
Telefonai į visus departamentus:
Victory 2454-4356

DR. VAITUSH, O. D.
Lietuvis Akių Specialistas

Patenkvins akių įtempimą, kuris esti, priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo akių aptemimo nervuotumo skaudamą akių karštį atitaiso kreivas akis, nuima kataraktą, atitaiso trumparegystę ir toliregystę. Prirenka teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimas daromas su elektra parodančia mažiausias klaidas. Specialė atyda atkreipiama į mokyklos vaikus.
Val.: 10 iki 8 v. Ned. 10 iki 1 p. p.
1545 West 47th St.
Phone Boulevard 7589

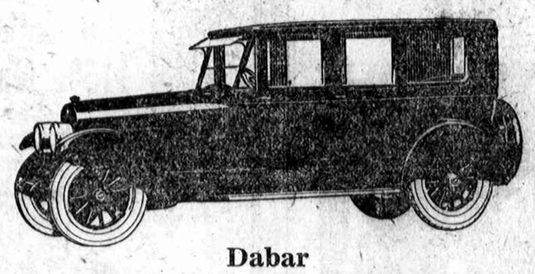
Lietuvių Dentistas patarnaus geriau
Traukimas dantų be skausmo. Bridge geriausio aukso. Su musų pleitom galima valgyti kiečiausį maistą. Garantuojame visą savo darbą, ir žemas musų kainas. Sergėkite savo dantis, kad nekenktų jusų sveikatai.
1545 West 47th Street,
Netoli Ashland Ave.

Tel. Boulevard 3985
J. A. LEPPA
RESTAURANT
3206 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

Isermann Bros.
Krautuvė del vyrų, vaikinų ir vaikų.
214—216 Market Square,
Kenosha, Wis.

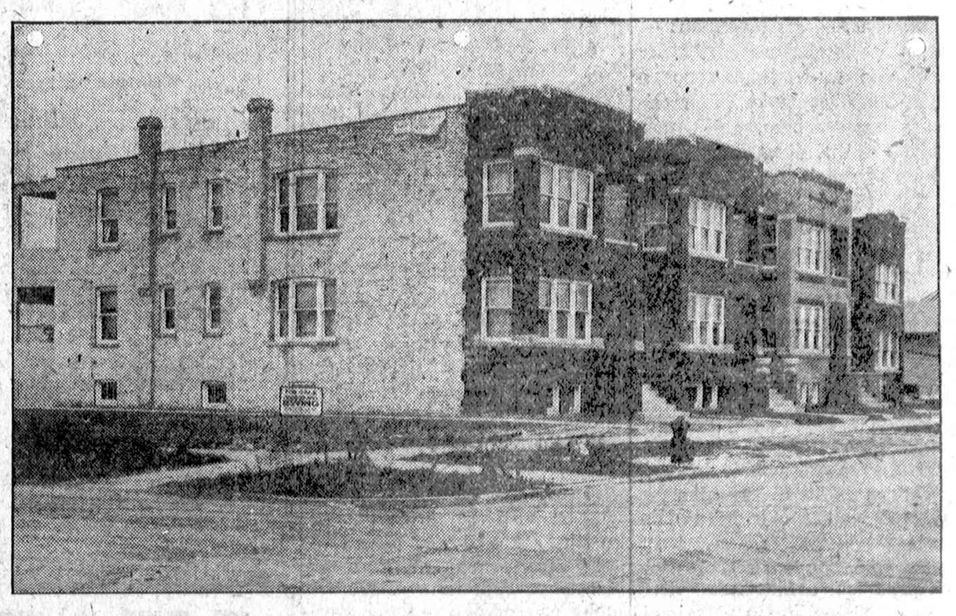
Reumatizmas sausgėlė
Nesikankykite savęs skausmais, Reumatizmu, Sausgėle, Kaulų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukimu; nes skaudėjimai naikina kuno gyvybę ir dažnai ant patalo paguldo.
CAPSICO COMFOUND mostis lengvai prašalina virš minėtas ligas; mums šiandie daugybė žmonių siunčia padėkavones pasveikę. Kaina 50c per paštą 55c arba dvi už $1.05.
Knyga: "ŠALTINIS SVEIKATOS", augalais gydyties, kaina 50 centų.
Justin Kulis
3259 South Halsted Street,
CHICAGO, ILL.

Pirkit Jusų
FORDA

Dabar
Išvengsite pasivėlinimo dastatyme
FRANK BRESKA
Autorizuoti Fordo ir Lincolno pardavinėtojai
2501 So. Kedzie Ave.
Lawndale 4113

TOKS JUSŲ NAMAS

Ar Tamsta nori vieną šitokį namą? Be abejonės, kad taip! Taigi nelauk ilgai, nes jau nebedaug yra, o mes dar parduodam senoviška kaina — pigiai. Bet neužilgo busime priversti pakelti kainą, nes materijolas ir darbininkai eina brangyn. Mes mainom ant senų namų ir ant lotų. Turim ir pagyventų namų kuriuos parduosime nebrangiai, nes prieš pavasarį norime išparduot, kad ir už tiek kiek mums patiems kainuoja.
Taipgi turim parduot dvi labai gražias farmas, su gyvuliais ir su visais įrankiais; visai netoli Chicagos. Parduosime pigiai arba mainysime ant miesto prapertės.
Matykit mumis. Telefonuok ar atvažiuok. Dabar pirkęs džiaugsies, nes pavasarį bus daug brangiau.
Jokantas Bros.
General Contractors and Real Estate
4138 Archer Avenue Phone Lafayette 7674

Pergyventos dienos

Kada laikraštis "Pirmyn" pasirodė Baltimorėj, nekurių draugų buvo pastebėta, kad laikraščio plėtojimuisi parinkti neparanki ir nepatogi vieta. Nors Baltimore yra sena lietuvių kolonija, bet nesukurė ji gyvos vertelgystės ir laikraštis "Pirmyn" neturės didelio sekimosi.

Išėjus gi pirmam numeriui jame stokavo margumo, gyvumo, žodžiu Amerikoniško styliaus atspindžio. Nors laikraštis buvo užpildytas sveikiausio turinio raštais, bet biznio atžvilgiu laikraštis pats per save negalėjo pasilaikyti.

Pasirodymas "Pirmyn", nors ir be pasekmių patiems leidėjams, tečiaus buvo nekuriems socialistų tikruoju akstinu pašonėn. Ypatingai tas atsiliepė ant tuo kartu buvusių Bostone "Laisviečių". Kaip žinoma, "Laisvė" neturėjo gerų raštų, tenkindavosi vien prasčiausio turinio pasakaitėmis. Ji neatstovavo nieko sveiko, nieko pamokinančio, o be to ir "Keleivis" turėjo savo įtaką žmonėse buvo ir užauginęs pusėtiną šeimynėlę. Išėjus "Pirmyn" "Laisvė" galėjo nustoti visiškos įtakos žmonėse ir jai buvo lemta žuti. Vėliaus "Pirmyn" mirė. Tuo laiku pas mane buvo L. Pruseika ir man ypatiškai pasakė: "Socialistams nevertėjo remti, ir skaityti "Pirmyn", nes tai privačių, atskirų žmonių leidžiamas laikraštis ir nieko bendra neturi su socialistais; gerai, kad ir mirė, nes mes manom Laisvę pastatyti ant tvirtų socialistinių pamatų ir tik vien socialistai priklausys ir valdys — niekas kitas daugiau".

Bandžiau aiškinti, kad skirtumo nėra tame kas valdo įstaigą, bet tik kokią naudą įstaiga neša žmonijai, — bet veltui. Nusistebėjęs iš savo draugo atkaklumo, palioviau ginčytis, nes miręs už save daugiau nekalba.

Po kiek laiko pasirodo "Naujienos" Chicagoje. Tuoj patenka ir mums keli numeriai. Visi sprendė, kad ir laikraštis kitokesnis ir turės geresnio sekimosi, nes yra pačiam biznio sukury ir vienoje iš didžiausių lietuvių kolonijų Amerikoje. Taipjau ir antgalvis labai tiko.

Numeriui po numerio Naujienos Chicagoj kaskart darosi gyvesnės, tvirtesnės ir tekniškesnės, taip kad visos rytinės valstijos kalba: "Naujienos turės gerą pasisekimą Chicagoj".

Pamenu, tai buvo vasaros laiku. Pribuvo pas mane mano draugas L. Pruseika. Kambary ant stalo pluoštas Naujienų. Neramiai dirstelėjęs užklausė manęs: "Tai draugas net ir iš Chicagos laikraščius skaitai?" "Taip," atsakiau, "nematau nuodėmės".

Klausyk! — jis tarė man: — Nereikia jį platinti rytinėse valstijose; viena, žinios senos, o antra man nepatinka P. Grigaičio ypata; svarbiausia gi mes Laisvę leisim dienraščiu, kaip tik prisirengsim".

Nusistebėjau ir išsižiojau. Nejučioms užklausiau: "kaip tai? Abu judu esate L. S. D. P. nariai ir jus atstovu esate Amerikoj; kaip galite neužkęsti viens kito ir už ką?"

"Tu nieko nesupranti" — atrėžė man L. Pruseika; "vėliaus persitikrinsi".

Per porą dienų vis kalbėjomės ir aš niekaip negalėjau suimti savo protu, kaip tas gali įvykti ir už ką L. Pruseika neapkentė Naujienų ir jų redaktoriaus.

Su laiku mudu su L. Pruseika pradėjom atšalti nuo viens kito. Man netiko jo patarimai, o jau pradėjau ir abejoti. Mačiau, kad tarp socialistų yra kas tokio negero, skirtumas nusistatymuose ir principuose, bet nesupratau kur ir kaip dalykai ištikrųjų yra.

Naujienos liekasi dienraščiu. "Katalikas" verčiasi nuo sosto, "Lietuvos" sekėjai sukandę dantis žiuri į Naujienas. Naujienos skina sau kelią kuoplačiausią, klodamos puošnų pradalgį savo šonan. Dreba sienos tautininkų — suklumpa "Lietuva". Naujienos gi laikosi tvirčiausiai. Ir taip Naujienos atsiranda kiekvieno darbininko grintelėj, pasiturinčio piliečio namuose, vertelgos rankose ir gero tikinčio žmogaus name.

Darbininkas ieško darbo, politinių įsitikinimų, organizacijų reikalų—Naujienos jam atsakančiausios. Biznierius ieško prekių, produktų, sužinojimo korporacijų ir šėrų stovio — Naujienos jam atsakančiausios. Tikintys darbininkas, sėsdamas prie valgio, deda kryžių ant savęs ir pasidėjęs Naujienas skaito, — Naujienos jam suteikia teisingiausias pasaulio naujienas paprasčiausia ir suprantamiausia lietuvių kalba. Diena iš dienos Naujienos bujoja, įgyja tvirčiausią poziciją lietuvių politikoje ir stovi Naujienos kaip nepajudinama uola.

Užeina šiaurės vėjas, viesulos, žmonės vadovaujas jausmais, o ne protais; griauna organizacijas, pašalpos draugijas, unijas, bet Naujienos nejudamos žengia lėtai pirmyn, bet nė žingsnio atgal.

Ir štai jau brėkšta dienužė, viesulos aptylsta, neatsiekę savo tikslo, kaukdamos nešasi atgal į savo šiaurės šalį, — ir vėl Naujienos sparčiai auga, nes moka orientuotis, moka suprasti ir įvertinti padėtį.

Naujienų šeimyna auga, nes Naujienos sugeba savo šeimyną gerbti ir jai patarnauti. Už tai garbė Naujienoms, kad jos turi savo tiesų kelią, nepermaldaujamus politinius įsitikinimus ir tvirtai, kaip uola, atlaikė savo poziciją nuo šiaurės viesulų!

JUOZAS TYSLIAVA
Poetas, Naujienų bendradarbis.

JONAS KASPARAS
Šakių Apskrities Lietuvos Socialdemokratų Partijos komiteto pirmininkas, "Naujienų" korespondentas.

DR. A. MONTVIDAS
Naujienų bendradarbis.

Garbė Naujienoms, kad jos prisitaikiusios prie sąlygų, moka gražiai auginti savo šeimynėlę, ir jai gali visur ir visuomet savo Naujienomis pasididžiuoti! — **J. Sabalius.**

Dešimts metų

Šiemet Naujienos apvaikščios dešimties metų sukaktuves. Dešimts metų! Rodosi, visai neilgas laikas. Bet jeigu mes įsigilintume į Naujienų dienraščio istoriją, galima butų parašyti ne ilgą straipsnį, bet storoką knygą.

Todel aš šiame rašinely nesigilinsiu į smulkmenas, nesigilinsiu į Naujienų gyvenimo istoriją, o tik suminėsiu keletą svarbesnių įvykių.

Kaip tik Naujienos pasirodė savaitraščiu, jos tuojaus užkariavo visuomenę. Tat ir tapo neužilgo dienraščiu. Kad Naujienoms gerai klojosi, liudija ir šis faktas: jos įsigijo nuosavą namą ir spaustuvę su vėliausių modelių mašinomis. Puiku! Tečiaus, kaip kiekvienas gyvunas, o dar užimąs svarbesnę pasauly vietą, įsigija priešų, taip ir Naujienoms atsitiko. Kenksmingiausi Naujienų priešininkai, galima sakyti, buvo jų draugai, kurie vėliau pasikrikštijo komunistais. Jie, tapę komunistais, darė visa, ką galėjo ir ką mokėjo daryti, idant nušlavus Naujienas nuo žemės veido. Jie neapkentė Naujienų todel, kad jos gadino jų biznį: įrodinėjo jų klaidas ir nenaudą jų darbo darbininkų klasei.

Imkime kitą Naujienų priešininkų rušį. Tautininkai, matydami gerų perspektyvų, mėgino pasinaudoti proga: jie norėjo padaryti "Lietuvą" iš savaitraščio dienraščiu. Klerikalai irgi nesnaudė. Jų "Draugas" dėjo visas pastangas, kad tik paguldžius Naujienas "ant matraso." Vienok Naujienos grumėsi su visomis kliutimis, nepaisydamos kad ir taip dar digus buvo jų kelias. Ne tik komunistai ir komunizmas visai susmuko, "Lietuva" įvirti ton duobėn, kurią tautininkai iškasė Naujienoms. "Draugas" gi tupi po ilgu ir juodu minykų skvernu ir vos alsuoja. Tai ve keletas svarbesnių reiškinių Naujienų gyvenimo istorijoj.

Kodel Naujienos taip skaitlingus ir tvirtus priešus nugalėjo? Todel, kad jos ėjo **teisingu keliu.** Tai yra todel, kad jos buvo visuomenės dienraštis. Reiškia, negynė aklai vienų ar kitų įsitikinimų, o gynė tai, kas buvo gera ir naudinga visuomenei ir ypač darbininkų klasei, gi kovojo prieš tai, kas buvo blogo. Štai kaip jos savo priešus nugalėjo.

Aš nuo savęs linkiu Naujienoms geriausios kloties pradedant pirmuosius antrojo dešimtmečio metus. Linkiu joms nugalėti ir likusius priešus.

Taipgi esu linkęs manyti, kad Naujienos vienuoliktais savo metais kreips daugiau domės į unijas, t. y. aiškins jų naudingumą ir vertę, paduos daugiau žinių iš unijinio gyvenimo, nes tai yra svarbus dalykas. Kol mes neturėsime skaitlingų ir tvirtų unijų, tol neturėsime nė tvirtos politinės darbo partijos. Kol darbininkai nebus tvirtai organizuoti (politiniai ir industrialiai), tol musų išnaudotojai tuks, o mes liesėsime.

Esmi irgi linkęs manyti, kad Naujienos kreips daugiau domės į namnius gyventojų reikalus, t. y. stengsis įrodinėti jiems, kaip apsivalyti nuo tų nešvarumų, kurie dažnai dvokia šalia kai kurių namų slenksčio.

Laisvės Mylėtojas.

S. BAKANAS,
Naujienų korespondentas, gyvena Pittsburgh, Pa.

LIETUVON— užrašykite savo giminėms ir pažįstamiems NAUJIENAS. — Lietuvos žmonės Amerikos Naujienas labiausia mėgsta.

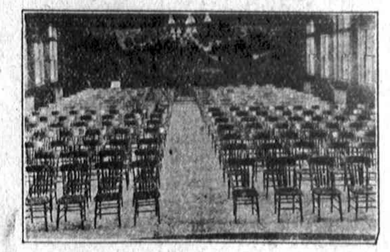
S. D. LACHAWICZ

Lietuvis Graborius
2314 W. 23rd Pl., Chicago, Ill.
Patarnauja laidotuvėse kuopigiausia. Reikale meldžiu atsišaukti, o mano darbu busite užganėdinti.
Telephones: Canal 1271, 2199

Physical Therapy Institute
DR. ANELE KAUSHILLAS
Chiropractor, Naturopathes, Electro—Therapy
Gydau be vaistų ir be operacijų, visokias staigias ir kroniškas ligas: Nervų, Vidurių, Paralyžių, Reumatizmą ir kitokias ligas vyrų, moterų ir vaikų.
3250 So. Halsted St.
Ant viršaus Universal State Bank
Valandos: 1 iki 8 vakare.
Nedėliom 9—12 iš ryto.
Phone Yards 4951

PARANKIAUSIA VIETA CHICAGOJE

Trys didelės svetainės, švariai užlaikomos, tinkamos del balių, mitingų, vestuvių, bankietų ir kitų reikalų.
Atskiri kambariai del draugiškų pasikalbėjimų, paranki vieta vietiniams ir iš kitur atvažiavusiems.
Viskas švariai užlaikoma ir mandagus patarnavimas.
Reikale prisiėjus kreipkitės pas
M. A. MELDAŽIS,
SAVININKAS
2222-44 West 23rd Place, Chicago, Ill.
Tel. Canal 1068

Pavasario Atidarymo Metinis Išpardavimas

Musų vėliausios mados pavasariniai rubai jau yra išstatyti musų puikioj krautuvėje

DRESĖS PO $10.00 IR DAUGIAU

Mes kviečiame musų plačią Lietuvišką publiką ateiti anksti ir išsirinkti sau geriausius tavorus, kurie gali but nupirkti pigiausiomis kainomis

LEWIS STYLE SHOP, 4716 S. Ashland Ave

Didžiausia Lietuviška Krautuve
Ant Town of Lake

Auksinių, deimantinių, muzikališkų instrumentų, drukuojamų mašinėlių naujos mados. Užlaikome rusiškų ir prusiškų armonikų ir balalaikų.
Taisome laikrodžius ir laikrodėlius bei muzikališkus instrumentus. Už darbą gvarantuojama.
Parduodam revolverius ir kulkas tiems, kurie išvažiuoja į Lietuvą arba ant ukės.
Užkviečiame atsilankyti, o busit užganėdinti.

STEPONAS P. KAZLAWSKI,
4632 So. Ahland Ave., Chicago, Ill.
Tel.: Boulevard 7309.

Gerumas piano turi but matuojamas pagal jo laipsnį

The Acoustigrande

Laipsniai pagal kuriuos mes išdirbame

Yra nupiešti ir originaliai padaryti per C. C. Chickering, kuris nustato piano toną, tradicijas ir patyrimą siekiantį iš pat pradžios pianų industrijos.

Galite pamatyti tuos pasauly puikiausius pianus pas

Chickering Bros.
2250 So. Park Ave.,
Telefonas Calumet 0039

Visados klauskite Stanley Posewich

J. WAREKOIS
Generalis Kontraktorius
10561 So. Michigan Ave., Chicago-Roseland, Ill.
Tel. Pullman 0929

Budavoju medinius ir murinius, visokios mados naujus namus. Taisau ir perdirbu visokius senus namus. Apsiimu darbą bile kokioje dalyje Chicagos.

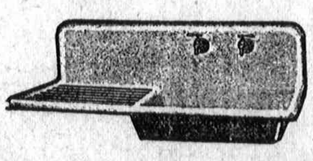
Tel. Wentworth 4159

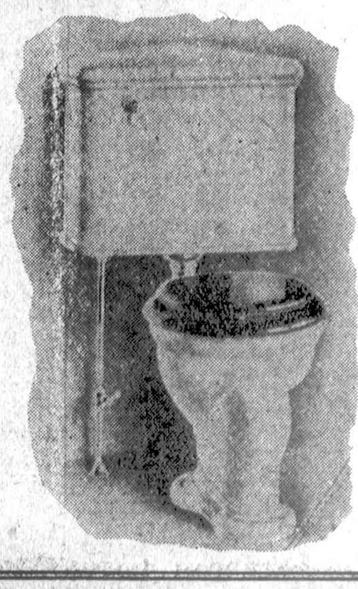
Lazar & Co.

DIDŽIOJI KRAUTUVĖ IR WAREHOUSE
142-144-146-148-150-152-154 W. 63rd St.

Kensington Skyrius
11565 Michigan Ave.

So. Chicago Skyrius
9275 So. Chicago Ave.

Mes turime pilną pasirinkimą plumbingo ir apšildymo įrengimų visuomet ant rankų.

Paipas nukertame ir sujungiame pagal jusų išmieravimą.

Musų 63 gatvės yardas taipgi turi pilną pasirinkimą antrarankių plumbingų, apšildymo ir elektriškų reikmenų.

Mes dastatome bile kur.